BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XLVI
B
42
NAPOLI

L. 55. 50.

ADONIS VIENNENSIS ARCHIEPISCOPI,

BREVIARIVM CHRONICORVM AB ORIGINE MVNdi ad ſua vſque tempora, id eſt, ad regnum Ludouici Francorũ regis cognomento Simplicis, An. Domini 1353.

BASILEÆ

M. D. LXVIII.

NAPOLI

SEX MVNDI ÆTATES,
de quibus Adonis Chronica tractát.

PRIMA ætas ab origine mundi ad diluuium vſque, peruenit.

SECVNDA ætas à diluuio ad Abrahami natiuitatem.

TERTIA ab Abraham ad Dauidem vſque.

QVARTA à Dauidis regnö ad Tranſmigrationem Hebræorum in Babyloniam.

QVINTA ab eadem captiuitate ad Chriſtum ſeruatorem noſtrum.

SEXTA ætas à Chriſto ad mundi finem.

CHRONICORVM ADONIS ARCHIEPI-ſcopi Viennenſis Breuiarium. A. M.

BReues temporum per generationes & regna, primus ex noſtris Iulius Africanus ſub imperatore Marco Aurelio Antonino ſimplicis hiſtoriæ ſtilo eliciut. Deinde Euſebius Cæſarienſis, atque ſanctæ memoriæ Hieronymus presbyter, chonicorum canonum multiplicem ediderunt hiſtoriam, regnis ſimul ac temporibus ordinatam. Poſt hos alij atq; alij, inter quos præcipue Victor Turonenſis eccleſiæ epiſcopus, recenſitis prædictorum hiſtorijs, geſta ſequentium ætatum, uſque ad conſulatum Iuſtini iunioris expleuit. Horum nos temporum ſummam, ab exordio mundi uſq; ad Imperatoris Lotharij ac Ludouici fratris eius: ac Ludouici & Caroli regum principatum, quanta potuimus breuitate notauimus, adijcientes è latere deſcendẽtem lineam temporum, cuius indicio ſumma præteriti ſæculi cognoſcatur. Quędam etiam ex diuinis libris ad eruditionem legentium, vbi opportunum duximus, ſubnotantes: vt ex breui lector plura colligere poſsit.

SEX diebus, rerum creaturam Deus formauit. Primò die, condidit lucem. Secundò,

A. M. firmamentum cœli medio librauit aquarum,
ipſis aquis ac terra cum cœlo ſuperiore ac vir
tutibus, quæ in ea conditorem laudarent, an-
te horum ſex dierum exordium creatis. Ter-
tio, congregatis in ſuum locũ aquis, quæ cun-
cta contexerant, aridam iuſsit apparere. Quar
to, ſidera in firmamento cœli poſuit, qui nunc
quantum coniectura æquinoctij colligitur,
xij. Calendarum Aprilium vocatur. Quinto,
natatilia, & volatilia animátia creauit. Sexto,
animalia terreſtria, & ipſum hominem Adam
formauit: de cuius latere dormientis, matrem
omnium viuentium Euam produxit. Qui
nunc quantum credibile videtur, decimo ca-
lendarũ Aprilium dies appellatur. Vnde me-
rito creditur, ſi non verior ſententia vicerit,
eodem decimo calendarum Aprilium die, do
minum fuiſſe crucifixum. Decebat enim vna
eademque non ſolum hebdomadis, ſed & mẽ
ſis die, ſecundum Adam pro generis humani
ſalute viuifica morte ſopitum, de productis è
latere ſuo cœleſtibus ſacramentis ſponſam ſi-
bi eccleſiam ſanctificare: quo videlicet die
primum Adam humani generis patrem ipſe
creauerat: eique de latere coſtam tollens, mu
lierem ædificauerat, cuius adiutorio genus
humanum propagaret.

ADAM annorum centum triginta, genuit
1130 Seth: cui Superuixit annis octingentis. Ve-
rùm ſeptuaginta interpretes, ante natũ Seth,
poſuerunt annos ducẽtos & triginta, poſtea,
ſeptingentos. Seth interpretatur reſurrectio,
quia

 A. M

quia in eo reſuſcitatum eſt ſemẽ iuſtum, quod eſt ſtirps filiorum Dei: & quia ſignificauit reſurrectionem Chriſti à mortuis: cuius mortem inlatam à Iudæis ſignificauit Abel, qui dicitur luctus, à fratre Cain occiſus.

Seth annorum centumquinque genuit Enos: cui ſuperuixit annis D C C C V I I. Porrò Septuaginta ante natũ Enos, annos CCV. poſtea poſuere, D C C V I I. Enos interpretatur homo, de quo benedicitur. Iſte cœpit inuocare nomen domini: quia hominũ eſt proprium, vt ſuæ conditionis memores inuocẽt conditoris auxilium, vt filij reſurrectionis eſſe lætentur. 235

Enos anno nonageſimo genuit Cainan: cui ſuperuixit annos D C C C X V. Septuaginta ante natum Cainan centum nonaginta annos, Poſtea, D C C X V. poſuere. Cuius nomen interpretatur, natura Dei. 325

Cainan annorum ſeptuaginta genuit Malaleel. Poſt cuius ortum vixit annos D C C C X L. Septuaginta ante natum Malaleel, centum ſeptuaginta: poſtea dixere, D C C X L. Qui interpretatur, quis eſt dominus Deus, vel, ex vita Deus. 395

Malaleel anno ſexageſimoquinto, genuit Iared. cui ſuperuixit annos octingentos triginta. Septuaginta ante natum Iared centum ſexagintaquinque: poſtea poſuere D C C X X X. Interpretatur autem, deſcendens, ſiue roborans. 460

Iared annorum centum ſexagintaduorum 622

A. M. genuit Enoch. cui ſuperuixit annos DCCC. In hac generatione nuſquam vtrique codices diſcrepant. Enoch tranſlatus eſt à Deo: quiq́; etiam nonnulla ſcripſiſſe, Iuda apoſtolo idipſum adteſtante, fertur. Sed ob antiquitatem ſuſpectæ fidei, à patribus refutata ſunt, vt ſunt illa quæ ſub eius nomine proferuntur de Gigantibus fabulæ, quod non habuerint homines patres.

684 Enoch annorum ſexagintaquinque genuit Mathuſálá: poſt cuius ortum ambulauit cum deo, trecentis annis. Septuaginta ante natum Mathuſalam poſuere centum quinquagintaquinque annos: poſtea, ducentos. Enoch, qui interpretatur dedicatio, ſeptima generatione tranſlatus, ciuitatem electorum inſinuat, quæ in ſexta huius ſeculi ætate pro Deo laborans, in ſeptima ſabbati futuri gloriam dedicationis expectat. At quia reprobi ſola præſenti ſunt fidelitate contenti, Cain ciuitatem quam ſtatuit, non in ſeptima generatione, ſed in primogenito Enoch filio conſecrat.

874 Mathuſalam annorum centum octoginta ſeptem, genuit Lamech. cui ſuperuixit annos ſeptingentos octoginta duos, id eſt vſque ad diluuium. Septuaginta ante natum Lamech, centum ſexagintaſeptem annos ponũt: poſtea, octingentos duos: qui numerus vt lector facillimè uidebit, iuxta Hebraicam veritatem viginti annis: iuxta verò Septuaginta auctoritatẽ, quatuordecim annis tempora diluuij tranſijt. Et quomodo verum eſt, quòd octo

tantùm

tantùm animæ in archa ſaluæ factæ ſunt? Sed A. M
in Hebræorum & in Samaritanorum libris
ita ſcriptum reperitur, Et vixit Mathuſala cẽtum
octogintaſeptem annis, & genuit La- "
mech: & vixit Mathuſala, poſtquàm genuit "
Lamech, D C C L X X X I I. annos, & genuit "
filios & filias. Et fuerunt omnes dies Mathu- "
ſalæ, anni D C C C C L X I X. & mortuus eſt. "
Et vixit Lamech centum octogintaduos an- "
nos, & genuit Noe. A die ergo natiuitatis Ma- "
thuſalæ vſque ad diem ortus Noe, ſunt anni "
trecentiſexaginta nouem. His adde ſexcentos
annos Noe: quia in ſexcẽteſimo vitæ eius
anno diluuium factum eſt: atque ita fit, vt
D C C C C L X I X. anno vitæ ſuæ Mathuſala
mortuus ſit, eo anno quo cœpit eſſe diluuium. 874
Mathuſala annorum centum octogintaſeptem,
genuit Lamech: hac generatione
gigantes nati ſunt, hacque ætate Iubal ex genere
Cain artem muſicã reperit. cuius etiam
frater Tubal Cain, æris ferriq; inuentor fuit.

Lamech annorum centum octogintaduorum, 1056
genuit Noe. cui ſuperuixit annos ſeptingentoſquinque.
Septuaginta ponunt annos
ante natum Noe, centum octogintanouem.
Et poſtea, D L X V. In hac ſola generatione
ſumma vniuerſitatis diſcrepat, quia trigintaquatuor
annis plus vixiſſe Lamech in Hebræis,
quàm in Septuaginta tranſlatorum codicibus
inuenitur: & quia hoc potuit accidere
errore ſcriptoris, potius ei linguę creditur,
vnde eſt in aliã per interpretes facta trãſlatio.

A. M. Noe diuino oraculo iubente, anno ætatis
1556 ſuæ D. archam ædificare cœpit. His temporibus, vt refert Ioſephus, ſcientes illi homines, quòd aut aquis, aut igne perire poterant, in duabus columnis ex latere & lapide factis, ſtudia ſua conſcripſerunt, ne delerentur memoria quæ ſapienter inuenerant. Quarum lapidea columna fertur in diluuio duraſſe, & hactenus in Syria permanere. Noe anno ſexcenteſimo venit diluuium menſe ſecundo decimaſeptima die menſis. Cuius archam Ioſephus ſediſſe refert in montibus Armeniæ, qui vocantur Ararat. Hæc prima ætas ſeculi, ſecundum Hebraicam tranſlationem, continet annos mille ſexcentos quinquaginta ſex. Secundum ſeptuaginta editionem, bis mille ducentos quadraginta duos.

IN hac prima ætate, ſacræ literæ continent præter veritatem hiſtoricam, & omnis creaturæ conditionem, quòd virtute ſpiritus ſancti creatura per inobedientiam peccati labe fœdata, ſanctificatis aquis eſſet ad perpetuã gratiam abluenda: ſicque lux pietatis, à nocte impietatis, miſericordi iuſtaque diuiſione eſſet dirimenda. Et in formatione Adam, & de coſta lateris eius, mulieris Euæ, ſacramentum Chriſti & eccleſiæ. Et in contempto mandato, omnibus tranſgreſſoribus præceptorum Dei perpetuam mortem iuſto iudicio inferri. Et in ſerpentem diabolum prolatam ſententiam in eis manere qui eius fecerint voluntatem Et in maledicto mulieris, originale pec

catum ſequi, & tranſgreſſorum filios ſub pec- A. M.
cato naſci, & prædictam pœnam peccati in la
bore ſudoris & doloris, quam radix humani
generis Adam per propagationem in ramos
ex radice damnata venientes infudit.

In Cain & Abel duorum populorum, figu-
ram Iudæorum & Chriſtianorum: vbi ſacri-
ficium maioris reſpuitur, & minoris placi-
tum abſumitur: electorum multitudinem, ad
veram & æternam dedicationem transferen-
dam, & homicidæ filios, viæ ſuæ ordinem cor
rumpentes, & iuſto & manifeſto iudicio om-
nipotentis Dei intercipiendos.

SECVNDA ſeculi ætate, prima huius 1657
die quæ eſt viceſimaſeptima menſis ſecundi,
egreſſus eſt Noe de archa, in qua pauci, id eſt,
octo animæ ſaluæ factæ ſunt per aquam.
Quod commemorans in epiſtola ſua B. Pe-
trus apoſtolꝰ ſtatim exponere curauit: Quod “
& uos nunc ſimilis formæ ſaluos fecit bapti- “
ſma, non carnis depoſitio ſordium, ſed con- “
ſcientiæ bonæ interrogatio per Deum: per “
reſurrectionem Ieſu Chriſti, qui eſt in dexte- “
ra Dei. In aqua diluuij, baptiſmum: in archa “
& his quę cõtinebat, eccleſiam & fideles eius,
in octonario animarum numero, myſterium
dominicæ reſurrectionis, in cuius fide bapti-
zamur, docens eſſet figurata.

Fuerunt autem Noe filij tres, Sem, Cham,
& Iaphet: ex quibus ſeptuaginta duæ linguæ
ſunt, id eſt, de Sem, xxvij. de Cham, xxx. de Ia-
phet, xv.

A. M. Sem cẽteſimo anno genuit Arphaxad, bien
1658 nio poſt diluuium, à quo Chaldęi. Superuixit autem Sem nato Arphaxad, D. annis, id eſt vſque ad L. annum natiuitatis Iacob.

1694 Arphaxad annorũ cxxxv. genuit Sale. Hîc Septuaginta interpretes vnam generationẽ pluſquam Hebraica veritas, poſuerũt, dicentes, Quòd Arphaxad cũ eſſet annorũ cxxxv. genuit Cainan: qui cum cxxx. annorum fuerit, ipſe genuit Sale. Quorum tranſlationem euãgeliſta Lucas hoc loco videtur eſſe ſequutus. Vixit autẽ Arphaxad poſt natũ Sale, quadringẽtis trib. annis: cui tñ Septuaginta poſt natũ Cainan adſcribũt annos CCCCXXX. & Cainan poſt natum Sale, CCCXXXVIII. Ab Arphaxad, Samaritæ vel Indi.

1724 Sale annorũ triginta, genuit Heber: cui ſuperuixit, annis quadringentis tribus. Ante natũ Heber, Septuaginta poſuerũt annos centũ triginta: poſtea, trecentos triginta, Ab hoc Heber, Hebræorum nomen & genus oritur.

1758 Heber annorũ trigintaquatuor, genuit Phalec: cui ſuperuixit quadringentis triginta annis. Septuaginta ante natũ Phalec poſuere annos centũ trigintaquatuor: poſtea, ducentos ſeptuaginta. Phalec interpretatur diuiſio: cui propterea tale nomen parentes impoſuerũt, quia tempore natiuitatis ipſius, terra per linguarũ confuſionẽ diuiſa eſt: cuius diuiſionis Arnobius rhetor ita meminit, Sem primogenito Noe, pars facta eſt à Perſida & Bactris vſque in Indiam longe, & vſque Rinocoruras: quæ

quæ ſpacia terrarum habẽt linguas ſermone A. M.
barbarico, vigintiſeptem. In quib. linguis gen
tes ſunt patriarũ quadragintaſex, nõ diuerſa-
rum linguarum, ſed diuerſarum patriarum: ſi
cuti cum vna lingua ſit Latina: ſub vna lingua
diuerſæ ſunt patrię, Brutiorum, Lucanorum,
Appulorũ, Calabrorũ, Picentũ, Thuſcorum:
& ſi dicam⁹ his atq; huiuſmodi ſimilia. Cham
verò ſecundus filius Noe, à Rinocoruris vſq;
Gaddila, habens linguas, ſermone Punico à
parte Garamantum: Latino, à parte boreæ:
barbarico, à parte meridiani Æthiopum, Æ-
gyptiorũ, & barbaris interioribus, vario ſer-
mone viginti duab. linguis, in patrijs CCC-
XCIIII. Iaphet autem tertius à Media vſq;
ad Gaddila ad boream. habet autẽ Iaphet flu
men Tigridem, quod diuidit Mediã & Baby-
loniam, in patrijs ducentis, ſermone vario, in
linguis vigintiquatuor. Fiunt ergo omnes ſi-
mul linguæ, ſeptuaginta duæ: patriæ autẽ ge-
nerationum, mille: quæ in tripertito orbe, A-
ſia, Africa, Europa ſitæ ſunt: habetq;, vt dixi-
mus, Iaphet flumen Tigridem, quod diuidit
Mediam & Babyloniã. Sem autem Eufraten:
Cham verò Geon, qui vocatur Nilus.

Phalec annorũ triginta, genuit Ragau, cui 1788
ſuperuixit annis ducentis nouẽ. Septuaginta
ante natum Ragau cẽtum triginta annos po
nunt: poſtea, ducẽtos octo. Tempore Phalec
turris ędificata eſt, factaq; linguarum diuiſio.
Huius turris altitudo, quinquies mille cẽtũ ſe
ptuagintaquatuor dicitur tenere paſſuũ, pau
latim

A.M. latim altioribus in anguſtias coarctatis, ut pondus imminens facilius ſuſtētaret. Deſcribunt ibi templa marmorea, lapidibus precioſis auroq; diſtincta, & multa alia quæ uidentur incredibilia. Auctor huius turris Nemrod gigas extitit. Qui poſt confuſionem linguarũ, migrauit inde ad Perſas, eosq; ignem colere docuit. Abhinc errores gentium creuerunt, templa conſtructa, & quidam gentium principes, tanquam dij ſunt adorati.

1820 Ragau annorum triginta duo genuit Seruch: cui ſuperuixit annis ducentis ſeptem. Septuaginta, ante natum Seruch, centum triginta duos annos ponunt, poſtea ducentos octo. Scytharum regnum exortũ eſt, vbi primus regnauit Tanaus.

1850 Seruch annorum triginta, genuit Nachor: cui ſuperuixit annos ducentos. Septuaginta ante natum Nachor ponunt annos centum triginta: poſtea ducentos. Ægyptiorũ regnũ ſumit principiũ, vbi primus regnauit Zoes.

1878 Nachor annorũ vigintiocto genuit Thare: cui ſuperuixit, annos centũ & nouēdecim. Septuaginta ante natũ Thare ponũt ſeptuaginta nouē: poſtea, centũ triginta nouē. Aſſyriorũ regnũ & Sicyniorũ naſcitur: ſed primus in Aſſyrijs regnauit Belus, quē quidā Saturnum exiſtimāt. in Sicyonia Ægialeus, à quo Ægialea nũcupata eſt, quę hactenus Pelopōneſus vocatur. Ninus rex Aſſyriorũ primus propagādę dominationis libidine, arma foras extulit, cruentāq; vitā magnis per totā Aſiā bellis egit.

Thare

Thare annorum ſeptuaginta genuit Abraham: cui ſuperuixit annos centum triginta quinq;.ſub quo Zoroaſtres, magicæ inuētor, à Nino rege occiditur. qui Ninus ipſe, dum deficientem à ſe oppugnat vrbē, ſagitta ictus interijt, muriq; Babyloniæ à Semiramide regina Aſſyriorū ædificantur. Hactenus ſecunda ſeculi ætas protenditur: fiuntq; anni à diluuio vſque ad Abraham, M.ſeptuaginta duo ſecundum vulgatam editionem, id eſt Septuaginta interpretum: ſecundum verò Hebræorum codices, longe pauciores inueniuntur, id eſt ducentis nonaginta duobus. A.M. 1948

IN hac ſecunda ætate ſacræ literæ continent, præter veritatem hiſtoricam, fidem, & ſacramentis plenam patrum obedientiam. In hac Noe myſticę iuſsioni & fabricę obediens, archam figuratis numeris & menſuris fabricans, eamq; mundis immundiſq; animalib. vt ei præceptum fuerat, implens, eccleſiam ſanctam nobis compoſuit, mirificis ſacramentis redundantem, lignum paſsionis & crucis ferentem, morte Chriſti baptiſmi gratiam exhibentem, precium noſtrum tanquam per oſtium lateris manantem, per quod columba eadem ipſa eccleſia tanto munere dotata proceſsit: & coruus hęreticus exiens, tantis ſacramentis indignus, ab illa quæ texerat, nigredine peccati inlectus: tranſuolans humani cadaueris cupiditate naufragus, reuerti cōtemnit. Archa cōſtruitur à Noe, de lignis non putreſcentibus: eccleſia cōſtruitur à Chriſto, ex hominibus

A.M. minibus in ſempiternum victuris, quæ nunc in fluctibus huius mundi natat.

Quòd autem de quadratis lignis fieri iubetur, ſtabilem vitam ſanctorũ ſignificat, vndiq; ad omne opus bonum paratam. quocunq; enim verteris quadratum, firmiter ſtabit.

Quòd bitumine glutinantur archæ ligna intrinſecus & extrinſecus, vt in compage vnitatis ſignificetur tolerantia charitatis, ne ſcandalis eccleſiã tentãtibus, ſiue ab his qui intus ſunt, ſiue ab illis qui foris ſunt, cedat fraterna iunctura, & ſoluat vinculũ pacis. eſt enim bitumen feruentiſsimum & uiolentiſsimum, gluten, ſignificans dilectionis ardorem, magna ortitudine ad tenendam ſocietatem ſpiritalem omnia tolerante.

Quòd trecentis cubitis archa longa eſt, vt ſexies quinquaginta compleantur: ſicut ſex ætatibus omne huius ſeculi tempus extenditur, in quibus omnibus Chriſtus nunquam deſtitit prædicari: ſed in trecentis cubitis ſignum ligni paſsionis oſtenditur. Ipſius enim literæ numerus, crucis demonſtrat ſignum, quo ſocij Chriſti paſsionis effecti, per baptiſmum longitudinem vitę æternę adipiſcimur. Quòd verò cubitis quinquaginta latitudo eius expanditur, inſinuat, quòd corda credentium ſpiritus ſancti dono charitate dilatãtur: vnde quinquageſimo die poſt reſurrectionẽ ſuam Chriſtus ſpiritum ſanctum credentibus miſit. Quòd autem eius altitudo triginta cubitis ſurgit, quem numerum decies habet in trecent

trecentis cubitis longitudo, quia Chriſtus eſt A.M.
altitudo noſtra, qui triginta annorum ętatem gerens, doctrinam euangelicam cõſecrauit, conteſtans, legem non ſe veniſſe ſoluere, ſed adimplere. Quòd ſexies longa ad latitudinē ſuam, & decies ad altitudinem ſuam, humani corporis inſtar oſtendit, in quo Chriſtus apparuit. corporis enim longitudo à vertice vſq; ad veſtigium, ſexies tantum habet, quantum latitudo, quæ eſt ab vno latere ad alterũ latus, à dextera in ſiniſtram, vel à ſiniſtra in dexterā. Et decies q̃ altus à terra. Vnde facta eſt arca C C C. in longitudine cubitorum. & L. in latitudine, & triginta in altitudine.

Eadem archa collecta in vnũ cubitum, deſuper cõſummatur: ſic eccleſia, corpus Chriſti, in vnitate collecta, ſublimatur & perficitur.

Quòd aũt aditus ei ſit à latere: nemo quippe intrat in eccleſiam, niſi per ſacramentum redemptionis peccatorum, quod ex Chiſti latere aperto manauit.

Quòd inferiora archæ bicamerata & tricamerata conſtruuntur, ſic ex omnibus gentibus vel bipertitam multitudinem congregat eccleſia, propter circuncíſionem & pręputiũ: vel tripertitā, propter tres filios Noe, quorũ ꝓgenie repletus eſt orbis. Ideo archę inferiora dicta ſunt, quia in hęc terrena vita eſt diuerſitas gētium. In ſummo autem omnes in vnũ conſummamur: & non eſt ibi varietas, quia omnia & in omnibus Chriſtus.

Quòd cuncta animalium includuntur genera

A.M. nera in archa, quia ex omnib. gentibus & nationib. cógregatio fit in eccleſia. quod etiã Petro demonſtratus diſcus ille ſignificat, quòd mũda & immũda ibi ſint animalia: ſicut in eccleſiæ ſacramentis, & boni & mali uerſantur.

Quòd ſeptena ſunt mũda, & bina immunda, ideo quia boni ſeruãt vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. ſanctũ aũt ſpiritũ in diuina ſcriptura in ſeptiformi operatione commendat. mali aũt in binario numero ad ſchiſmata faciles, & quodammodo diuiſibiles oſtendũtur.

Quòd ipſe Noe cum ſuis, octauus numeratur, quia in Chriſto ſpes reſurrectionis noſtrę adparuit, qui octaua die, id eſt poſt ſabbati ſeptimam, à mortuis reſurrexit.

Quòd poſt ſeptẽ dies ex quo ingreſſus eſt Noe in archam, factum eſt diluuium, quia in ſpem futuræ quietis, quæ ſeptimo die ſignificata eſt, baptizamur.

Quòd præter archam omnis caro quã terra ſuſtentabat, diluuio cóſumpta eſt, quia præter eccleſiæ ſocietatem, aqua baptiſmi quamuis eadem ſit, non ſolum non valet ad ſalutẽ, ſed potius valet ad perniciem.

Quòd quadraginta diebus & quadraginta noctibus pluit, quia omnis reatus peccatorũ in decem præceptis legis admittitur per vniuerſum orbem terrarum: qui quatuor partibus cótinetur, ſiue ille reatus, qui ad dies pertinet, ex rerum proſperitate: ſiue qui ad noctes, ex rerum aduerſitate contractus ſit, ſacramento baptiſmi abluitur.

Quòd

Quòd Noe quingentorum erat annorum, cùm ei locutus eſt dominus, vt archam ſibi faceret, & ſexcentos agebat annos, cùm in eam fuiſſet ingreſſus, ſignificatur ſexta ętate in manifeſtatione euangelica, eccleſiam conſtruendam: quod & ſecundus menſis anni ſexcenteſimi, quo intrat Noe in archam ſignificat. duo enim menſes ſenario numero concluduntur: à ſenario enim numero, & ſexaginta cognominantur, & ſexcenti, & ſex milia, & ſexaginta milia, & ſexcenta milia, & quicquid deinceps in maioribus ſummis per eundem articulum numeri in infinitum conſurgit. Et quòd vigeſimusſeptimus dies mēſis cōmemoratur, ad eiuſdem quadraturæ ſignificationē pertinet, quæ iam in quadratis lignis expoſita eſt: ſed hîc euidentius, quià nos ad omnē opus bonū paratos, id eſt quodammodo conquadratos, trinitas perficit, in memoria qua Deum recolimus, in intelligentia qua cognoſcimus, in voluntate quà diligimus. tria enim ter, & hoc ter, fiunt vigintiſeptem, qui eſt numeri ternarij quadratus. A.M.

Quòd ſeptimo menſe archa ſedit, hoc eſt requieuit, ad illam ſeptimam requiem ſignificatio recurrit, quà perfecti requieſcūt: ibi quoque illius quadraturæ numerus iteratur. nam viceſimaſeptima die ſecundi menſis, cōmendatum eſt hoc ſacramentum: & rurſus viceſimaſeptima die mēſis ſeptimi, eadem cōmendatio cōfirmata eſt cū archa requieuit. quod enim promittitur in ſpe, hoc exhibetur in re.

A. M. Porrò, quia ipſa ſeptima requies cum octaua reſurrectione coniungitur, hoc in ſacramẽto regenerationis noſtræ, id eſt in baptiſmo, altum profundumque myſterium eſt, quod quindecim cubitis ſupercreſcit aqua, excedẽs altitudinẽ montiũ. Octo itaq; & ſeptem, quindecim faciunt: ſed octo ſignificant reſurrectionem, ſeptem quietem. hoc ſacramẽtum reſurrectionis & quietis tranſcendit omnẽ ſapientiã ſuperborũ, ita vt nullo modo poſsint indagare ſciẽtia ſua altitudinẽ reſurrectionis & quietis: & quia ſeptuaginta à ſeptẽ, & octoginta ab octo dinumerãtur, cõiũcto vtroq; numero, cl. dies, quibus exaltata eſt aqua, eandẽ cõmendãt nobis atq; confirmãt altitudinem baptiſmi, in conſecrãdo nouo homine, ad tenendam quietis & conſecrationis fidem.

Quòd poſt dies quadraginta emiſſus coruꝰ, non eſt reuerſus, aut aquis vtiq; interceptus, aut aliquo ſupernatãte cadauere inlectus; ſignificat homines immũditia cupiditatis teterrimos, & ob hoc ad ea quæ foris ſunt in hoc mũdo ire: aut rebaptizari, quaſi aut pręter archam, id eſt præter eccleſiã, baptiſmus proſit, vt occidant & ſeducant, docere & tenere.

Quòd columba emiſſa, non inuenta requie, reuerſa eſt, oſtẽdit per nouum teſtamentum requiem ſanctis in hoc mundo non eſſe promiſſa. poſt quadraginta enim dies emiſſa eſt, qui numerus vitam quę in hoc mũdo agitur, ſignificat. Deniq; poſt ſeptẽ dies dimiſſa, propter illã ſeptenariã operationem ſpiritalem,

oliuæ

oliuæ fructuoſum ſurculũ retulit: quo ſignificaret nõnullos etiã extra eccleſiã baptizatos, ſi in eis pinguedò nõ defuerit charitatis, poſteriore tempore in ore columbę tanquam in oſculo pacis, ad vnitatẽ ſocietatis poſſe perduci. Quòd poſt alios ſeptẽ dies eadẽ dimiſſa, nõ eſt reuerſa, ſignificat finem ſeculi, quando erit ſanctorum requies, nõ adhùc in ſacramẽto ſpei, quo in hoc tempore conſociatur, quãdiu bibitur, quòd de latere Chriſti manauit: ſed iam in ipſa perfectiõe ſalutis æternæ, cùm tradetur regnum Deo & patri, vt perſpicua contemplatione incommutabilis veritatis, nullis miniſterijs corporalibus egeamus. A. M.

Quòd ſexcenteſimo & primo anno vitæ Noe, aperitur archæ tectum, quia finita ſexta ætate ſeculi, reuelabitur abſconditum ſacramentum atque promiſſum.

Quòd viceſimoſeptimo die ſecundi menſis, dicitur ſicca fuiſſe terra, tanquam finita eſt baptizandi iam neceſsitas in numero dierum quinquageſimo & ſeptimo. ipſe enim eſt dies ſecundi menſis, viceſimusſeptimus. qui numerus ex illa coniunctione ſpiritus & corporis, ſepties octonos habet, vno addito propter vnitatis vinculum.

Quòd de archa coniuncti exeunt, qui diſiuncti ante intrauerant, quia in hoc tempore caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, & ſpiritus aduerſus carnem: poſtmodum autem, id eſt in fine ſeculi, in reſurrectione ſcilicet ſanctorum, omnimoda & perfecta pace

A.M. ſpiritus corpori adhęrebit, nulla mortalitatis indigentia, vel concupiſcentia reſiſtente.

Dantur eis cũcta animalia in eſcã: ex quib. ſanguis prohibetur manducari, ne vita priſtina, quaſi ſuffocata, teneatur in cõſcientia, ſed habeat tanquã effuſionẽ per confeſsionem.

Quòd verò teſtamentum poſuit Deus inter ſe & homines, atq; omnem animã viuam, ne perderet eam diluuio, arcũ ſcilicet qui adparet in nubibus, qui nunquam niſi de ſole reſplendet: quia illi non pereunt diluuio, qui in prophetis & omnibus diuinis ſcripturis, tanquam in Dei nubibus agnoſcunt Chriſtum.

In hac ętate ſecunda poſt diluuiũ, plantauit vineam Noe, & inebriatus atq; nudatus eſt in domo ſua, portans Chriſti figurã, qui inebriatus eſt, dũ paſſus eſt: nudatus eſt, dum crucifixus eſt, in domo ſua, in gente ſua, & in domeſticis ſanguinis ſui. Hãc nuditatẽ, id eſt paſsionẽ Chriſti, vidẽs Cham deriſit: & Iudęi Chriſti mortẽ vidẽtes, ſubſannauere. Sem verò & Iaphet, tanquã duo populi, ex circunciſione & pręputio, credẽtes, quodãmodo paſsionẽ Chriſti velamẽto texerũt, id eſt ſacramẽto honorauerũt: veſtimentũ enim ſignificat ſacramentũ. Quòd dorſo impoſuerũt, quaſi memoriã pręteritorũ: quia paſsionẽ Chriſti tranſactã celebrat eccleſia, nõ adhuc ſpectat futurã. Medius autẽ frater Cham, id eſt impius populus Iudęorũ, qui nec primatum apoſtolicæ tenuit, nec vltimus in gentib. credidit: vidit nuditatẽ patris, quia cõſenſit in necem domini

ſaluatoris:

ſaluatoris:nũciat fratrib. foras, quia per eum A. M.
manifeſtatũ eſt quod erat in prophetis ſecretum. ideoq; fit ſeruus fratrũ ſuorũ, facta ipſa gens quodámodo ſcriniaria Chriſtianorum, baiulãs legem & ꝓphetas ad teſtimoniũ adſertionis eccleſiæ, vt honoremus per ſacramẽtum, quod numerant illi per literam. Peccante Cham, poſteritas ei9 damnatur, quia plebs Iudaica quæ dominum crucifixit, etiam in filios pœnam damnationis ſuæ tranſmiſit. Sed & reprobi qui hîc delinquunt, impoſterum, id eſt in futurum, ſententiam damnationis excipiunt.

Nemrod filius Chus, primus nouam imperij cupiditatę tyrannidem adripuit, comparatus diabolo, qui ſuperbè intumeſcens ſuper ſidera ſe exaltare voluit: quique venator & deceptor hominum ad mortem in Babel, id eſt in confuſione, regnare non immerito dicitur: vbi confunduntur linguæ turrim impietatis ſuperbæ ædificantium, omnium videlicet qui ab vnitate fidei & integritate confeſsionis, quaſi per diſſonantiam linguæ abinuicem ſecernuntur.

TERTIA mundi ætas à natiuitate cœpit 3185
Abrahã patriarchę, qui ſeptuagintaquinq; annorũ cùm eſſet, relicta gente & patria, ad imperium Dei venit in terrã Chanaan, accipiẽs promiſsionem naſcituri de ſuo ſemine ſaluatoris, in quo benedicerentur omnes gentes, ſimul & ſeipſum in gentem magnam eſſe futurum: quarum vna ſpiritalis, altera eſt promiſ-

A.M. ſio carnalis. His temporibus adhuc Ninus & Semiramis in Aſſyrijs regnant.
3271 Abrahā annorum octoginta ſex, genuit Iſmael, à quo Iſmaelitæ, qui poſtea Agareni, ad vltimum Sarraceni ſunt dicti. Vixit aūt Iſmael annos centum trigintaſeptem. Interpretatur autem Iſmael, auditio Dei, populum Iudæorum ſignificans, eo quòd in fine mundi crediturus à domino exaudiatur. Porrò Agar interpretatur aduena vel conuerſa, ſynagogę gerens perſonam.
3285 Abraham annorum centum, genuit Iſaac: qui primus & ſolus intra teſtamēti veteris ſeriem, legitur octaua die circunciſus. Quod nō ſine magno myſterio priuilegium eſt filio promiſsionis donatum. Interpretatur aūt Abrā pater excelſus, propter priorum ſcilicet populum Iudæorum. Abraham verò patrer multarum, id eſt gentiū, ſicut eſt illud in apoſtolo,
» Qui contra ſpem in ſpem credidit, vt fieret pa
» ter multarum gentium. Vixit autem centum ſeptuagintaquinquē annis.
3350 Iſaac annorū ſeptuaginta, genuit Eſau & Iacob, patriarchas Idumęę & Iſraelitice gentis: poſt quorū ortum, vixit annis cx. factiq; ſunt omnes anni illius, centū octoginta. His temporib. primus apud Argos regnauit Inachus, annis L. cuius filius fuit Phoroneus, qui primus in Gręcia leges iudiciaq; cōſcripſit, qui & Io, quē Ægyptij mutato nomine Iſidem coluerunt. Interpretatur aūt Iſaac riſus, qui in typo ſaluatoris à patre in ſacrificio oblatus eſt.

Iacob

Iacob annorũ xc.genuit Ioſep.His tẽpori- A.M.
bus Serapis Iouis filius, vt quidã ferunt, Æ- 3440
gyptiorũ rex moriẽs, falſo errore in deos trãſfertur.& Memphis ciuitas in Ægypto conditur ab Ape Argiuorum rege. Sparta quoque à Sparto Phoronei filio Argiuorum regis.

Iacob annorum centum triginta, deſcendit 3480
in Ægyptum, in animabus ſeptuaginta. Vixit aũt annis decem & ſeptem in Ægypto: factiq; ſunt omnes dies vitæ illius, centum quadragintaſeptẽ anni. Interpretatur aũt Iacob, ſubplantator, qui & Iſrael, videns Deum: vel melius, princeps cum Deo, omnium ſanctorum præferens imaginem, qui per fidem atq; munditiam cordis ſemper vident Deum. Ioſeph annorum cx. mortuus: cuius oſſa tulit Moyſes & filij Iſrael, pariterq; oſſa fratrũ ipſius, filiorũ Iacob, & portauerunt in terrã Chanaã. Hoc tempore Græcia Argo regnante habere ſegetes cœpit, delatis aliunde ſeminibus.

Hebræorum ſeruitus in Ægypto annorũ 3546
cxliiij. Vt ſcriptura autem teſtatur Exodi, habitatio filiorũ Iſrael qui manſerunt in Ægypto fuit, ccccxxx. annorum: quibus expletis, eadem die egreſſus eſt omnis exercitus domini de terra Ægypti. quorum tamen ſummam annorum, Chronographi à ſeptuageſimo anno & quinto natiuitatis Abrahã, quando terram repromiſsionis intrauit, cõputant, ſequẽtes editionem Septuaginta interpretũ, quę dicit, Habitatio autem filiorũ Iſrael, qua habitauerũt in Ægypto & in terra Chanaan ipſi & "

A.M. patres corũ, anni ccccxxx. Quã neceſſariò ſequendã & ipſa Hebraica veritas oſtendit, quę narrat Caat filiũ Leui, qué natum eſſe conſtat in terra Chanaan, vixiſſe annis cxxxiij. & filiũ Amram patrẽ Moyſi annis cxxxvij. & ipſum Moyſem octoginta fuiſſe annorũ, tempore egreſsionis de Ægypto. Quia nimirũ horum ſummã annorũ cõſtat, quadringẽtos & triginta implere nõ poſſe. Annuit aũt horũ tranſlationi & apoſtolus cùm ait, Abrahę dictæ ſunt promiſsiones, & ſemini eius. non dicit, & ſeminibus, quaſi in multis, ſed quaſi in vno: & ſemini tuo qui eſt Chriſtus: hoc autẽ dico: teſtamentum cõfirmatum à Deo, quę poſt quadringentos & triginta annos facta eſt lex, nõ irritum facit ad euacuandam promiſsionem.

1645 His tẽporibus, ſcilicet ſeruitutis Iſrael in Ægypto, Prometheus fuiſſe ſcribitur, quem fingunt fabulæ de luto formaſſe homines. Tunc etiam frater eius Atlas magnus eſt aſtrologus habitus: Mercuriusq; nepos Atlantis multarum artium peritus, & ob hoc poſt mortẽ vano errore in deos tranſlatos.

Hac etiã ętate primus Procidus quadrigam iunxit: eodemq; tẽpore Cecrops Athenas cõdidit, & ex nomine Mineruę Atticos Athenienſes vocauit. Iſte etiam bouẽ immolans, primus in ſacrificio Iouẽ adorari pręcepit. Tunc primi chorites Corybãtes modulatã in armis ſaltationẽ & cõſonam inuenerunt. Tunc etiã ſcribitur in Theſſalia ſub Deucalione factum diluuiũ, & Phaetontis fabuloſum incendiũ.

Moyſes

Moyſes, annis xl. eductum ex Ægypto po- A. M.
pulum Iſrael, & de ſeruitute Ægyptia libera- 3649
tum, rexit in deſerto; quorum primo anno tabernaculum domino conſtruit, & ſeptem mẽſibus opus perficiens, menſe primo anni ſecundi, prima die menſis erexit. Per eundem Moyſen Iudæi ſimul cum lege & literas habere cœperunt. Quinque libri Moyſi ſecundum ſeptuaginta ſeniorum interpretationem, continẽt geſta annorũ, MMM.DCCXXX. Quot verò annos huius temporis Hebraica veritas contineat, Ioſephus in primo contra Apionem grammaticum libro ita commemorat: Neque igitur innumera apud nos habentur volumina inter ſe inuicem diſcordantia, ſed duo tantùm & viginti ſunt libri, qui omnium temporum ſeriem continent, qui & iuſte creduntur diuinitus inſpirati. Ex quibus quinq; ſunt Moyſi, continentes leges vitæ & ſucceſſionis humanæ proſapiam, vſque ad ipſius Moyſi terminum pertendentes, qui paulominus à tribus milibus annorum continentiam gerunt. Moyſi temporibus templum Delphis conſtruitur. Lacedæmon conditur. Moyſes cxx. annorum moritur. Vitis in Græcia inuenitur. His temporibus adeo ingens & grauis æſtus incanduit, vt ſol per deuia tranſcendẽs vniuerſum orbem, non calore affeciſſe, ſed igne torruiſſe dicatur. Inde ridicula Phaetontis texitur fabula.

Ioſue annis xxvj. rexit populum Iſrael, vt 3730
Ioſephus docet. nam ſcriptura ſancta quod

A. M. fuerint anni ducatus illius, tacet. Euſebius in Chronicis, xxvij.poſuit. Primo autem ſui ducatus anno Ioſue,primo menſe,decima die menſis,populum patefacto Iordanis alueo,in terram repromiſsionis induxit. Quo videlicet anno, vt in Chronicis Euſebij reperimus, principium erat quinquageſimi primi Iubilei ſecundum Hebræos, facile inueniri valet, id eſt anni bis mille quingenti ab initio mundi erant completi: ſingulis Iubileorum ordinibus per quinquagenos annos deputatis. Sed noſtra inquiſitio comperit minorem temporis huius eſſe ſummam. conſtat enim quia mille dclvj. ad diluuium vſq; fuerę anni: inde ad Abraham,ccxcij.qui lxx. erat annorum quando promiſsionem Dei accepit. Promiſsionis anni quadringenti triginta: ducatus Moyſi, anni xl. qui profecto numerus, non bis mille quingētos,ſed vij.minus,id eſt mm.ccccxciij, annos implent. His temporibus Ioſue, primus Erychthonius Atheniēſium princeps in Græcia quadrigam iunxit.Ioſue centum &decem annorum moritur.

3757 Othoniel, annis quadraginta de tribu Iuda primus Iſrael deo iubente iudex conſtituitur, illum præfigurans qui in tertio tempore mundi de tribu Iuda cum gratia ad ſaluandos populos venit.Huius temporibus primo filij Iſrael ſeruierunt Chuſan Raſataim regi Meſopotamiæ, octo annis Cadmus regnat Thebis,qui primus Cræcas literas adinuenit. Peridem tempus, primi Linus & Amphion apud

apud Græcos in muſica arte claruerunt, Idçique dactyli ferrum inuenerunt eo tempore. A. M.

Ahoth, annis lxxx. filius Iera, filij Gemini, qui vtraque manu vtebatur pro dextera. Cuius principijs ſeruiuit Iſrael Eglom regi Moab annos xviij. donec percuſſo Eglom liberauit Iſrael. Hoc tempore Cyrene ciuitas condita eſt in Libya. His temporibus fabulæ fictę ſunt de Triptolemo, quòd iubente Cererę, ſerpentium pennis geſtatus, indigentibus frumenta volando diſtribuit: de Hippocentauris, quòd equorum hominumque fuerint natura permixti: de Cerbero, tricipiti inferorũ cane; de Phryxo & Helle ſorore ſua, quòd ariete vecti per aerem volauerint: de Gorgone meretrice, quæ crinita ſerpentibus fuerit, & aſpicientes conuertebat in lapides: de Bellerophonte, quòd equo pennis volanti ſit vectus: de Amphione, quòd citharæ cantu lapides & ſaxa commouerit. 3797

Debora prophetiſſa ex tribu Effraim cũ Barac de tribu Neptalim, annis xl. Cuius initio ducatus oppreſsit filios Iſrael Iabin rex Chanaan, qui regnabat in Aſor annis viginti: ſed occiſo ab Iſrael, & à Iael vxore Abercinei. Siſara principe militiæ eius, humiliatus tandẽ, ac deletus eſt. Hoc tempore Miletus cõdita. Per idem tempus Apollo medicinæ artẽ inuenit. Fabula quoq; tunc ficta eſt de fabro Dædalo, & eius filio Icaro, quòd coaptatis ſibi pennis volauerit. Hac ætate primus regnat Latinis Picus, qui fertur Saturni filius fuiſſe. 3877

A. M. Gedeon annis xl. ex tribu Manaſſe. Sub
3918 quo ſeruiuit Iſrael Madianitis & Amalechitis, vij. annis: ſed Gedeon pugnāte liberatur. Vrbs Tyrus condita, ante templum Hieroſolymorum, annis ccxl. Orpheus Thracius Linuſque magiſter Herculis, artis muſicæ inuentores, clari habentur. Argonautarum nauigatio ſcribitur.

Abimelech, annis iij. regnauit in Sichem.
3955 Iſte ſeptuaginta fratres ſuos filios Gedeonis interfecit. Hercules Ilium vaſtat.

Thola, annis xxiiij. filius Foa, patrui Abime
3958 lech, vir de Iſachar, qui habitabat in Sanir montis Effraim. Priamus in Troia poſt Laomedontem, regnauit annos xiij. Fabula ficta de Minotauro, beſtia labyrintho incluſa. Bellum Lapitharum & Centaurorum, quos ſcribit Palæphatus primo de Incredibilibus libro, nobiles fuiſſe equites Theſſalorum.

Iair, annis xxxij. ex tribu Manaſſe. Per hæc
3981 tempora Hercules agonem olympiacum conſtituit, atque in Libya Antæum occidit. à quo vſque ad primam olympiadem ſupputantur anni, ccccxxx.

4004 Ieptes Galadites, annis vj. Philiſtini & Amanitæ deprimunt Iſrael: ex quibus Amanitę debellantur à Iepte. qui in libro Iudicum ab ætate Moyſi vſque ad ſemetipſum, ait ſupputari annos ccc. vel vt quidam codices habent, annos. cccxxxv. Cuius tempore Hercules quinquageſimū ſecundum annum agens, ob morbi dolorem ſeſe flammis iniecit. Per idē tempus

pus Alexander Helenam rapuit, Troianum- A. M.
que bellum decennale ſurrexit.

Abeſa de Bethleem, annis vij. Agamemnō 4010
imperat Mycenis, annis xxxv. cuius anno xv.
Troia capitur. Amazones arma ſumpſerunt.
Aialon Zabulonites, annis decem. Hic cum 4017
annis ſuis x. in Septuaginta interpretibus nō
habetur, pro quorum damno ſupplendo, Ioſue filio Nun, Euſebius Samueli & Sauli, quorum annos ſcriptura non dicit, plures annos quàm in Ioſepho legerat, adnotauit, quatinus ab egreſſu Iſrael ex Ægypto vſque ad ædificationem templi, cccclxxx. annorum ſummam, quam ſcriptura prædicat, haberet.

Abdon ſiue Labdō de tribu Effraim, annis 4025
viij. Cuius anno tertio Troia capta eſt: & Æneas ad Italiam venit. Completis à primo anno Cecropis, qui primus apud Atticam regnauit, annos trecentos trigintaquinque. A quadrageſimo autem & tertio anno regni Nini Aſſyriorum regis, computantur anni octingenti vigintiquinque. A mortuo Labdon ſeruiuit Iſrael Philiſtæis quadraginta annis. Hac ætate Carmentis nympha, Latinas literas reperit.

Samſon de tribu Dan, annis viginti. Aſca- 4025
nius Æneæ filius Albam condididit. Vlyſsis quoque fabula ficta. Hactenus Iudicum liber tempora ſignat, habens annos ducentos nonagintanouem. Iudices autē duodecim: poſt quos ſacerdotes conſtituti ſunt. Latini qui poſtea Romani nuncupati ſunt, poſt tertium

A. M. annum captiuitatis Troiæ, ſiue annis tribus. Poſt quem octauum, regnauit Æneas, vt quidam ſcribunt, Aſcanius, annis triginta octo. Ante Æneam, Ianus, Saturnus, Picus, Faunus Latinis in Italia regnauerunt, per annos circiter centum quinquaginta.

4046 Heli ſacerdos, annis quadraginta. In Hebræorum libris, anni quadraginta: in Septuaginta, anni viginti inueniuntur. Archa teſtamenti ab Allophylis capitur. Regnum Sicyoniorum finitur, qui ab Ægialeo vſque ad Zeuzippum regnauerunt, per annos nongentos ſexagintaduos. Hectoris filij Ilium recepêrunt, expulſis Antenoris poſteris, Heleno illis ſubſidium ferente. Latinorum tertius Siluius Æneę filius, regnat annis xxix, qui quòd poſt mortem patris editus, ruri fuerat educatus, & Siluij, & Poſthumi nomen accepit, à quo omnes Albanorum reges, Siluij vocati ſunt.

4085 Samuel & Saul, annis quadraginta. In ſcriptura ſacra, ducatus Samuelis quot annis fuerit, minime patet: docet tamen Ioſephus, xiij. annis principatum illius emicuiſſe. Chronici verò, Samuel & Saul ſimul annis xl. præfuiſſe ſignant. In Actibus apoſtolorum apoſtolus
" Paulus ita cócionatus ad populum eſt, Deus
" plebis Iſraël elegit patres noſtros, & plebem
" exaltauit, cum eſſent incolæ in terra Ægypti,
" & in brachio excelſo eduxit eos ex ea: & per
" quadraginta annorum tempus, mores eorum
" ſuſtinuit in deſerto: & deſtruens gentes ſe-

.ptem

ptem in terra Chanaan, ſorte diſtribuit eis ter- A. M.
ram eorum, quaſi poſt quadringentos & quin „
quaginta annos: & poſt hac dedit iudices, uſ- „
que ad Samuel prophetam: & exinde poſtu- „
lauerunt regem: & dedit illis Deus Saul, fi- „
lium Cis, virũ de tribu Beniamin, annis qua- „
draginta. Ab hoc, tempora prophetarum inci
piunt. Lacedæmoniorum regnum exoritur:
atque Homerus fuiſſe putatur.

IN hac tertia ætate mundi, ſalua veritate hiſtorica, præfigurat in vocatione Abrahę, terram viuentium Chriſti populo futuram, nec incolatus noſtri longos exitus formidandos, & in Chriſto domino ſemper ſperandum, per cuius gratiam viuendo ſempiterna potiemur hæreditate: & in ſemine eiuſdem Abrahæ, vt ſtellas cœli multiplicari populum Chriſtianum: & in oblatione & ſacerdotio eius regale eccleſiæ ſacerdotium, & in proprietate nominis ipſius, quòd eſſet in Chriſto pater multarum gentium per fidem, cum vnius tantum gentis pater fuerit per generationem: & in circuncisione carnis, quod corde circuncidendus eſſet Chriſtianus.

Et in Iſaac nato, qui riſus dicitur, quòd gẽtium populus qui in Chriſtum de illa ſerie in carne venientem irriſum à Iudæis crederent, & agnoſcerent illius contumelioſam paſsionem, ſuam veram eſſe liberationem.

Et in Sodoma & Gomorra, impiarũ ciuitatũ ſubuerſione, futuri iudicij diem, nec poſſe euadere ſtatuta ſupplicia, noxia curioſitate ꝓpo-

A. M. ſitum ſanctæ conuerſationis contemnentes; retroque male viuendo reſpicientes: ſolosq; liberari, quos gratia Chriſti liberauerit.

Et in immolatione arietis pro Iſaac, Chri-
" ſti paſsionem expreſſam: & in iuratione Dei,
" quod ſemen Abrahæ in Chriſto ſupra numerum extenderetur, & non tantum ex ſemine carnis, ſed fide vocari ad infinitum numerum filios Abraham.

Et ex femore Abraham, carnē Chriſti venturam, quando idem Abraham ſeruo iubet, Pone manum tuam ſub femore meo, & iura mihi per Deum cœli: oſtenditque Chriſtum qui eſt Deus cœli, per virginem Mariam ex femore ſuo in carne futuram.

Et in geminis Rebeccæ, duos populos, Chriſtianos & Iudæos. quorum minor Iacob lenis, in ipſa iam pueritia per coctūram rubram lenticulæ, maiorem fratrem Eſau hiſpidum ſupplantans, lenem mitemq; ſignat populum Chriſtianum, qui per coctūram rubrā, paſsionem ſcilicet Chriſti, ſanguine rubratā, edaci ac ſæuienti Iudæo populo, cuius figuram geſtabat Eſau, primatus dignitatem illo vendente ſuſcepit. ille quod naſcēdo habuit, per concupiſcentiam perdidit: Chriſtianus per gratiam quod in natura non habuit, acquiſiuit. Cui pelles hœdorum ſuper brachia, & ceruicem nudam mater aptauit, veſteque primogeniti ſui induit, tanquam iam nobis illum figuratum oſtendens Chriſtum, qui accepit, non carnem peccati, ſed ſimilitudinem carnis

carnis peccati, legemq; veteris Teſtamenti, A.M.
tanquam veſtem primogeniti excipiens, non
ſoluerit, ſed impleuerit. Póſt cuius odorem be-
nedictæ concurrunt omnes gentes, quæ per
gratiá Iudæis & primatum, & benedictionem
abſtulerunt. Iacob quoque, filius Iſaac, nepos
Abrahæ fugiens fratris inſidias, in ſacramẽto
lapidem quem ad caput habuit dormiẽs, emi
nus erigens, eumque liniens oleo, Chriſtũ no
bis lapidem angularem conſecrauit. Et idem
Iacob, claudus effectus in latitudine femoris
populũ Hebręorũ ſignificat claudicaturũ. Iu-
das filius Iacob, cum nuru ſua concubuit Tha
mar, qua intelligitur plebs Iudęa: cui de tribu
Iuda reges tanquá mariti adhibebãtur: vnde
nomen eius amaritudo interpretatur, quia i-
pſa domino fellis poculum dedit.

In duobus filijs Iudę duo genera principũ,
qui non rectè operabantur in plebe, vnum eo
rum qui oberat, alterũ qui nihil proderat: nec
enim ſunt amplius quàm duo genera homi-
nũ inutilia generi humano: vnũ nocẽtium, al
terum præſtare nolentium, & ſi quid boni ha
bẽt in hac terrena vita perdentium, tanquá in
terram fundẽtium: vnde maior Her interpre-
tatur pellicitus, qualibus tunicis induti ſunt
primi homines, in pœnam damnationis ſuæ,
dimiſsi ex Paradiſo. Sequens, Onan interpre
tatur mœſtus eorũ, id eſt quib. nihil prodeſt
cum habeat vnde prodeſſe poſsit. In tertio fi-
lio Iudę, Sela, qui interpretatur dimiſsio eius,
ſignificatur tempus ex quo reges plebi Iudęo

A.M. rum cœperunt de tribu Iuda non fieri: quia erât eadẽ tribus Iuda, ſed iã in populo Iudę nemo regnabat: propterea Thamar filium Iudæ maritũ non accipiebat. Iſto tẽpore omne magiſteriũ Iudęorũ, & myſtica, vnde Chriſti vocabâtur, vnctio ipſa defecerat. Neq; ad myſticã vnctionẽ Herodes pertinet alienigena, qui deficiente ex tribu Iuda principe regio, à Romanis in Iudęa regnũ acceperat: ſub cuius tẽpore nat9 eſt Chriſtus, vnctus ſanctus ſanctorũ oleo exultationis præ participib. ſuis, qui veniens ad oues quę perierãt domus Iſrael, teſtimonio Ioãnis in aqua vſus eſt: cuius figurã geſsit ipſe Iudas, cum iret ad tondendas oues in Tamna, quod interpretatur deficiens: iam enim defecerat princeps ex Iuda, atq; vnctio myſtica Iudæorum. Venit autem cum ſuo paſtore Odollamite, cui nomẽ erat Iras. interpretatur aũt Odollamites, teſtimonium in aqua, habens quidem dominus teſtimoniũ maius Ioanne, propter infirmas tamen oues, hoc teſtimonio vſus eſt in aqua. nã & ipſe Iras, quod nomẽ illius paſtoris fuit, interpretatur fratris mei viſio. vidit omnino fratrem ſuũ Ieſum ſecundum ſemen Abrahę, ſecundum cognationem Marię & Elizabeth matris ſuę: eundẽmque dominũ & Deum ſuũ, quẽ iam ſalutauerat ex vtero, agnouit perfectius ex colũba: & ideo tanquã Odollamites, verè teſtimonium perhibet in aqua. Venit autẽ dominus ad oues tondendas, hoc eſt exonerandas ſarcinis peccatorum. Inde Thamar habitum mutat.

nam

nam & commutans interpretatur. mutat & A.M.
nomen, & de ſynagoga fit eccleſia, ſed in ea
prorſus nomen amaritudinis permanet, non
illius in qua domino fel miniſtrauit, ſed illius
in qua Petrus fleuit amarè. nam & Iuda con-
feſsio eſt. confeſsioni ergo amaritudo miſcea
tur, vt vera pœnitentia præſignetur. Hac pœ-
nitentia fœcundatur eccleſia in omnibus gen
tibus. nam & ipſe habitus meretricis, confeſ-
ſio peccatorum eſt: typum quippe eccleſię ge
rit Thamar ex gentibus euocatæ, ſedens cum
hoc habitu ad portã Enahim, quod interpre-
tatur fontes. currit enim velut ceruus ad fon-
tes aquarũ, peruenire ad ſemen Abrahæ. illic
enim à non cognoſcente fœtatur, quia de illo
prędictũ eſt, Populus quem non cognoui, ſer «
uiuit mihi. Accipit in occulto annulum, mo- «
nile, & virgã: vocatione ſignatur, iuſtificatio-
ne decoratur, glorificatiõe exaltatur. ſed hæc
adhuc in occulto, vbi fit conceptio ſanctæ
vbertatis. Mittitur meretrici promiſſus hœ-
dus, exprobratio ſcilicet peccati per eundem
Odollamitem, tanquam increpãtem & dicen
tem, Generatio viperarum: ſed non eam inue «
nit peccati exprobratio, quam mutauit con-
feſsionis amaritudo. Poſt verò publicis ſignis
anuli, monilis, & uirgę, arguit temere iudican
tes Iudęos, quorum iam perſonam Iudas ipſe
geſtabat, prolatis certiſsimis documentis ſuę
vocationis, iuſtificationis, & glorificationis.
Oſtendit virgam ſignum paſsionis, & monile
legitimę legis, & anulum pignus immortali-

A.M. tatis, quando accuſatur à Iudæis quaſi adulteratrix legis.

In actionibus quoque Ioſeph & Beniamin, Chriſtus & eccleſia ipſius figuratur. Quorum vnus Ioſeph à patre miſſus, ſignat Chriſtum à patre miſſum ad oues viſitandas: cum fratres in paſsione, tunica expoliatum miſerunt in lacum: ac veſtem eius in ſanguine hœdi tinctá, ſub falſa teſtatione, patri miſerunt: venditúmque gentibus ſaluatorem tranſmiſerunt, cui cœlum in ſole, ſtellas ac luna, & in manipulis terra, inferna quoque carceris ſubderentur, vt ei omne genu flectatur, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum. Cum eodem Ioſeph, ad ſacramentum dominicæ paſsionis, duo Pharaonis ſpadones in carcerē detruſi ſunt, vt trium crucifixorũ numerus ſuppleretur. è quibus verus Ioſeph Chriſtus, reuelando myſteria, vnum puniret per debitum ſuppliciũ, alterum per indebitam gratiá liberaret. Idem Ioſeph poſt duos annos, dierum tertio incipiente, de carcere educitur: & Chriſtus die tertia, à mortuis reſurgit. Præſentatur Pharaoni: mundo reſurrectio declaratur. Data eſt Ioſeph poteſtas in Ægypto: data eſt Chriſto omnis poteſtas in cœlo & in terra. Collegit Ioſeph per ſuos, frumentum multum: collegit Chriſtus credentium numerum ſine numero. Conſtituit Ioſeph horrea, per totam Ægyptum: conſecrauit Chriſtus per totum mundum eccleſias. Aperuit Ioſeph horrea, tempore famis, & miniſtrauit frumenta populis: aperuit

aperuit Chriſtus ex horreis ſuis diuturnā ſui A. M.
corporis præbiturus annonam eſurientibus, & ſitientibus iuſticiam. Acquiſiuit Ioſeph totam Ægyptum Pharaoni: acquiſiuit Chriſtus mundū paſtum & reconciliatum patri. Venerunt fratres Ioſeph, qui eum vendiderant, fame compulſi, ad eum: venerunt & ad Chriſtū Iudęi, qui eum crucifixerāt, vt eius refecti cibarijs, à fame animę liberarentur. Adorant illi, adorant & iſti: ſicque miris ſacramentis, in actione fratrum, actio nobis apoſtolica præmonſtratur.

In Beniamin quoq; extremo Ioſeph fratre, doctor & magiſter gētium in fide & veritate, Paulus præfiguratur: cui figuratè ſcyphus argēteus in ſacco legis celatur, & ccc. argentei cum quinque ſtolis optimis dantur.

Et in deſcenſione Iacob in Ægyptum, Chriſti deſcenſio in mundum: & in multiplicatione ſeminis eius in Ægypto, in Chriſto per fidem gentes in toto mundo multiplicandæ.

In Moyſe figura exprimitur mediatoris, qui mundo pacem intulit: vt Moyſes Ægyptium ſabulo abſcondit, Chriſtus ex obſeſsis virtutē diaboli expellendo cohibuit. Quòd idē Moyſes vxorē filiam ſacerdotis Madiam accepit, mediatorem ex alienigenis ſumere cōiugem ſignificat & eccleſiam. Quòd idem paſtor ouium, mediatorem ſignauit paſtorem bonum ouium in carne futurum: qui ex hoc mundo quaſi ex Ægypto oues ſuas colligendo, in vnum ouile eccleſiæ congregaret. Superantur

A.M. magorum prẹſtigiæ,ſerpensq; Moyſi vorauit ſerpentes eorum magorum: virga Chriſti, doctrina, qua omnium paganorũ hæreticorúmque dogmata conſumuntur.

In Ægypto decem plagis mundus feritur: in occiſione agni, Chriſti immolatio: & in figura paſchæ, Chriſti tranſitus ad patrem. In mari rubro, baptiſmus Chriſti ſanguine rubratus. In manna, panis cœleſtis Chriſtus expreſſus. in extenſione manuum Moyſi, ſigno crucis expugnari inimicos. Datæ leges in monte, Chriſti mandata ſeruari in ſpiritali altitudine. In tabernaculo Chriſti eccleſiam.

In Aaron ſacerdotio, nouum in Chriſto ſacerdotium. In ſacrificijs omnibus, Chriſtum figuratum. In varietate leprarum, hæreſeon vel errorum varietates. In eſcis mundis & immundis, eleemoſynis munda omnia fieri. In Ægypti eſcis deſideratis, Chriſtum manna faſtidiſſe, & voluptatibus illicitis concupiſcentias præſtitiſſe. In virga Aaron germinante, confirmationem ſacerdotij Chriſti. In æneo ſerpente, Chriſti morte vbiq; in ore fidelium ſonante, virulentiam virorum perimendam, & à percuſsione diaboli, fide mortẽ Chriſti aſpicientes ſanandos. Et in bis percuſſa petra, ſacramenta paſsionis Chriſti mirabili opere diſtincta. Et in vacca ruffa, cuius cinis in aquas luſtrationis proijcit, myſterium noſtræ redemptionis, & ſalutis pleniſsime expreſſum.

In ſepultura Moyſi occultata, literam legis & car-

& carnales obſeruationes occulendas. A.M.
In Ieſu Naue principatu ſequente, dominũ Chriſtum in nouo teſtamento verum ducem & principem futurum, & ciuitates mundi deſtructurum, ac aereas poteſtates debellaturũ, ac omnem idololatriam penitus abluturum, & omnis generis vitia expugnaturum.
Debora in typo, eccleſiæ hoſtem ſuperauit. Gedeon gratiam Chriſti abundãtem cõmendauit, & quòd fide trinitatis hoſtes eſſent ſuperandi, ac martyria appetẽda, actis ſuis inſinuauit. In Abimelech concubinæ filio, hæretici. In Iephthe filia virgine, carnis Chriſti immolatio virginis, & in reſurrectione totius corruptionis abſorptio. In Samſon Nazaræo, Chriſtus dominus fortis in capite: in ligatione ipſius à meretrice muliere, Chriſtus dominus, quòd Iudæorum vincula omnia potentialiter dirumperet. In Ruth, eccleſia ex gentibus, Iudæis inludens. In Samuele, Chriſtus dominus dux, ſacerdos & propheta, ſacerdotes arguens, & ſynagogam veterem nouo ſacerdotio Chriſti in gratiâ noui Teſtamenti permutans.
Clauditur hæc tertia ætas patriarcharum actis, & legis ſacramentis, ac iudicum figuris, venerabiliter inſignis, in repulſione & abiectione Saulis, continens annos nongentos quadraginta.
QVARTA ætas mundi. Dauid primus ex tribu Iuda, rex, annis quadraginta. Latinorum quintus, Latinus Siluius, annis quin- 4125

A.M. quaginta. Codrus ſponte ſe hoſtibus offerẽs, interimitur. Epheſus condita ab Andronico. Carthago condita eſt à Didone filia Carchedonis Tyrij, anno centeſimo quadrageſimotertio poſt Troianum excidium: Prophetantibus in Iudæa, Gath, Nathan, & Aſaph.

4165 Salomon filius Dauid, annis quadraginta Qui quarto regni ſui anno, mẽſe ſecundo, tẽplum domino ædificare cœpit in Hieruſalẽ, collectis ab egreſſu Iſrael ex Ægypto annis quadringentis octoginta: quod in figuram vniuerſi temporis, quo in hoc ſeculo Chriſti ædificatur eccleſia, quæ in futuro perficitur ſeptem annis, & ſeptimo menſe anni octaui, dedicauit. Latinorum ſextus, Alba Siluius, Siluij Æneæ filius, regnat annis octoginta octo. Regina Sabba venit audire ſapientiam Salomonis.

4205 Roboam filius Salomonis, annis ſexdecim. Sub quo Hieroboam de tribu Ephraim ſeparauit decem tribus à domo Dauid, & à domino, in figurã hæreticorũ, qui ſuos ſequaces à Chriſto & eccleſia ſegregant. Huius quinto anno Seſac rex Ægypti, veniens Hieroſolymam, templum ſpoliauit. Latinorum ſeptimus Egiptas Siluius, Albæ ſuperioris regis filius, regnauit annis vigintitribus. Samus cõdita, & Smyrna in vrbis modum ampliata. Sibylla Erythræa illuſtris habetur.

3882 Abia filius Roboam, annis tribus. Hic pugnantem cõtra ſe Hieroboam ſuperauit, occiſis de exercitu eius milibus quingentis, eo

quòd

quòd ſperaſſet in domino. Sub quo Hebrææ gẽtis pontifex maximus Abimelech inſignis eſt habitus. A.M.

Aſa filius Abia, annis xlj. Ab hoc cõductus Benadab rex Syriæ Damaſci contra Iſrael, percuſsit omnem terram Neptalim. Prophetabant in Iudæa Achias, Eliu, Amos, Ioel, & Azarias. Latinorum octauus Capys Siluius Ægypti, ſuperioris regis filius, regnat annis vigintiſeptem. Aſa idola deſtruit, templum mundat. Egredientem cõtra ſe Zaraa Æthiopem cum ſuo ſternit exercitu. Amri rex Iſrael emit montem Samariæ, à Somer, duobus talentis argenti, & ædificauit eam. Achiel de Bethel, Hierico inſtaurat. 3885

Ioſaphat, annis vigintiquinque. Helias, & Heliſæus, & Abdias, Azarias, & Micheas prophetabãt. Helias Thesbites, tres ſemis annos pluuiam cõtinuit, propter peccata Achab, & populi Iſrael: & inter cætera magnalia Heliſæum filium Saphat, qui erat de Abel Maula, pro ſe vnxit prophetam. Latinorum nonus Carpentus Siluius, ſuperioris regis Capys filius, regnauit annis xiij. Poſt quem filius eius Tyberius decimus, annis octo. Latinorum vndecimus, Agrippa, quadraginta annis. Ioſaphat fecit rectum coram domino. 3926

Ioram filius Ioſaphat, annis octo. Helias curru igneo rapitur, quaſi vſque in cœlum: & Heliſæus hæres prophetiæ derelictus, primo miraculo aquas Hierico ſanat. In diebus Ioram receſsit Edom, ne eſſet ſub Iuda: & con- 3951

A. M. ſtituit ſibi regem. Ambulauit autem Ioram in vijs domus Achab: filia quippe Achab erat vxor eius.

3959 Ochozias ſiue Azarias anno vno. Ionadab filius Rechab clarus habetur. Azariam cum filio ſuo Ioas, & nepote Amaſia, ob enormitatem ſcelerum, & quia nec patrem filiúmve quiſpiam eorum bonum habebat, euangeliſta Matthæus à domini ſaluatoris genealogia ſecludit.

3960 Athalia mater Azariæ annis ſeptem. Quæ videns interfectum ab Iehu rege Iſrael filium ſuum Azariam, interfecit omnem ſtirpem regiam domus Ioram, præter ſolum Ioas filium Azariæ, quem Ioſabeth vxor Ioiadæ pontificis furata eſt de medio filiorum regis, cum interficerentur. Ioiada pontifex, qui ſolus poſt Moyſen vixiſſe annos centum triginta, perhibetur.

3967 Ioas, filius Azariæ, annis quadraginta. Iſte bono principio & fine vſus peſsimo, in principijs ſuis templum innouauit: in extremis inter cætera facinora, Zachariam quoq; filium Ioiadę tutoris quondam ac regnificatoris ſui, inter templum & altare lapidare præcepit: quem ob meritorum gratiam dominus in euangelio filium Zachariæ, id eſt, benedicti domini cognominat. Lycurgus legiſlator Apollinis oraculo inſignis habetur. Latinorũ duodecimus Aremulus Siluius, Agrippæ ſuperioris regis filius, regnauit annis decem & octo, qui præſidium Albanorum inter

montes,

montes,vbi nunc Roma eſt, poſuit. Cuius fi- A. M.
lius fuit Iulius proauus Iulij Proculi, qui cum ſuo populo Romam commigrans, fundauit Iuliam gentem.

Amaſias, filius Ioas, annis viginti nouem. 4247
Heliſæus propheta defunctus ſepelitur in Samaria. Azahel rex Syriorum adflixit Iſrael.

Latinorum decimustertius, Auentinus Siluius Aremuli ſuperioris regis maior filius, regnauit annis trigintaſeptem: atque in eodem monte qui nunc pars vrbis eſt, mortuus ac ſepultus, æternum loco vocabulum dedit. Vienna vrbs condita à Venerio Aphricę exule, inde nominata, vt Liuius in Annalibus ſcribit, quòd biennio perfecta fuerit, primum Bienna, poſtmodum b ſubſtracta, addita v, Vienna nuncupata. Quam poſtea Romani ſenatu compoſito, qui Gallias diſponeret, Senatoriam appellare voluerunt. Inde poſt aliquot tempora, quinq; legionibus in ea compoſitis, quinque caſtris in circuitu eam inſignem fecere: ac publica horrea & cellaria totius militiæ, ibi conſtituerunt. Ex nominibus autem tribunorum Iulij Cæſaris, nomina caſtris impoſuerunt, Crappum, Eumedium, Soſpolum, Quiriacum, Pompetiacum.

Azarias, qui & Ozias, filius Amaſię, annis LI. 4376
Aſſyriorum triceſimus ſextus, Tonoſconcoleros, qui vocatur Græcè Sardanapalus, qui Tharſum atque Anchialem condidit: & in prælio victus ab Arbace Medo, ſemet incendio concremauit. Vſque ad id tempus fuiſſe

A. M. reges Aſſyriorum hiſtoriæ referunt: & fiunt ſimul anni à primo anno Nini regis Aſſyriorum, mille clxiiij. Arbaces Medus, Aſſyriorum imperio deſtructo regnũ in Medos tranſtulit. Deinde multis prælijs vndique ſcateſcentibus, per varios euẽtus ad Scythas Chaldæosque, & rurſum ad Medos parili via rediijt. Latinorum decimuſquartus, Procas Siluius, Auentini ſuperioris regis filius regnauit. Poſt quẽ Amulius Siluius. Heſiodus poeta claruit: atque Fidon Argius menſuras & pondera reperit. Per idem tempus olympias prima conſtituitur. Macedonum regnum inchoat, primum habens regem Cananum. Lacedæmoniorum reges deficiunt: Lydorum incipiunt. Oſee, Amos, Eſaias, & Ionas in Iudæa prophetant.

Ioathan filius Ozię, annis ſexdecim. Olympias prima ab Elienſibus cõſtituitur. Remus & Romulus generãtur, Matre & Ilia. Ioathan inter cætera virtutum bonarum opera, portam domus domini ſublimiſsimam ædificauit, quę in Actibus apoſtolorum Specioſa vocatur.

4103 Achaz filius Ioathan, annis ſexdecim. Ab hoc conductus Theglat Phalaſar rex Aſſyriorum, Raſin regem Syriæ interfecit, & habitatores Damaſci tranſtulit. Cyrenem.

Roma condita in monte Latino, vndecimo Calend. Maij à geminis Remo & Romulo filijs Rheæ Siluiæ, quæ erat filia Numitoris fratris regis Amulij, virgo Veſtalis: ſed conſtuprata.

ſtuprata. Conſualibus ludis Sabinæ raptæ, A.M.
anno ab vrbe condita tertio. Remus à Fabio
Romuli duce occiſus.

Ezechias filius Achaz, annis viginti octo. 4119
Huius anno ſexto Salmanaſar rex Aſſyriorũ,
capta Samaria tranſtulit Iſrael in Aſſyrios, atque
in Iudæa Samaritas accolas miſit. Cuius
regnum à primo Hieroboam ſteterat annis
trecentis ſexaginta. Hoc tempore Romulus
primus milites ex populo ſumpſit, centumq;
à populo nobiliſsimos viros elegit. Qui ob
ætatem, Senatores: ob curam & ſollicitudinem
reipublicæ, Patres vocati ſunt. Mortuo
Romulo, qui triginta ſeptem annos regnauit,
per quinos dies Senatores rempublicam rexerunt:
atque vnus expletus eſt annus.

Poſt quos Numa Pompilius, annis quadraginta
& vno. qui Capitolium à fundamentis
ædificauit.

Manaſſes, annis quinquagintaſex. Hic ob 4147
ſcelera ſua catenatus & compeditus, in Babyloniam
ducitur. Sed ob pœnitentiam & preces,
reſtituitur in regnum. Numa Pompilius,
primus veſtales virgines inſtituit, duoſque
menſes Ianuarium & Februarium decẽ menſibus
anni adiecit. Sibylla Samia claruit.

Romanorum tertius, Tullus Hoſtilius regnauit
annos trigintaduos, qui primus regũ
Romanorum purpura & faſcibus vſus eſt: &
adiecto monte Cœlio, vrbem ampliauit.

Amon, filius Manaſſe, annis duobus, in He 4203
braica veritate: in Septuaginta legitur regnaſ.

A. M. ſe duodecim. Hiſtrus ciuitas in Ponto condita. Amon à ſeruis ſuis interficitur.

4205 Ioſias, filius Amon, annos triginta vnum. Hic mundata Iudæa & Ieruſalem, templo etiam innouato, poſt abiectas idololatriæ ſordes, paſcha domino celeberrimum facit decimooctauo anno regni ſui: & cũ Nechao Ægyptiorum rege congreſſus, occiditur in campo Mageddo, quæ nunc Maximianopolis vocatur. Thales Mileſius, primus phyſicus clarus habetur. Prophetabant in Iudæa, Hieremias, Oldas, & Sophonias. Romanorum quartus Ancus Martius, Numæ ex filia nepos: regnauit annis vigintitribus, qui Auentinum montem & Ianiculum vrbi addidit: & ſupra mare, decimoquinto ab vrbe miliario Hoſtiam condidit. Poſt quem Tarquinius Priſcus, annis trigintaſeptem. qui circum Romæ ædificauit, numerum ſenatorum auxit, Romanos ludos inſtituit, muros & cloacas ædificauit, Capitolium extruxit. In Hebræo, xxj. annis regnaſſe Ioſias: in Septuaginta interpretibus, trigintatribus legitur. Sed & Euſebius inter regnum eius & Ioachim, alium de ſuo adiecit annum, propter menſes bis ternos, quibus Ioachaz vel Ioachim regnauerunt. Verùm quid veritas habeat, Hieremias pandit, qui ſe à decimotertio anno Ioſiæ vſque ad annum quartum Ioachim, viginti tribus annis prophetaſſe perhibet: & Nabuchodonoſor quarto anno Ioachim regnare cœpiſſe: decimonono autem anno regni eius, Hieruſalem fuiſſe

fuiſſe deſtructam. A. M.

Ioachim, filius Ioſiæ, annis vndecim. Poſt 4588
Ioſiam regnauit Ioachaz mēſibus tribus: quē Nechao vinctum, ducens in Ægyptum, Ioachim conſtituit regem. Huius anno tertio Nabuchodonoſor, capta Hieruſalem, & plurimis captiuatis, in quibus erant Daniel, Ananias, Azarias, Miſael, partem vaſorum templi Babyloniam transfert. A quarto Ioachim anno ſcriptura regnum Nabuchodonoſor computat: quia ex eo non ſolum Chaldęis, & Iudęis: ſed & Aſſyrijs, Ægyptijs, Maobitis, alijsque innumeris gentibus incipit regnare.

Ioachim, qui & Iechonias, filius Ioachim, menſibus tribus ac diebus decem. Hic circundata à Chaldæis Hieruſalem, exijt ad regem Babylonis, & mater eius, & ductus eſt in Babylonem cum populo ſuo, anno octauo regni Nabuchodonoſor.

Sedechias, annis vndecim, qui & Mathan, 4247
filius Ioſiæ. Huius anno vndecimo, regis Babylonis xix. Iudæa captiuata in Babyloniam: & templum Dei incenſum, ædificationis ſuæ anno quadringēteſimo triceſimo. Qui autem reliqui fuerant Iudæi, transfugerunt in Ægyptum: qua poſt annos quinq; percuſſa à Chaldæis, in Babyloniam ſunt & ipſi tranſmigrati. Secundum Septuaginta interpretes anni computantur ab ædificatione templi, cccc. quinquagintaquatuor. Per idem tempus Sappho mulier in diuerſo poemate claruit. Solon leges Athenienſibus dedit.

A. M. IN hac quarta ætate, in Dauid manu forti, paruo in fratribus vncto, regis noſtri Chriſti ſacramenta figurantur. Qui paſtor ouium, vnctus à Deo patre, de ore leonis diaboli, & Petrum negantem, & latronem eripuit confitentem. Cuius citharam ſi reſpicias reſonantem, quam ligno crucis carnis membrorumque ſuorum chordis aptatam, plectro dum tangit ſancti ſpiritus, omne animal replet benedictione, & diabolũ de cordibus fugat iniquorum, pro quibus in cruce orauit. Qui aduerſus magnum hoſtem verum Goliam pugnaturus, ſapientiam huius mundi, tanquam illa arma Saul reijciens, in quinq; lapidibus, ſtulta mundi elegit, ut confundat fortia. Ex quinque enim libris legis Moyſi, vnus lapis prædictus fundibulo carnis locatus, manu forti expreſſus, totam diaboli ſuperbiam eliſit, ſuoque peremit gladio, dum mortem ex morte occidit. Ex cuius victoria inimici Iudæi inuidiam conceperunt, & pro dilectione odium retribuerunt.

Quòd idem Dauid per latebras montium, per ſpeluncas ac deſerta inimico perſequente, diſcurrit, membrorum ſuorum ac martyrum perſecutiones expreſsit.

Quòd inimico ſuo pepercit, pinnam chlamydis eius abſcindẽs, figurat quòd hoſtibus ſuis dum abſcidit vitium magnum ſuperbiæ parcit, ne dentur æternæ occiſioni.

Quòd declinans perſecutoris inſidias, fugit in Geth: ſic Chriſtus ſæuientibus Iudæis ſubtra-

ſubtrahens ſe gentibus dedit. A.M.

Arreptitium idem ſe ſimulans, dum ſalinæ illius in barbam decurrunt, Chriſti infirmitatem ſapientia cõditam, & ſacratiſsimum corpus ipſius in ſanctificato pane geſtatum manibus ſuis presbyteri myſterio nobis inſinuat.

Idem Dauid dolet occiſum inimicum Saul: quia & Chriſtus ſuos plurimùm dilexit inimicos.

Ad Dauid vnctum totus colligitur Iſrael: ad Chriſtum, vt promiſſum eſt, totus colligitur mundus.

In Dauid Chriſtus ille deſiderabilis omnibus gentibus, quaſi in ſolarium deambulans, quia in ſole poſuit tabernaculum ſuum, adamauit eccleſiam ſuper tectum ſe lauantem, id eſt, emũdantẽ ſe à ſordibus ſeculi, & domum luteam ſpiritali contemplatione tranſcẽdentem atque calcantem: & inchoata cum illa primę cõuentionis notitia, poſtea ab ea penitus ſeparatum diabolum occidit, eamq; ſibi perpetuo connubio copulauit.

Dauid ſenili ætate confecto Abiſac virgo, quę eum calefaceret, applicatur: ſenio vergẽte mundo, verus Dauid Chriſtus, ſibi virginẽ calentem fide applicat eccleſiam.

In Salomone pax noſtra, qui eſt Chriſt⁹ expreſſus: in quo ſapientia, Chriſtus, veniens mittere gladium in terram, hęreticorum fraudem remouens, verę matri catholicæ vti paruulum non diuiſum, viuum reddit ſtatum:

A. M. nec vult propter iurgium hæreticorum ſcindere & dimidiare filium. Qui ex viuis lapidibus domum cõſtruens, vnũ ex omnibus fidelibus templum fecit: ad quẽ viſendum ſapientiamq́ue eius audiendam, regina Saba, id eſt eccleſia, à finibus terræ venit. Vniuerſa itaq; quę de Salomone, vel ab eo propheticè geſta ſunt, rectè Chriſto domino conſignantur. Ne quis autem putaret in Salomone cuncta impleta quæ propheticè de Chriſto dicebantur, in ſenectute deprauatus, ſapientiam diuino iudicio amiſit, vt Chriſto domino omnia illa quæ ſignata fuerant, ſeruarentur. Cæterùm, fornicatus mente & corpore, domino ſe deſerente, male obijſſe videtur: metuendum exẽplum poſteris relinquens, ne felicitate huius vitæ turbati, Chriſtũ deſerant, qui eſt ſuorum æterna felicitas.

In diuiſione regni, ac totius populi pene Iſraelitici à domo Dauid, hæreticorum & ſchiſmaticorum oſtenditur figura.

In Helia Chriſtus, qui per figuram veſpere ſeculi vt vitulus immolatus, ſacerdotes omnes idololatriæ cum ipſo errore ſimul extinxit, replens terram gratiæ pluuia, qua fames fidelis animę repellatur.

Quòd eidẽ Helię in eremo cõſtituto corui panem mane & carnes veſpere miniſtrant, figura totius corporis domini mõſtratur: quia primum in præceptis panem, poſtea carnem dominicæ paſsionis ex ligno crucis decoctã Iudæi tetri colore gentibus miniſtrarunt.

Tribus

Tribus temporibus etiam & dimidio temporis, in tribus annis & ſex menſibus cœleſtis pluuia Dei alto iudicio negatur eis qui carnem eius non comedentes, neq; eius ſanguinem bibentes, redempti ab eius corpore inueniuntur alieni. A. M.

Helias paſtus à vidua: Chriſtus miſericordiæ opera ſuſcipiens, & recompenſans in eccleſia, quæ adhuc vidua in agro ſacrarum ſcripturarum per duo ligna crucis, duo præcepta colligit, vt ſibi filijsque in tempore famis conſulat.

In Heliſæo etiam duplex ſpiritus Heliæ diſcipulorum chorus Chriſti, ſpiritum ſanctum duplo munere accipiens.

In mortuo ſuſcitato, genus humanum per Chriſtum afflatu gratiæ ſuſcitatum, quem lex nullo modo ſuſcitare valuit.

Iordanem Heliſeus eodem ſpiritu operante tranſijt, quo noſter dominus Ieſus eundem fluuium ſuo in baptiſmo conſecrauit.

Inſultant pueri Heliſæo, & à beſtijs ſunt lacerati: inſultant Iudæi Chriſto, & à Romanis vel malignis ſpiritibus ſunt peruaſi. Naaman Heliſæus ſepties lauari vt purgaretur à lepra, in Iordane iubet: ſeptiformis gratiæ ſpiritu mundari à vitijs animam, quibus interior exteriorque homo polluitur, ſignat: quod etiam aqua ipſa demõſtrat qua tinguntur cõſecrati, in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti.

Giezi puer, prophetæ munera Naaman accipiens, & per hoc maculis lepræ reſperſus,

A.M. hęreticos oſtēdit,qui venditātes velut expia tiones peccatorum,ipſi quoque maculis quibus ipſi fuerant aſperſi,ſupplentur.

In Ezechiæ regis ſigno Chriſti deſcenſus, qui eſt ſol iuſtitiæ: & etiam inferna miſericorditer penetrantis figura præſignatur: qui etiam docet nos in bono nunquam proſperitatis efferri.

In Ioſiæ actibus, Chriſtus verum paſcha nobis factus apertè expreſſus, eccleſiam ſuam mundans & expurgans,pro qua mortuus eſt. Cuius filij ob meritum culpę in captiuitatem ducti, qui gratiam Chriſti in vacuum ducūt, deſignant: & præcepta Chriſti velut Hieremiæ paruipendentes, diabolo velut diabolo velut Nabuchodonoſor captiui vitijs traduntur. Concluditur aūt hæç ætas quarta mundi à Dauid vſq; ad transmigrationem in Babyloniam,continens annos cccclxx.

4271 QVINTA mundi ætas cœpit ab extremo excidio regni Iudaici,quod iuxta prophetiam Hieremię,ſeptuaginta annis permanſit, anno decimoquarto, poſtquā percuſſa eſt ciuitas,qui eſt viceſimuſquintus annus trāſmigrationis regis Ioachin, cum quo Ezechiel captiuatus eſt, ipſe Ezechiel in viſionibus Dei adductus in terram Iſrael vidit renouationem ciuitatis ac templi, ceremoniarumq; eius. Vaſtata Iudæa Chaldæi, non vt Aſſyrij, in Samariam alios miſerè colonos, ſed deſertam reliquere terram, donec poſt annos ſeptuaginta in eam Iudæi redirent. A ſacerdotibus

tibus

tibus ignis ab altario holocauſtomatis ſubla- A. M.
tus & abſcõditus in puteo poſt ſeptuageſimũ
regreſsionis annum adſumitur, inuentus vi-
uus. Romanorum ſextus Seruius, regnauit
annos xxxxiiij. qui tres montes Vrbi addi-
dit, Quirinalem, Eſquilinum, Viminalem,
foſſas circum muros duxit. Poſt Nabuchodo
noſor, qui, teſte ſcriptura ſacra, xxv. poſt euer
ſam Hieruſalem vixit annis, Euilmerodach
filius eius, regnauit annis decem & octo: poſt
quem Egeſar filius eius, annis quadraginta.
Cui ſucceſsit frater eius Laborſordach, men-
ſibus nouem. Hoc defuncto ad Balthaſar qui
Naboan nuncupatur, tranſijt imperium. Qui
cùm iam ſeptemdecim regnaret annos, capta
eſt à Cyro Perſarum & Dario Medorum re-
ge Babylonia, diſcedente Arbace præfecto in
Medos, à quo primum Babylonia dehonora-
ta fuerat. Partem regni penes ſe retinuere
Chaldæi, qui Babyloniam ſibi aduerſum Me-
dos vindicauerunt. vnde factum eſt vt Na-
buchodonoſor, cæteriq; poſt eum vſq; ad Cy
rum, reges, quamuis Chaldæorum viribus po
tentes, & Babyloniæ nomine clari legantur,
in numero tamẽ & cardine regum nõ haben-
tur inluſtrium. Darius autem Aſtyagis filius,
qui Babyloniam deſtruxit, cum Cyro cogna-
to ſuo agebat annum ſexageſimũſecundum,
quando Babylonia fuit inuaſa. Quiq; Danie-
lem prophetam ſumens, ad ſe in Mediam du-
xit, & omni eũ honore celebrauit. Huius Da-
rij Daniel ipſe ita meminit, dicẽs: In anno pri "

A.M. mo Darij filij Aſſueri de ſemine Medorũ, qui
„ imperauit ſuper regnum Chaldæorum: ego
„ Daniel intellexi in libris numerũ annorum, de quo factus eſt ſermo domini ad Hieremiam prophetam, vt compleretur deſolationis Hieruſalem lxx. anni. Euſebius in Temporũ libris triginta annos ab euerſione Hieruſalẽ vſque ad initium Cyri regis Perſarum: Iulius autem Africanus lxx. computat. Porrò Hieronymus in expoſitione ꝓphetę Danielis ita dicit, Tradunt Hebręi huiuſmodi fabulam vſque ad ſeptuageſimũ annũ quo Hieremias captiuitatem Iudęorum dixerat eſſe ſoluẽdam: de quo & Zacharias in principio voluminis ſui loquitur, irritã putãs Dei pollicitationem Balthaſar: falſumq́; promiſſum verſus in gaudium, fecit grande conuiuium, inſultans quodammodo ſpei Iudęorum, & vaſis templi: ſed ſtatim vltio cõſecuta eſt. Danielis omnis propphetia myſterijs licet ſit plena, quædam tamẽ pars eius ita claritate elucet, vt etiam tempus ſignet, quando venturus eſſet ipſe ſaluator & dominus. Septuaginta hebdomadas breuiatas eſſe, Gabriel angelus in populo eius eidẽ Danieli reuelauit, vt adduceretur iuſticia ſempiterna, & impleretur ꝓphetia, & vngeretur ſanctus ſanctorũ. Beatus Hieronymus labore ingenioq́; magno per ſupputationes annorum regum Babyloniæ, ſeptuaginta hebdomadas vſque ad noſtri redemptoris natiuitatem, annis ccccxc. perduxit, ſeiungens vij. in reſtaurationẽ tẽpli hebdomadas. lvij. vſq; ad do

ad domini natiuitatem & paſſionem ipſius, & A.M.
vnam vaſtationis quæ facta eſt à Veſpaſiano duce cũ Tito filio eius. XII. ſanè ſunt propheticę viſiones eiuſdem Danielis, ſed in Hebręo x. tantùm reperiuntur. Pythagoras per idem tempus, philoſophus & arithmeticæ inuẽtor clarus habetur.

Perſarũ primus Cyrus regnauit annos xxx. 4292
Hic vt compleretur verbũ domini ex ore Hieremiæ, primo ſui regni anno, laxata Hebræorum captiuitate L. ferme hominum milia regredi fecit in Iudęam, reſtituens eis vaſa templi domini aurea & argentea, v. milia xl. Qui congregati in Hieruſalem, menſe ſeptimo ędificauerunt altare, & à primo die mẽſis eiuſdẽ cœperunt offerre holocauſtum domino. Anno autem ſecundo aduentus ſui, menſe ſecũdo, templi fundamenta iecerunt. Anno incenſionis eius iuxta Africanum, lxxij. iuxta autẽ chronica Euſebij, xxxij. ſed impediẽtibus Samaritis, intermiſſum eſt opus vſq; ad annum Darij ſecundum, qui etiam in regno Aſſueri, & Artaxerxis ſcripſerũt accuſationem aduerſum Iudęos: & reſcripſit Artaxerxes ne ędificaretur Hieruſalem. Romanorum ſeptimus Tarquinius, regnauit annis xxxv. Qui cauſa Tarquinij iunioris ſui filij, qui Lucretiam corruperat, regno expulſus eſt.

Cambyſes Cyri filius, annis viij. Hic deuicta 4322
Ægypto cunctam eius religionem abominatus, cerimonias eius & templa depoſuit. Babylonem in Ægypto ædificauit. Hunc aiunt

A.M. Hebræi ſecundum Nabuchodonoſor vocari, ſub quod Iudith hiſtoria ſcribitur.

Fratres magi, menſibus ſeptem. Ieſus ſacerdos magnus & princeps gentis, Zorobabel. & Aggeus, Zacharias, & Malachias prophetę clari habentur.

4330 Darius, annos xxxvj. Inter Darium & Cambyſem regnaſſe duos fratres magos in libris Chronicorum reperimus, verum beatus Hieronymus in expoſitione Danielis ſcribit, poſt Cambyſem, Smerdem magum regnaſſe, qui Pantapten filiam Cambyſis duxit vxorem. Qui cum à ſeptem magis fuiſſet occiſus, & in loco eius Darius ſuſcepiſſet imperium, eadem Pantapte nupſit Dario: & ex eo Xerxem filium genuit. Secundo anno Darij, ſeptuageſimus captiuitatis Hieruſalem annus impletur, vt vult Euſebius, teſtem adhibens Zachariam prophetam, apud quem ſecundo Darij anno loquitur angelus: Domine exercituum vſquequo tu non miſereberis Hieruſalem, & vrbium Iuda quibus iratus es? iſte ſeptuageſimus annus eſt. Sexto Darij anno templi ædificatio completur, die tertia mẽſis Adar, qui eſt quadrageſimusſextus annus ex quo eius ſub Cyro templi fundamenta ſunt iacta. vnde in euangelio dicunt „ Iudæi, Quadraginta & ſex annis ædificatum „ eſt templum hoc. Cœperunt autem ædificare anno ſecundo Darij, menſe ſexto, die xxiiij. & anno ſexto, vt dictum eſt, menſe xij. tertia die compleuerunt. Ex quo apparet opus templi,

& antea non parua ex parte peractum. Annos autem lxx. à deſtructione illius vſque ad perfectam reſtaurandi licentiá eſſe computádos. A. M.

Pulſis vrbe regibus, qui imperauerant annis ccxliiij. Vix vſque ad xij. lapidem Romæ tenebat imperium. Romę poſt exactos reges, primum conſules à Bruto eſſe cœperunt: deinde tribuni plebis ac dictatores: & rurſum conſules ſemper obtinuerunt, per annos ferme cccclxiiij. vſque ad Iulium Cæſarem, qui primus ſingulare arripuit imperium, olympiade clxxxiiij.

Xerxes filius Darij, annis xx. Hic Ægyptũ, 4360
quę à Dario diſceſſerat, capit: & aduerſus Grę ciam pugnaturus, ſeptingenta milia armatorum, & ccc. de auxilijs: roſtratas autem naues mille ducentas: onerarias autẽ, tria milia numero habuiſſe narratur: & tamen victus, ad patriam refugit. Pindarus, Sophocles & Euripides tragœdiarum ſcriptores, celebrantur inſignes. Inter eruditos quoque hiſtoriarum ſcriptores Herodotus, & Zeuſis pictor agnoſcitur. Artabanus, menſibus vij. Socrates naſcitur.

Artaxerxes qui & Longimanus, annis xl. 4380
Huius anno vij. prima die menſis primi, Eſdras ſacerdos & ſcriba legis Dei aſcendit de Babylone cum epiſtola regis, & in prima menſis quinti venit in Hieruſalem cum viris mille ſepting. Et inter alia ſtrenuè geſta caſtigauit filios transmigrationis ab vxoribus alienigenis. Eiuſdem anno viceſimo, Neemias pincer

A. M. na de Suſis caſtro aduenjens, murum Hieruſalem lij. diebus reſtituit, & ducatum genti xij. annis præbuit.

HVCVSQVE diuina ſcriptura temporum ſeriem cõtinet. Quæ verò poſt hæc apud Iudæos ſunt geſta, de libris Machabæorum, & Ioſephi, atque Africani ſcriptis exhibentur, qui deinceps vniuerſam hiſtoriam vſque ad Romana tempora perſecuti ſunt. Et quidem Africanus in quinto Temporum volumine, huius temporis ita meminit: Manſit itaq; imperfectum opus vſque ad Neemiam, & vigeſimum quintum annũ regis Artaxerxis. Quo tempore regni Perſarum, c. & xv. anni fuerãt euoluti. Captiuitatis autem Hieruſalem, cl. & v. annus erat: & tũc primum Artaxerxes iuſſit muros extrui Hieruſalem. Cui operi præfuit Neemias, & ædificata eſt platea, & muri circundati: & ex illo tempore ſi numerare velis, lxx. annorum hebdomadas vſque ad Chriſtum poteris inuenire. Xerxes menſes duos. Poſt quem Sogdianus menſes ſeptem. Hippocrates medicus clarus habetur, & Democritus agnoſcitur. Quo tempore Galli Senones & Viennenſes, Martis & Victoriæ templum ad orientem vrbis Viennæ conſtituunt.

4428 Darius cognomento Nothus, annis xviij. Ægyptus receſsit à Perſis. Reuerſis de captiuitate Iudæis: non reges, ſed pontifices præfuerunt vſque ad Ariſtobulum, qui cum digni tate pontificis etiam regale ſibi cœpit vſurpare vocabulum. Plato naſcitur.

Artaxer-

Artaxerxes qui cognominatus eſt Mnemô: A. M. Darij & Pariſatis filius, annis xl. Sub hoc rege 4446 videtur hiſtoria Eſther completa. ipſe quippe eſt qui ab Hebræis Aſſuerus, à Septuag. inter pretib. Artaxerxes vocatur. Athenięſes xxiiij. literas habere cœperunt: ante enim tantũ xvj. habebant. Galli Senones duce Brenno, exercitu copioſo Romã inuadunt, & incenſam ſex menſibus uaſtauerũt. Vniuerſam iuuentutẽ, quam conſtat vix mille hominum tunc fuiſſe, in arce Capitolini montis latitantem obſidione concludunt: ibiq; infelices reliquias fame, peſte, deſperatione, formidine terrent, ſubigunt, vendunt. Nam mille libras auri diſceſſionis pręcium paciſcuntur. Tribuni militares, pro conſulibus eſſe cœperunt. Carthaginenſium bellum formidoloſiſsimum inchoatum, Liuio conſule. Nauale prælium cum Annibale ſeniore commiſſum. Triginta & vna naues Annibalis captæ, viginti merſæ, tria millia hominum occiſa, ſeptem milia capta. Annibal ſcapha ſubductus, aufugit. Caio Aquilino Floro, Lucio Cornelio Scipione conſulibus, Hannone in locum Annibalis imperatore ſubrogato, nauali prælio victus, exercitu amiſſo, ipſe Hanno cõfertiſsimis hoſtibus ſe immiſcuit, ibiq; occiſus eſt. Annibal ſenior à Carthaginẽſibus iterum imperator, infeliciter cum Romanis nauali prælio congreſſus, & victus, ſeditione ſuorum lapidibus coopertus interijt. Carpeno imperatore, & Hannone claſsi præfecto, iterum Carthagi-

A. M. nienſes conſerto prælio cum Romanis, ſexaginta & quatuor naues perdiderunt. Trecenta & eo amplius caſtella populata. Manlio cõſule, ſeptem & viginti milia captiuorum cum ingentibus ſpolijs ex Africa Romã miſsi. Serpens miræ magnitudinis, centum viginti pedum, haud procul à flumine Bragada, in Africa à Regulo conſule occiditur. Haſdrubale & Hamilcare imperatoribus, Regulo conſule, atrociſsimũ bellum geſtum: in quo cæſa ſunt Carthaginenſium decem & ſeptem milia: capta quinque milia. Elephanti decem octo abducti. Oppida octoginta & duo in deditionẽ ceſſere. Carthaginenſes Hiſpanorum, Gallorum, ſed & Græcorum auxilio comparato, Xanthippo Lacedæmonio cum auxilijs accito, pugnam cum Romanis conſerunt. Triginta milia Romanorum militum proſtrata. Regulus ille dux nobilis, cum quingentis viris captus, in cathenas coniectus eſt. Decimo anno Punici belli Xanthippus tam audacis facti conſcius, rerum inſtabilium mutationem timens, ex Africa migrauit in Græciam. Æmilio Pacilio Fuluio coſs. Romani cum claſſe trecentorum nauium cum Carthaginẽſibus pari claſſe conuenerunt. Centum & quatuor naues Carthaginẽſium demerſæ. Triginta cum pugnatoribus captæ. Triginta & quinque milia militum cæſa, nouem nauibus Romanorum depreſsis, mille centum militibus perditis. Hannone duce imperatore Pœnorum, commiſſo prælio, Æmilio iterum conſule, nouem

uem milia militũ perdiderunt. Romana claſ- A. M.
ſis ad Italiam prędis onuſta remeans, infando naufragio euerſa. Nam de trecentis nauibus ducentæ viginti perierunt. Octoginta vix ab iectis oneribus liberatę. Hamilcar rex Pœnorum, Numidiam mille argenti talentis, & viginti milibus boum reliquos condemnauit. Principes omnium populorum patibulo ſuffixit. Seruilius & Sempronius, cclx. nauibus in Africam tranſgreſsi, maritima circa Syrtes depopulati ſunt. Inde cum ad Italiam redirẽt, inliſi ſcopulis, centum quinquaginta naues onerarias perdiderunt. Aſdrubal imperator cum elephantis centum viginti, & equitum peditumq; amplius triginta milibus cum Metello pugnam conſeruit. Viginti milia Carthaginenſium eo prælio cæſa ſunt. Elephanti quoq; ſex & viginti interfecti, centum & quatuor capti. Aſdrubal cum paucis Lilybæum profugit. Regulus qui per quinquennium captiuus detinebatur, ad pacem petendam Romam miſſus, non impetrata pace reuerſus, reſectis palpebris, in machina religatus, vigilando à Carthaginenſibus necatur. Attilius Regulus & Malius coſs. victi ab Annibale Amilcaris filio, perdita exercitus parte, vix ægre euaſerunt. Claudius coſ. à claſſe Pœnorum ſuperatus, cum triginta nauibus Lilybæum in caſtra confugit. octo milia militum cæſa, triginta capta referuntur. Luctatius coſ. cum Hannone nauibus decertans, lxiiij. Punicas naues cœpit, cxxx. demerſit. xxxij. milia homi

A. M. num capta, cæſa quatuor milia fuere. Hanno nauem anteuertês, aufugit. Luctatius ad Erycinam ciuitatem duo milia Carthaginenſium conſerta pugna interfecit. Carthaginenſes ea conditione paciſcuntur, vt Sicilia Sardiniaque decederent, & puri argenti tria milia talentorum ęquis penſionibus per annos viginti penderent. Poſt annos tres & viginti bellũ Punicum primum ex quo inchoatum fuerat, finitum. Ariſtoteles xviij. ætatis annum gerens, Platonis auditor eſt.

4486 Artaxerxes, qui & Ochus, annis xxvj. qui diſcedere ab armis, & quieſcere in pace vniuerſam Græciam per legatos præcepit, denũcians cõtradictorem pacis, bello impetendũ. Bellum ciuile & pluſquam ciuile apud Perſas geſtum, cum Artaxerxes & Cyrus, filij Darij, de regno ambigerent: in quo conflictu, cum è diuerſo cõcurrentes ſibi ambo fratres, mutuo caſu ſubiecti fuiſſent, prior Artaxerxes vulneratus à fratre, equi velocitate morti exẽptus euaſit, Cyrus autem mox à cohorte regia oppreſſus, finẽ certamini dedit. Sic Artaxerxes poteſtatem regni parricidio firmauit. Lacedęmones toti orienti bellum mouentes, Hircilidem ducem in hanc militiam legũt. Qui cum ſibi aduerſus duos potentiſsimos Perſarũ regis præfectos, Farnabuzum & Tiſipharnem pugnandum videret, prouiſo ad tempus conſilio, vt pondus geminæ congreſsionis eluderet, vnum denunciato bello appetit, alterũ pacta pace ſuſpendit. Farnabuzus Tiſipharnem apud

apud Artaxerxem vt proditorem defert: in cũ ius locum Conon Athenienſis exul nauali prælio conſtituitur. Qui claſſem Lacedæmoniorum inuadit, hoſtiles agros, turres, caſtella, cęteraque præſidia expugnat: & veluti effuſa tempeſtas, quacunque incubuit, cuncta proſternit. Thebani auxilio Athenienſium multa animati fiducia, propter virtutem atque induſtriam Epaminondæ ducis ſui, terreſtre prælium committunt. Lyſander, Lacedæmonienſis dux clarus, occiditur. Pauſanias dux alter inſimulatus proditionis, in exilium ducitur. Ageſilaus rex Lacedæmoniorum, Thebanos ſucceſſu duplicis victoriæ lætiores aggreditur, & ſuperat. Ipſe tamen Ageſilaus grauiter vulneratur. Conon Athenienſis dux Perſici exercitus, Athenas reędificat. Lacedęmones furtim caſtellum Arcadum repentina irruptione perfringunt. Arcades iuncto ſibi Thebanorum auxilio, amiſſa furto, bello repetunt. Archedamus dux Lacedęmoniorum, ibi vulneratur. Thebani dato parcendi ſigno, finem dedere certamini. Thebani Lacedæmonijs ad alia bella conuerſis, tacito intempeſta nocte Lacedæmonem veniunt: præcognito aduentu hoſtium, armati ſenes, æuo confecti, aduerſus quindecim milia militum, vix centum homines in ipſis ſe portarũ anguſtijs obiecere. Superueniente iuuẽtute Lacedæmoniorum, aperto prælio Epaminondas dux Thebanorum, incautius dimicãs, vulneratur. Cum de victoria ſuorũ cõperiſſet, ſcutum exoſculatus

A. M.

A. M. remota manu qua vulnus occluſerat, egreſſum ſanguinis, ac mortis patefecit introitum. Iterum terribilis Gallorum inundatio, iuxta Anienem fluuium, & quartum ab vrbe lapidem conſedit. Vbi atrociſsimam pugnã Manlius Torquatus ſingulariter inchoauit. Titus Quintius dictator cruentiſsima cõgreſsione confecit. Iterum in bellum ruentes Galli à Caio Sulpitio dictatore ſuperati ſunt. Iterum ſe Galli per maritima loca diffuderunt, & à Marco Valerio Coruino occiſo prouocatore Gallo, grauiter trucidati ſunt. Artaxerxes, qui & Ochus, poſt tranſactum in Ægypto maximum diuturnumq; bellum, plurimos Iudæos in tranſmigrationem egit, atque in Hyrcania ad Caſpium mare habitare præcepit. Cuius etiam belli tempeſtate tranſcurrens, & Sillodam opulentiſsimam Phœnices prouinciæ vrbem deleuit, & Ægyptum quamuis prius victus, tunc tamen ſubactam comminutamque ferro, Perſarũ ſubiecit imperio. Demoſthenes orator agnoſcitur. Ariſtoteles philoſophus prædicatur. Plato moritur.

4512 Arſes, Ochi filius, annos tres. Iudæorum pontifex max. Iaddus clarus habetur. Cuius frater Manaſſes, templum in monte Garizim conſtruit. Speuſippus moritur, cui ſuccedit Xenocrates. In his diebus Alexãder magnus, atrociſsimus turbo totius orientis, naſcitur. Anno ab Vrbe condita, ccccij. Alexander rex Epirotarum, Alexandri magni auunculus, traiectis in Italiam copijs maximo bello in Lucania

Lucania victus atque occiſus eſt. Anno ab vr-be condita, quadringenteſimo. Philippus Amyntæ filius, Alexandri pater regnum Macedonum adeptus, vigintiquinque annis tenuit: quibus hos omnes acerbitatum aceruos, cunctasque malorum moles ſtruxit. Hic obſes primùm Thebanis datus à patre, per triennium apud Epaminondam imperatorem & philoſophum, eruditus eſt. Hic rex factus cum Athenis bellum geſsit, & vicit: Lariſſam vrbem nobiliſsimam cœpit: Theſſaliam ambitione habendorum equitum inuaſit, & exercitu ſuo admiſcuit. Cum Aruba Moloſſorum rege pactus, ſororem eius Olympiadem vxorem duxit. Qui Aruba dum imperium ſuum Macedonum affinitate ſe dilataturum putat, per hoc deceptus amiſit: priuatuſque in exilio conſenuit. Philippus apud Matonam vrbem ictu ſagittæ oculum perdidit, & prope totam Græciam conſilijs præuentam, viribus domuit: Cappadociam, capto per dolum rege, imperio Macedoniæ ſubdidit. Philippus fratres ſuos patri ex nouerca genitos interficere aggreſſus, Olynthum vrbem florẽtiſsimam, ſanguine repletam, opibus hominibusq; vacuauit: & abſtractos inde fratres ſupplicio & neci dedit. Auraria loca in Theſſalia, & argenti metalla in Thracia inuaſit. Philippus anguſtias Thermopylarum inſtructis copijs ingreditur, easque præſidijs emunit. Athenienſes, Phocenſes, atq; Theſſalos perdomuit. Byzantium à Pauſania rege Spartano-

A.M.

A. M. rum conditam, obſidione cinxit. Scythicum bellum totis viribus aggreditur. Viginti milia puerorum ac fœminarum Scythicę gentis capta. Pecorum magna copia abducta: auri argentique nihil repertum. Viginti milia nobilium equorum ſufficiendo generi Macedoniam miſſa. Bello Triballico ita Philippus in femore vulneratus eſt, vt per corpus eius equus interficeretur. Hic poſtmodum die nuptiarum Cleopatræ filiæ ſuæ, cum inter duos Alexandros, filium generumque, contenderet, à Pauſania nobili Macedonum adoleſcente in anguſtijs ſine cuſtodibus circunuentus occiditur. Romani bellum Latinis rebellantibus intulerunt, Manlio Torquato & Decio Mure coss. in quo bello Decius occubuit: Manlius filium ſuum iuuenem victorem occidit. Minutia virgo Veſtalis ob admiſſum inceſtum, viua obruta in campo qui nunc Sceleratus vocatur. Trecentæ ſeptuaginta matronę damnatę, quę propinaſſe venena viris ſuis & ſceleris conſciæ repertæ ſunt.

4525 Darius, Arſami filius, annis vj. Alexander Philippi & Olympiadis filius, viginti ætatis annos gerens, Macedonibus regnare cœpit. Fabio magiſtro equitum Romanorum pugnā cōſerente, viginti milia Samnitū ceciderunt. Veturio & Poſthumio conſulibus, apud Caudinas furculas, Samnites victoria potiti, vniuerſum exercitum Romanorum turpiter captum, armis etiam veſtimentisque nudatum ſub iugum miſerunt: ſexcentis equitibus Romanis

manis in obſidatum receptis. Papirio conſule, Samnites victi ſunt. Hunc Papirium inter cæteros duces tunc in republica ſua optimos, Romani delegerunt, qui Alexandri impetum ſuſtineret. Demoſthenes orator auro Perſarum corruptus, vt Græci ab imperio Macedonum deficerent, auctor extitit. Alexander Athenienſes metu mulctæ ſoluit: Thebanos cum diruta ciuitate deleuit: reliquos ſub corona vendidit: cæteras vrbes Achaiæ & Theſſaliæ vectigales fecit: Illyrios & Thracas bello domuit. Profecturus ad Perſicum bellum, omnes cognatos ac proximos ſuos interfecit. In exercitu eius fuerunt, peditum xxxij. milia: equitum, iiij. milia: naues, clxxx. tam parua manu vniuerſum terrarum orbem aggredi auſus eſt. Primo eius cum Dario rege congreſſu, ſexcenta milia Perſarum in acie fuere. Secundo Darij aduentu timens Alexander anguſtias locorum, Taurum montem mira celeritate tranſcendit, & quingentis ſtadijs ſub vna die curſu tranſmiſsis, Tarſum venit. Ibique cum ſudans in Cidnum præfrigidum amnem, deſcendiſſet, obriguit: contractuque neruorum proximus morti fuit: Darius cum trecentis milibus peditum, & centū milibus equitum, in aciem procedit. Ingentibus vtrinq; animis pugna cōmittitur: in qua ambo reges, & Alexander, & Darius, vulnerantur. Perſarū ibi tunc militum, lxxx. milia: equitum x. milia cęſa, capta autē xl. milia fuere. Ex Macedonibus cecidere pedites, cxxx.

A. M.

A.M. equites,cl.In caſtris Perſarũ multũ auri cæterarmq; opũ repertũ.Inter captiuos caſtrorũ, mater & vxor,eadem ſoror, & filiæ duę Darij fuere. Quarum redemptionẽ Darius oblata etiam regni dimidia parte, non impetrauit. Darius ſpe pacis amiſſa quadringẽta quatuor milia peditũ,& centũ milia equitũ, Alexãdro apud Tarſum bello opponit.In ferrum ruunt Macedones.raroque vllo prælio tantum ſanguinis fuſum eſt.Darius victus,perſuaſu ſuorũ fugere cõpulſus,totusq; oriens in poteſtatẽ Macedonij ceſsit imperij.Alexãder xxxiiij. continuis diebus,caſtrorum prædam percenſuit.Perſipolim caput Perſici regni confertiſſimam opibus totius orbis inuaſit. Darium cum à propinquis ſuis vinctum compedibus aureis teneri comperiſſet,cum ſex milibus equitũ perſequi ſtatuit:inuentumq; in itinere multis confoſſum vulneribus, ac mortuum, ſepeliri in ſepultura maiorum præcepit. Tribus pręlijs totidemq; annis quinquies decies centena milia peditum equitumq; conſumpta.Alexander etiam Iudæam ingreſſus, fauorabiliterq; exceptus,Deo victimas immolat,& pontificem templi Iaddum honoribus plurimis proſequitur,Andromacho locorum cuſtode dimiſſo.Sub Perſarum regibus pontifices ſummi fuerunt, Ioſue, Ioachim, Eliaſiph,Ioiada,Ionathan, Iaddus. Manſit autem Perſarum regnum,quod interfecto Dario deſtructum eſt,annos ducentos triginta vnum. Alexãder poſt mortẽ Darij, annis quinq; regnauit.

gnauit. Indiá ingreſſus, Niſam vrbé adijt. Calliſthenem philoſophū ſibiq; apud Ariſtotelē cōdiſcipulum. cū plurimis alijs principibus, quòd eū depoſito ſalutādi more, vt Deū non adoraret, occidit. Cum Poro Indorum rege cruentiſsimum bellum geſsit. Porus multis vulneribus confoſſus, & captus, ob memoriam virtutis, in regnum reſtitutus eſt. Multas gentes ſubactas periculoſiſsimis prælijs, In dum flumen ingreſſus, Babylonem celeriter redijt, vbi eum exterritarum totius orbis pro uinciarum legatio operiebatur: Carthaginenſium, totius Africæ ciuitatum, Hiſpanorum, Gallorum, Siciliæ, Sardiniæ, plurimæ prætere a partes Italiæ: ibique triceſimoſecundo vitę, regni autem ſui duodecimo anno, miniſtri inſidijs veneni hauſtu perijt. Poſt quem tranſlato in multos imperio, Ægyptum Ptolomæus Lagi filius tenuit: Macedonas Philippus, qui & Artheus frater Alexandri: Syriá & Babylonem & omnia regna orientis, Seleucus Nicanor: Aſię regnauit Antigonus. Qui apud Danielem per quatuor hirci qui arietem conterit cornua, deſignantur.

A. M.

Ptolemæus Lagi filius, annis xl. Græci æſtimātes, ne exules recepta libertate, vt Alexander per epiſtolam iuſſerat vltionem meditarē tur, à regno Macedonum defecerunt: bellumque Antipatro, cui Græcia ſorte venerat, ingerunt. Bellum inter Antigonum & Perdicam, cui Media minor ſorte obuenerat, grauiſsimū oritur. Ptolemęus Ægypti virib. Per- 4537

A.M. dicam acerbiſsimo bello aggreſſus, interfecit. Olympias mater Alexandri capta à Caſſandro Cariæ duce occiditur. Ptolemæus & Caſſander inita cum Lyſimacho & Seleuco ſocietate, bellum terra marique contra Antigonum, qui ſpe dominandi Herculem Alexãdri filium, liberare ſimulabat, inſtruunt. Eo bello Antigonus cum filio Demetrio vincitur. Caſſander Ptolemæo in victoria particeps, Herculem Alexandri filium, quatuordecim iam annorum cum matre occidendũ curat. Ptolemæus cum Demetrio nauali prælio conflixit, victusq; in Ægyptum refugit. Hac victoria Antigonus elatus, regem ſe cum Demetrio filio appellari iubet.

Quod exemplum omnes ſecuti, regum ſibi nomen dignitatemque ſumpſerunt. Ptolemæus & Caſſander, cæterique alterius factionis duces, Seleucus quoque ex Aſia maiore epiſtolis ſe inuicem confirmantes, bellum aduerſus Antigonum communibus viribus ſtruunt.

Eo bello Antigonus occiſus eſt. Victores cùm de præda non conuenirent, in duas factiones diducũtur. Seleucus Demetrio, Ptolemæus Lyſimacho & Caſſandro iungitur.

Caſſandro defuncto, Philippus filius ſuccedit. Antipater Theſſalonicen matrem ſuam Caſſandri vxorem, manu ſua tranſuerberat. Alexander frater eius ob vltionem matris, bellum aduerſus fratrem inſtruit, & à Demetrio, cuius auxilium petierat, circũuentus occiditur.

ciditur. Ptolemæus & Seleucus & Lyſima- A.M.
chus iterum ſocietate pacta, bellum aduerſus Demetrium transferunt. His comitem & belli ſocium ſe Pyrrhus rex Epiri iungit: Demetrioque Macedonia pulſo, regnum Macedoniæ Pyrrhus inuaſit. Lyſimachus generum ſuum Antipatrum, inſidiantem ſibi, interfecit, filiumque ſuum Agathoclem peroſus occidit. Seleucus, decimotertio Ptolemæi anno, Syriæ regnare cœpit. Babyloniam expugnauit. Bactrianos nouis motibus adſurgentes perdomuit. Tranſitum in Indiam fecit, quæ poſt mortem Alexandri excuſſo ceruicibus iugo præfectos eius occiderat. Cum Andragatho duce multa & grauia prælia geſſit, firmatisque conditionibus pacta pace diſceſsit. A' quo tempore Machabæorum Hebrea hiſtoria Græcorum ſupputat regnum. A' quo & Edeſſeni ſua tempora computant. Antiochiam, Laodiceam, Seleuciam, Apamiam, Edeſſam, Beroeam, & Pellam vrbes cōdidit. In easq; vrbes quas extruxerat, Iudæos tranſfert, ius eis ciuium & municipalem ordinem, cum Græcis æquali honore concedens. Extinctis iam trigintaquatuor Alexandri ducibus, Lyſimachus annos natus ſeptuagintaquatuor, & Seleucus ſeptuaginta ſeptem, bellum inter ſe conferunt. Vltimum hoc bellum Alexandri commilitonum fuit. Lyſimachus vel amiſsis, vel interfectis ante hāc pugnā quindecim liberis, poſtremus occiſus eſt. Seleucus poſtmodum, inſiſtente Ptolemæo, cuius ſoro

A.M. rem Lyſimachus habuerat, inſidijs circunuẽtus, occiſus eſt. Ptolemæus Hieroſolymis & Iudęa in ditionem ſuam dolo redactis, plurimos captiuorum in Ægyptum tranſtulit.

Iudæorum pontifex maximus Onias Iaddi filius, clarus habetur. Poſt quẽ religioſiſsim9 ac pijſsimus pontifex, Simon Oniæ filius.

Poſt quem Eleazarus frater eius, filio eius Onia paruo admodum derelicto. Hoc tempore Zeno Stoicus, & Menander comicus, & Theophraſtus philoſophus claruerunt. Pyrrhus rex Epirotarum & Macedoniæ Tarentinis iunctus, qui claſſem Romanam pretereũtem inuaſerant, cum exercitu Romano & Leuino conſule pugnã inijt. Qui viginti elephantos vſq; ad id tempus Romanis inuiſos, in Italiam primus inuexit.

4570 Ptolemęus Philadelphus, annis trigintaocto. Soſtratus pharum in Alexandria conſtruxit. Ptolemæus Iudæos qui in Ægypto erant, liberos eſſe permiſit, & Eleazaro pontifici vaſa ſancta reſtituẽs, multa donaria in tẽplum Hieroſolymis tranſmiſit. Septuaginta interpretes petijt, qui ſcripturam ſanctam in Græcum eloquium verterent. Tantæ autem potentiæ fuit, vt Ptolemæum patrem vinceret. Habuit enim peditũ infinita milia, equitum viginti milia, curruũ duo milia, elephantos quos primus adduxit ex Æthiopia, cccc. Iudęorum pontificatũ poſt Eleazarum auunculus eius Manaſſes accepit. Aratus aſtrologus agnoſcitur. atque argentei nummi primum

mûm Romæ conſtituuntur. Amilcar dux Car A. M.
thaginẽſium ab Hiſpanis in bello occiſus eſt.
Illyricum bellum atrociſsimum cum Romanis geſtum. Ciſalpina Gallia à Romanis defecit. Commiſſoque prælio apud Aretium Attilius conſul occiſus eſt. Eodem anno dira miſeram vrbem terruere prodigia. Namque in Piceno fluuio ſanguis effluxit, & apud Thuſcos cœlum ardere viſum, & Arimini nocte multam lucem claram obfulſiſſe, ac tres lunas diſtãtibus cœli regionibus exortas apparuiſſe. Flaminius conſul cõtemptis augurijs cum Gallis conflixit, & vicit. Annibal Pœnorum imperator patri Amilcari, cùm eſſet nouẽ annis natus, iurauit ſe Romanis nunquam amicum futurum. Pyrenęos montes tranſgreſſus, inter ferociſsimas Gallorum gentes ferro viã aperuit: & nono demum die à Pyrenæo ad Alpes peruenit, atque inuias rupes igni ferroq; reſcidit. quintoque die cum maximo labore ad plana peruenit. Cum Scipione cõſule prælium commiſit. Ipſe Scipio ibi grauiter vulneratus, per Scipionem filium admodum prætextatum, qui poſt Aphricanus dictus eſt, ab ipſa morte liberatus euaſit. Sempronius conſul ſimiliter cum eo congreſſus, penè ſolus euaſit. Annibal violentia frigoris, vigiliarum, ac laboris oculum amiſit. Ad Thraſymenum lacum, Flaminio conſule occiſo, Romanus exercitus funditus trucidatus eſt. Apud Cannas Appuliæ vicum Lucius Æmilius Paulus, & P. Terentius Varro conſules contra Anniba-

A. M lem miſsi, omnes penè Romanæ ſpei vires perdiderũt: quadraginta & quatuor milia Romanorum interfecta. Conſul Æmilius Paulus occiſus; Varro conſul cum l. equitibus fugit: conſulares & prætorij viri viginti interfecti: ſenatores capti vel occiſi triginta: nobiles viri trecenti, pedeſtrium militum quadraginta milia, equitum ter mille quingenti. Vſq; adeò vltima deſperatio reipublicæ apud reſiduos Romanos fuit, vt ſenatores derelinquendam Vrbem putarent, niſi Cornelius Scipio Tribunus tunc militum, idem qui poſtea Africanus, diſtricto gladio deterruiſſet, ac potius pro patriæ defenſione in ſua verba iurare coegiſſet. Claudius Marcellus Annibalis exercitum prælio fudit. Centenius Penula centurio ab Annibale cum octo milibus militũ cæſus. Cneus Fuluius prætor victus. Annibal ad Aniené fluuium tribus milibus ab vrbe, cũ Cn. Fuluio, & Sulpitio conſulibus, pugná cõmiſſurus, ſubito imbre & grandine mixto, nubibus effuſo, territus in caſtra refugit. Tuncque dixiſſe fertur, potiundæ ſibi Romę modo voluntatem non dari, modo poteſtatem Scipiones duo fratres in Hiſpania Aſdrubalem Pœnorum imperatoré grauiſsimo bello oppreſſerunt. Idem Scipiones ambo à fratre Aſdrubalis in Hiſpania interfecti ſunt. à Q. Fuluio Capua capta eſt. Scipio annos natus viginti-quatuor, imperium in Hiſpania proconſulare ſortitus eſt, pro patre & patruo ibi occiſis. Magonem fratrem Annibalis captum cum cæte-

ris

ris Romam miſit. Scipio Pœnorum ducem Aſdrubalem vicit,& caſtris exuit. Vniuerſam Hiſpaniam à Pyrenæo vſque ad Oceanum in prouinciá redegit. Conſul cum Licinio Craſſo creatus, in Africam tranſijt. A. M.

Annonem Amilcaris filium ducem Pœnorum interfecit. Aſdrubal imperator Carthaginem profugus venit. Annibal in Italia Fuluium proconſulem cum vndecim tribunis interfecit. Marcellus conſul cum Annibale triduo continuo dimicauit. Primo die, pari pugna diſceſſum eſt: ſequenti, victus conſul: tertio, victor Annibalem fugere in caſtra compulit. Fabius maximus conſul, Tarentum quę à Romanis deſciuerat, cepit. Ibique ingentes copias Annibalis, cum ipſo duce eius Carthalone deleuit. Claudius Marcellus conſul ab Annibale cum exercitu occiſus eſt. Annibal vtrunque conſulem Marcellum & Criſpum inſidijs circunuentos interfecit. Aſdrubal frater Annibalis à Marco Liuio & Claudio Nerone conſulibus præuentus, cum omni exercitu ſuo in Italia interfectus eſt. Annibali caput fratris ſui Aſdrubalis ante caſtra proiectum. Sempronius conſul cum Annibale congreſſus, & victus, Romam refugit. Annibal poſt tredecim annos redire in Africam, iuſſus feſsis Carthaginenſibus ſubuenire, flens reliquit Italiam, omnibus Italici generis militibus qui ſequi nollent, interfectis, Carthaginē venit. Conloquium Scipionis petit: vbi cum ſe diu attoniti admiratione mutua ſuſpexiſ-

A. M. ſent, infecto pacis negocio prælium conſertũ eſt. Inde Annibal cum paucis inter tumultum elapſus, Adrumẽtum confugit. Carthaginenſibus pax per Scipionẽ conceſſa, naues pluſquam quingentæ incenſæ. Scipio triumphãs vrbem ingreſſus, quem Terẽtius comicus ex nobilibus Carthaginẽſium captiuis pileatus, quod inſigne indultę ſibi libertatis fuit, triumphantem poſt currum ſecutus eſt. Punicum bellum ſecundum finitum, quod geſtum eſt annis xvj.

4588 Ptolemæus Euergetes frater ſuperioris regis, annis vigintiſex. qui inde Euergetes ab Ægyptijs eſt vocatus, quia capta Syria ac Cilicia, & propemodum vniuerſa Aſia, inter innumera argenti pondera ac vaſa precioſa, etiam deos eorum quos Cambyſes capta Ægypto in Perſas portauerat, retulit. Iudæorum pontifex Onias, Simonis Iuſti filius, clarus habetur. Cuius item filius Simon non minori gloria fulget. Sub quo Ieſus filius Sirach Sapientiæ librum componens, quem Panaretũ vocat: etiam Simonis in eo fecit mentionem. Flaminius proconſul, Philippum regem & cũ eo Thracas, Macedones, Illyrios, multaſque præterea gentes quæ in auxilium eius venerant, bello ſubegit. Antiochus rex Syriæ bellum cõtra populum Romanum inſtruens, in Europam tranſiuit ex Aſia. Annibal exhiberi Romam à ſenatu iuſſus, clam ex Africa profectus, ad Antiochum migrauit: quẽ cum apud Epheſum inueniſſet cunctantem, mox in bellum

lum impulit. Scipio Africanus inter cæteros legatos ad Antiochum miſſus, etiam cum Annibale conloquium familiare habuit: ſed infecto pacis negocio, ab Antiocho diſceſsit. Cõmiſſoque bello, à conſule Glabrione ſuperatus Antiochus, vix cum paucis fugit è prælio. Iterum Scipio Africanus habens in auxilio Eumenem Attali filium, aduerſus Annibalẽ, qui tunc Antiochi claſsi præerat, bellum nauale geſsit. Antiochus victo Annibale atque in fugam acto, ſimulque omni exercitu amiſſo, pacem rogauit, filiumque Africani (incertum quando ceperit) vltro remiſit. Annibal apud Pruſiam Bithyniæ regem cùm à Romanis repoſceretur, veneno ſeſe necauit. A. M.

Philippus rex, qui legatos populi Romani interfecerat, propter Demetrij filij ſui, quem legatum miſerat, verecundiſsimas preces, veniam meruit: eundem Demetrium continuò velut Romanis amicum, fratremq; ipſius, veneno necauit. Scipio Africanus ab ingrata ſibi vrbe diu exulans, apud Amiternum oppidum morbo perijt. Lepido & Mucio conſulibus, Baſternarum gens ferociſsima, auctore Perſeo Philippi filio, prædarum ſpe ſollicitata, & tranſeundi Hiſtri fluminis facultate, ſine vlla pugna vel aliquo hoſte deleta eſt. Nam tunc forte Danubius, qui & Hiſter, craſſa glacie ſuperatus, pedeſtrem facile tranſitum patiebatur. Enormitate igitur ponderis & concuſsione gradientium, concrepante gelu, ſe glacialis cruſta diſſoluit, vniuerſumq; medijs

A. M. gurgitibus victa & comminuta deſtituit. Vulcani inſula quæ ante nō fuerat, repente in mari orta eſt. Gracchus Tiberius Sempronius, apud Viennam vrbem Galliæ, in Hiſpaniam vlteriorem tranſiens, Platomam miro opere cōſtruxit, & pontem ſuper Rhodanum ab vtroque litore caſtris miro opere fundatis ſuperduxit. P. Licinio Craſſo, C. Caſsio Longino coſs. Macedonicum bellum geſtum: in auxilio Romanorum tota primùm Italia, deinde Ptolemæus rex Ægypti, & Ararathes Cappadociæ, Eumenes Aſiæ, Maſiniſſa Numidię fuerūt: Perſeum Demetrij Philippi filium, & Macedones ſecuti ſunt: Thraces cum rege Cheſi, & vniuerſi Illyrij cum rege Gentio, commiſſo prælio victi fugere Romani. Sequente pugna, pene pari clade in hiberna diſceſſum eſt. Deinde Perſeus multis prælijs exercitu Romano profligato, in Illyricum tranſijt. Præſidium Romanorum expugnauit: vbi magnam multitudinem Romanorum partim occidit, partim ſub corona vendidit, partim ſecum in Macedoniam duxit. Sed poſtea à L. Æmilio Paulo victus & captus, in triumpho cum filijs ante currum actus, apud Albam in cuſtodia defecit. Filius eius iunior fabricam ærariam ob tolerandam inopiam Romæ didicit: ibique conſumptus eſt.

4614 Ptolemęus Philopator, filius Euergetis, annis decem & ſeptem. Hic prælio victis Iudæis numero ſexaginta armatorum milium, bellum aduerſus Antiochum regem Syriæ ſumit:

mit: & victo Philopatore Iudæam ſibi ſociauit. Iudæorum pontifex Onias, filius Simonis, inſignis habetur. ad quem Lacedæmoniorum rex Arius legatos mittit. Claudius Marcellus Syracuſas florentiſsimam vrbem Siciliæ cepit. Scipio alter Africanus vltro ſe militaturum in Hiſpania obtulit: profectusquè magnas ſtrages gentium dedit. Tertium Punicùm bellum exortum. Procóſules profecti in Africam, cum iam ſenatus Carthaginem delendam cenſuiſſet, Carthaginenſes iuſsi, arma & naues tradiderunt. Poſtmodùm procul à mari reſidentes, dolorem ad deſperàtionem contulerunt: duosque duces Aſdrubales creauerunt: & propter inopiam ferri, arma adgreſsi facere, auri argentique metallis ſuppleuerunt. Carthaginis ſitus fuiſſe huiuſmodi dicitur, Vigintiduo milia paſſuũ muro amplexa, tota pene mari cingebatur, abſque faucibus quæ tribus milibus paſſuum aperiebantur. Is locus murum viginti pedes latum habuit ſaxo quadrato, in altitudinem cubitorum quadraginta. Arci vrbis Byrſæ nomen erat: paulo amplius quàm duo milia paſſuum tenebat. Ex vna parte murus communis eſt vrbis & Byrſæ, imminens mari. Primum ab hac conſules repulſi: deinde ab Scipione intra muros hoſtes repulſi. Aſdrubal imperator, Maſiniſſæ regis Numidiæ nepos, ſubſelliorum fragmentis in curia à ſuis propter ſuſpicionem proditionis occiſus eſt. Scipio ſuprema ſorte Carthaginẽ delere molitus, dum

A. M. continuis ſex diebus noctibusque pugnatur, vltima Carthaginenſes deſperatio ad deditionem traxit. Rex Aſdrubal alter ſe vltro dedit. Transfugæ qui Æſculapij templum occupauerant, voluntario præcipitio dati, igne conſumpti ſunt. Vxor Aſdrubalis ſe duoſque filios ſecum in medium iecit incendium. Eundem nunc mortis exitum faciens nouiſsima regina Carthaginis, quem prima fecerat. Ipſa ciuitas ſeptemdecim continuis diebus arſit, omni murali lapide in puluerem comminuto, dcc. poſt anno quàm condita eſt.

4631 Ptolemæus Epiphanes, filius Philopatoris, annos vigintiquatuor. Huius tempore geſta ſunt, quæ ſecundi libri Machabæorum cõtinet hiſtoria. Onias ſacerdos, adſumptis Iudæorum plurimis, fugit in Ægyptum, & à Ptolemæo honorificè ſuſceptus, accepta ea regione, quæ Heliopoleos vocabatur, & concedente rege, templum extruxit in Ægypto ſimile templo Iudæorum, quod permanſit vſque ad imperium Veſpaſiani, annis ccl. Sub occaſione igitur Oniæ pontificis, infinita Iudæorum examina in Ægyptum confugerũt. Quo tempore & Cyrene eorum multitudine repleta eſt, pugnantibus contra ſe magno Antiocho & ducibus Ptolemæi, poſita in medio Iudæa in cõtraria ſtudia ſcindebatur, alijs Antiocho, alijs Ptolemæo fauentibus. Hæc autem vel Oniæ vel cæteris fuit cauſa Ægyptum petendi. Conſule Mummio Corinthus vrbs opulentiſsima, quippe quæ velut officina omniũ artificum

A.M.

artificum & artificiorum, & emporium commune Aſiæ atque Europæ fuerit, expugnata & ſubuerſa eſt. Plurima itaque parte populi ferro flammiſq; conſumpta, reliqua ſub corona vendita eſt. Vrbs incẽſa, muri funditus diruti: muralis lapis in poluerem redactus: prę-da ingens erepta eſt. Sanè cùm propter multitudinem & varietatem ſtatuarum ſimulacrorumq; in illo ciuitatis incendio, permixta in vnum auri, argenti, atque ęris, omniáq; ſimul metalla fluxiſſent, nouũ genus metalli factũ eſt. Vnde vſq; hodie ſiue ex ipſo, ſiue ex imitatione ipſius, æs Corinthiũ & Corinthia vaſa dicuntur. Viriatus in Hiſpania, genere Luſitanus, homo paſtoralis & latro, primùm infeſtando vias, vaſtando prouincias, maximo terrori Romanis fuit: Ventidium prætorem cum omni exercitu fugauit: Caium ſimiliter multis prælijs fractum: Claudium cum magna inſtructura belli pepulit: Trabeas, faſces, cæteraque inſignia Romana, in montibus ſuis trophæa ſuſpendit. Sic per xiiij. annos cùm Romanos duces atq; exercitus proſtrauiſſet, inſidijs ſuorũ interfectus eſt. Androgynus Romæ viſus, iuſſu aruſpicum in mare merſus eſt.

Peſtilentia tanta exorta, vt miniſtri faciẽdorum funerum primùm non ſufficerẽt, deinde non eſſent: magnæ domus, vacuę viuis, plenę mortuis remanſerũt: largiſsimę introrſum hęreditates, & nulli penitus hæredes. Puer Romę ex ancilla natus quadrupes, quadrimanꝰ, oculis quatuor, auribus totidẽ, natura viri du

A.M. plex. Scipione Africano conſule, Numantia in citeriore Hiſpania, Numantini quoq; cuncti pariter ferro, veneno atque igne conſumpti ſunt. Scipio Thireſum quendam Celticum principem conſuluit, Qua ope Numantia, aut prius inuicta claruiſſet, aut poſt fuiſſet euerſa. Thireſus reſpondit, Concordia inuicta, diſcordia exitio fuit. Ptolemæus ſororem ſuam ſtupro cognitam, ac deinde in matrimonium receptam, nouiſsime turpius quàm duxit abiecit. Priuignam ſuam hoc eſt filiam ſororis & coniugis, coniugem aſciuit. Filium ſuum quem ex ſorore ſuſceperat, necnon & filium fratris occidit. Quamobrem tantis inceſtis parricidijsq; execrabilis, ab Alexandrinis regno pulſus eſt. Antiochus non contentus Babylonia, atq; Ecbatana, totoq; Mediæ imperio aduerſus Phraanten Parthorum regem congreſſus & victus eſt. Habuit enim in exercitu ſuo centum milia armatorum, ducenta milia & amplius calonum atq; lixarum, immixta ſcortis & hiſtrionibus. Parthorum igitur viribus oppreſſus, interijt.

4655 Ptolemęus Philometor, annis trigintaquinque. Ariſtobulus natione Iudæus peripateticus philoſophus cognoſcitur. Qui etiã Philometori Ptolemęo explanationum in Moyſen Cõmentarios ſcripſit. Attalus Eumeni filius, moriens teſtamento populũ Romanũ imperio Aſiæ ſuccedere hæredem iuſsit. Licinius, Craſſus conſul aduerſus Ariſtonicũ Attali fratrem, qui traditam per teſtamentũ Romanis Aſiam

Aſiam peruaſerat, cum inſtructiſsimò miſſus exercitu: præterea à magnis regibus, hoc eſt, Nicomede Bythiniæ: Mitridate Ponti & Armeniæ: Ariarathe Cappadociæ: Philemenē Paphlagoniæ, eorumque maximis copijs adiutus, conſerto bello victus eſt: & circumuentus ab hoſtibus penè captus eſſet, niſi virgam qua erat vſus ad equum, in oculum Thracis impegiſſet. Barbarus cùm ira & dolore exarſiſſet, propterea latus Craſsi gladio tranſuerberauit: ita excogitato genere mortis, effugit & dedecus & ſeruitutem. Perpenna conſul Ariſtonicum recenti victoria feriatum, improuiſo bello in fugam vertit, & vrbem ad quam confugerat obſidione cinctam ad deditionem coegit. Ariſtonicus Romæ iuſſu ſenatus, ſtrangulatus eſt. Seleucus cognomento Philometor, xj. annis regnauit in Syria. Seleuci temporibus Heliodorus miſſus à rege ad expoliandum ærarium templi, diuinitùs flagellatus repellitur. Cui ſuccedit Antiochus, qui appellatus eſt Soter: deinde Antiochus, qui appellatꝰ eſt Theos, id eſt Deus: deinde Antiochus Epiphanes. Hic ingreſſus eſt Ægyptum, & conſtituit bellum aduerſum Ptolemæum regem Ægypti. Hic Iudæorum legem impugnat, omniaque ſordibus idolorum complens, in templo Dei Iouis Olympij ſimulacrum ponit. Sed & in Samaria ſuper verticem montis Gariza, Iouis peregrini delubrum ædificat, ipſis Samaritanis, ut id facerent, precantibus. Verùm Matathias ſacerdos A. M.

A.M. leges patrias vindicat, aduerſus Antiochi duces arma corripiens: vnde ortum martyrium ſanctorum Machabæorum, vij. fratrum nimis venerabile, in quorum honore, Viennenſis eccleſia fundata eſt.

Onias ſummus pōtifex habetur. Cuiꝰ frater Iaſon, pripiēs ſummū ſacerdotiū, permittēte Antiocho, legitima ciuiū iura deſtituēs, ſub ipſa arce gymnaſium conſtituit, & Ephebiam Hieroſolymis. Quo poſt triennij tēpus in Ammanitem regionem expulſo, Menelaus frater Simonis de tribu Beniamim principatum ſacerdotij obtinuit. Cuius impia factione, pius Onias pontifex, per Andronicum peremptus eſt. Quem propterea rex Antiochus purpura exutum, eodem loco quo in Oniam impietatem commiſerat, iuſsit vita priuari. Menelaum verò Antiochus Eupator, poſtmodū Antiochi filius de turri quinquaginta cubitorum deijci iuſsit: taliq; morte iuſtiſsimè damnatus eſt. Matathia ſacerdote defuncto, Iudas Machabæus ducatū Iudæorū ſuſcepit, anno cxlvj. regni Græcorū. Qui mox Antiochi duces de Iudæa expellens, & templum ab idolorum imaginibus emundās, patrias leges poſt triennium ſuis ciuibus reddidit. Antiochus Perſipolin nobiliſsimā & copioſiſsimam ciuitatem ſpoliare cupiens, multitudine ad arma cōcurrente, in fugā verſus eſt: & cœleſti eum iudicio perurgēte, dū accelleraret iter, vt Hieroſolymam congeriem ſepulchri Iudæorum faceret, inſanabili plaga percuſſus, homicida & bla-

& blaſphemus miſerabili obitu vita functus A. M.
eſt. Cui ſucceſsit Antiochus Eupator eius fi-
lius: & poſt duos annos, id eſt anno clj. regni
Græcorũ, regnauit Demetrius Seleuci filius.
Hic conſtituit Alchimum impium in ſacerdo
tio, Iuda Machabæo in bello pro legibus pa-
trijs & populo Dei pugnante occiſo: & anno
cliiij. Alchimo miſerabiliter mortuo, omni-
um fauore, Ionathæ principatus & ſacerdo-
tium decernitur.

Ptolemęꝰ Euergetes annis xxviij. Ionathas 4690
Iudæorum dux, & pontifex cum Romanis &
Spartiatis amicitias facit. Hic ſumma indu-
ſtria ſacerdotio adminiſtrato octodecim an-
nis, à Triphone occiditur. Fraterque eius Si-
mon in ſacerdotium aſſumitur, anno regni
Euergetis ſeptimo. Scipio Africanus exani-
mis in cubiculo ſuo repertus, vxoris ſuę Sem
proniæ Gracchorũ ſororis dolo necatus. Cu
ius vigor & modeſtia in vrbe Romana ſic va-
luit, vt eo viuo, neque ſociale, neq; ciuile bel-
lum poſſe exiſtere crederetur. L. Cæcilio Me
tello & Qu. Titio Flaminio conſulibus, Car-
thago in Africa reſtitui iuſſa, xxij. demum an-
no quàm fuerat euerſa, & deductis ciuiũ Ro-
manorum familijs, quæ eam incolerent, reſti-
tuta & repleta eſt. Fabio conſule, Bitoito regi
Aruénorum Gallię ciuitatis bellum maximo
inſtructu comparanti, paucitas Romanorum
occurrit, vt vix ad eſcá canibus quos in agmi
ne habebat, ſufficere poſſe Bitoitus iactaret.
Qui cum ſibi ad transferendas copias vnum

A.M. pontem Rhodani parum eſſe intelligeret, aliũ compactis lintribus catenisque cõnexũ, ſuper ſtratis confixisq; tabulis inſtruxit. Conſerta pugna, victi Galli cõuerſi in fugam, coaceruatis inconſultè hominibus, præpropero tranſitũ pontis vincla ruperunt, ac mox cum ipſis lintribus merſi ſunt. Qu. Martius cõſul. Gallorum gentem ſub radice alpiũ ſitá, bello aggreſſus eſt. Qui cum ſe Romanis copijs circunſeptos viderent, occiſis cõiugibus ac liberis, in flammas ſeſe proiecerũt. Qui verò præoccupantibus Romanis, peragẽdę mortis ſuę copiam non habuerunt, alij ferro, alij ſuſpendio, alij abnegato cibo ſeſe conſumpſerunt. Nullusq; omnino vel paruulus ſuperfuit, qui ſeruitutis conditionem tolerarit. Iugurtha Micipſæ Numidarum regis adoptiuus filius hęresque inter naturales eius filios factus, coheredes ſuos Hiemſalem occidit, Aderbalem bello victum Africa expulit. Calpurniũ conſulem aduerſum ſe miſſum pecunia corrupit, & ad turpes cõditiones pacis adduxit. Romã idem veniens, omnib. pecunia aut corruptis, aut attẽtatis, ſeditiones diſſenſionesque permiſcuit. Quam cum egrederetur, infami ſatis notauit elogio dicens, Vrbem venalem & maturè perituram, ſi emptorem inuenerit. Idem tandem cruentis bellis à Romanis ſuperatus, Bocco Maurorũ regi ſe ſociauit. Commiſsáque pugna, vnà cum Romanis Mario conſule Boccus & Iugurtha fugerũt: inde nonaginta milia armatorũ vincentibus Romanis vſq; ad inter-

internecionem cæſa. Boccus in preciũ pacis A.M. Iugurthã dolo captũ, cateniſq; obſtrictũ, per Syllam legatũ miſit ad Marium. Qui in triumpho ante currũ cum duob. filijs ſuis actus, & mox in carcere ſtrãgulatus eſt. Mitridates rex Parthorum, ſextus ab Arſace, victo Demetrij præfecto, Babyloniam vrbẽ fineſq; eius vniuerſos victor inuaſit. Omnes preterea gentes quæ inter Hidaſpem fluuium & Indũ iacent, ſubegit. ad Indiam quoq; cruentum extendit imperium. Demetrium ipſum ſecundo ſibi bello occurrentem vicit & cepit. Quo capto, Diodatus quidam cum Alexãdro filio regnũ eius & regium nomen vſurpauit. Qui poſtea ipſum Alexandrum filium, quem participem periculi in peruadẽdo regno habuerat, ne in obtinendo conſortem haberet, occidit. Lucius cõſul in Gallia Tiburtos vſq; Oceanũ perſecutus, inſidijs circunuẽtus occiditur. A Scipione conſule capta vrbe Gallorum Toloſa, centum milia pondo auri, & argenti centum decẽ milia è templo Apollinis ſuſcepit. Quæ cum ad Maſsiliam amicã populo Romano vrbem miſiſſet cũ præſidijs, interfectis clam cuſtodib. cũcta per ſcelus furata fuiſſe narrãtur. Mãlius & Q. Cœpio coſs. aduerſus Cimbros & Teutonas & Teugurinos & Ambranos Galliarũ Germanarumq; gentes miſsi, prouincias ſibi Rhodano fluuio medio diuiſerũt. Vbi inter ſe grauiſsima inuidia & cõtẽtione decertãtes cũ magna ignominia & periculo Romani nominis victi ſunt. Ita vt ex omni penitus

A.M. exercitu decẽ tantũ homines,qui miſerũ nunciũ reportarẽt,ſuperfuiſſe referantur. Hoſtes ingenti prȩda potiti,noua quadã atq; inſolita execratione,cũcta quȩ ceperãt peſſum dederũt.Mario quartò cõſule,cũ in prouincia Viennenſi iuxta Iſaræ Rhodaniq; flumina, vbi in ſeſe confluunt,caſtra poſuiſſent,Teutones, Cimbrij, Teugurini cũ tribus agminibus Italiã petere deſtinaſſent,periculoſiſsimo prȩlio à Romanis victi ſunt. Romæ P. Malleolus annitentibus ſeruis,matrem ſuam interfecit. Damnatus parricidij,inſutusq; in culeum, & in mare proiectus eſt: in tantoq; facinore Romani ſupplicium ſiugulare ſanxerunt. Sexto conſulatu C.Marij ſtatus Romani imperij ita labefactatus eſt, vt pene vſque ad extremum inteſtina clade conciderit. Metellus Numidicus,vir primarius,factione Marij à Glaucia prætore & Saturnino tribuno innocens dãnatus,in exilium cum totius vrbis dolore diſceſsit. Poſtmodum Saturninus & Saufeius & Labienus, cum iam prælium in foro commiſiſſent,cogente Mario,in curiam confugerunt,ibiq; per equites Romanos,effractis foribus occiſi ſunt.Glaucia & Dolobella Saturnini frater,interfecti. Rutilius quoque vir integerrimus, qui adeo fidei atque innocentiæ conſtantia vſus eſt, vt die ſibi ab accuſatorib. dicta,vſque ad cognitionem neque capillum barbamque depoſuerit, neque ſordida veſte humiliue habitu ſuffragatores conciliarit,inimicos permulſerit, iudices temperarit, cum

euidenti

euidenti oppugnaretur calumnia, periurio iu A. M.
dicum condemnatus, Smyrnā commigrans,
literarum ſtudijs intentus conſenuit. Sexto
Iulio Cæſare & Lucio Martio conſulibus, in-
teſtinis cauſis, Sociale bellum totam commo
uit Italiam. Poſt Simonem fratrem Ionathæ,
Ioannes filius eius in ſummum ſacerdotium
conſtituitur. Hic aduerſum Hircanos bellum
gerens, Hircani nomen accepit, & à Romanis
ius amicitiæ poſtulans, decreto ſenatus inter
amicos relatus eſt. Samariam quę noſtro tem
pore Sebaſte vocatur, ad quam Ptolemæus,
qui patrem eius dolo peremerat, & matrem
eius vinculis conſtrinxerat, confugium fece-
rat, obſidione captam ſolo coæquauit. Quam
poſtea Herodes inſtaurans, Sebaſten in hono
rem Auguſti appellari voluit.

Ptolemæus Phiſcon, qui & Soter, annos 4718
xvij. Cicero Arpini naſcitur, matrē Heluiua,
patre equeſtris ordinis ex regio Volſcorū ge-
nere Prodigia dira apparendo Romanam vr-
bem mœſtam Sociali bello terruerunt. Nam
ſub ortu ſolis globus ignis à regione ſepten-
trionis cum maximo cœli fragore emicuit.
Apud Artatinos, cum panes frangerentur
cruor è medijs panibus, quaſi è vulnerib. flu-
xit. Per ſeptem dies continuos grando lapi-
dum, immixtis etiam teſtarum fragmentis,
terram latiſsimę verberauit. Hiatu terræ flam
ma prorupit, quæ vſque ad cœlum extendi vi
ſa eſt. Cn. Pompeius prætor cum Picentibus
iuſſu ſenatus, bellum geſsit, & victus eſt. Simi-

A. M. liter Iulius Cæſar Samnitum pugna victus, cæſo fugit exercitu. Poſtea contractis vndiq; copijs, multa hoſtium milia Samnitum & Lucanorum interfecit. Cumq; ab exercitu imperator appellatus eſſet, ſenatus ſaga, hoc eſt veſtē mœroris, quam exorto Sociali bello ſumpſerat, hac ſpe arridente depoſuit, atque antiquū togæ decorem recuperauit. Cn. Pompeius Picentes graui prælio fudit: qua victoria ſenatus laticlauia & cætera dignitatis inſignia recepit. Sociali bello necdum finito, Romæ primo bellum ciuile commotum eſt. Eodemque anno ab vrbe condita ſexcenteſimo lxij Mitridaticum bellum cœptum eſt. Quod triginta annis, vel ſicut aliqui ſcribunt, quadraginta geſtum eſt. Mitridates igitur rex Ponti atq; Armeniæ multis prælijs à Romanis ſuperatus, nouiſsime cum Caſtor eius præfectus, qui Fanagorio præerat, interfectis amicis regis, arcem occupaſſet, quatuorq; filios eius ad præſidia Romana tranſmiſiſſet, accēſus ira, in ſcelera tandem exarſit, vt in plures amicos ſuos & Exipodram filium ſuum, aliumque Macarem interficeret. Pharnaces exemplo fratrum territus, exercitum ad perſequendum ſe miſſum ſibi conciliauit, & mox aduerſus patrem duxit. Mitridates diu ex altiſsimo muro filiū fruſtra precatus, vbi inexorabilem vidit, moriturus exclamaſſe fertur, Quoniam Pharnaces, inquit, mori iubet, vos ſi eſtis dij patrij, precor, vt quandoq; & ipſe hanc vocem à liberis ſuis audiat. Statimq; deſcendens, ad vxo-

res,

res,pellices ac filias ſuas, venenum omnibus dedit. Quod cum ipſe nouiſsimus hauſiſſet, nec tamē propter remedia, quibus vitalia ſua aduerſus noxios ſuccos ſæpe obſtruxerat,veneno confici poſſet, fruſtraque ſpaciaretur, ſi quo tandem modo infuſa peſtis per venas agitatione corporis acta diſcurreret,Gallū quendam militem, iam fracto muro diſcurrentem, inuitauit,eique iugulum præbuit:annosq; natus lxxij.hunc exitum vitæ habuit.Tullio Cicerone & Caio Antonio conſulibus,Pōpeius occiſi Mitridatis nuncio accepto,Syriam Cœlen, & Felicem bello aggreſſus, Itureos Arabasque perdomuit,vrbemq; eorum quam Petram nominant,cepit.Hinc ad Iudęos atq; ad Hieroſolymā vrbem eorum Gabinium cū exercitu mittit.Quibus tunc Ariſtobulus expulſo fratre Hircano, primus ex ſacerdote anno vno rex præerat. Poſt cccclxxxiij. anno Babyloniæ captiuitatis,poſtquam regnauit Ianeus cognomento Alexander,xxvij.annis,qui pōtificatum quoq; adminiſtrans, crudeliſsime ciuibus præfuit. Ipſe quoq; Pompeius cōtinuo poſt Gabinium ſubſecutus,& à patribus vrbe ſuſceptus, ſed à plebe muro templi repulſus, in expugnationem eius intendit: id nō ſolum natura loci, verumetiā ingentibus muris foſſaq; maxima munitū,cum alias alijs legionib. dies noctesq; ſuccedere ſine requie cogeret, vix tertio menſe expugnauit,tredecim milia ibi Iudæorū cæſa narrātur. Cętera multitudo in fide venit. Pōpeius muros ciuitatis euertit

A. M.

A. M. æquarique ſolo imperauit. aliquantos principes Iudæorum ſecuri percuſsit. Hircano ſacerdotium reſtituit. Ariſtobulum captiuum Romam duxit. Manſitque in pontificatu Hircanus poſt mortem Alexandræ matris, quæ poſt Alexādrum coniugem regnauerat in Iudæis, annis circiter triginta & quatuor. Hircano etenim in pontificatu ſucceſsit Ariſtobulus anno vno, poſt quem Ianeus cognomento Alexander. Mortuo Alexandro, regnauit Alexandra vxor eius. Poſt cuius mortem Ariſtobulus & Hircanus filij eius inter ſe de imperio dimicantes, occaſionem præbuere Romanis vt Iudæam inuaderent. Vt diximus, Pompeius Hieroſolyma capta vrbe & templo reſerato, vſque ad Sancta ſanctorum accedit, victumque Ariſtobulum ſecum abducit, pontificatum Hircano confirmat: quem tenuit, vt diximus, triginta & quatuor annis. Pompeius Antipatrum Herodis Aſcalonitæ filium procuratorem Paleſtinæ facit. Pompeius bellum orientis, cum viginti & duo regibus, ſe geſsiſſe pro concione narrauit. His diebus coniuratio Catilinæ aduerſus patriam in vrbe habita, ac prodita: quam hiſtoriam agente Cicerone Saluſtius deſcribit. Virgilius Maro in pago qui Ander dicitur, haud procul à Mantua naſcitur. Poeta quoque Lucretius naſcitur. Qui poſtea ſeſe furore amatorio interfecit.

4735 Ptolemæus, qui & Alexander, annis x. Huius anno ſeptimo Syria in Romanam ditionem ceſsit, capto Philippo à Gabinio.

Expul-

Expulſus regno Ptolemæus Phiſcon per A.M.
matrem Cleopatram in Cyprum ſecedit. Re- 4745
greſſus de fuga, regnum obtinuit annis nouē, quia Alexandrum qui ante eum fuerat, ob interfectionem matris ciues pepulerant.

Ptolemæus Dionyſius, annis xxx. Apollo- 4754
dorus præceptor poſtmodum Auguſti clarus habetur. Lege Vatinia Cæſari Iulio tres prouinciæ cum legionibus vij. in quinquennium datæ ſunt, Gallia Tranſalpina, & Ciſalpina & Illyricus. Galliam Comatam poſtea ſenatus adiecit. Heluetiorum animos fortiſsimę Gallorum omnium gentis, ea vel maxime cauſa quòd perpetuo pene cum Germanis bello altercabantur, à quibus Rheno tantùm flumine dirimuntur, Orgeta rex, princeps gentis, ſpe totas inuadendi Gallias, in arma accenderat. Quo cæteri optimates correpto, & ad mortē coacto, coniuratione facta exuſtis vicis ac domibus ſuis, ne quod deſiderium ex ſpe reuertendi foret, profecti ſunt. Horū fuit, cum primum progreſſa eſt, omnis multitudo Heluetiorum, Tulingiorum, Latobagorum, Rauracarum, & Bogiorum vtriuſque ſexus, ad cl. & vij. mil. hominum. Quos cum apud Rhodanū fluuium obuios Cæſar habuiſſet, magno difficilique bello bis vicit. Ex ijs xl. & vij. milia in bello ceciderunt: cæteros ad deditionem coegit. Iterum Cæſar incredibiles Germanorum copias, quibus præerat Ariouiſtus rex, apud Sequanicos vicit. Fuerunt autem in exercitu Ariouiſti, Arudes, Marcumunes, Tribucij,

A. M. Vangiones, Nemetes, Seduſes, & Sueui. Iterum Belgarum gens, quæ tertia pars Galliarum eſt, aduerſus Cæſarem exarſit. Quarum diſtributim copia fuit. Bellouaci, qui cæteris numero & virtute pręſtare viderentur, habuere lectiſsima lx. milia armatorum. Sueſsiones ex xij. oppidis quinquaginta milia. Neruij quorũ adeo indomita feritas erat, vt nunquã in id temporis mercatores ad ſe permiſerint vina cęteraq; venalia deferre, quibus inducta iocunditas torporem virtutis afferret, ſimiliter habuerunt quinquaginta milia. Atrebates & Ambiani, decem milia: Morini viginti quinque milia: Menapij nouem milia: Calcti, x. milia: Velocaſſes & Veromandi, ęqua decem milia: Aduatuci, decem & octo milia: Cõdurſei, Eberones, Ceroſi, Cemani, qui vno nomine Germani vocantur, quadraginta milia. Ita referuntur, fuiſſe cclxxij. milia armatorum lectiſsima. His repente ſilua erumpentibus, exercitus Cęſaris adgreſſus, hortatu ducis ita reſtitit: victosque ad internecionem pene deleuerit. Cæſar Galbã cum legione duodecima ad Beragros Sedunosque miſit. Qui cum hiemandi cauſa in vico Beragrorum, cui nomen erat Octodorus, conſediſſet, circunſeptus à Gallis eſt. Qui ex montibus effuſi, caſtra imperfecta ſaxisq; telisq; onerant. Sed Romanis portis erumpentibus, amplius quam triginta milia barbarorum ceciderunt. Veneti cæterique confines Seuios ſibi ad bellum adſciſcũt, Oſiſmos, Lixouias, Namnetes, Ambibaritos, Morinos,

Morinos, Diablintes, & Menapios: auxilia quoq; à Britannia arceſſunt. Contra hos Cæſar naues longas ædificare in Ligere fluuio iubet, per quem in Oceanum deducitur. Nauali prælio conſerto, incenſæ naues hoſtium, interfectis ijs qui pugnauerant Gallis, reliqui omnes ſeſe dederunt. Sed Cæſar maxime ob iniuriam legatorum ſuorum, cunctis principibus per tormenta interfectis, reliquos ſub corona vendidit. Titus etiam Sabinius Aulercos, Eburouices, Luxouiosque, qui primates ſuos, quod auctores belli ſuſcitandi eſſe nollent, interfecerant, eruptione facta, incredibili cæde deleuit. Oppidum Sauciatum in Aquitania expugnatũ. Ex Aquitanijs & Cantabris, L. mil, cæſa. Germani qui Rhenũ cũ immenſis copijs tranſmiſerant, vſq; ad internecionẽ deleti. Quorũ numerus fuit ad cccc. & xl. milia. Inde Cæſar in Germaniã facto ponte trãſgreditur. Sicambros & Vbios obſidione liberat. Sueuos maximã & ferociſsimã gẽtem, quorũ eſſe cẽtũ pagos & populos multi prodidere. totamq; Germaniã aduẽtu ſuo terret. Mox in Galliã reciſo ponte concedit. Inde ad Morinos venit, vnde in Britãniam proximus & breuiſsimus tranſitus eſt. Nauibus circiter onerarijs atque actuarijs, lxxx. præparatis, in Britanniam tranſuehitur. vbi acerba pugna fatigatur. Inde aduerſa tempeſtate correptus, plurimam claſsis amiſit partem. Regreſſus in Galliam, ſexcentas naues vtriuſq; commodi fieri imperauit. quibus iterum in Britãniam, A. M.

A. M. primo vere tranſuectus eſt. Triuetum firmiſſimam ciuitatem, datis xl. obſidibus, & Caſſobellum oppidum inter duas paludes ſitum, tandem graui pugna cepit. In deditionem Britannos accipiens, in Galliam reuertitur. Treueri, Eburonati, & Aduatici, & Neruij multitudo in arma conſpirauerunt, quæ ex hoc colligi plurima fuiſſe, poteſt, quia cum inſtrumēta ruralia non haberent, gladijs concidendo terram & ſagulis exportando, vix tribus horis vallum pedum decem, & foſſam pedū xv. per milia paſſuum xv. in circuitu perfecerūt: præterea cxx. turres miræ altitudinis extruxerunt. Hos Cæſar vaſtiſsima cæde confecit. Labienus, qui legionibus præerat, omnes Treuerorum copias interfecit, & continuo ipſam ciuitatem capit. Cæſar Eburones poſtquam in Arduennam ſiluam refugiſſe comperit, quæ ſilua totius Galliæ maxima eſt, atque à ripis Rheni finibusque Treuerorum ad Neruios vſque pertingit, & in longitudine pluſquam L. milibus paſſuum patet, omnē Galliam per nuncios inuitat, vt quique ſecundum placitū ſuum reconditas in Arduenna ſilua prædas quærant diripiantq;. Quo facto Gallis vtrinque morientibus, maximas Romanorum iniurias, ſine cuiuſquam Romani diſcrimine, vindicauit. Cæſar multis prælijs Gallias perdomuit. Romanum imperium, cum Lucullus Aſiam, Pompeius Hiſpaniam, Cæſar Galliam perdomuit, vſque ad extremos propemodū terræ terminos propagatum eſt: Cæſari victori ex

ri ex Gallijs reuertenti, decretum à Senatu A.M.
eſt, vt in vrbē non niſi dimiſſo exercitu veni-
ret. Sed Cæſar Rauennā ſe contulit. Pompe-
ius atq; omnes ſenatores, creſcētibus Cęſaris
viribus, trepidi tanquam Italiā pulſi, in Græ-
ciam tranſuecti, Dirrachium gerendi belli ſe-
dē delegerunt. Cęſar Romam venit, negatám
que ſibi ex ærario pecuniam, fractis foribus
inuaſit, protulitq; ex eo pōdo iiij. mil. cxxxv.
argenti pondo prope lxxx: milia. Mox cum le
gionibus Alpes tranſuectus, Maſsiliam venit.
Hanc obſidione domitam, libertate cōceſſa,
cæteris rebus abraſit. Apud Dirrachium mul
ti Oriētis reges ad Pompeiū cum auxilijs cō-
uenerant. Pugna cōmiſſa, milites Cæſaris fu-
gerūt, cæſis iiij. milibus ex eius exercitu: inde
Cæſar citatio agmine per Epirū in Theſſaliā
perrexit. Pompeius cum magnis copijs ſubſe
cutus eſt. Fuerunt aūt Pompeio lxxx: cohor-
tes triplici ordine locatę, peditū, xl. mil. equi-
tes in ſiniſtro cornu, dc. in dextro, d. Pręterea
reges multi. Cęſari ſimiliter cohortes lxxx. tri
plici ordine diſpoſitę: minus quā triginta mi-
lia peditū: equites mille. cōmiſſa pugna, cum
diu vtrinque dubia ſorte cęderentur, tandem
vniuerſus Pompeij fugit exercitus, caſtraque
diſperſa ſunt. Pompeius fugiens, onerariam
nauem nactus, in Aſiam tranſijt. Inde per Cy-
prū in Ægyptū uenit, ibique mox vt littus at
tigit, iuſſu Ptolemęi adoleſcentis in gratiam
Cęſaris victoris occiſus eſt. Pompeij vxor fi 4655
lijque fugerunt, claſsiſque Pompeiana dire-

A. M. pta. Cæſar compoſitis apud Theſſaliam rebus, Alexandriam venit. Perlatoque ad ſe & viſo Pompeij capite anuloque, fleuit. Achillas dux regius imbutus ſemel Pōpeij ſanguine, Cæſaris quoq; necem meditabatur. Nam iuſſus exercitū dimittere, cui præerat, xx. milium armatorum, non modo ſpreuit imperium, verùm & aciem direxit. In ipſo prælio regia claſsis forte ſubducta iubetur incendi. Ea flamma cum partem quoque vrbis inuaſiſſet, xl. mil. librorum proximis fortè ædibus condita exuſsit. Iterum commiſſo prælio cum Achilla, Cæſar vi inſiſtentium hoſtium preſſus, ſcapham aſcendit. Qua mox pondere ſubſequentium grauata ac merſa, per cc. paſſus ad nauē vna manu eleuata, qua chartas tenebat, nando peruenit. Mox nauali prælio ipſe claſſem regiam aut depreſsit aut cepit. Alexandrinis petentibus regem, Ptolemæum infantem reddidit. qui ilico vt liber fuit, bellum intulit. ſed continuo ipſe cum toto exercitu ſuo deletus eſt. Nam viginti milia hominum in eo bello cæſa ſunt, duodecim milia cum ſeptuaginta longis nauibus dedita. Rex ipſe adoleſcens ſcapha exceptus vt fugeret, multis inſilientibus merſus necatusque eſt.

4784 Cæſar regnum Ægypti, Cleopatræ Ptolemæi ſorori dedit: quod tenuit annis viginti duobus. Cæſar Syriam peruagatus, Pharnacem in Ponto vicit. Romæ dictator & conſul creatus, in Africam tranſijt. Apud Tapſum cum Iuba & Scipione pugnauit & vicit.

vicit. Cato ſeſe apud Vticam occidit: Iuba percuſſori iugulum precio dato præbuit: Petreius eodem ſe gladio perfodit. Scipio, in nauim qua ad Hiſpanias fugeret conſcendens, vento coactus in Africam redierat: ſemetipſum iugulauit. In eadem naui etiam Titus Torquatus occiſus eſt. Cæſar Pompeij magni nepotes & filiam eius Pompeiam iuſsit occidi. Vltimum bellum apud Mundam flumen geſtum eſt aduerſus Pompeios duos & Labienum atque Actium Varum. Cæſar Romam rediens vbi dum reipublicæ ſtatum contra exempla malorum clementer inſtaurat, auctoribus Bruto & Caſsio, etiam plurimo Senatu, in curia tribus & viginti vulneribus confoſſus, interijt. In qua coniuratione fuiſſe amplius quadraginta conſcios ferunt. Corpus eius raptum populus dolore inſtimulatus, in foro fragmentis tribunalium ac ſubſelliorum cremauit, poſt annos iij. & menſes vj. quam regnare cœperat. Nam quatuor annis poſt mortem Magni Cn. Pompeij bellum ciuile toto orbe indeſinenter tonuit, regnante apud Alexandrinos Cleopatra, quarto eius anno finito, Cæſar Iulius primus Romanorum ſingularem obtinuit principatum. A quo etiam Cæſares appellati ſunt. Caſsius interim Iudæa capta, templum ſpoliat. Abhinc Imperatorum nomen. A.M.

OCTAVIANVS Cæſar Augu- 4790
ſtus Romanorum ſecundus, regnauit annos

A.M. quinquagintaſex,& menſes ſex: à quo Augu-
ſti appellati reges Romanorum. Quorũ quin
decim,viuente Cleopatra: quadraginta & v-
num,poſtea vixit. Auguſti vndecimo anno,
deficiente in Iudæa pontificum principatu,
complentur hebdomadæ ſeptuaginta in Da-
niele ſcriptæ. Anno ab Vrbe condita ſeptin-
genteſimodecimo, interfecto Iulio Cæſare,
Octauianus, qui teſtamento Iulij Cæſaris a-
uunculi & hæreditatem & nomen aſſumpſe-
rat, vt Romam adoleſcens admodum venit,
in dolem ſuam bellis ciuilibus vicit. Vt enim
breuiter explicem, bella ciuilia quę ipſe geſ-
ſit,Mutinenſe,Philippenſe,Peruſinum,Sicu-
lum,Acciacum. E quibus duo,hoc eſt primũ
ac nouiſsimum, aduerſus Marcum Antoniũ:
ſecundum,aduerſus Brutum & Caſsium:ter-
tium, aduerſus Lucium Antonium: quartũ,
aduerſus Sextum Pompeium,Cnei Pompeij
filium,quem confecit. Cæſar ad fidem conci-
liatæ gratiæ,qua Antonium receperat, filiam
eius matrimonio ſortitus eſt. Herodes ceſſan
te regno ac ſacerdotio Iudæorum, nihil ad eá
gentem pertinens, vtpote Antipatri Aſcalo-
nitæ & matris Cypridis Arabicæ filius, à Ro-
manis Iudæorum ſuſcepit principatum, quẽ
tenuit annos trigintaſex. Qui ne ignobilis for
tè & à Iudæorum ſeminę argueretur extra-
neus,combuſsit libros omnes quibus nobili
tas gentis Iudæę in tẽplo ſeruabatur aſcripta,
vt deficientibus probamentis,& ipſe ad hanc
pertinere putaretur: inſuper etiam vt ſuam ſo
bolem

bolem regio illorum generi commiſceret, proiecta Doſide fœmina Hieroſolymitana, quá priuatꝰ acceperat vxorem, & nato ex ea filio Antipatro, ſociauit ſibi Mariannem filiam Alexandri, neptem Ariſtobuli fratris Hircani, qui ante eum rexerat Iudæorum gentē. Hæc quinque filios ei genuit: quorum duos, Alexandrum & Airſtobulum, ipſe peremit in Samaria. Nec mora, pòſt etiam illorum matrem, qua nil charius nouerat, ſimili ſcelere peremit. E quibus Ariſtobulus Herodem ex Beronice ſuſceperat filium: quem in Actibus apoſtolorum ab angelo percuſſum legimus. Antonius Artabanem Armeniæ regem proditione & dolo cepit. Quē argētea catena vinctum, ad confeſsionem theſaurorum regiorum coegit: expugnatoq; oppido in quo conditos eſſe prodiderat, magnam vim auri argentique abſtulit. Qua elatus pecunia, denunciauit bellum Cæſari, atque Octauiæ ſororis Cæſaris vxoris ſuæ repudiū indixit, & Cleopatram ſibi ex Alexandria occurrere imperauit, atque vxorem duxit. ipſe Actium vbi claſſem conſtituerat, profectus, cùm prope tertiam partem remigum fame abſumptam offendiſſet, nihil motus, Remi, inquit, modo ſalui ſint: nam remiges non deerunt, quoad Gręcia homines habuerit. Ducentæ & triginta roſtratæ fuere Cæſaris naues, & triginta ſine roſtris, Triremes velocitate Liburnicis pares, & octo legiones claſsi ſuperpoſitæ abſq; cohortibus quinque prætorijs. Claſsis Anto-

A. M.

A.M. nij, centum ſeptuaginta nauium fuit. Quantum numero cedens, tantum magnitudine præcellens. nam decem pedum altitudine à mari aberant. Bellum ab hora quinta vſque in horam ſeptimam incerta vincendi ſpe protractum, grauiſsimæ vtrinque cædes actæ: reliquum diei cum ſubſequente nocte in victoriam Cæſaris declinauit. Prior regina Cleopatra cum ſexaginta velociſsimis nauibus fugit. Antonius mox fugientem vxorem ſubſecutus eſt. Ex victis duodecim milia cecidiſſe referuntur, ſex milia vulnerata ſunt, è quibus mille inter curandum defecerunt. Cęſar ſextò imperator appellatus, & quartò ipſe cum Marco Licinio Craſſo conſul, Brunduſium venit. Ibi orbis terrarum præſidia, diuiſis legionibus compoſuit. Nouiſsimè cùm nauali prælio Antonius decertare pararet, ſubito vniuerſæ naues Antonianæ partis, ad Cæſarem tranſierunt. Trepidus Antonius cum paucis ſe in regiam recepit. Deinde imminente Cæſare turbata ciuitate, idem Antonius ſeſe ferro tranſuerberauit. Cleopatra poſtquam ſe reſeruari ad triumphum intellexit, voluntariam mortem petens, ſerpentis, vt putatur, morſu, in ſiniſtro tacta brachio, exanimis inuenta eſt: fruſtra Cæſare etiam Pſyllos admouente, qui venena ſerpentum è vulneribus hominum hauſtu reuocare atque exugere ſolent.

Cęſar Alexandria vrbe omnium longè opulentiſsima & maxima, victor potitus eſt. Ha-

ctenus qui vocabantur Lagidę ab Ptolemæo A.M.
primo Lagi filio, in Ægypto regnauerunt annis ducentis nonagintaquinque. Cæſar victor ab Oriēte veniēs, octauo idus Ianuarias, Vrbem triplici triumpho ingreſſus eſt. Hoc die primùm Auguſtus cōſalutatus eſt, atque ex eadem die ſumma rerū ac poteſtas penes vnum eſſe cœpit, & manſit, quod Græci Monarchiam vocant. Porrò autē hunc eſſe eundem diem, hoc eſt octauū idus Ianuarij; quo nos Epiphaniam, hoc eſt apparitionem ſiue manifeſtationem dominici ſacramenti, obſeruamus, nemo credentium ſiue etiam fidei cōtradicentium, neſcit.

Per omnia igitur vēturi Chriſti gratia præparatū Cæſaris imperium comprobratur. nā cùm primùm Caio Cęſare auūculo ſuo interfecto ex Apollonia rediens Vrbem ingrederetur, hora circiter tertia, repentè liquido ac puro ſereno circulus ad ſpeciem cœleſtis arcus orbē ſolis ambijt, quaſi eum vnum ac potiſsimum in hoc mundo ſolumq; clariſsimū in orbe monſtraret: cuius tempore venturus eſſet, qui ipſum ſolem ſolus, mundumque totum & feciſſet & regeret. Deinde cum ſecundo in Sicilia receptis à Pōpeio & Lepido legionibus, triginta milia ſeruorum dominis reſtituiſſet, & ſex milia, quorum domini nō extabant, in crucem egiſſet, ingentique animo viginti milia militum exauctorauiſſet, atque quadragintaquatuor legiones ſolus imperio ſuo ad tutamen orbis terræ diſtribuiſſet,

A.M. ouansque Vrbem ingreſſus, omnia ſuperiora populi Romani debita donanda literarum etiam monumentis abolitis cenſuiſſet, in diebus ipſis fons olei largiſsimus de taberna meritoria per totum diem fluxit. Quo ſigno quid euidentius quàm ſub principatu Cæſaris Romanoq; imperio per totum diem, hoc eſt per omne Romani tempus imperij, Chriſtum atque ex eo Chriſtianos, id eſt vnctum, atque ex eo vnctos, de meritoria taberna, hoc eſt de hoſpita largaque eccleſia, affluenter atque inceſſabiliter proceſſuros: reſtituendóſque per Cæſarem omnes ſeruos, qui tamē cognoſcerent dominum ſuum: cæterosque qui ſine domino inuenirentur, morti ſupplicióque dedendos: remittendaq; ſub Cæſare debita peccatorum in ea vrbe in qua ſpontaneum fluxiſſet oleum. Tertiò autē cùm Vrbem triumphans quintò conſul ingreſſus eſt, octauo ſcilicet idus Ianuarias, cum & Ianum poſt ducentos annos primum ipſe clauſit, & clariſsimum illud Auguſti nomen adſumpſit. Quid fidelius ac verius credi poteſt, quàm occulto geſtorum ordine ad obſequium præparationis eius prædeſtinatum fuiſſe, qui eodem die quo ille manifeſtandus mundo poſt paululum erat, & pacis ſignum præferret, & poteſtatis nomen adſumeret: itaque anno ab Vrbe condita, ſeptingenteſimo ſexageſimotertio, clauſis Iani portis, cùm Cæſar Auguſt. finito Cantabrico bello, pacatiſque omnibus gentibus, ab oriente in occidentem à ſeptentrione

trione

trione ad meridiem, ac per totum Oceani cir A. M.
culum Vrbem ingreſſus, cum ſpectante eo lu
dos, pronunciatum eſſet in mimo, O dominū
æquum & bonum, vniuerſique quaſi de ipſo
dictum eſſet, approbauiſſent, & ſtatim quidē
manu vultuq; indecoras adulationes repreſ-
ſit, & in ſequenti die, grauiſsimo corripuit edi
cto, dominumque ſe poſthac appellari, ne à
liberis quidem, aut à nepotibus ſuis, vel ſerio
vel ioco paſſus eſt.

SEXTA ÆTAS.

IGITVR eo tempore, anno ſcilicet Cæ- 4832
ſaris Auguſti quadrageſimoſecundo, à morte
verò Cleopatræ & Antonij, quando & Ægy-
ptus in prouinciam verſa eſt, anno viceſimo-
ſeptimo, Olympiadis centeſimæ nonageſimę
tertiæ, anno tertio: ab vrbe condita, dcclij. id
eſt eo anno quo compreſsis cunctarum orbis
terræ gentium motibus, firmiſsimam veriſsi-
mamque pacem ordinatione Dei Cæſar com
poſuit, IESVS CHRISTVS filius Dei, *Anno*
ſextam mundi ætatem ſuo conſecrauit aduen *Chriſti* 1
tu. Anno imperij Auguſti quadrageſimo octa
uo, Herodes patrator ſcelerum, & interfector
pro Chriſto innocentium paruulorum, mor-
bo intercutis aquæ, & ſcatentibus toto cor-
pore vermibus, miſerabiliter dignè moritur.
Pro quo ſubſtitutus ab Auguſto filius eius
Archelaus, regnauit annos nouem, id eſt vſq;
ad ipſius Auguſti finem. tunc enim non feren
tibus vltra, ſed accuſantibus ferocitatem eius
apud Auguſtum Iudæis, in Viennam vrbem

A. C. Galliæ nobiliſsimam relegatur,& ad minuen dam Iudaici regni potentiam inſolentiamq; domandam, quatuor fratres eius pro eo ſunt tetrarchæ creati,Herodes, Antipater, Lyſias, & Philippus: quorum Philippus & Herodes, qui Antipas prius nuncupabatur, etiam viuente Archelao tetrarchæ fuerant ordinati. Natus igitur Chriſtus, verus dominus totius generis humani, inter homines Romano cenſui ſtatim adſcriptus eſt,illa prima clariſsimaque profeſsione, qua Cæſar ſe omnium principem, Romanosque rerum dominos ſingillatim cunctorum hominum edita adſcriptione ſignauit. Natus eſt autem, octauo Cal. Ianuarij Chriſtus, cum primum incremēta omnia anni virentis incipiunt. Cæſar Caium nepotem ſuum ad ordinandas Ægypti Syriæ prouincias miſit. Qui præteriens ab Ægypto, fines Palæſtinæ apud Hieroſolymam, in templo Dei tunc ſancto & celebri adorare contempſit, ſicut Suetonius Tranquillus refert. Quod Auguſtus vbi comperit, prauo vſus iudicio, prudenter feciſſe laudauit.

17 Tyberius priuignus Auguſti, hoc eſt Liuię vxoris eius filius, regnauit an. xxxiij. Hic per ſemetipſum nulla bella geſsit. Sane quarto imperij eius anno, Germanicus Druſi filius, Caligulæ pater de Germanis, ad quos ab Aug. ſene miſſus fuerat, triumphauit: ipſe autē Tiberius plurima imperij parte, cū magna & graui modeſtia reipub. præfuit: adeo vt quibuſdam præſidibus augenda prouincijs tributa ſuadē tibus

tibus ſcripſerit, Boni paſtoris eſſe tondere pe A. C.
cus, non deglabrare. Huius anno xij. Pilatus
Iudææ procurator ab eodem dirigitur. Hero-
des tetrarcha, qui Iudęorum principatum te-
nuit annis xxiiij. in honorẽ Tiberij & matris
eius Liuiæ, Tiberiadem condidit & Liuiadẽ.
Anno decimoquinto imperij Tiberij, domi-
nus poſt baptiſmum quod prædicauit Ioan-
nes, mundo regnum cœlorum annunciat. per
actis à mundi principio ſecundum Hebræos,
annis, vt etiam Euſebius in Chronicis ſuis ſi-
gnat, quatuor milibus, annotando quòd deci
moſexto anno Tiberij, principiũ fuerit octua-
geſimi primi Iubilei ſecundum Hebræos: no-
ſtra autem ſupputatio vndeviginti minus po
nendos eſſe exiſtimat. Iuxta verò chronica ea
dem quæ ipſe Euſebius de vtraque editione,
vt ſibi videbatur, compoſuit, anni ſupputan-
tur quinque milia ducenti & vigintiocto. Io-
annes Baptiſta ab Herode in carcere poſitus
pro veritate, capite truncatur. Anno decimo-
octauo imperij Tiberij, dominus ſua paſsio-
ne mundum redemit, & prædicaturi per Iu-
dææ regiones apoſtoli, Iacobum fratrem do-
mini Hieroſolymis ordinant epiſcopum. Or-
dinant & ſeptem diaconos, quorum vno lapi
dato à Iudęis Stephano, eccleſia per regiones
Iudææ & Samariæ diſpergitur. Pilatus pręſes
Palæſtinæ prouinciæ ad Tiberium imperato
rem, atq; ad ſenatum retulit, de paſsione ac re
ſurrectione Chriſti: cõſequẽtibus virtutibus
quæ vel per ipſum palam factæ fuerant, vel

A. M. per diſcipulos ipſius in nomine eius fiebant, & de eo quod certatim creſcēte plurimorum fide Deus crederetur, Tiberius cum ſuffragio magni fauoris retulit ad ſenatum, vt Chriſtus Deus haberetur. Senatus indignatione motus, cur non ſibi ſecundum morem delatum eſſet, vt de ſuſcipiendo cultu prius ipſe decerneret, conſecrationem Chriſti recuſauit: edictoque conſtituit exterminandos eſſe Vrbe Chriſtianos, præcipuè cum & Seianus præfectus Tiberij ſuſcipiendæ religioni obſtinatiſſimè contradiceret. Tiberius tamen edicto accuſatoribus Chriſtianorum mortem comminatus eſt. Itaque paulatim immutata eſt illa Tiberij Cæſaris laudatiſsima modeſtia, in pœnam contradictoris ſenatus. Nam plurimos ſenatorum proſcripſit, & ad mortem coegit. Viginti ſibi patritios viros conſilij cauſa ſelegerat: horum vix duos incolumes reliquit. Cęteros diuerſis cauſis necauit. Seianum præfectum ſuum res nouas molientem, interfecit: filios ſuos Druſum & Germanicum, quorum Druſus naturalis, Germanicus adoptiuus erat, manifeſtis veneni ſignis perdidit: filios Germanici filij ſui interfecit.

Agrippa cognomento Herodes, filius Ariſtobuli filij Herodis regis, accuſator Herodis tetrarchæ Romam profectus, à Tiberio in vincula cōijcitur, vbi primos ſibi adſciuit ad amicitiam, & maxime Germanici filium Caium.

40 Caius cognomento Caligula, regnauit annos tres, menſes decem, dies octo. homo omnium

nium ante ſe flagitioſiſsimus, & qui verè di- A. C.
gnus Romanis blaſphemantibus, & Iudæis
perſecutoribus, punitor adhibitus videretur.

Hic exclamaſſe fertur, Vtinã populus Romanus vnam ceruicem haberet. Iudæi apud Alexandriam ſeditione excitata, profligati cę de, atque vrbe pulſi, expromendarum querelarum cauſa, Philonem quendam, virum ſane imprimis eruditum, legatum ad Cęſarem mittunt: ſed Caligula Iudæis infeſtiſsimus, ſpreta legatione Philonis, omnes Iudæorum ſacras ædes, atque antiquum illud Hieroſolymis ſacrarium profanari ſacrificijs gentilium, ac repleri ſtatuis ſimulachriſque imperauit. Et ſtatua Iouis poſita, ſe ibi vt Deum coli præcepit. Hic Herodem Agrippam amicum ſuum vinculis liberatum, regem Iudææ fecit, qui manſit in regno annos ſeptem, id eſt vſq; ad quartum Claudij annũ. Quo ab angelo percuſſo, ſucceſsit in regnum filius eius Agrippa: qui vſque ad exterminium Iudęorum, xxvj. annis perſeuerauit. Herodes tetrarcha, & ipſe Caij amicitiam petens, cogente Herodiade, Romam venit: ſed accuſatus ab Agrippa, etiam Tetrarchiam perdidit: relegatuſque exilio, apud Viennam Galliarum vrbem, poſt mortem Caij, inde in Hiſpaniam cum Herodiade fugiens, mœrore perijt. Pilatus qui ſentẽtiam damnationis in Chriſtum dixerat, & ipſe perpetuo exilio Viennæ recluditur: tantiſq; ibi inrogante Caio languoribus coarctatus eſt, vt ſua ſe tranſuerberans manu malorum com

A. C. pendiũ mortis celeritatę quęſierit. Matthęus euangelium in Iudæa prædicans, Hebraicis literis ſcripſit. Caius Caligula à ſuis protecto ribus occiſus eſt. Duo libelli in ſecretis eius reperti, quorũ alteri pugio, alteri gladius pro ſigno nominis aſcriptus erat, lectiſsimorũ virorum nomina & notas morti deſtinatorum continentes: inuentaq; ibi eſt archa ingens, variorum venenorum, quibus mox Claudio Cæſare iubente demerſis infecta maria tradũtur, non ſine magno piſcium exitio.

45 Claudius regnauit annis xiiij. Exordio regni eius Petrus ad ſuperandum Simonẽ magum, cum prius Antiochenam fundaſſet eccleſiam, Romam venit, & ſalutarẽ cunctis credentibus fidẽ fideli verbo docuit, potentiſsimiſq; virtutibus approbauit. Ibiq; xxv. annis cathedram tenuit epiſcopalem, i. vſq; ad vltimũ Neronis annũ. Marcus euangeliſta euangelium quod Romæ ſcripſerat, Petro mittẽte, primum Aquileiæ prædicauit. Ibiq; ordinato Hermagora diſcipulo ſuo, ad Ægyptũ peruenit. conſtitutiſq; atq; cõfirmatis eccleſijs per Libyam, Marmaricam, Ammoniacam, Pentapolin, Alexandriam, atq; Ægyptum vniuerſam, ad vltimum tentus à paganis Alexandrię martyriũ ſuum compleuit. Furuus Camillus Scribonianus Dalmatęi legatus, bellum ciuile molitus, legiones multas fortiſsimaſq; ad ſacramenti mutationem pellexerat. Itaq; die dato, vt in vnum vndiq; ad nouum imperatorem conuenirętur, neq; aquilæ ordinari, neq; conuelli

coquelli quoquomodo ſigna mouerive potuerunt: exercitus tanti & minus vſitati miraculi fide motus, & conuerſus in pœnitentiá, Scribonianum quinta ſtatim die deſtitutum interfecit, ſeſeq; in ſacramento prioris militię continuit. Quod ſine dubio propter aduentũ apoſtoli Petri, & tenera Chriſtianorũ germina, hoc ciuile bellũ diuinitus eſt compreſſum. Tiberius Claudius Britanniam adiens, quæ excitata in tumultum eſſe videbatur, quá neque ante Iulium Cæſaré, neq; poſt eum quiſquam attingere auſus fuerat, ſine vllo prælio ac ſanguine intra paucisſimos dies plurimam inſulæ partem in deditioné recepit. Orcadas etiam inſulas Romano adiecit imperio, ac ſexto quàm profectus erat menſe, Romam rediit. Eo anno, quarto videlicet imperij eius, fames grauiſsima per Syriam, cuius Lucas etiá meminit, facta eſt. Sed Chriſtianorum neceſſitatibus apud Hieroſolymam, conuectis ab Ægypto frumentis, Helena Agabenorum regina conuerſa ad fidem Chriſti, largiſsimè miniſtrauit. Quinto eius imperij anno, inter Theram & Theraſiam, inſula de profundo emicuit, triginta ſtadiorum ſpacio extenta. Septimo imperij eius anno ſub procuratore Iudææ Cumano in Hieroſolymis tanta ſeditio in diebus azymorum exorta eſt, vt in portarum exitu populo coarctato, triginta milia Iudæorum cæde proſtrata, & compreſſione ſuffocata referantur. Claudius nono anno imperij ſui, Iudæos tumultuantes

A. C. Roma expulit. Suetonius hoc modo inde refert, Claudius Iudæos, impulſore Chriſto, aſſiduè tumultuátes, Roma expulit. De eadem expulſione Lucas in Actibus apoſtolorum refert. Veruntamen ſequenti anno tanta fames Romæ fuit, vt medio foro imperator correptus à populo, cònuicijs & fragminibus panis turpiſsime infeſtatus, ęgrè per Pſeudotyrum in palatium refugerit. Claudius manifeſtis venenis eſt mortuus.

59 Nero annos tredecim, menſes ſeptem, dies vigintiocto. Caij Caligulæ auunculi ſui erga omnia vitia ac ſcelera ſectator, immo tranſgreſſor. Hic primus poſt omnia attentata facinora, Romæ Chriſtianos ſupplicijs & mortibus adfecit, ac per omnes prouincias pari perſecutione excruciari imperauit. Huius ſecundo anno, Feſtus Iudęæ procurator ſucceſſit Felici. A quo Paulus Romam vinctus mittitur, & biennium in libera manens cuſtodia, poſt hæc ad prædicandum dimittitur, necdũ Nerone in tantam perſecutionẽ Chriſtianorum erumpente, quantam de eo narrant hiſtoriæ. Quo tempore creditur Paulus ad Hiſpanias perueniſſe, & Arelatę Trophimum, Viennæ Creſcentem diſcipulos ſuos ad prædicandum reliquiſſe. Iacobus frater domini, cũ triginta an. Hieroſolymorum rexiſſet eccleſiam, vij. Neronis ann perimitur à Iudæis, vindicãtibus in illo, quòd Paulum interficere nequiuerant. Feſto in magiſtratu Iudæorum ſuccedit Albinus, Albino Florus: cuius luxuriam & auaritiam

auaritiam cæteraque flagitia non ferentes Iu A. C.
dæi,contra Romanos rebellauerunt: aduerſum quos Veſpaſianus magiſter militię tranſmiſſus,plurimas Iudææ vrbes cepit, Titum filium ſuum,maiorem inter legatos habens. Nero in re militari nihil omnino auſus, Britanniam penè amiſit; ipſumque nomen Chriſtianum extirpare conatus, beatiſs. Chriſti apoſtolos Petrum cruce,Paulum gladio occidit. Mox aceruatim miſeram eius vitam obortæ vndiq; oppreſſere clades. Hac tempeſtate Perſius poeta oritur. Lucanus quoq; ac Seneca pręceptor Neronis interficiũtur. Nero poſtquam Galbam in Hiſpania imperatorem creatũ ab exercitu cognouit, totus animo ac ſpe cõcidit: poſtmodũ cum incredibilia mala ſubuenti reip. moliretur, hoſtis à ſenatu pronunciatus, ignominioſiſsimè fugiens ad quartum ab Vrbe lapidem, ſeſe ipſe interfecit, atq; in eo Cæſarum omnis familia conſumpta eſt.

Mortuo Nerone Galba Romam venit, Piſonemque ſibi nobilem induſtriumque iuuenem in filium atque in regnum adoptauit. ſeptimoque menſe imperij ſui ab Othone iugulatus eſt.

Otho mox vt creatum imperatorem in Gallias per Germanicas legiones Vitellium comperijt, bellum ciuile molitus, tribus primum leuibus pręlijs, hoc eſt, vno apud Alpes, altero circa Placentiã, tertio circa locũ quem Caſtores vocãt, cõtra Vitellianos duces congreſſus victor extitit. quarto aũt apud Vetria

A. C. cū prelio adimaduertēs ſuos vinci, mēſe tertio quàm imperator cœperat, ſeſe interfecit.

Vitellius victor Romam venit, vbi cùm multa crudeliter ac nequiter ageret, poſtquā de Veſpaſiano comperit, primum deponere molitus imperium, pòſt à quibuſdam animatus, Sabino Veſpaſiani fratre occiſo, ſuccenſoque templo, & mixta ſimul flamma ruināque, omnes in vnum pariter interitum ac tumulum dedit; Poſt deficiente in Veſpaſini nōmen exercitu ſuo, cùm iam deſtitutus trepidus ſe in quandam proximam palatio cellulam contruſiſſet, turpiſsimè inde protractus, in forum deductus, octauo quàm regnū præſumpſerat mēſe apud Gemmonias ſcalas minutiſsimorum ictuum crebris compunctionibus excarnificatus, atq; inde vnco tractus in Tyberim merſus, etiam communi caruit ſepultura.

Veſpaſianus itaq; cùm Iudæos multis eorum oppidis captis, in vrbe Hieroſolymorū pręcipuè ob diem feſtum congregatos, obſidione clauſiſſet, cognita Neronis morte, hortatu plurimorū regum & ducū, imperium adeptus: relicto in caſtris ad ꝓcurationē obſidionis Hieroſolymorū Tito filio, cognita etiā interfectione Vitellij, pauliſper Alexandriæ ſubſiſtit. Titus verò magna ac diuturna obſidione Iudæos premens, machinis cunctiſq; bellicis molitus, non ſine multo ſuorum ſanguine, tandem muros ciuitatis irrupit. Sed ad expugnādam interiorē templi munitionem,

qua

quà recluſa multitudo ſacerdotum ac princi- A. C.
pum tuebatur, maiore & vi & mora opus fu-
it. Itaque Titus imperator ab exercitu pro-
nunciatus, templum Hieroſolymis incendit
ac diruit: quod à die conditionis primæ vſq;
ad diem euerſionis vltimæ manſerat, ann. mil
le lxxxix. vel ſicut à pluribus colligitur, mille
cij. Muros vrbis vniuerſos ſolo adæquauit.
Sexcenta milia Iudæorum eo bello interfe-
cta, Cornelius & Suetonius referunt. Ioſe-
phus verò Iudæus, qui ei tunc bello præfuit,
& apud Veſpaſianum propter prędictum im-
perium veniam gratiamque meruerat, ſcribit
vndecies cētena milia gladio & fame periſſe:
ſed & præter hos centum milia publicè venũ
data, totóq; orbe diſperſa.

Conſummatum eſt hoc bellum annis qua-
tuor: duobus quidem Nerone viuẽte, & duo-
bus alijs poſtea. Veſpaſianus inter alia ma-
gnorum operum in priuata adhuc vita, in
Germaniam ac deinde in Britanniam à Clau
dio miſſus, tricies & bis cum hoſte conflixit.
Duas validiſsimas gentes, viginti oppida, in-
ſulam Vectam Britanniæ proximam, Roma-
no adiecit imperio. Coloſſus erigitur Romæ,
habens altitudinis pedes centum & nouem.
Veſpaſianus in villa propria circa Sabinos,
nono anno principatus ſui, profluuio ventris
eſt mortuus.

Titus, annos ij. menſes ij. Vir omnium virtu 82
tum genere mirabilis, adeo vt amor & delicię
humani generis diceretur. Hic amphithea-

A. C. trum Romæ ædificat, & in dedicatione eius quinque milia ferarum occidit. Iſte tantûm facundus extitit, vt cauſas Latino ageret poemate, & tragœdias Græcè componeret. Tantùm autem bellicoſus, vt in expugnatione Hieroſolymorum ſub patre militans, quadraginta vnum propugnatores, xlj. ſagittarum confoderit ictibus. Porrò in imperio tantę bonitatis fuit, vt nullum omnino puniret, ſed cõuictos aduerſum ſe coniurationis, dimitteret, atque in eadem familiaritate qua ante habuerat retineret. Huius etiam inter omnia fuit illud celebre dictum, Perdidiſſe diem, in qua nihil boni fecerit. Hic cum ingenti omnium luctu in eadẽ villa qua pater eius, morbo abſumptus eſt.

84 Domitianus frater Titi iunior, annos xv. menſes quinque. Is in tantam ſuperbiam prolapſus eſt, vt Deum ſeſe ac dominum vocari, ſcribi, coliq; iuſſerit. Secundusq; poſt Neronẽ Chriſtianos perſequitur. Cõfirmatiſsimá toto orbe eccleſiam Chriſti, datis vbiq; crudeliſsimæ perſecutionis edictis, cõuellere conatur: ſub quo apoſtolus Ioannes in Patmum Inſulá relegatus eſt: & Flauia Domicilla Flauij Clementis conſulis ex ſorore eius neptis, in inſulam Pontianam ob fidei teſtimonium exulat. Fertur autem idẽ ipſe beatum Ioãnem in feruentis olei dolium miſiſſe. Ex quo tam immunis exijt à pœnis, quàm à corruptione carnis manſerat ſemper immunis. Domitianus Iudęos quoque acerbitate tormentorum genusq;

genuſque Dauid interfici præcepit, quaſi ad- A. C.
huc futurus eſſet rex ex ſemine Dauid qui re-
gnum poſſet adipiſci. Hic crudeliter in pala-
tio, à ſuis interfectus eſt. Cuius cadauer popu
lari ſandapila per veſpiliones exportatum, at
que ignominioſe ſepultum eſt.

Nerua admodum ſenex à Petronio præfe- 99
cto & Parthenio ſpadone Domitiani interfe-
ctore imperator creatus, annum vnum, men-
ſes quatuor, dies octo, qui Traianum in re-
gnum adoptauit. Hic primo edicto ſuo, cun-
ctos exules reuocauit, quos Domitianus rele
gauerat: vnde & Ioannes apoſtolus hac gene
rali indulgentia liberatus, Epheſum redijt: &
quia concuſſam ſe abſente per hæreticos vi-
dit eccleſiæ fidem, confeſtim hanc deſcripta
euangelio ſuo verbi Dei ęternitate ſtabiliuit.
Nerua emenſo plus minus anno imperij ſui
confectus morbo diem obijt.

Traianus genere Hiſpanus, regni guber- 101
nacula Nerua tradente ſuſcepit, annos no-
uemdecim, mēſes vj. dies xv. Hic apud Agrip-
pinam Galliæ vrbem inſignia ſuſcepit impe-
rij. Mox Germaniam trans Rhenum, in pri-
ſtinum ſtatum reduxit: trans Danubium mul
tas gentes ſubegit: regiones trans Eufratem
& Tygrim ſitas, prouincias fecit: Seleuciam
& Cteſiphontem ac Babyloniam occupauit,
atque vſque Indiæ fines poſt Alexandrum
acceſsit. Huius quarto anno Clemens di-
ſcipulus Petri apoſtoli, Romanæ eccleſiæ e-
piſcopus martyrio coronatur, & Flauia Do-

A. C. micilla pro Chriſto cum alijs plurimis in inſulam Pontiam exilio deportata. Ioannes apoſtol9, ſexageſimooctauo anno poſt paſsionem Chriſti, ætatis autem ſuæ, xcviij. Epheſi placida morte quieuit. Traiano aduerſum Chriſtianos perſecutionem mouente, Simeon qui & Simon, filius Cleophæ Hieroſolymorum epiſcopus crucifigitur: & Ignatius Antiochiæ epiſcopus Romam perductus, beſtijs traditur. Alexander quoque Romanæ eccleſiæ epiſcopus, martyrio coronatur, & ſeptimo ab Vrbe miliario, via Numentana, vbi decollatus eſt, ſepelitur. Sub quo etiam imperatore glorioſiſsimus ſenex Zacharias Viēnenſis eccleſiæ epiſcopus, martyrio coronatur. Nam primus Creſcens diſcipulus apoſtolorum Viennæ aliquot annos reſedit: quo ad Galatiam reuerſo, tertius Martinus epiſcopus & diſcipulus apoſtolorum Viennæ reſedit. Sed poſtmodum Plinij ſecūdi oratoris & hiſtorici, qui inter cęteros iudices perſecutor dictus erat, relatu admonitus, eos homines præter confeſsionem Chriſti, honeſta conuenticula, nihil contrarium Romanis legib9 facere, fiducia ſanè innocentis confeſsionis, nemini mortem grauem ac formidoloſam videri, reſcriptis ilico lenioribus temperauit edictum. Romæ aurea domus à Nerone condita, repentino conflagrauit incendio. Pantheum Romæ, quod Domitianus fecerat, fulmine concrematum eſt. Terræmotus Antiochiá ciuitatē penè totam ſubruit, & alias per orbis

orbis partes ciuitates incredibile dictu. Sub A. C.
vno tempore Iudæi quaſi rabie efferati per diuerſas terrarum partes, exarſerunt. Bellaque atrociſsima geſſerũt, donec digna cæde iuſſu imperatoris ſternerentur. Traianus, vt quidã ferunt, apud Seleuciam Iſauriæ vrbem, profluuio ventris extinctus eſt. Verus Viennenſis epiſcopus, qui vnus fuit de diſcipulis & auditoribus apoſtolorum Traiani temporibus, doctrina & confeſsione fidei floruit. Illis temporibus apud Pontum Synopis ciuitatis epiſcopus Focas glorioſiſsimè martyrium duxit. Cuius ſacratiſsimæ reliquiæ tranſlatæ ſunt in Galliam in ciuitatem Viennam, ibique in eccleſia ſanctorum Apoſtolorum repoſitæ.

Hadrianus conſobrinę Traiani filius, xx. & 120
i. annos imperauit. Hic per Quadratum diſcipulum apoſtolorum & Ariſtidem Athenienſem virum, fide ſapientiaq; plenum, & per Serenum Grauiñ legatũ, libris de Chriſtiana religione compoſitis, inſtructus atque eruditus pręcepit per epiſtolam ad Minutium Fundanium proconſulem Aſiæ datam, vt nemini liceret Chriſtianos ſine obiectu criminis aut probatione damnare. Hadrianus iuſtiſsimis legibus rempublicam ordinauit. Idemq; pater patriæ in ſenatu vltra morem maiorũ appellatus eſt, & vxor eius Auguſta. Idem eruditiſsimus in vtraq; lingua, bibliothecã Athenis miri operis extruxit. Iudæos rebellãtes & Palæſtinam prouinciam quondã ſuam depo-

A.C. pulantes, vltima cæde perdomuit: vltusq; eſt Chriſtianos quos illi Quocheba duce, quod ſibi aduerſum Romanos non aſſentarentur, excruciabant. Præcipitque ne cui Iudæorum introeũdi Hieroſolymam eſſet licentia, Chriſtianis tantùm ciuitate permiſſa, quam ipſe in optimum ſtatum murorum extructione repa rauit, & Æliam vocari de pronomine ſuo pręcepit. Primus ex gentibus Hieroſolymę Marcus epiſcopus cõſtituitur, ceſſantibus his qui fuerant ex Iudęis, numero xv. & pręfuerant à paſsione Domini per annos ferè C. & vij. Per idem tempus Aquila Ponticus interpres ſecundus, poſt Septuaginta oritur, & Baſilides hęreſiarches agnoſcitur. Hoc itidem tẽpore & Iuſtus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus, illuſtriſsimus in confeſsione extitit. Quadratus quoq;, quem ſupra meminimus, Publio Athenarũ epiſcopo apoſtolorũ diſcipulo, ob Chriſtum martyrio coronato, in locũ eius ſubſtituitur, & eccleſiam grandi terrorę diſperſam, fidę & induſtria ſua congregat.

141 Antoninus, cognomento Pius, imperator creatus, annis xx. & non plenis tribus rempublicam gubernauit, cum filijs ſuis Aurelio & Lucio, mẽſes iij. qui in omni regno Romano cautionibus incenſis cunctorũ debita relaxauit. Adeoq; tranquille vixit, vt merito Pius & pater patrię ſit appellat9. Iuſtinus philoſoph9 librum de religione Chriſtiana cõpoſitũ Antonino tradidit, benignumq; eum erga Chriſtianos homines fecit: q nõ lõge poſt ſuſcita-

ta

ta perſecutione, prodente Creſcēte Cynico, A. C. pro Chriſto ſanguinem fudit. Valentinianus & Marcion hæreſiarchæ produntur: atq; Galenus medicus Pergamo genitus, Romæ clarus habetur. Pius epiſcopus Romæ habetur, ſub quo Hermes librum ſcripſit, qui Paſtoris dicitur, in quo præceptum continet angeli, vt paſcha ſemper die dominico celebretur. Polycarpus auditor beati Ioannis, Romam veniens, multos ab hæretica labe caſtigauit, qui Valentini & Cerdonis fuerant nuper doctrina corrupti. Viennenſium epiſcopus Iuſtus adhuc clarus habetur: Lugdunenſium Fotinus. Antoninus ad duodecimum ab Vrbe lapidem morbo correptus, interijt. Anicetus Romæ epiſcopus.

Marcus Antonius Verus cum fratre Lucio 163
Aurelio Cōmodo Antonino, annis xix. menſe vno, imperium tenuit. Ii primi rempublicam æquo iure tutati ſunt, cum vſque ad hoc tempus ſinguli Auguſti fuerint. Bellum deinde contra Parthos admirabili virtute & felicitate geſſerunt. In diebus Parthici belli perſecutiones Chriſtianorum, quarta iam poſt Neronem vice, in Aſia & in Gallia graues extiterūt. Polycarpus & Pionius fecere martyrium in Aſia: in Gallijs quoq; plurimi glorioſe pro Chriſto ſanguinem fuderunt. Iuſtus Viennenſis epiſcopus, longo tempore exilio maceratus, martyr glorioſus efficitur. Tunc Fotinus venerabilis ſenex, tempore interpoſito cum quadraginta & octo ex Lugdunenſi, & Vien-

A. C. nenſi vrbe martyrium ſuum impleuit. Nec multo poſt, vindex ſcelerum lues multas latè prouincias, Italiam maxime, Romamq; vaſtauit. Seuerinus, Exuperius & Felicianus paruo tempore ante apud Viennam martyrio coronati. Commodus dum cum fratre in vehiculo ſedet, caſu morbi quem apoplexiam Græci vocant, ſuffocatus interijt. Eo defuncto Marcus Antoninus ſolus, aliquantulum reipub. præfuit. poſt Commodum filium ſuum aſſumpſit in regnum. Antonino imperatori Melito Aſianus Sardicenſis epiſcopus, apologeticum pro Chriſtianis tradidit. Lucius Britannorum rex, miſſa ad Eleutherium Romæ epiſcopum epiſtola, vt Chriſtianus efficeretur petijt. Apollinaris Apianus Hieropoli, & Dionyſius Corinthi, clari habentur epiſcopi. Montanus Aprorum, & Tatianus à quo Encratitæ hæreſiarchæ exorti ſunt. Antoninus præteriti temporis per omnes prouincias tributa donauit: omniaq; ſimul fiſcalium negociorum calumnioſa monimenta congeſta, in foro iuſsit incendi: ſeueriores q; leges nouis conſtitutionibus temperauit. Poſt Marcomannicum bellum, in quo gentes barbaræ, Vuandali, Sarmatæ, omniſq; pene Germania exercitum Romanum circuncinxerat, quando ad inuocationem nominis Chriſti, quam ſubito magna fidei conſtantia quidam milites effuſi in preces, tantam vim pluuiæ impetrauerunt, vt Romanos largiſsimè ac ſine iniuria refecerit: barbaros autem, crebris fulminum

ictibus

ictibus perterritos, in fugam coegerit, ſicuti- A. C.
dem Antoninus imperator in literis ſuis fatetur, ob inuocationem nominis Chriſtiani per milites Chriſtianos, & ſitim quæ ex penuria aquarum in caſtris Romanorum erat, depulſam, & collatam ſibi fuiſſe victoriam. Antoninus in Pannonia conſtitutus, repentino morbo diem obijt. Theophilus ſextus Antiochenæ eccleſię floruit, & Pinitus Cretenſis Gnoſię vrbis epiſcopus. Tatianus hęreſiarcha Encratitarũ: qui quandiu à Iuſtini martyris latere non diſceſsit, floruit in eccleſia. Huius errorem Seuerianus auxit, à quo Seueriani.

Lucius Antoninus Commodus, poſt mor- 181
tem patris, regnauit annos xiij. Hic aduerſum Germanos bellum feliciter geſsit: cæterum per omnia luxuriæ & obſcœnitatis dedecore deprauatus, gladiatorijs armis ſępiſsime in ludo depugnauit, & in Amphitheatro feris ſeſe frequenter obiecit: interfecit etiam plurimos ſenatores, maxime quos aduertit nobilitate induſtriaq; excellere. Capitolium vrbis fulmine ictum, ex quo facta inflammatio, bibliothecam maiorum cura ſtudioq; compoſitam, ædeſq; alias iuxta ſitas rapaci turbine concremauit. Irenæus epiſcopus Lugdunenſis habetur. Dionyſius quoq; diſcipulorum Chriſti auditor, Viennenſem tunc eccleſiam regebat. Theodotion Epheſius interpres tertius, apparuit. Commodus imperator Coloſsi capite ſublato, ſuæ imaginis caput ei iuſsit imponi. Cunctis itaque incommodus in

A. C. Veſtalia domo ſtrangulatus, interijſſe fertur.

194 Ælius Pertinax ſenex, imperator à ſenatu creatus, ſex menſibus regnauit. Hic Iuliani iuriſperiti ſcelere in palatio occiſus eſt, menſe ſexto poſtquam imperare cœperat: quem Seuerus etiam apud pontem Miluium bello ciuili victum interfecit. Victor decimus tertius Romæ epiſcopus, datis latè libellis conſtituit paſcha die dominico celebrari. Sicut & condeceſſor eius Eleuther, à decima quarta luna primi menſis vſque in viceſimam primam: cuius decretis fauens Theophilus Cæſareæ Palæſtinæ epiſcopus, ſcripſit aduerſum eos qui decimaquarta luna cum Iudæis paſcha celebrabant, cum cæteris qui in eodem concilio reſederant epiſcopis, ſynodicam & valde vtilem epiſtolam. Ælius Pertinax ſupplicanti ſenatui vt vxorem Auguſtam & filiam Cæſarē faceret, renuēs ait, Sufficere ſibi debere, quòd ipſe imperaret inuitus. Huius Ælij atque Iuliani Seueri quoque imperatorum temporibus, Dionyſius, ſicut diximus, Viennenſis epiſcopus eruditiſsimus floruit. Apollonius diſertiſsimus vir, ſcribit aduerſus Montanum, Priſcam, & Maximillam: & diſſerit Mōtanum & inſanas vates eius periſſe ſuſpendio. Serapion Antiochiæ epiſcopus floruit, & Apollonius ſenator martyr efficitur.

195 Seuerus Pertinax genere Afer Tripolitanus ab oppido Lepti, qui ſe ex nomine imperatoris quem occiſum vltus fuerat, Pertinacem appellari voluit, regnauit annis xvij. Hic

natura ſæuus, multis ſępe bellis laceſsitus, for- A. C.
tiſsime quidem rempublicam, ſed laborioſiſſime rexit: Piſcennium Nigrum qui in Ægypto & Syria ad tyrannidem aſpirauerat, apud Cyzicum vicit & interfecit. Iudæos, & Samaritas rebellare conantes ferro coercuit. Parthos, Arabas, Adiabenosq́; ſuperauit. Quinta hortante à Nerone perſecutione Chriſtianos excruciauit, plurimiq́; ſanctorum per di- 15
uerſas prouincias martyrio coronati. Inter quos & Leonides pater Origenis, & Clemẽs Alexandrinæ eccleſiæ, coronati ſunt. Tunc tẽporis & Irenæus Lugdunenſis cum maxima multitudine martyrium ſuum perfecit. Et Paracodes Viennenſis epiſcopus clarus in fidei doctrina, clarus in confeſsione perſiſtens, mã ſit in epiſcopatu vſq; ad Maximini tempora: cuius tempore Zacharias Lugdunẽſis epiſcopus floruit. Claudio Albino qui ſe in Gallijs Cæſarem fecerat, Lugduni interfecto, Seuerus in Britannias bellum transfert, vbi magnis grauibusq́; prælijs ſæpe geſtis, receptam partem inſulæ à cæteris indomitis gentibus vallo diſtinguendam putauit. Itaq́; magnam foſſam firmiſsimumq́; vallum crebris inſuper turribus communitum per cxxxij. milia paſſuum à mari ad mare duxit. Ibiq́; apud Ebora cum oppidum morbo obijt. Reliquit duos filios, Baſilianum & Getam, quorum Geta hoſtis publicus interijt: Baſilianus Antonini cognomine aſſumpto, regno potitus eſt. Perpetua & Felicitas apud Carthaginem Africæ

A. C. habuit. Hic aduerſum eccleſiarum ſacerdotes & clericos perſecutionem exercet, maxime propter Chriſtianam Alexandri cui ſucceſſerat, & Mamınææ matris eius familiam. Hunc Pupienus Aquileiæ interfecit. Pontianus & Anteros Romanę vrbis epiſcopi, martyrio coronati, ac in cœmiterio Calixti ſepulti.

241 Gordianus imperator creatus, mãſit in eo annis vj. Nam Pupienus interfector Maximini, & frater eius Albinus qui vſurpauerant imperium, mox in palatio ſunt intrefecti. Iulius Africanus inter ſcriptores eccleſiaſticos nobilis habetur. Qui in Chronicis ſuis refert ſe Alexandriam veniſſe, Heraclæ opinione celeberrima prouocatum, quem & in diuinis, & in philoſophicis ſtudijs, atque omni Gręcorum doctrina inſtructiſsimum fama loqueretur. Origenes in Cæſarea Palæſtinæ Theodorum cognomento Gregorium & Athenodorum adoleſcentulos fratres, Ponti poſtea nobiliſſimos epiſcopos diuina philoſophia imbuit. Fabianus teſtimonio ſpiritus ſancti in ſpecie columbæ ſuper caput eius deſcendentis, Romæ epiſcopus ordinatur: licet quidam hoc verius de Zepherino affirment. Florentinus quoq; epiſcopus Viennenſis, vita & doctrina emicuit: manſit ad Galieni & Voluſiani imperium: exiliatusq; martyrium compleuit. Gordianus admodum puer in orientem ad bellum Parthicum profectus, ſuorũ fraude, haud longe à Circeſo ſuper Eufratẽ interfectus eſt.

247 Philippus Philippum filiũ ſuum cõſortem regni

regni faciens,manſit in eo annis vij. Hic primus imperatorũ omniũ Chriſtianus fuit. Ac poſt tertium imperij eius annum, milleſimus à conditione Romæ annus expletus eſt.Itaq; magnificis ludis auguſtiſsimus omnium prę teritorum hic natalis annus à Chriſtiano celebratus eſt imperatore. Origenes aduerſus quendam Celſum Epicureum philoſophum qui contra nos libros ſcripſerat, octo volumi nibus reſpondit: qui vt breuiter dicam, tantũ ſcribendi ſedulus fuit,vt Hieronymus quo dam loco,quinq; milia librorum eius ſe legiſſe meminerit.Philippus pater & filius, quamuis diuerſis locis, ambo tamen tumultu militari & Decij fraude interfecti ſunt. A. C.

Decius ciuilis belli incentor,anno vno mẽ ſibus tribus.Hic cum Philippos patrem & filium interfeciſſet,ob eorum odium ad perſequendos interficiendosq; Chriſtianos feralia diſperſit edicta.Idemq; filium ſuum Cæſarem legit, cum quo ſimul continuo in medio barbarorum ſinu interfectus eſt. Perſecutione Decij, Fabianus in vrbe Roma martyrio coronatus eſt, ſedemq; ſui epiſcopatus Cornelio dereliquit: ipſoq; martyrio coronato Lucius pótificatum tenuit. Huic Stephanus ſucceſsit:quo per martyrium tranſeunte,Xyſtus locum eius impleuit, idemq; per confeſſionem fidei, martyrij palmam ſumpſit. Cyprianus clariſsimum lumen doctorum, epiſcopus Carthaginis clarus habetur. Tunc tẽporis & Laurentius archidiaconus,& alij plu 254

res, martyrij gloriam exornauerunt.

A. C. Gallus Hoſtilianus cum filio Voluſiano, duos annos & quatuor menſes regnum obtinuit. Quo tempore peſtilentia ingens per omnes pene prouincias Romani imperij extenditur, ob vltionem ſine dubio violati nominis Chriſtiani. Nouatianus Cypriani epiſcopi presbyter, Romam veniens nouam hæreſin condidit. Origenes lxx. ætatis anno non ad integrum impleto, defunctus, in vrbe Tyri ſepultus eſt. Cornelius epiſcopus Romæ à quadam matrona Lucina rogatus, corpora ſanctorum apoſtolorum de Catacumbis leuauit noctu: & poſuit, Pauli quidem, in via Hoſtiēſi, vbi decollatus eſt: Petri autem, non longe à loco vbi crucifixus eſt, inter corpora ſanctorum epiſcoporum in templo olim Apollinis, in monte Aureo, in Vaticano palatio Neroniano. Gallus & Voluſianus dum contra Æmilianum nouis rebus ſtudentem, bellum ciuile moliuntur, occiſi ſunt. Æmilianus tamen tertio menſe inuaſæ tyrannidis, extinctus eſt. Ammonius eruditus in philoſophia, qui euangelicos canones ſcribit Alexandriæ clarus habetur.

255

257 Valerianus cum filio Galieno, annos xv. Hic Valerianus in Græcia ab exercitu Auguſtus appellatus eſt, Romæ autem à ſenatu Galienus Cæſar creatus eſt. Valerianus in Chriſtianos perſecutione commota, ſtatim à Sapore Perſarum rege captus, luminibuſq; orbatus, ignominioſiſsima apud Perſas ſeruitute conſenuit donec vixit: hanc continuam damnationem

rationem ſortius, vt ipſe accliuis humi, regem ſemper aſcenſurum in equum, non manu ſua, ſed dorſo attolleret. Et Galienus quidem tam claro dei iudicio territus, tanquam miſeri collegæ permotus exemplo, pacem eccleſijs tepida ſatisfatione reſtituit. Hac procelloſa tempeſtate Cyprianus Carthaginenſis epiſcopus coronatur martyrio: cuius uitæ & paſsionis volumen egregium reliquit Pontius diaconus eius, qui vſque ad diem paſsionis eius cum ipſo exilium ſuſtinuit. Germani alpibus, Rhetia, totaq; Italia penetrata, Rauennam vſque perueniunt: Alamanni Gallias peruagantes, etiam in Italiam tranſeunt. Græcia, Macedonia, Pontus, Aſia Gothorum inundantia deletur. Publius Ingenuus qui purpuram imperij ſuperat, apud Myrſam occiditur. Poſthumus in Gallia inuaſit tyrannidem, ac per decem annos, ingenti virtute ac moderatione vſus, dominantes hoſtes expulit: qui tamen ſeditione militum interfectus eſt. Victorinus à Gallis vltro creatus imperator, poſt paululum apud Viennam occiſus eſt. Theodorus Gregorius cognomento, Neocæſariæ Ponti epiſcopus, magna virtutum gloria claret. E quibus vnum eſt, quòd vt eccleſiæ faciendæ locus ſufficeret, montem precibus mouit. Tunc temporis Lupicinus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus claré floruit. Galienus cum rempublicam deſeruiſſet, ac Mediolani libidinibus inſeruiret, occiſus eſt. Cornelio qui duobus annis rexit eccleſiam Romanam ob Chri-

A. C.

A. C. ſti martyrium coronato, ſucceſsit Lucius. Paſſus eſt autem beatus Cyprianus perſecutione octaua eodem die, ſed non eodem anno, quo Romæ Cornelius.

272 Claudius voluntate ſenatus ſumpto imperio, annis duobus. Hic Gothos iam per annos xv. Illyricum Macedoniamq; vaſtantes bello adortus, incredibili ſtrage deleuit. Cui à ſenatu clypeus aureus in curia, & in capitolio ſtatua ęque aurea decreta eſt. Sed cõtinuo apud Syrmium morbo correptus interijt.

274 Mox frater eius Quintilius, vir bonæ moderationis, ab exercitu imperator electus, xvij. die imperij ſui interfectus eſt. Malchion diſertiſsimus Antiochenæ eccleſiæ presbyter, qui in eadem vrbe rethoricam docuerat, aduerſus Paulum Samoſatenum, qui epiſcopus Antiochiæ dogmatizabat, Chriſtum communis naturæ hominem tantum fuiſſe, notarijs excipientibus diſputauit.

274 Aurelianus imperium adeptus, quinq; annis & ſex menſibus tenuit. Vir induſtria militari excellentiſsimus, expeditione ad Danubium ſuſcepta, Gothos magnis prælijs profligauit.

Hic vrbem Romam muris firmioribus cinxit. Nouiſsime cùm perſecutionem aduerſus Chriſtianos agi decerneret, fulmen ante eum magno pauore circumſtantium ruit, ac non multo pòſt in itinere occiſus eſt. Eutychianꝰ Romæ epiſcopus martyrio coronatus in cœmiterio Calixti ſepelitur: qui & ipſe cccxiij.

martyres manu ſua ſepeliuit. A. C.

Tacitus, menſes ſex. quo apud Pontum oc ciſo, obtinuit Florianus imperium diebus lxxxix. quiq; apud Tharſum interfectus eſt. Anatolius natione Alexandrinus Laodiciæ Syriæ epiſcopus philoſophorum diſcipulus eruditus, plurimo ſermone celebratur. Cuius ingenij magnitudo de libro quod ſuper Paſcha compoſuit, & de decē lib. arithmeticæ inſtitutionis, poteſt apertiſsimè cognoſci. Tunc temporis inſana Manichæorum hæreſis oritur. Quo tempore Viennenſis epiſcopus Simplides miræ ſanctitatis floruit. Permanſit autem vſq; ad imperatoris Cari tempora. 279

Probus imperator, an. vi. menſes iiij. Hic Gallias iam dudum à Barbaris occupatas, per multa grauia prælia, deletis tandem hoſtibus, ad perfectum liberauit. Bella deinde ciuilia, & quidem plurimo ſanguine duo geſsit: vnum in oriente, quo Saturninum tyrānum ſubactum oppreſsit & cepit: aliud quo Proculum & Bonoſum apud Agrippinam magnis prælijs ſuperatos interfecit: ipſe autem apud Syrmium turre ferrata militari tumultu interfectus eſt. Secundò huius anno, vt in chronicis Euſebij legimus, iuxta Antiochenos, cccxxv. ann. fuit: iuxta Tyrios cccciij. iuxta Lacedæmonios, ccc. viceſimus quartus: iuxta Edeſſenos, dlxxxviij. iuxta Aſcalonitas, ccc. octogeſimus. Secundum Hebræos, initium lxxxvi. iubilæi, quo continentur anni quatuor mille ccl. Archelaus Meſopotamiæ epi- 279

A.C. ſcopus librum diſputationis ſuæ, quam habuit aduerſus Manichæum exeuntem de Perſide, Syro ſermone compoſuit, qui translatus à multis Græcis habetur.

285 Carus cum filio Carino & Numeriano, annos tres. Carus in bello Parthico, poſtquam duas nobiliſsimas Parthorum vrbes Cœlen & Cteſiphontem cepit: & de Perſis triumphauit, ſuper Tygridem in caſtris fulmine ictus interijt.

Gaius Romanæ eccleſię fulget epiſcopus, qui poſtmodum ſub Diocletiano martyrium paſſus eſt. Phierius presbyter Alexandrię, ſub Teona epiſcopo florentiſsimè populos docuit, & ſermones diuerſorumque tractatuum libros compoſuit. Inuenitque elegantiam compoſitionis, ita vt Origenes minor vocaretur: vir miræ parſimoniæ, & voluntarię paupertatis, poſt perſecutionem omni tempore vitæ ſuæ Romæ verſatus eſt. Numerianus qui cum patre Caro Parthico bello interfuerat, rediens, fraude Apri ſoceri ſui interfectus eſt.

288 Diocletianus ab Vrbe condita mil. xlj. ab exercitu imperator lectus, annos triginta. qui ſtatim vt poteſtatis copiam habuit, Aprum interfectorem Numetiani, manu ſua interfecit. Deinde Carinum, quem Carus Cæſarem in Dalmatia reliquerat, difficillimo bello & maximo labore ſuperauit. Dehinc cùm in Galliam Anolus & Helianus collecta ruſticanorum manu, quos Baccadas vocabant, perni-

ciofos

ciosos tumultus excitauiſſent, Maximianum A.C.
cognomento Herculianum, Cæſarem fecit:
miſitq; in Gallias: qui facile agreſtiū hominū
& confuſam manum militari virtute compoſuit.
Igitur per omnes Romani imperij fines
ſubitarum turbationum fragores concrepuerunt:
Carauſio in Britannijs rebellante, qui
primum ad obſeruanda Oceani littora, quæ
tunc Franci & Saxones infeſtabant, poſitus,
cùm plus in perniciem, quàm in profectum
reipublicæ ageret, à Maximiano iuſſus occidi,
purpuram ſumpſerat: Achilleo, in Ægypto,
cùm & Africam Quinquegentiani infeſtarent:
Narſeus etiam rex Perſarum orientem
bello premeret. hoc periculo Diocletianus
permotus, Maximianum Herculium
ex Cæſare fecit Auguſtum: Conſtantium
verò, & Maximinum, & Maximianum Valerium,
Gæſares legit. Conſtantius Herculij
Maximiani priuignam Theodoram accepit
vxorem, ex qua ſex filios fratres Conſtantini
ſuſtulit. Carauſius per ſex annos ſibi
Britannia fortiſsimè vindicata, tandem fraude
allecti ſocij ſui interfectus eſt: qui poſtea
inſulam per triennium tenuit; quem Aſclepiodotus
præfectus prætorio oppreſsit, Britanniamque
poſt decem annos recepit. Conſtantius
verò Cæſar, in Gallia primo prælio
ab Alamannis, profligato exercitu ſuo, vix ipſe
ſubreptus eſt: ſecundo autem ſecuta eſt ſatis
ſecūda victoria, ita vt paucis horis quadraginta
milia Alamannorum cæſa fuerint. At

A. C. Veſtalia domo ſtrangulatus, interijſſe fertur.

194 Ælius Pertinax ſenex, imperator à ſenatu creatus, ſex menſibus regnauit. Hic Iuliani iuriſperiti ſcelere in palatio occiſus eſt, menſe ſexto poſtquam imperare cœperat: quem Seuerus etiam apud pontem Miluium bello ciuili victum interfecit. Victor decimus tertius Romæ epiſcopus, datis latè libellis conſtituit paſcha die dominico celebrari. Sicut & condeceſſor eius Eleuther, à decima quarta luna primi menſis vſque in viceſimam primam: cuius decretis fauens Theophilus Cæſareæ Palæſtinæ epiſcopus, ſcripſit aduerſum eos qui decimaquarta luna cum Iudæis paſcha celebrabant, cum cæteris qui in eodem concilio reſederant epiſcopis, ſynodicam & valde vtilem epiſtolam. Ælius Pertinax ſupplicanti ſenatui vt vxorem Auguſtam & filiam Cæſarē faceret, renuēs ait, Sufficere ſibi debere, quòd ipſe imperaret inuitus. Huius Ælij atque Iuliani Seueri quoque imperatorum temporibus, Dionyſius, ſicut diximus, Viennenſis epiſcopus eruditiſsimus floruit. Apollonius diſertiſsimus vir, ſcribit aduerſus Montanum, Priſcam, & Maximillam: & differit Mōtanum & inſanas vates eius periſſe ſuſpendio. Serapion Antiochiæ epiſcopus floruit, & Apollonius ſenator martyr efficitur.

195 Seuerus Pertinax genere Afer Tripolitanus ab oppido Lepti, qui ſe ex nomine imperatoris quem occiſum vltus fuerat, Pertinacem appellari voluit, regnauit annis xvij. Hic

natura ſæuus, multis ſępe bellis laceſsitus, for A. C.
tiſsime quidem rempublicam, ſed laborioſiſſime rexit: Piſcennium Nigrum qui in Ægypto & Syria ad tyrannidem aſpirauerat, apud Cyzicum vicit & interfecit. Iudæos, & Samaritas rebellare conantes ferro coercuit. Parthos, Arabas, Adiabenosq́; ſuperauit. Quinta hortante à Nerone perſecutione Chriſtianos excruciauit, plurimiq́; ſanctorum per di- 5
uerſas prouincias martyrio coronati. Inter quos & Leonides pater Origenis, & Clemẽs Alexandrinæ eccleſiæ, coronati ſunt. Tunc tẽporis & Irenæus Lugdunenſis cum maxima multitudine martyrium ſuum perfecit. Et Paracodes Viennenſis epiſcopus clarus in fidei doctrina, clarus in confeſsione perſiſtens, mãſit in epiſcopatu vſq; ad Maximini tempora: cuius tempore Zacharias Lugdunẽſis epiſcopus floruit. Claudio Albino qui ſe in Gallijs Cæſarem fecerat, Lugduni interfecto, Seuerus in Britannias bellum transfert, vbi magnis grauibusq́; prælijs ſæpe geſtis, receptam partem inſulæ à cæteris indomitis gentibus vallo diſtinguendam putauit. Itaq; magnam foſſam firmiſsimumq́; vallum crebris inſuper turribus communitum per cxxxij. milia paſſuum à mari ad mare duxit. Ibiq́; apud Ebora cum oppidum morbo obijt. Reliquit duos filios, Baſilianum & Getam, quorum Geta hoſtis publicus interijt: Baſilianus Antonini cognomine aſſumpto, regno potitus eſt. Perpetua & Felicitas apud Carthaginem Africæ

A. C. in caſtris beſtijs deputatæ pro Chriſto nonis Martijs. Symmachus interpres quartus agnoſcitur. Origenes Alexandriæ ſtudijs eruditur. Victor xiij. Romanam eccleſiam rexit. Panthenus Stoicæ ſectæ philoſophus, qui primum in Indiam à Demetrio Alexandriæ epiſcopo ad docendum miſſus fuerat, viua voce & exemplo eccleſiam Chriſti inſtruit.

212 Aurelius Antoninus Baſsianus, idemq; Caracalla, principatum adeptus manſit in eo annis non plene ſeptem, patre Seuero aſperior, omnibus autem hominibus libidine intemperantior, qui etiam nouercam ſuam Iuliam, vxorem duxit. Hierico quinta editio diuinarum ſcripturarum inuenta eſt, cuius auctor non apparet. Alexander epiſcopus Cappadociæ cum deſiderio ſanctorum locorum Hieroſolymam veniret, viuente adhuc Narciſſo epiſcopo perſenilis ætatis, domino per reuelationem idipſum monente, in loco Narciſsi epiſcopus conſtituitur. Tertullianus Afer Centurionis procõſularis filius, omniũ eccleſiarũ ſermone celebratur. Aurelius Antoninus cõtra Parthos bellũ moliẽs, inter Edeſſam & Carras ab hoſtibus circunuent9 occiditur.

219 Macrinus præfectus prætorij cum filio Diadumeno inuaſit imperium: emẽſoq; anno apud Archelaidẽ militari tumultu occiſus eſt. Tertullianus, cuius ſupra meminimus, presbyter, vſq; ad mediã ætatẽ eccleſiæ, inuidia poſtea & cõtumelijs clericorũ Romanæ eccleſiæ ad Mõtani dogma delabitur, atq; aduerſus eccleſiã texit volumina. Marcus

Marcus Aurelius Antoninus imperium adeptus, tenuit annis quatuor. Hic ſacerdos Heliogabali templi, nullam ſui niſi ſtuprorum, flagitiorum, totiusq; obſcœnitatis infamem ſatis memoriam reliquit. Tumultu militari exorto Romæ cum matre interfectus eſt: In Palæſtina Nicopolis, quæ prius Emaus vocabatur, vrbs condita eſt. Hæc eſt Emaus; quam dominus poſt reſurrectionem ſuam ſuo ingreſſu ſanctificare dignatus eſt, legationis induſtriam pro ea ſuſcipiente Iulio Africano ſcriptor temporum. Sexta editio inuenta eſt Nicopoli. Sabellius hæreſiarches oritur. Hippolytus epiſcopus multorum conditor opuſculorum, temporum canonem conſcripſit, & hucuſq; perduxit. A. C. 220

Aurelius Alexander, ſenatus ac militum voluntate imperator creatus, xiij. annis digno æquitatis præconio præfuit. Cuius mater Mammæa Chriſtiana Origenem presbyterum audire curauit, eumq; Antiochia accitum ſummo honore habuit. Hic expeditione n Perſas facta, Xerxem regem eorum victor oppreſsit. Sed militari tumultu apud Moguntiacum interfectus eſt. Vrbanus Romæ epiſcopus multos nobilium ad fidem Chriſti & martyrium perduxit. Tunc temporis Cecilia virgo & Valerianus, Tiburtius atq; Maximus martyrium compleuerunt. 224

Maximinus nulla ſenatus voluntate, imperator ab exercitu, poſtquam bellum in Germania pſpere geſſerat, creatus, tres annos ha 237

A. C. habuit. Hic aduerſum eccleſiarum ſacerdotes & clericos perſecutionem exercet, maxime propter Chriſtianam Alexandri cui ſucceſſerat, & Mamınæ matris eius familiam. Hunc Pupienus Aquileiæ interfecit. Pontianus & Anteros Romanę vrbis epiſcopi, martyrio coronati, ac in cœmiterio Calixti ſepulti.

241 Gordianus imperator creatus, mãſit in eo annis vj. Nam Pupienus interfector Maximini, & frater eius Albinus qui vſurpauerant imperium, mox in palatio ſunt intrefecti. Iulius Africanus inter ſcriptores eccleſiaſticos nobilis habetur. Qui in Chronicis ſuis refert ſe Alexandriam veniſſe, Heraclæ opinione celeberrima prouocatum, quem & in diuinis, & in philoſophicis ſtudijs, atque omni Grę̨corum doctrina inſtructiſsimum fama loqueretur. Origenes in Cæſarea Palæſtinæ Theodorum cognomento Gregorium & Athenodorum adoleſcentulos fratres, Ponti poſtea nobiliſſimos epiſcopos diuina philoſophia imbuit. Fabianus teſtimonio ſpiritus ſancti in ſpecie columbæ ſuper caput eius deſcendentis, Romæ epiſcopus ordinatur: licet quidam hoc verius de Zepherino affirment. Florentinus quoq; epiſcopus Viennenſis, vita & doctrina emicuit: manſit ad Galieni & Voluſiani imperium: exiliatusq; martyrium compleuit. Gordianus admodum puer in orientem ad bellum Parthicum profectus, ſuorũ fraude, haud longe à Circeſo ſuper Eufratẽ interfectus eſt.

247 Philippus Philippum filiũ ſuum cõſortem regni

regni faciens, manſit in eo annis vij. Hic primus imperatorũ omniũ Chriſtianus fuit. Ac poſt tertium imperij eius annum, milleſimus à conditione Romæ annus expletus eſt. Itaq; magnificis ludis auguſtiſsimus omnium prę teritorum hic natalis annus à Chriſtiano celebratus eſt imperatore. Origenes aduerſus quendam Celſum Epicureum philoſophum qui contra nos libros ſcripſerat, octo volumi nibus reſpondit: qui vt breuiter dicam, tantũ ſcribendi ſedulus fuit, vt Hieronymus quodam loco, quinq; milia librorum eius ſe legiſſe meminerit. Philippus pater & filius, quamuis diuerſis locis, ambo tamen tumultu militari & Decij fraude interfecti ſunt. A. C.

Decius ciuilis belli incentor, anno vno mẽ 254 ſibus tribus. Hic cum Philippos patrem & filium interfeciſſet, ob eorum odium ad perſequendos interficiendosq; Chriſtianos feralia diſperſit edicta. Idemq; filium ſuum Cæſarem legit, cum quo ſimul continuo in medio barbarorum ſinu interfectus eſt. Perſecutione Decij, Fabianus in vrbe Roma martyrio coronatus eſt, ſedemq; ſui epiſcopatus Cornelio dereliquit: ipſoq; martyrio coronato Lucius põtificatum tenuit. Huic Stephanus ſucceſsit: quo per martyrium tranſeunte, Xyſtus locum eius impleuit, idemq; per confeſſionem fidei, martyrij palmam ſumpſit. Cyprianus clariſsimum lumen doctorum, epiſcopus Carthaginis clarus habetur. Tunc tẽporis & Laurentius archidiaconus, & alij plu

A. C. res, martyrij gloriam exornauerunt.

255 Gallus Hoſtilianus cum filio Voluſiano, duos ãnnos & quatuor menſes regnum obtinuit. Quo tempore peſtilentia ingens per omnes pene prouincias Romani imperij extenditur, ob vltionem ſine dubio violati nominis Chriſtiani. Nouatianus Cypriani epiſcopi presbyter, Romam veniens nouam hæreſin condidit. Origenes lxx. ætatis anno non ad integrum impleto, defunctus, in vrbe Tyri ſepultus eſt. Cornelius epiſcopus Romæ à quadam matrona Lucina rogatus, corpora ſanctorum apoſtolorum de Catacumbis leuauit noctu: & poſuit, Pauli quidem, in via Hoſtiẽſi, vbi decollatus eſt: Petri autem, non longe à loco vbi crucifixus eſt, inter corpora ſanctorum epiſcoporum in templo olim Apollinis, in monte Aureo, in Vaticano palatio Neroniano. Gallus & Voluſianus dum contra Æmilianum nouis rebus ſtudentem, bellum ciuile moliuntur, occiſi ſunt. Æmilianus tamen tertio menſe inuaſæ tyrannidis, extinctus eſt. Ammonius eruditus in philoſophia, qui euangelicos canones ſcribit Alexandriæ clarus habetur.

257 Valerianus cum filio Galieno, annos xv. Hic Valerianus in Græcia ab exercitu Auguſtus appellatus eſt, Romæ autem à ſenatu Galienus Cæſar creatus eſt. Valerianus in Chriſtianos perſecutione commota, ſtatim à Sapore Perſarum rege captus, luminibusq; orbatus, ignominioſiſsima apud Perſas ſeruitute conſenuit donec vixit: hanc continuam dam-

mnationem

rationem ſortius, vt ipſe accliuis humi, regem A. C.
ſemper aſcenſurum in equum, non manu ſua, ſed dorſo attolleret. Et Galienus quidem tam claro dei iudicio territus, tanquam miſeri collegæ permotus exemplo, pacem eccleſijs tepida ſatisfatione reſtituit. Hac procelloſa tempeſtate Cyprianus Carthaginenſis epiſcopus coronatur martyrio: cuius uitæ & paſsionis volumen egregium reliquit Pontius diaconus eius, qui vſque ad diem paſsionis eius cum ipſo exilium ſuſtinuit. Germani alpibus, Rhetia, totaq; Italia penetrata, Rauennam vſque perueniunt: Alamanni Gallias peruagantes, etiam in Italiam tranſeunt. Græcia, Macedonia, Pontus, Aſia Gothorum inundantia delctur. Publius Ingenuus qui purpuram imperij ſuperat, apud Myrſam occiditur. Poſthumus in Gallia inuaſit tyrannidem, ac per decem annos, ingenti virtute ac moderatione vſus, dominantes hoſtes expulit: qui tamen ſeditione militum interfectus eſt. Victorinus à Gallis vltro creatus imperator, poſt paululum apud Viennam occiſus eſt. Theodorus Gregorius cognomento, Neocæſariæ Ponti epiſcopus, magna virtutum gloria claret. E quibus vnum eſt, quòd vt eccleſiæ faciendæ locus ſufficeretet, montem precibus mouit. Tunc temporis Lupicinus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus claré floruit. Galienus cum rempublicam deſeruiſſet, ac Mediolani libidinibus inſeruiret, occiſus eſt. Cornelio qui duobus annis rexit eccleſiam Romanam ob Chri-

A. C. ſti martyrium coronato,ſucceſsit Lucius. Paſſus eſt autem beatus Cyprianus perſecutione octaua eodem die, ſed non eodem anno, quo Romæ Cornelius.

272 Claudius voluntate ſenatus ſumpto imperio,annis duobus.Hic Gothos iam per annos xv.Illyricum Macedoniamq; vaſtantes bello adortus,incredibili ſtrage deleuit.Cui à ſenatu clypeus aureus in curia,& in capitolio ſtatua ęquè aurea decreta eſt.Sed cõtinuo apud Syrmium morbo correptus interijt.

274 Mox frater eius Quintilius, vir bonæ moderationis, ab exercitu imperator electus, xvij. die imperij ſui interfectus eſt. Malchion diſertiſsimus Antiochenæ eccleſiæ presbyter, qui in eadem vrbe rethoricam docuerat, aduerſus Paulum Samoſatenum, qui epiſcopus Antiochiæ dogmatizabat,Chriſtum communis naturæ hominem tantum fuiſſe,notarijs excipientibus diſputauit.

274 Aurelianus imperium adeptus, quinq; annis & ſex menſibus tenuit.Vir induſtria militari excellentiſsimus, expeditione ad Danubium ſuſcepta, Gothos magnis prælijs profligauit.

Hic vrbem Romam muris firmioribus cinxit. Nouiſsime cùm perſecutionem aduerſus Chriſtianos agi decerneret,fulmen ante eum magno pauore circumſtantium ruit,ac non multo pòſt in itinere occiſus eſt. Eutychianus Romæ epiſcopus martyrio coronatus in cœmiterio Calixti ſepelitur: qui & ipſe cccxiij. martyres

martyres manu ſua ſepeliuit. A. C.

Tacitus, menſes ſex. quo apud Pontum occiſo, obtinuit Florianus imperium diebus lxxxix. quiq; apud Tharſum interfectus eſt. Anatolius natione Alexandrinus Laodiciæ Syriæ epiſcopus philoſophorum diſcipulus eruditus, plurimo ſermone celebratur. Cuius ingenij magnitudo de libro quod ſuper Paſcha compoſuit, & de decē lib. arithmeticæ inſtitutionis, poteſt apertiſsimè cognoſci. Tunc temporis inſana Manichæorum hæreſis oritur. Quo tempore Viennenſis epiſcopus Simplides miræ ſanctitatis floruit. Permanſit autem vſq; ad imperatoris Cari tempora. 279

Probus imperator, an. vi. menſes iiij. Hic Gallias iam dudum à Barbaris occupatas, per multa grauia prælia, deletis tandem hoſtibus, ad perfectum liberauit. Bella deinde ciuilia, & quidem plurimo ſanguine duo geſsit: vnum in oriente, quo Saturninum tyrānum ſubactum oppreſsit & cepit: aliud quo Proculum & Bonoſum apud Agrippinam magnis prælijs ſuperatos interfecit: ipſe autem apud Syrmium turre ferrata militari tumultu interfectus eſt. Secundò huius anno, vt in chronicis Euſebij legimus, iuxta Antiochenos, cccxxv. ann. fuit: iuxta Tyrios ccccijj. iuxta Lacedæmonios, ccc. viceſimus quartus: iuxta Edeſſenos, dlxxxviij. iuxta Aſcalonitas, ccc. octogeſimus. Secundum Hebræos, initium lxxxvi. iubilæi, quo continentur anni quatuor mille ccl. Archelaus Meſopotamiæ epi- 279

A.C. ſcopus librum diſputationis ſuæ, quam habuit aduerſus Manichæum exeuntem de Per fide, Syro ſermone compoſuit, qui translatus à multis Græcis habetur.

285 Carus cum filio Carino & Numeriano, annos tres. Carus in bello Parthico, poſtquam duas nobiliſsimas Parthorum vrbes Cœlen & Cteſiphontem cepit: & de Perſis triumphauit, ſuper Tygridem in caſtris fulmine ictus interijt.

Gaius Romanæ eccleſię fulget epiſcopus, qui poſtmodum ſub Diocletiano martyrium paſſus eſt. Phierius presbyter Alexandrię, ſub Teona epiſcopo florentiſsimè populos docuit, & ſermones diuerſorumque tractatuum libros compoſuit. Inuenitque elegantiam compoſitionis, ita vt Origenes minor vocaretur: vir miræ parſimoniæ, & voluntarię paupertatis, poſt perſecutionem omni tempore vitæ ſuæ Romæ verſatus eſt. Numerianus qui cum patre Caro Parthico bello interfuerat, rediens, fraude Apri ſoceri ſui interfectus eſt.

288 Diocletianus ab Vrbe condita mil. xlj. ab exercitu imperator lectus, annos triginta. qui ſtatim vt poteſtatis copiam habuit, Aprum interfectorem Numeriani, manu ſua interfecit. Deinde Carinum, quem Carus Cæſarem in Dalmatia reliquerat, difficillimo bello & maximo labore ſuperauit. Dehinc cùm in Galliam Anolus & Helianus collecta ruſticanorum manu, quos Baccadas vocabant, pernicioſos

ciosos tumultus excitauiſſent, Maximianum A.C.
cognomento Herculianum, Cæſarem fecit: miſitq; in Gallias: qui facile agreſtiũ hominũ & confuſam manum militari virtute compoſuit. Igitur per omnes Romani imperij fines ſubitarum turbationum fragores concrepuerunt: Carauſio in Britannijs rebellante, qui primum ad obſeruanda Oceani littora, quæ tunc Franci & Saxones infeſtabant, poſitus, cùm plus in perniciem, quàm in profectum reipublicæ ageret, à Maximiano iuſſus occidi, purpuram ſumpſerat: Achilleo, in Ægypto, cùm & Africam Quinquegentiani infeſtarent: Narſeus etiam rex Perſarum orientem bello premeret. hoc periculo Diocletianus permotus, Maximianum Herculium ex Cæſare fecit Auguſtum: Conſtantium verò, & Maximinum, & Maximianum Valerium, Cæſares legit. Conſtantius Herculij Maximiani priuignam Theodoram accepit vxorem, ex qua ſex filios fratres Conſtantini ſuſtulit. Carauſius per ſex annos ſibi Britannia fortiſsimè vindicata, tandem fraude allecti ſocij ſui interfectus eſt: qui poſtea inſulam per triennium tenuit; quem Aſclepiodotus præfectus prætorio oppreſsit, Britanniamque poſt decem annos recepit. Conſtantius verò Cæſar, in Gallia primo prælio ab Alamannis, profligato exercitu ſuo, vix ipſe ſubreptus eſt: ſecundo autem ſecuta eſt ſatis ſecũda victoria, ita vt paucis horis quadraginta milia Alamannorum cæſa fuerint. At

A. C. Maximianus Auguſtus Quingentianos in Africa perdomuit. Porrò autem Diocletianus Achilleum obſeſſum per octo menſes, apud Alexandriam cepit,& interfecit. Preterea Valerius Maximianus cùm duobus iam prælijs aduerſum Narſeum conflixiſſet, tertiò inter Gallinicum, & Carras congreſſus, & victus, amiſsis copijs ad Diocletianum refugit. A quo arrogantiſsimè exceptus eſt,ita vt per aliquod milia paſſuum, purpuratus ante vehiculum eius præcederet. Hic Diocletianus primus gemmas veſtibus calciamentiſq; inſeri iuſsit, dum ſola purpura retro principes vterentur.. Decimooctauo anno Diocletiani, ipſe in oriente, Maximianus Herculius in occidente vaſtari eccleſias, affligi, interficique Chriſtianos precipiunt, aduſtis diuinis libris. Hac tempeſtate martyrum ſanctorum Thebæorum, Mauricij ſociorúmque eius ſexies mille ſexcentorum ſexaginta ſex impletur. Paſsio quoque victoris & Vrſi apud Caſtrum Solodorum. Paſsio quoque beatæ Fidis & ſociorum eius apud vrbem Agennũ, quę poſtea Conchis tranſlata eſt. Martyrum etiam Geræonis, ſociorúmque eius trecẽtorum viginti octo apud Agrippinam Coloniam. hæc perſecutio ita crudelis & crebra flagrabat, vt intra vnũ menſem decies & octies milia martyrum pro Chriſto paſsi inueniantur. Nam & Oceani limbum trãſgreſſa, Albanum, Aaron, & Iulium Britanniæ cum alijs pluribus viris ac fœminis felici cruore dãnauit. Tunc tépo-

ris

ris paſſus eſt & Pamphilus presbyter, cuius A. C.
vitam Euſebius Cęſarienſis epiſcopus tribus libris cōprehendit. Secundo autem perſecutionis anno, Diocletiānus Nicomediæ, Maximianus Herculius Mediolani purpuram depoſuerunt. Attamen cœpta ſemel perſecutio, vſque ad ſeptimum Conſtantini imperatoris annum feruere non ceſſauit. Cōſtantinus decimoſexto imperij anno, vir ſummæ manſuetudinis & ciuilitatis, Eboraci in Britānia diē obijt. Tertio anno perſecutionis, quo & Conſtantius obijt, Maximinus & Seuerus à Valerio Maximiano, Cæſares facti ſunt. E quibus Maximianus maleficia & ſtupra ſua Chriſtianorum perſecutionib. accumulat. Paſſus eſt ea tempeſtate Petrus Alexandriæ epiſcopus, à quo Arrius presbyter primò damnatus eſt. Paſsi ſunt cum eo plures Ægypti epiſcopi.

Lucianus quoque vir moribus & continētia & eruditione præcipuus, Antiochenæ eccleſiæ presbyter paſſus eſt, & Romæ Timotheus, decimo Calend. Iulij. Floruit tunc temporis Melciades Romanæ eccleſiæ pontifex. Floruit & tunc temporis vir diſertiſsimus Paſcaſius, Viennenſis eccleſiæ epiſcopus. Phileas de vrbe Ægypti, quæ vocatur Thebais, nobilis genere epiſcopus, elegantiſſimum librum de martyrum laude componit, & pro Chriſto capite truncatur. Arnobius apud Africam florentiſsimè rhetoricam docuit, & aduerſum Gentes volumina compoſuit, quæ vulgò extant.

A. C. Conſtantinus Conſtantij ex cõcubina He
306 lena filius, in Britannia imperator creatus, regnauit annos triginta, mẽſes decem, ab anno perſecutionis quarto. Maxẽtius Herculij Maximiani filius Romæ Auguſtus appellatur. Licinius Cõſtantiæ ſororis Conſtantini, Carnuti imperator creatur. Conſtantinus imperator de perſecutore Chriſtianus factus, licentiam dedit Chriſtianis libere congregari, & in honorem Chriſti vbique eccleſias conſtrui: ac penè per totum imperium Romanũ priuilegia ſingulis ciuitatibus dedit, vt populus Chriſtianus ſub iure & ordinatiõe epiſcoporum liberè viueret, ac Dei tẽplis liberè honoris ſtructuram componeret. Huius temporibus hæreſis Arriana exoritur: Nicenúmque concilium ad damnationem Arrij, & confirmationem integræ fidei ex orbe terrarum congregatur. Anno poſt incarnationem domini trecenteſimo viceſimoſecũdo, die menſis ſecundum Græcos Deſei, viceſimonono, quod eſt, decimo Calendarum Iuliarum, cõſulatu Paulini & Iuliani. Vno eodemque tẽpore & illud ſacratiſsimum concilium apud Arelaten ſexcẽtorũ epiſcoporum colligitur: Martino tunc epiſcopo eiuſdem ciuitatis exiſtente: apud Viennam, Claudio in catholico dogmate clariſsimo epiſcopo. Eodẽ tempore Donatiſtarum in Africa ſchiſma oritur. Namque Donatus per Africam & maximè Numidiam, adſerens à noſtris ſcripturas in perſecutione inimicis traditas, multos ſua perſua-

ſione

ſione decepit. Per idem etiam tempus ab He- A. C.
lena Conſtãtini matre Hieroſolymis crux do-
mini inuẽta eſt. Cõſtantinus in fide eruditus
à B. Silueſtro papa, fecit miro opere baptiſte-
rium Romæ, vbi baptizatus eſt, iuxta baſilicã
B. Ioannis Baptiſtæ, quæ appellatur Cõſtanti-
niana. Itẽ baſilicã B. Petro in tẽplo Apollinis,
necnon & B. Paulo. corpus vtriuſq; ære Cy-
prio circũdans quinq; pedes craſſo. Item baſi-
licam in palatio Soſano, quæ cognominatur
Hieruſalẽ, vbi partem ligni crucis domini de-
poſuit. Itẽ baſilicam B. martyris Agnæ, ex ro-
gatu Conſtantiæ filiæ ſuæ. Itẽ baptiſteriũ in
eodẽ loco, vbi & baptizata eſt ſoror eius Con-
ſtantia cũ filia Auguſta. Item baſilicam B. Lau-
rentio martyri, via Tiburtina in agro Verano,
vbi idem martyr glorioſus ſepultus eſt. Item
baſilicam uia Lauicana, inter duas lauros bea-
to Petro & Marcellino martyribus, & Mauſo-
leum vbi matrem ſuam poſuit in ſarcophago
purpureo. Item baſilicam in ciuitate Ho-
ſtiæ iuxta portum vrbis Romę beatorum apo-
ſtolorum Petri & Pauli, & beati Ioannis Ba-
ptiſtæ. Item baſilicam in ciuitate Albanen-
ſi ſancti Ioannis Baptiſtę. Item baſilicam in
vrbe Neapoli miro operę exornauit, in ho-
norem apoſtolorum & martyrum. Idem im-
perator Drepanam ciuitatem Bithyniæ in
honorem martyris Luciani ibi conditi in-
ſtaurans, ex vocabulo matris ſuæ, Helenopo-
lin nuncupauit. Idem vrbem nominis ſui
ſtatuens in Thracia, ſedem Romani imperij

A.C. & caput totius orientis eſſe voluit. Caput verò totius imperij ante Romam beatis apoſtolis Petro & Paulo ſub teſtamento tradidit, nobiliores Romanorum, conſulares quoque viros, ac penè totum ſenatorum ordinem cum vxoribus & liberis, in ſecundam vel nouam Romam Conſtantinopolin translatum habitare conſtituens. Idem ipſe ſtatuit citra vllam hominum cędem, paganorum templa claudi, aráſque deorum confringi. Retius Auguſtodunenſis epiſcopus, celeberrimæ famæ habetur, & Iuuécus presbyter Hiſpanus, qui hexametris verſibus, quatuor libros euangelij cōpoſuit. Firmianus qui & Lactantius, Arnobij diſcipulus, Nicomediæ rhetoricam docuit, ac penuria diſcipulorum ob Græcam ſcilicet ciuitatem, ad ſcribendum ſe contulit. Hic in extrema ſenectute magiſter Cæſaris Criſpi filij Conſtantini in Gallia fuit, qui poſtea à patre interfectus eſt.

Iacobus Nizibenæ epiſcopus, vnus ex numero ſub Maximino perſecutore confeſſorum, & eorum qui in Nicena ſynodo Arrianā peruerſitatem homouſij oppoſitionem damnarunt, multorum opuſculorum ſcriptor moritur.

337 Conſtantius cum Conſtantino, & Conſtante fratribus, regnat annos decem & octo, menſes quinq;, dies quatuordecim. Iacobus Nizibenus epiſcopus agnoſcitur : ad cuius preces ſæpe vrbs diſcrimine liberatur. Impietas Arriana Conſtantij imperatoris fulta præſidio,

ſidio, exilijs, carceribus, & varijs afflictionum A.C.
modis, primùm Athanaſium Alexandrinæ vr
bis epiſcopum: deinde omnes non ſuæ partis
epiſcopos perſecuta. Maximinus Treuerorum vrbis epiſcopus, clarus habetur: à quo Athanaſius cùm à Conſtantino quæreretur ad pœnam, honorifice ſuſceptus eſt. Florebat & tunc temporis Nectarius Viennenſis epiſcopus, in doctrina fidei eximius: qui in Vaſenſi illa ſynodo venerabili, primus interfuit, & patris, & filij, & ſpiritus ſancti vnam eſſe naturam & poteſtatem, & deitatem, & virtutem in eccleſia publicè prædicauit & docuit. Antonius monachus centeſimo quinto ętatis anno, in eremo moritur. Reliquiæ Timothei apoſtoli Conſtantinopolin inuectæ. Conſtantij fauore Arrius presbyter fretus, dum in Conſtantinopolin ad eccleſiam pergeret, cui tunc Alexander ſenex epiſcopus præſidebat, aduerſum noſtros de fide dimicaturus, diuertens poſt forum Conſtantini ad cauſam neceſſariam, viſcera eius repentè ſimul cum vita effuſa ſunt. Conſtantio Romam ingreſſo, oſſa B. Andreæ apoſtoli & Lucæ euangeliſtæ à Conſtantinopolitanis miro fauore ſuſcepta ſunt. Hilarius Pictauenſis epiſcopus, qui pulſus ab Arrianis, in Phrygiā exulauerat, cùm apud Conſtantinopolin librum pro ſe Conſtantio porrexiſſet, ad Gallias redijt. Hæreſis Antropomorphitarum in Syria & in Macedonia, in Conſtantinopoli quoque naſcitur. Donatus artis grammaticæ ſcripto

A. C. ptor ac præceptor Hieronymi, Romę illuſtris habetur. Euſebius Cæſareæ Palęſtinæ, in ſcripturis diuinis ſtudioſiſsimus, ac bibliothecæ diuinæ cum Páphilo martyre diligentiſsimus perueſtigator, moritur. Qui primùm in Arrianam hæreſin lapſus, ad catholicum dogma correptus rediјt. Euſtaſius primum Cœlæſyriæ, deinde Antiochiæ epiſcopus, aduerſum Arrianum dogma, multa componens, in exilium pulſus, apud Traianopolin Trachiarum vrbẽ conditus eſt. Marcellus Ancyranus epiſcopus, contra Arrianos ſcribens arguitur Sabellianę hæreſeos, ſed & beatus Hilarius in ſeptimo aduerſum Arrianos libro, nominis eius quaſi hæretici meminit. Porrò ille defendit ſe non eſſe dogmatis cuius accuſatur, communione Iulij & Athanaſij Romanæ & Alexādrinæ vrbis pontificum. Baſilius Ancyranus epiſcopus Macedonianæ partis cũ Euſtathio Sebaſteno princeps fuit: fuit autem artis medicinæ peritus.

361 Iulianus, annos duos, menſes octo. Hic ex clerico imperator factus, in idolorum culturam conuertitur. Martyriaque infert Chriſtianis, eóſque callidis circunuentionibus odiíſque perſequitur. Quo tempore inter alios qui in toto orbe pro Chriſto paſsi ſunt, Ioannes & Paulus Romæ martyrium illuſtre duxerunt. Pagani quoque apud Sebaſten Palæſtinę vrbẽ, ſepulchrum beati Ioannis Baptiſtæ inuadunt, oſſaque diſpergunt, eadem rurſus collecta concremantes, latius per agros

gros ſpargunt. Sed dei prouidentia adfuere quidam ex Hiroſolymis monachi, qui colligentibus mixti, quæcunque poterant ablata, ad patrem ſuum Philippum pertulere: ille confeſtim hæc (ſupra ſe enim dicebat, tantum theſaurum proprijs ſeruare vigilijs) ad pontificem maximum tunc Athanaſium per Iulianum diaconum ſuum miſit. Quæ ille ſuſcepta, paucis arbitris, ſub cauato ſacrarij pariete, incluſa profutura generationi poſteræ conſeruauit. cuius præſagium ſub Theodoſio imperatore per Theophilum eiuſdem vrbis epiſcopum completur. Qui deſtructo Serapis templo, ſancti Ioannis ibidem conſecrauit eccleſiam. Iulianus odio Chriſti templum in Hieroſolymis Iudæis reparare permittit. Qui cùm ex omnibus prouincijs collecti, noua templi fundamenta iacerent, ſubitò nocte oborto terræmotu, ſaxa ab imo fundamẽtorũ excuſſa, longe latéque ſparſa ſunt: igneus quoque globus ab interiore æde templi egreſſus, plurimos eorum ſuo proſtrauit incendio. Quo terrore reliqui pauefacti, Chriſtum confitebantur inuiti. Et ne hoc caſu crederent factum, ſequenti nocte in veſtimentis cunctorum crucis apparuit ſignum. Iulianus efferri oſſa venerabilis Iacobi Nizibeni epiſcopi, foras ciuitatem iubet, inuidens ipſius miraculis: quæ non longè poſt ditioni Perſarum ſubijcitur. Iulianus incertũ à quo, cùm exercitus acies contra Perſas ordinaret, perimitur. Ac inteſtina ſua in aera proijciens, A. C.

A. C. inſano ore, Chriſtum dominum blaſphemãs, Viciſti Gallileæ, viciſti, vitam cum regno perdidit: cuius interitum per reuelationem ilico per vniuerſam eccleſiam plurimi agnoſcunt. Lucifer Caralitanus epiſcopus à Conſtantio cum Nicenam fidem damnare nollet, in Palæſtinam relegatus ab exilio reuertitur: à quo poſtea Luciferianũ ſchiſma. Euſebius natione Sardus, Vercellenſis epiſcopus ſimiliter à Conſtantio pro confeſsione fidei Schytopolin, & inde Cappadociam relegatus, ab exilio reuerſus, factione Arrianorum interficitur. Fortunatius Aquileienſis eccleſię epiſcopus, in hoc maximè deteſtabilis quòd Liberium Romanæ vrbis epiſcopum pro fide ad exiliũ pergentem, primus ſollicitauit, & fregit, & ad ſubſcriptionem hæreſeos compulit. Acatius Luſcus Cæſareæ epiſcopus, in tantum ſub Conſtantio claruit, vt Felicem Romę pro Liberio epiſcopum conſecraret.

363 Iouianus, anno vno, vel vt verius, menſibus octo. Qui dum ſe ab exercitu imperatorem fieri conſpiceret, ſeque Chriſtianum adfirmans, Paganis præeſſe non poſſe adſereret, Et nos, inquit, omnis exercitus, qui per Iulianum nomen Chriſti abiecimus, tecum Chriſtiani eſſe volumus.. Quibus auditis, imperij ſceptra ſuſcepit. Synodus Antiochiæ à Melito ſuiſque facta, in qua Macedonianum dogma praue firmatur. Iouianus lapſu Conſtantij prædeceſſoris admonitus, honorificis & officioſiſsimis literis Athanaſium requirit, ab ipſo

ab ipſo formam fidei eccleſiarúmque diſponẽ A. C.
darum ſuſcepit modũ: ſed huius pia lætáque
principia, mors immatura corripuit.

Hilarius vrbis Pictauorum Aquitanicæ e-
piſcopus, factione Saturnini Arelatenſis epi-
ſcopi de Synodo Biterrenſi in Phrygiam rele
gatur ſub Conſtantio. Vbi duodecim libros
aduerſum Arrianos confecit, & librum de ſy-
nodis ad Galliarum epiſcopos ſcripſit: & alia
reuerſus ab exilio, catholica & nimis præcla-
ra opera. Serapion Thaneos epiſcopus, elegã
tis ingenij, ſub Conſtantio etiam in confeſsio
ne fidei inclytus moritur.

Valentinianus & Valens frater eius, annos 364
duodecim. Apollinaris Laodicenꝰ epiſcopus
multimoda noſtræ religionis ſcripta compo
ſuit. Sed incautus poſtea à fide deuians, hære
ſim ſui nominis inſtituit. Fotinus quoq; & Eu
nomius eo tempore hæretici agnoſcuntur.
Gothi apud Hiſtrum bifarie inter Frigidernũ
& Ataricum diuiſi ſunt. Sed Frigidernus Ata
ricum Valentis auxilio ſuperans, huius bene-
ficij gratia ex catholico Arrianus cum omni
gente Gothorum effectus eſt. Tunc Vulfila
eorum epiſcopus Gothicas literas reperit, &
vtrũque Teſtamentum in linguam propriam
tranſtulit. Damaſus Romæ epiſcopus fecit
baſilicam iuxta atrium ſancto Laurentio, &
aliam in catacumbis, vbi iacuerunt corpora
ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli, in quo
loco platomam ipſam, vbi iacuerant ſancta
corpora, verſibus adornauit. Valens ab Eu-

A. C. doxio Arrianorum epiſcopo baptizatus, noſtros perſequitur. Gratianus Valentiniani filius, tertio eius anno, Ambiani imperator eſt factus. Conſtantinopoli apoſtolorum martyrium dedicatur. Poſt Auxentij Mediolanenſis epiſcopi feram mortem, Mediolani Ambroſio epiſcopo facto, omnis ad fidem rectam Italia conuertitur. Nectarius Vienneſis, & Hilarius Pictauienſis epiſcopi, moriuntur.

Valens cum Gratiano & Valentiniano
375 Valentiniani fratris ſui filijs, annos quatuor. Valens lege data, vt monachi militarent, nolentes fuſtibus iuſsit occidi. Gens Hunorum diu inacceſsis ſecluſa montibus, repentina rabie percita, exarſit in Gothos, eosque ſparſim conturbatos, ab antiquis ſedibus expulit. Gothi tranſito Danubio fugientes à Valente ſine armorum depoſitione ſuſcepti, per auaritiam Maximi ducis: fame ad rebellandum coacti ſunt, victoque Valentis exercitu, per Thraciam ſeſe miſcentes, ſimul omnia cædibus, incendijs, rapiniſque impleuerunt. Valētiniani, & Valentis tempore rebellantes Alamannos, Franci inter Danubium & Mæotides paludes iuncti Romanis, ſuperauerunt. Francos lingua Attica Valentinianus imperator à feritate & duritia atque audacia appellari primus voluit. Qui poſt paululum cum tributa Romanis negarent, & Romanorum impetum ferre non poſſent, egreſſi à Sicambria, peruenerunt in extremas partes Rheni

Rheni fluminis in Germanorũ oppida: ibiq; A.C.
aliquot annos cum principib. ſuis Marcomiro & Sunnone reſederunt. Vbi primum regem Pharamundum ſibi poſtmodum ſtatuunt, legibusque ſe ſubdunt, quas priores eorum Vuiſouaſtus & Vuiſogaſtus, Atrogaſtus, Salegaſtus inuenerunt. Victorinus natione Afer ſub Conſtantino principe rhetoricam docens, in extrema ſenectute Chriſtī ſe tradidit fidei. Titus Boſtremus epiſcopus, acerrimus contra Manichæos diſputator, moritur. Athanaſius Alexandrinus epiſcopus, multa Arrianorum perpeſſus inſidijs, ad Conſtantem Galliarum principem fugit. Vnde reuerſus cum literis, & rurſum poſt mortem illius fugatus, vſque ad Iouiani imperium latuit. A quo recepta eccleſia ſub Valente moritur. Ephrem Edeſſæ eccleſiæ diaconus vir in ſua lingua, id eſt Syra, eruditiſsimus moritur. Baſilius Cæſareæ Cappadociæ, quæ pri9 Mazaca vocabatur, epiſcopus, vir ſanctiſsim9 moritur. Iam regnante Gratiano Gregorius quoque Nazanzenus vir eloquẽtiſsimus, pręceptor Hieronymi, ſub Theodoſio iam principe moritur.

Gratianus cum fratre Valentiniano, annos 379
ſeptem. Theodoſius vir ſtrenuus à Gratiano imperator creatus, maximas Scythicas gentes, hoc eſt Alanos, Hunos, & Gothos magnis multisque prælijs vicit. Cuius ſtudium fidei non ferẽtes Arriani, poſt quadraginta annos eccleſias quas vi tenuerant, reliquerunt. Quo

A.C. tempore Viennẽſem eccleſiam regebat Niceta prę clariſsimus in dogmate fidei epiſcopus. Sed & Lugdunenſis epiſcopus Iuſtus, miræ ſanctitatis vir, qui poſtmodum relictá ſede ſui epiſcopat⁹, inter ſanctiſsimos patres anachoritas, mira humilitate latens, moritur in Ægypto: cuius oſſa pio amore ſolliciti Lugdunenſes ad vrbẽ ſuá reportant. oſſa quoque Viatoris ſanctiſsimi comminiſtri ipſius. Conſtat autem hunc venerabilem epiſcopũ Iuſtũ ſub Paſcaſio Viennẽſi epiſcopo nutritũ, Claudij eiuſdem vrbis epiſcopi diaconum, poſtmodũ ad ſanctá Lugdunẽſem eccleſiá regendam tráſlatũ. Synodus cl. patrũ in vrbe regia Cõſtantinopoli cõgregatur aduerſus Macedoniũ. Damaſo Romæ epiſcopo, Ambroſius Mediolanẽſis eccleſiæ epiſcopus, in catholicorũ dogmate claruit. Theodoſius imperator Arcadiũ filium cõſortem imperij ſui facit. anno II. Gratiani imperatoris, ipſo ſexies & Theodoſio cõſulibus, Theophilus paſchalem cõputum ſcripſit. Maximus vir quidẽ ſtrenuus & probus, atque Auguſto dignus, ſi nõ contra ſacramenta fidei per tyránidem ermerſiſſet, in Britannia inuitus propemodum ab exercitu imperator creatus, in Galliam trãſijt. Ibique Gratianum Auguſtum dolis circunuentum apud Lugdunum occidit: fratrẽmque eius Valentinianum Italia expulſum, Vienna primum latere coegit, iuſtiſsimam pœnam cum matre ſua Iuſtina perſoluentem, quæ illum Ariana hæreſi polluit: & Ambroſium epiſcopum

pum eminentiſsimam catholicæ fidei arcem, A. C.
vt perfida obſidione vexauit, nec ante cœpta nefanda deſeruit, niſi poſt prolatas beatorum martyrum reliquias Geruaſij & Protaſij, quas domino reuelante idem beatus epiſcopus incorruptas reperit, Theodoſius Valentinianum Italia expulſum benignè ſuſcipit. Priſcilliana hæreſis oritur. idem Priſcillianus accuſante Itatio, à Maximo tyráno gladio cæditur. Martinus Turonorum epiſcopus miraculorũ inſignis effulſit. Poſt Pharamumdum Franci Chlodionem eius filium, ſibi regem ſtatuunt. Abhinc Franci in finibus Thoringiorum habitantes, crinitos reges habere cœperunt. Id temporis Romani Gallias tenebant. Citra Ligerim fluuium Gothi, Burgundiones quoque doctrina Ariana infecti cis vltraque Rhodanum habitabant. Primus rex Francorum Chlodio à caſtro Thoringiorum Dyſporo profectus, Rhenum tranſijt: ſuperato Romanorum populo, Carbonariam ſyluam tenuit: vſque ad Camaracum venit: ibique interfectis Romanis, ſedem ſibi ſtatuit.

Theoſius Gratiano adhuc viuente, vi. an- 385
nis orientem tenuit: illo mortuo, imperauit annis vndecim. Ipſe & Valentinianus, quẽ Italia expulſum benignè ſuſceperat, ac ſimul Maximum tyrannum tertio ab Aquileia lapide interficiunt. Maximus Britanniam omni pene armata iuuentute, copiiſque militaribus expoliauit: quæ eum in Gallias ſecutæ, nun-

C. quam vltra ad domum rediere. Videntes trãſmarinę gentes ſęuiſsimę, Scotorum, à circio: Pictorum ab aquilone, deſtitutam milite ac defenſore inſulam, adueniunt, & vaſtatam direptamque eam per multos annos opprimũt. Hieronymus presbyter in Bethleem toto mundo clarus habetur, qui librũ quẽ de Viris illuſtribus eccleſiæ ſcribit, vſq; ad xiiij. totius imperij Theodoſij annum perducit. Gentium templa per totum orbem, iubente Theodoſio, ſubuertuntur, ac pro eis Chriſti templa vbique micant. Per idem tempus Ioannes Anachorita inſignis claruit. Qui etiam Theodoſio cõſulenti de Eugenio tyranno, victoriam illi prædixit. Damaſus Romæ vrbis epiſcopus, elegans in verſibus componendis ingenium habuit, & prope octogenarius moritur. Apollinaris epiſcopus Laodicenus Syriæ, in ſcripturis non parum inſtructus, à quo Apollinariſtæ ferũtur nominati. Patianus in Pyrenei iugis Barcillone epiſcopus, optima ſenectute moritur, caſtigatę eloquentię, tam vita quàm ſermone clarus. Fotinus de Gallogręcia Marcelli diſcipulus Syrini epiſcopus à Valẽtiniano pulſus eccleſia, Ebionis hæreſin inſtaurare conatur. Didymus Alexandrinus oculis captus, & ob id elementorum quoque ignarus, tantum miraculum ſui omnibus præbuit, vt dialecticam quoque & geometriam, quę vel maxime viſu indigerent, vſque ad perfectum didicerit.

396 Arcadius filius Theodoſij cum fratre Honorio,

norio, annis quatuordecim. Sanctorũ ꝓphe- A. C.
tarum corpora Abacuc & Michææ diuina re
uelatione manifeſtantur. Innocentius Romę
epiſcopus, dedicauit baſilicam beatiſsimorũ
martyrum Prothaſij & Geruaſij, ex deuotiõe
teſtamenti cuiuſdã illuſtriſsimæ fœminæ Ve
ſtinæ. Mamertus Viennenſis epiſcopus inſi-
gniſsimus habetur. Qui inter alia mirifica, ob
imminentem cladem ante aſcẽſionẽ domini
ſolennes inſtituit Litanias. Martinus Turo-
norum epiſcopus moritur. Donatus Epiri e-
piſcopus virtutibus inſignis eſt habitus. Qui
draconem ingentem expuens in os eius neca
uit: quem octo iuga boum ad locum incen-
dij, ne aerem putredo eius corrumperet, vix
trahere potuerũt. Chlodione rege defuncto,
qui viginti annis Franci regnauit, Meroue-
us ſucceſsit, à quo Francorum reges Mero-
uingi ſunt appellati. Metis à Francis ſuc-
cenſa, Treueros deſtructa: Franci vſque Aure
liam perueniunt. Poſt Meroueum Chil-
dericus regnum adeptus, regnauit annis vi-
ginti quatuor. Cui ſucceſsit Chlodoueus, qui
primus rex Frãcorum Chriſtianus factus eſt,
à beato Remigio Rhemorum epiſcopo inſtru
ctus, & baptizatus cum populo ſuo. Gothi I-
taliam, Vuandali atque Alani Gallias aggre-
diuntur. Auguſtinus epiſcopus Hipponen-
ſis ſcientia atque doctrina inſignis habetur.
Ioánes quoq; Cõſtantinopolitanus & Theo-
philus Alexandrinus illuſtres epiſcopi prædi
cantur. Epiphanius Salaminæ epiſcopus, qui

A. C. inter alia opera libros contra omnes hæreſes ſcripſit. Eunomius Arrianę partis Cizycenus epiſcopus, erumpens in blaſphemiam, publicè quod Arriani texerant, fatetur. Tiberianus Bethicus, ſectator Priſcilliani poſt ſuorum cędem, tædio victus exilij, vt canis reuerſus ad vomitum ſuum, filiam deuotam Chriſto virginem matrimonio copulauit.

410 Honorius cũ Theodoſio minore fratris ſui filio, annis xv. Honorius imperator, videns oppoſitis tyrannis nil aduerſus barbaros agi poſſe, ipſos prius tyrãnos deleri iubet. Cõſtantio comiti huius belli ſumma cõmiſſa eſt, qui primũ in Galliã profectus cũ exercitu Cõſtãtinũ imperatorẽ apud Arelaten ciuitatẽ, clauſit, cepit, occidit. Conſtantẽ Conſtantini filiũ Hierótius comes ſuus, vt nequã, magis quàm probus apud Viennam interfecit. Atq; in ei9 locum Maximum quendam ſubſtituit: ipſe verò Hierontius à ſuis militibus eſt occiſus. Maximus exutus purpura, deſtitutus à militibus Gallicanis, inter barbaros in Hiſpania egẽs exulauit. Iouinus vir Galliarum nobiliſſimus in tyranidem mox vt aſſurrexit, cecidit. Sebaſtianus frater eius cõtinuo vt creatus, occiſus eſt. Alaricus Attalo imperatore facto, infecto, refecto, ac defecto, citius his omnib9 pene quàm dictis, ſeu Mimus riſum & ludum expectauit imperij, cuius ille vmbratilis conſul Tertullus auſus eſt in curia dicere, Loquar vobis conſul & pontifex, quorũ alterũ iam teneo, alterum ſpero. Attalus itaque tan-

quàm

quam inane imperij ſimulacrum, cum Gothis A. C.
vſque ad Hiſpanias portatus eſt. Vnde deſcẽdens naui in mari captus, & ad Conſtantium comitem deductus, inde Honorio imperatori exhibitus, truncata manu, vitæ relictus eſt.

Heraclianus Africæ comes, elatus ſupercilio Sabinum domeſticum ſuum, virum ingenio induſtriaque ſolertem, generum allegit, atque aliquandiu Africana annona extra ordinem detenta, tandem cum immenſa ſatis incredibilique claſſe nauigio Romam contendit. Nam habuiſſe tria milia dcc. naues dicitur. quem numerum nec Xerxem, nec Alexãdrum magnum, vel quenquam alium regum habuiſſe hiſtorię referunt. Sed litore egreſſus occurſu Marini comitis territus, arrepta naui ſolus Carthaginem redijt: ibique continuò militari manu interfectus eſt. Sabinus gener eius, Conſtantinopolin fugit: vnde poſt aliquantulum tempus retractus, exilio damnatus eſt: ac ſic, adiuuante Chriſto, pax & vnitas per vniuerſam Africam eccleſiæ catholicę reddita eſt. Marinus comes apud Carthaginem, incertum zelo ſtimulatus an auro corruptus, Marcellinum tribunum, virum imprimis prudentẽ & induſtrium occidit. Qui cõtinuo reuocatus ex Africa, factusq́; priuatus, vel ad pœnam, vel ad pœnitentiam conſcientiæ ſuæ dimiſſus eſt. Alaricus rex Gothorum Romam inuaſit, partemque eius cremauit incẽdio, ix. Cal. Septembreis, anno conditionis eius milleſimo clxiiij, Honorij imperij anno

A. C. no. Sic tertio die quàm ingreſſus fuerat deprædata vrbe egreſſus eſt. Inde Gothi in Siciliam tranſire conati, in conſpectu ſuorum miſerabiliter arrepti & demerſi ſunt. Alarico Atauulfus in regem Gothis ſuccedit, qui Placidiam captiuam ſororem imperatoris, in vxorem aſſumpſit. Is ſatis ſtudioſe ſectator pacis, militare fideliter Honorio imperatori prçoptauit. Placidiæ vxoris ſuæ, fœminæ ſane ingenio acerrimæ, & religione ſatis probæ, ad omnia bonarum ordinationum opera perſuaſu & conſilio temperatus eſt. Is apud Barcillonem Hiſpaniæ vrbem dolo ſuorum, vt fertur, occiſus eſt. Poſt hunc Segericus rex à Gothis creatus, cum itidem iudicio dei ad pacem pronus eſſet, nihilominus à ſuis interfectus eſt. Conſtantius comes apud Arelaten conſiſtens, magnarum rerum gerendarum induſtria, Gothos quibus iam Atauulfus præerat, Placidię coniunx, à Narbona expulit, atq; abire in Hiſpaniam coegit. Segerico Vallia ſucceſsit in regnum Gothorũ: ad hoc ordinatus à Gothis vt pacem infringeret: ad hoc ordinatus à deo, vt pacem confirmaret, territus maxime iudicio dei: quia cum magna Gothorum manus inſtructa armis nauigijsq; tranſire in Africam moliretur, in duodecim millibus paſſuum Gaditani freti, tempeſtate correpta, miſerabili exitu perierat. Hic Vallia pacẽ optimam cum Honorio imperatore, datis lectiſsimis obſidibus pepigit, ac Placidiam imperatoris ſororem honorificè apud ſe honeſteq;

ſteq; habitam fratri reddidit. Hac tem- A. C.
peſtate Pelagius aduerſus Chriſti gratiam erroris ſui dogmata prædicat. Ad cuius condemnationem, cōcilium apud Carthaginem, ccxiiij epiſcoporum congregatur. Cyrillus Alexandriæ epiſcopus, inſignis eſt habitus. Lucianus presbyter ſcripſit reuelationem beati protomartyris Stephani, quam ei reuelauit deus vij. Honorij principis anno, ac Gamalielis & Nicodemi, qui in Euangelio & in Actibus apoſtolorum leguntur. Scripſit autem eam in Græco ſermone ad perſonam omnium eccleſiarũ: quam reuelationē Auitus presbyter, homo Hiſpanus, in Latinum vertit eloquiũ: & adiecta epiſtola ſua p Oroſiũ presbyterũ, qui miſſus à beato Auguſtino ad ſanctum Hieronymum pro diſcenda animæ ratione, ad loca ſancta peruenerat, occidentalibus dedit: quiq; primus in patriam reuerſus reliquias beati Stephani intulit ocidenti. Francis poſt Merouem vt diximus, regnauit Childericus. His temporibus Anianus Aurelianēſis epiſcopus, clarus habetur. Qui orationibus ſuis ab Hunnorum impetu, Aëtio tunc patritio Romanorum, Aurelianos liberauit. Britanni Scotorum Pictorumq; infeſtationem non ferentes, Romam mittunt, & ſubiectione ſui præmiſſa, auxilia flagitāt. Quibus ſtatim miſſa legio magnam barbarorum multituidnem ſtrauit: cæteros Britanniæ finibus pellunt. Ob arcendos hoſtes murum trans inſulam inter duo maria ſtatuunt; qui abſq; magiſtro magis ceſpite

C. quàm lapide factus, nil Britãnis operantibus profuit: nam mox vt diſceſſere Romani, priores hoſtes aduecti nauibus, obuia quæq; ſibi cædunt, vaſtant, atq; deijciunt. Iterum petunt Britanni auxilia Romanorum. qui aduenientes, hoſtes tranſmaria fugant. coniunctiſq; ſibi Britannis murum ſaxeum ſolidum inter ciuitates, quæ dudum ob metum hoſtium fuerant factæ, à mari vſq; ad mare perducunt. Sed & littore meridiani maris, ne inde irruptio hoſtium fieret, crebras turres per interualla ad proſpectum maris ſtatuunt, Vale dicentes ſocijs, quaſi vltra non redituri. Bonifacius Romæ epiſcopus fecit oratorium in cœmiterio ſanctæ Felicitatis, & ornauit ſepulchrum eius. Fecit & oratorium ſancti Ioannis apoſtoli, honeſto ſatis opere. Hieronymus presbyter obijt duodecimo Honorij anno, pridie calen. octobris, anno ætatis ſuæ nonageſimo. Macarius ille Ægyptius monachus ſignis & virtutibus claruit. Seuerus presbyter, cognomento Sulpitius Aquitanicæ prouinciæ, vir genere & literis nobilis, & paupertatis amore conſpicuus, charus etiam ſanctorum epiſcoporum Martini Turonenſis & Paulini Nolani moritur. Hic in ſenectute ſua à Pelagianis deceptus, & agnoſcens loquacitatis culpam, ſilentium vſque ad mortem tenuit, vt peccatum quod loquendo contraxerat, tacendo penitus emendaret. Seuerianus Gabalenſis epiſcopus in diuinis ſcripturis eruditus, & declamator admirabilis fuit. vnde frequen-

tec

ter ab epiſcopo Ioanne & imperatore Arca- A. C.
dio, ad faciendum ſermonem Conſtantino-polin euocabatur. Hic iuniorem Theodo-ſium ex ſacro fonte ſuſcepit, cuius & tempore moritur.

Theodoſius minor Arcadij filius, anni 425
xxvi. Valentinianus iunior Conſtantij filius, Rauennæ imperator creatur. Placidia mater eius, Auguſta nuncupatur. Per idem tempus Neſtorius Conſtantinopolitanus epiſcopus ſuæ perfidiæ molitur hæreſin. aduerſus quem Epheſina ſynodus prima congregata, eius impium dogma condemnat. Huius etiam tempore diabolus in ſpecie Moyſi Iudæis in Creta apparens, dum eos per mare pede ſicco ad terram repromiſsionis promittit perducere, plurimis necatis, reliqui qui ſaluati ſunt confeſtim ad Chriſti gratiam conuertuntur. Effera gens Vuandalorum, Alanorum atq; Gothorum ab Hiſpanis ad Africam tranſiens, omnia ferro, flamma, rapinis ſimul & Arriana impietate fœdauit. Sed beatus Auguſtinus Hipponenſis epiſcopus, & omnium eccleſiarum doctor eximius, ne ciuitatis ſuæ videret ruinam, tertio menſe obſidionis ſuæ migrauit ad dominum, v. cal. ſeptembris anno ætatis ſuæ, lxxvi. Manſit autem in clericatu vel epiſcopatu annis xl. Quo tempore Vuandali capta Carthagine, Siciliam quoq; deleuerunt. Cuius captiuitatis Paſchaſinus Lilybitanus antiſtes, in epiſtola quam de ratione Paſchali papæ Leoni ſcripſit, meminit.

A.C. Francis, Chlodoueus adhuc paganus regnat. Cuius tẽporibus Gondoueus rex Burgũdiorũ, qui ex genere fertur Alarici, extitit: Huic fuerunt quatuor filij, Gundobaldus, Godegiſilus, Chilpericus & Gothmarus. Gundobaldus Chilpericum fratrem ſuum interfecit, vxorémque eius ligato ſaxo ad collum in flumen demerſit. Filiáſque eius, vnam quę Chrona dicta eſt, exilio relegauit: alterá vero Chrothildem ſecum retinuit, quam poſtea vxorem rex Chlodoueus accepit: cuiuſque induſtria, orationibus ac monitionibus, deo inſpirante, idẽ Chriſtianus cũ populo ſuo factus eſt. Scotis in Chriſtum credẽtibus, ordinatus à papa Cæleſtino Palladius primus epiſcopus mittitur. Anno octauo Theodoſij imperatoris, recedente à Britannia Romano exercitu, Scoti & Picti redeũt, & totam ab aquilone inſulam, vacuam prope indigenis, muro tenus capeſſũt. Nec mora, cæſis, captis, fugatiſque cuſtodibus, muroque ipſo interrupto, etiam intra vallum crudelis prædo graſſatur. Mittitur epiſtola lachrimis ærumniſque referta ad Romanę poteſtatis principem, petens auxilium, ſed non impetrat. Interea fames dira profugos infeſtat: quidam coacti, hoſtibus manus dedere: alij de montium ſpeluncis ac ſaltibus ſtrenue repugnare, ſtrageſque de hoſtibus dare. Scoti domum reuerſi ac Picti, extremam inſulę partem ibi habitaturi detinent. Famem pręfatam magna frugum abundantia, opulentia, luxuria, & negligentia: negligentiámque

lues

ldes acerrima, & mox acrior hoſtiũ nouorũ, A. C.
id eſt Anglorum plaga ſecuta eſt. Quos illi v-
nanimi cõſilio cum rege ſuo Vintigerno, qua
ſi defenſore patriæ ad ſe inuitandos elegerũt.
Sed hos mox expugnatores ſenſerũt. Xyſtus
Romæ baſilicam ſanctæ Mariæ matris domi-
ni, quæ ab antiquo Liberi patris delubrum
fuerat, miro opere refecit. Eudoxia vxor
Theodoſij principis, ab Hieroſolymis remea-
uit, ſecum beatiſsimi Stephani protomarty-
ris reliquias deferens, quæ in baſilica ſancti
Laurentij poſitæ, piè à fidelibus venerantur.
Bledla & Attlia fratres, multarumque genti-
um reges, Illyricum Thraciamque depopu-
lati ſunt. Maximus Taurinenſis epiſcopus,
vir in ſcripturis diuinis ſatis intentus, clarus
habetur. Pettonius Bononienſis epiſcopus
Italiæ, vir ſanctitate vitæ & monachorum ſtu-
dijs ab adoleſcentia exercitatus, cuius pater
Petronius præfectus prætorij, vir ſecularibus
literis eruditus, moritur. Iulianus epiſcopus
& Celeſtius, ſectatores Pelagij agnoſcuntur.
Leporius quoque presbyter adhuc laicus, pe
lagianum dogma ſequitur, præſumens de pu
ritate vitæ ſuæ, quam arbitrio tantùm & co-
natu proprio, non dei ſe adiutorio obtinuiſſe
credebat. Sed per beatum Auguſtinum ab
eo emendatus ad catholicam eccleſiam redi-
ens, ſatisfactionis ſuæ librum vera fide com-
poſuit. Victor rhetor Maſsilienſis, qui li-
bros in Geneſin ad filij ſui Ætherij perſonam
commentatur, in diuinis ſcripturis non ple-
ne ex-

A. C. ne exercitatus moritur. Caſsianus quoque Scytha natione, Conſtantinopoli à Ioanne diaconus ordinatus, apud Maſsiliam vrbem presbyter moritur. qui inter alia Inſtitutionũ librum ſcripſit. opera illius à catholicis cautiſſime legenda, maximè de libero arbitrio & gratia: ſed & Encratitarum hæreſi incautius fauit. Errores illius Caſsiodorus Rauennatium ſenator purgare volens, non ad plenum ex omni parte potuit. Vincentius quoque natione Gallus apud Lirinenſem inſulam preſbyter, ſatis in diuinis ſcripturis eruditus moritur.

452 Marcianus & Valẽtinianus, annnos vj. quorum initio induſtria beatiſsimi Leonis papæ Calchedonenſe cõcilium celebratur: vbi Eutyches cum Dioſcoro Alexandrino epiſcopo condemnantur. Horum etiam ſexto imperatorum anno, Theodericus rex Gothorum, ingenti exercitu Hiſpaniam ingreditur. Gens Anglorum ſiue Saxonum, Britanniam tribus longis nauibus aduehitur. quibus dum iter proſperatum domi fama referret, exercitus fortior eſt miſſus, qui hoſtes quidem abegit. ſed in ſocios arma vertens, totam propè inſulam ab orientali vſque ad occidentalem plagam igni ferroque ſubegit, confiĉta occaſione, quòd Britones minus ſtipendia dederint. Egidio patritio in Gallijs Franci Agrippinã ſuper Rhenum ceperunt: eamque Coloniam quòd ibi coloni inhabitarint, appellauerunt. Egidio Syagrius filius ſucceſsit, qui poſt mortem

tẽ Childerici regis Francorum cum Chlodo- A.C.
ueo apud Sueſsionem pugnam cõmittẽs, vin
cẽte Chlodoueo ad Gothorũ regẽ ſe cõtulit.
Sed mox à Chlodoueo repetitus, ilicoq; red-
ditus, occiſus eſt. Sic Romanorũ vires intra
Gallias ceciderũt. In cuius loco poſtea Aetius
Patritius cõſtitutus eſt: qui maxima prælia cũ
Vuãdalis aliiſque nationibus geſsit. Chlodo-
ueus rex Francorũ inſtitutus & Chrothildis
neptis Gũdobaldi regis Burgũdiorũ per Au-
relianũ ſpõnſatur, regiq; Chlodoueo poſtmo
dum per eundem ipſum Aurelianum addu-
cta coniungitur. Chlodoueus rex, poſt vi-
ctoriam Alamannorum, xv. anno regni ſui,
credens baptizatur. Inde Burgũdiam ſibi ſub
egit, & Gundobaldum atque Gũdegiſilum
fratrem eius ad tributa coegit. Hoc tempore
beatiſsimus Mamertus Viennẽſis epiſcopus,
cladẽ imminẽtem lachrimis & precibus ſuis à
Viennẽnſium vrbe remouit. Siquidem incen
dia crebra, terræmotus aſsidui, nocturni ſoni
tus cuidam totius vrbis funeri prodigioſum
quiddam ac ferale minitantes, populoſis ho-
minum conuentibus, domeſtica ſilueſtrium
ferarũ ſpecies obuerſabatur: lupi, vrſi, ac cer-
ui naturaliter pauidi, per anguſta portarum
vſque ad fori lata penetrabant. Quid multis?
imminente ſolennitate vigiliarum, qua cele-
brari feſtum dominicæ Reſurrectionis annua
conſuetudo poſcebat, ædes publica, quã præ-
celſo ciuitatis Viennenſium vertici ſublimi-
tas in immenſum faſtigiata ſuſtulerat, flam-

A.C. mis terribilibus conflagrare crepuſculo cœpit. Interpollatur nuncijs diſcriminis, iocunditas ſublimitatis pleno timoribus populo eccleſia vacuatur. Omnes nanque ſimilem facultatibus vel domib. proprijs caſum de quadam prҿimminentis incendij arce metuebāt. Perſtitit tamen coram feſtiuis altaribus inuictus antiſtes, ſanctus Mamertus, & calorem fidei ſuæ accendens flumine lachrymarum, permiſſam ignibus poteſtatem incendio abſcedente compeſcuit. Deſperatione depoſita reditur ad eccleſiam, in eaque vigiliarum nocte ſancti Paſchæ, concepit animo Rogationes, atque ibi cum Deo tacitus definiuit, quicquid hodie pſalmi ac precibus mundus inclamat. Ioannes Baptiſta caput ſuum duobus monachis orientalibus, qui ob orationē venerant Hieroſolymam, iuxta Herodis quōdam habitaculum reuelauit: quod deinceps Emeſſam Phœniciæ vrbem perlatum, & digno honore cūltū eſt. Hæreſis Pelagiana Britannorum turbat fidem. Qui à Gallicanis epiſcopis auxilia quҿrentes, Germanum Altiſiodorenſis eccleſiҿ epiſcopum, & Lupum Trecaſsinum ҿquè apoſtolica gratia antiſtites, fidei defenſores accipiunt. Confirmant antiſtites fidem verbo veritatis ſimul & miraculorū ſignis. Secūdo quoque idem beatus Germanus cum ſancto Seuero epiſcopo ad integritatem fidei tuendam Britannias precibus Gallicanorum epiſcoporū permotus, ꝓficiſcitur: & diuina gratia comitante, renouatores erro-

ris penitus confundunt. Sed & bellum Saxonum Pictorumque aduerſus Britones iunctis viribus ſuſceptum, ſancti antiſtites virtute diuina retundũt: cùm Germanus ipſe dux belli factus, non clangore tubæ, ſed clamore Alleluia, totius exercitus voce ad ſidera leuato, hoſtem immanẽ in fugam vertit. Qui deinceps Rauennam perueniens, & ſumma reuerentia à Valentiniano & Placidia ſuſceptus, migrauit ad Chriſtum. Corpus eius honorifico agmine comitantibus virtutum operibus Altiſiodorum deferunt. Eo tempore Seuerus presbyter, natione Indus, vir miraculis clariſsimus, deſtructo idolorum templo, vbi error gentilis centum deos cultura inſaniſſima adorabat; eccleſiam beatiſsimi Stephani protomartyris, vt conſecraretur pro foribus Viennæ parabat. Sed cùm diu reditum beatiſsimi Germani ſuſtineret, quia idem pergens ad dedicationem domus ſe dixerat venturum, contigit vt die eiuſdem dedicationis antequam officia inchoarentur, beatiſsimum corpus epiſcopi Germani per Viennam deportatum, in eandem eccleſiam ipſam nouam, repauſandi gratia perueheretur: ſicque viri Dei promiſſum impletur. Iſicius tunc temporis Viennenſem regebat eccleſiam, ſextus à beato Paſchaſio, cuius diebus præfatus Seuerus glorioſus presbyter ab India Viennam venit. Qui epiſcopus floruit vſque ad tempora Zenonis imperatoris. Aetius patritius magna occidentalis reipubli-

A. C.

A.C. cę ſalus, & regi quondam Attilæ terror, à Valentiniano occiditur, cum quo Heſperium penè cecidit regnum. Eucherius Lugdunenſis epiſcopus, ſatis in diuinis ſcripturis eruditus, moritur. Hic etiam inter alia opera, Caſſiani quædam opuſcula lato tenſa eloquio, angusto tramite in vnum coegit volumen. Philippus presbyter auditor beati Hieronymi, qui in Iob ſimplici ſermone edidit libros, moritur.

458 Leo maior cum Leone minore, regnat annis ſexdecim. Alexandria & Ægyptus errore Dioſcori hæretici languens, immundo impleta ſpiritu, caninam rabiem latrat. Per idem tempus apparuit hæreſis Acephalorum, Calchedonēſe concilium impugnantium. Ideo Acephali, id eſt ſine capite nominantur, quia quis prius eam hæreſin introduxerit, non inuenitur. Cuius hæreſis peſte plurimi orientalium languent. Leo imperator, pro tomo Calchedonenſis, per vniuerſum pene orbem ſingulis orthodoxorum epiſcopis, ſingulas conſonātes miſit epiſtolas, quid de eodem tomo ſentirēt, reſcribi ſibi poſtulans: quorum adeo conſonantia de vera Chriſti incarnatione ſuſcepit omnium reſcripta, ac ſi vno tempore vnoque dictante fuiſſent vniuerſa conſcripta.

Theodorus epiſcopus ciuitatis, quæ à Cyro rege Perſarum condita, Cyriæ nomen habet, ſcribit de vera incarnatione domini ſaluatoris aduerſus Eutychen & Dioſcorum Alexandriæ epiſcopū, qui humanā in Chriſto carnem

nem negant. Scripſit & eccleſiaſticam hiſto- A. C. riam à fine librorum Euſebij vſque ad ſuum tempus, id eſt vſque ad imperium huius Leonis, ſub quo & mortuus eſt. Victorius, iubẽte papa Hilaro, ſcripſit paſchalem circulum ſexcentorum triginta duorum annorum. Choldoueus rex Frãcorum miliario decimo ab vrbe Pictauis cum Alarico rege Gothorũ pugnam inijt: ibique victor, Alaricum occidit. Amalaricus filius Alarici, euadẽs in Hiſpanias aufugit. Chlodoueus Burgundiorum rex, Tholoſam, Sanctonas, & reliquas ciuitates, omnémque terram Aquitanicam ſubiugauit, Gothos Arrianos inde expellens, Francos ibi catholicos habitare conſtituens. Saluianus presbyter apud Maſsiliam humana & diuina literatura inſtructus, inter alia quę ſcripſit ad Claudianũ presbyterũ Viennenſem, librum vnũ expoſitionis extremæ partis in Eccleſiaſten. Hilarius Arelatenſis eccleſiæ epiſcopus, vir in ſanctis ſcripturis doctus, paupertatis amator, & erga inopum prouiſionẽ non ſolum mentis pietate, ſed & corporis ſui labore ſollicitus, emicuit. Leo vrbis Romæ beatiſsimus epiſcopus, in doctrina fidei clarus habetur. Claudianus quoque Viennenſis eccleſiæ presbyter, vir ad loquendum artifex, & ad diſputandũ ſubtilis, floruit. Sed & Proſper Aquitaniciæ regionis, notarius beati Leonis, à quo dictatæ creduntur eſſe epiſtolæ aduerſus Eutychen, de vera incarnatione Chriſti, & libero arbitrio male ſentientem.

A. C. Zenon imperator, annis ſeptendecim. Iſte
475 Leonem filium ſuum interficere quęrens pro eo mater eius alium ſimilem figura obtulit: ipſumque Leonem occultè clericum fecit. Quique & in clericatu vſque ad Iuſtiniani tempora vixit. Per idem tempus corpus Barnabæ apoſtoli, & euangelium Matthæi eius ſtilo ſcriptum, ipſo reuelante reperitur. Odoacer rex Gothorum Romam obtinuit. Quam ex eo tempore diutius eorum reges tenuere. Mortuo Thedorico Triarij filio, alius Theodoricus cognomento Valamer, Gothorum ſuſcepit regnum: qui vtranq;, Macedoniamq; Theſſaliamq; depopulatus eſt. Plurima regiæ ciuitatis loca igne ſuccendēs, Italiam quoque infeſtus occupauit. Honoricus rex Vuandolorū Arrianus, in Africa exulatis diffugatisq; pluſquam trecentis triginta quatuor epiſcopis catholicis, eccleſias eorū clauſit. Plebē varijs adfecit ſupplicijs, innumeram multitudinem catholicā pro fide veritatis peremit, & innumeris manus abſcindens, & vt catholicę confeſsionis loquelā auferret, linguas quoq; præſcindens, pene totam Africam in catholica veritate plenè fundatam, vnum quodammodo martyrem fecit.

Britones duce Ambroſio Aureliano, viro modeſto, qui ſolus forte Romanæ gentis Saxonum cędi ſuperfuerat, victricem Saxonum gentem prouocantes ad prælium, vincunt: & ex eo tempore nunc hi, nunc illi palmam habuere, donec Saxones aduenę potētiores to-

ta inſula per lōgum potirentur. Chlodoueus A. C.
rex cū Ragnacario propinquo ſuo pugnam
inijt. Cōprehenſus Ragnacarius, ſimul & frater
eius, à tergo vinctis manib. regi prſentati
ſunt. Chlodoueus rex Ragnacario dicens,
Cur humiliaſti gentem noſtram, vt vinciri te
permitteres? bipennem in caput eius defixit:
ſicque mortuus eſt. fratri quoque eius ita dixit,
Si tu fratri tuo adiutorium præbuiſſes,
vinctus atq; ligatus non fuiſſet: ſicq; bipennē
in caput eius librans, occidit illum. Traditores
eorum cognoſcentes aurum quod pro fratribus
acceperant vitiatum, regi Chlodoueo
retulerunt. Quibus ipſe reſpondit, Merito huiuſmodi
aurum corruptum accipit, qui dominum
ſuum in mortem tradidit: ſufficiat vobis,
quòd viuitis: illi hæc audientes, pro innumera
pecunia, vitam precioſius duxerunt.

Timotheus, extincto ab Alexandrinis Protherio, aut voluit aut paſſus eſt, ab vno epiſcopo, in locū occiſi epiſcopi ſe ordinari: & ne cōtra legem factus, meritò obijceretur, ad gratiā plebis quæ Protherium exoſum habuerat cōciliandam, omnes quibus ille communicauerat, Neſtorianos pronunciauit. Calchedonenſem ſynodum repudians, confutatus ab omnibus, hæreſiarches in exilium truditur: ibiq; ſub Zenone moritur.

Anaſtaſius, annis vigintiocto. Tranſemundus Vuandalorum rex, catholicas eccleſias 492
clauſit, & ducentos viginti epiſcopos in Sardiniam exilio relegauit. Fulgentius Ruſpēſis

A. C. eccleſiæ epiſcopus,ſciẽtia & doctrina claruit. Auitus quoq; Viennẽſis epiſcopus, eloquẽtia & ſanctitate præcipuus, cuius frater Apollinaris Valẽtiæ epiſcopus, miraculis inſignis, Iſicij ſenatoris primũ viri, poſtea Viennenſis epiſcopi, duo lumina, clariſsimi filij. Hic beatus Auitus aduerſus hæreſin Arrianam, quæ tũc nõ ſolùm Africam, ſed & Galliã, Italiámque magna ex parte occupauerat, magno ſudore decertauit: quod clariſsima eius opera teſtantur. Scribit enim dialogum, hæreſin illã oppugnans fideliſsimo & doctiſsimo immortalique ingenio, ad Gundebaldum Burgũdiorum regem, filium Gundouei. Item alios libellos duos contra Neſtorium & Eutychen auctores erroris, luculentiſsimo & caſtigato ſatis ſermone. Fuerunt & alia illius plura eximia opera in Chriſti eccleſia probatiſsima. Hic Sigiſmundum regem in fide pietatis erudiuit: qui agente illo, poſtmodum monaſterium ſanctorum martyrum Agaunenſium, Mauricij ſociorumq; eius conſtruxit. Quem poſtmodum captum, & à Francis occiſum vehementiſsime doluit. Quantus autem in eccleſia Chriſti vixerit, quiſquis ſcire ad plenũ vult, poſt eius innumera in diuinis laboribus opera, epitaphium ipſius legat: ibi quantus fuerit uidere poterit: vbi inter alia ſic metricè luſum eſt,

Veritate pura ſubnixum,
Vnus in arce fuit cui quilibet ordine fandi,

Orator

Orator nullus ſimilis, nullusq́; poeta: A. C.
Clamant quod ſparſi per crebra volumina libri.
Qui vixit, viuit, perq́; omnia ſecula viuet.

Symmachus papa inter multa eccleſiarum opera, quę vel à fundamentis creauit, vel priſca renouauit, ad beatum Petrum, ad beatum Paulum, & beatum Laurentium pauperibus habitacula cōſtruxit: & omni anno per Africam & Sardiniam epiſcopis qui in exilio erant, pecunias & veſtes miniſtrauit. Anaſtaſius imperator, quia hęreſi fauens, catholicos inſectatus eſt, diuino fulmine perijt.

Hic Anaſtaſius codicillos Chlodoueo regi pro conſulatu miſit. Ab ea die & conſul & Auguſtus eſt appellatus, ſedemque regni Pariſijs conſtituit. Regnauit autem Francis triginta annos. Fuerunt autem à tranſitu ſancti Martini, vſq; ad tranſitum Chlodouei regis anni cētum duodecim. A tranſitu ſancti Martini Vienneſis tertij epiſcopi (nam primus Creſcens, ſequens Zacharias martyr) vſq; ad tranſitum Martini Turonorum epiſcopi, ducenti nonaginta anni: & vſque ad tranſitum ſancti Mamerti Viennenſis eccleſiæ epiſcopi, colliguntur anni trecenti vigintiocto. Mortuo Chlodoueo, Chrotildis regina cum quatuor filijs Chlodouei, regnum Francorum tenuit, Theoderico, Chlodomiro, Childeberto & Chlothario. Dani cum multis nauibus Cochilaico duce in Gallias tranſitum faciunt. Cum quibus Theutbertus Theoderici filius, pugnauit, eosque cum rege illorum proſtra-

A. C. uit. Chlodomirus & Childebertus atque Chlotharius fratres, contra Sygiſmundum & Gothmarum exercitum mouent. Cùmque in aciem ſimul veniſſent, fugientibus Burgundionibus, Sygiſmundus cùm ad ſanctorum martyrum Agaunenſium monaſterium fugeret, comprehenſus à Chlodomiro cum vxore & filijs ſuis necatur: & in puteum proiectus, occultatur. Sed per reuelationem poſtea inde ab abbate ſanctorum martyrum leuatus, non longe ab eccleſia eorum in monaſterio quod ipſe conſtruxit, vbi eorum corpora, ſcilicet Mauricij, ſociorumque eius ſex milium ſexcentorum ſexagintaſex poſita ſunt, honorificè ſepultus eſt: vbi virtutibus poſtmodum & ipſe claruit. Tunc temporis & Auitus presbyter inſignis apud Aurelianos habetur. Chlodomirus in prouincia Viennenſi, in loco qui dicitur Veſeróncia, cũ Burgũdionibus decertans, interfectus eſt. Franci indigne ferentes, Gothmarum perſecuti interimũt. Per idẽ tempus apud Carthaginẽ Olympus quidã Arrianus in balneis ſanctam trinitatem blaſphemãs, ignis iaculo viſibiliter eſt combuſtis. Barbas quoque quidam Arrianus epiſcopus, dum quendam cõtra regulam fidei baptizãs dixiſſet, Baptizat te Barbas, in nomine patris per filium in ſpiritu ſancto, ſtatim aqua quæ fuerat ad baptizandum deportata, nuſquam comparuit. Quod aſpiciens qui baptizandus erat, confeſtim ad catholicam eccleſiam abijt, & iuxta morẽ fidei

baptiſmum

baptiſmum Chriſti accepit. Fauſtus ex abbate A. C.
Lirinenſis monaſterij apud Regium Galliæ
epiſcopus factus, Pelagianũ dogma deſtruere
conatus, in errorem labitur: vnde eius ſenſus
in hac parte catholicos prædicant, ſicuti Gen
nadius de Illuſtribus viris ſcribens, omnino
errant. Ita enim liberũ arbitrium tam Augu-
ſtinus quàm cæteri catholici, in eccleſia dei
docẽt, vt illuminatio virtus & ſalus illi à Chri
ſto, & per Chriſtum, & cum Chriſto ſit: Fau-
ſtus verò iſte, ita liberum Chriſtianũ arbitriũ
docere conatur, vt illuminatio eius, virtus &
ſalus, non à Chriſto, ſed natura ſit.

Cõtra hunc ſcribit lucidiſsima fide beatiſsi-
mus Auitus Viennẽſis epiſcopus, eius redar-
guens errorem. Similiter & Ioannes vir erudi
tus Antiochenus presbyter.

Inſtinus imperator annis octo. Ioannes 519
Romanæ eccleſiæ pontifex, Conſtantinopo-
lin veniens ad portam quæ vocatur Aurea,
populorum turbis ei occurrentibus, in con-
ſpectu omnium, roganti cæco, lumen reddi-
dit. Qui cùm rediens Rauennam veniſſet,
Theodericus eum cum comitibus cæteris,
carceris afflictione peremit, inuidia ductus,
quia catholicæ pietatis defenſor Iuſtinus eũ
honorificè ſuſcepiſſet. Quo tempore Sym
machum atque Boetium conſulares vi-
ros pro catholica pietate idem Theoderi-
cus occidit: quique anno ſequente ſubita
morte perijt, ſuccedente in regno Atala-
rico nepote eius. Poſt Tranſemundum

A.C. Childericus ex Valentiniani imperatoris captiua filia genitus, in Vuandalis regnum ſuſcepit. Qui ſacramento à Tranſemundo obſtrictus, ne catholicis in regno ſuo cõſuleret, antequam regnum ſuſciperet, epiſcopos ab exilio reuerti iuſsit, eisque eccleſias reformare præcepit, poſt annos ſeptuagintaquatuor hæreticæ prophanationis. Iulianus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus floruit. Theodoricus, Childebertus, & Chlotharius reges contra Hermenefridum regem Thoringiorum exercitum commouent, & victores Hermenefridum fugant. Quem poſtea Theodoricus ſub fide receptum, de muro vrbis cùm ſimul loquerentur, præcipitat, infantesque eius interficit. Childebertus quoque pro ſorore ſua Amalrici regis vxore, in Hiſpania pugnã inijt. Ibique Amalricus interfectus, ac theſauri illius direpti, Toletum vrbs vaſtata. Childebertus cum ſorore ſua reuerſus eſt, quæ tamen in itinere obijt. Childebertus verò inter reliquũ theſaurm, calices precioſiſsimos ſexaginta detulit, quindecim patenas miro opere cęlatas, viginti capſas euangeliorum ex auro puriſsimo cum gemmis: quę cuncta eccleſijs diuiſis; Childebertus & Chlotharius filios Chlodomiri nepotes ſuos, quos nutriebat Chrotildis, ne regnarent loco patris, interficiunt: vnus ex his Chlodoaldus effugit. Hic poſtea relicto regno terreno, clericus factus, presbyter deinde ordinatus, bonis operibus præditus, plenus virtutibus migrauit ad dominum, ſepultus

pultus Nouiome in ſuburbio Pariſiacæ ciui- A. C.
tatis. Eugenius Carthaginenſis Africæ ciuitatis epiſcopus, confeſſor publicus habetur.

Iuſtinianus imperator regnauit annos tri- 527
gintanouem. Hic Iuſtini ex ſorore nepos. Benedictus abbas, virtutum gloria claruit. Vitam eius beatus Gregorius papa in dialogorum libris ſcripſit. Beliſarius patritius mirabiliter de Perſis triumphauit. Qui deinde à Iuſtiniano in Africam miſſus, Vuandalorum gentem deleuit. Carthago quoque poſt annos nonagintaquatuor vaſtationis ſuæ, recepta eſt, pulſis deuictisque Vuandalis, & rege eorum Geliſmero capto, atque Conſtantinopolin miſſo. Viennenſis epiſcopus Dominus floruit. Hic tam in diuinis quàm in ſecularibus artibus claruit, amator pauperum, redemptor captiuorum, vitaque probatiſsimus. Per idem tempus corpus ſancti Antonij monachi diuina reuelatione repertum, Alexandriam perducitur: & in eccleſia ſancti Ioannis Baptiſtæ humatur. Dionyſius paſchales ſcribit circulos, incipiens ab anno dominicæ incarnationis, dxxxij. qui eſt annus Diocletiani, ducenteſimus quadrageſimusoctauus poſt conſulatum Lampadij & Oreſtis. Quo anno codex Iuſtinianus orbi promulgatus eſt. Victor quoque Capuanus epiſcopus librum de paſca ſcribens, Victorij arguit errores. Theodoricus Francorum rex moritur, cui ſuccedit Theutbertus filius eius. Childebertus & Chlotharius reges Francorum Hiſpaniam va

A. C. vaſtant. Cæſar auguſta circundantes obſi-dent. Sed ciues tunicam B. Vincentij martyris circunferentes, miſericordiam domini roga-bant. qua de re flexi reges, Childebertus & Chlotharius pace compoſita, in munere ſto-lam beatiſsimi Vincentij martyris à Cæſarau-guſtanis acceperunt. Pariſios reuerſus Childe bertus, eccleſia in veneratione Beati Vincẽtij martyris ibi conſtructa, eandem ipſam ſtolam in eadem ipſa eccleſia repoſuit. Theutbertus Italiam ingreditur, Longobardos ſuperat, atq; tributarios ſibi ſubigit. Reuerſus xiiij. regni ſui anno, moritur. Sed & Chrothildis plena bo nis operibus, apud vrbem Turonum migrauit ad dominum. corpus eius à filijs ſublatum, Pa-riſijs iuxta virum ſuum Chlodoueum in eccle ſia ſanctæ Genouefæ ſepultum eſt. Chlotha-rius rex filium ſuum Chramnum contra ſe re-bellantem, & publica pugna reſiſtentem, cùm prius idem Chramnus captus & ligatus fuiſ-ſet, cum vxore & filijs iuſsit igne cremari. Hoc tempore beatus Medardus epiſcopus, plenus virtutibus, migrauit ad dominum. Quem Chlotharius rex Sueſsionis ciuitate glorioſe ſepeliuit, multas facultates & munera ad ſe-pulturam illius tradens. Ipſe autem rex non multo poſt defunctus in eadem ipſa eccleſia beati Medardi à filijs ſuis ſepelitur. Regnauit autem quinquaginta & vnum annum.

564 Iuſtinus minor, annis vndecim. Narciſſus patritius Totilam Gothorum regem in Italia ſuperauit & occidit. Hic deinde minis terri-

tus

tûs Sophiæ Auguſtæ Iuſtini vxoris Longobardos à Pannonijs inuitauit, eosq; in Italiam introduxit. Ioannes eccleſiæ Romanæ pontifex, eccleſiam apoſtolorum Philippi & Iacobi perfecit, & dedicauit. Pantagathus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus floruit. Hic conſularibus faſcibus primum ſublimis, ſed Chriſti humilitate primus, poſtmodum quinq; annis epiſcopalem ſedem fideliſsime rexit: ſub conſulatu Paulini iunioris & Baſilij vita functus eſt. Cui ſucceſsit in epiſcopatu Iſicius, qui & ipſe ſub Iuſtiniano floruit. Quatuor fratres filij Chlotharij regnum inter ſe diuidunt. Charibertus accepit regnum Childeberti, ſedemq; conſtituit Pariſijs. Guntchramnus regnum Clodomiri, conſtituitq; ſedem Aurelianis. Chilpericus, regnũ Chlotharij patris ſui, Sueſsionisq; ciuitate ſedem ſibi ſtatuit. Sygibertus accepit regnum Theodorici, ſedemq; ſibi conſtituit Rhemis. Octauo regni eiꝰ anno in Gallias Huni cum Sygiberto prælia committũt. Victi amicitias petunt: ſicq; in terrã ſuam refugiũt. Sygibertus & Chilpericus fratres inter ſe decertant: & primum Chilpericus ciuitatem Rhemenſem peruaſit. Sygibertus iterũ Sueſſionas occupat, capto Theutberto Chilperici filio. Sed poſtmodum ſacramentis inter ſe datis, aliquot annis in quadam pace manſerunt. Charibertus rex moritur, atq; in baſilica ſancti Romani Blauio caſtello ſepelitur. Sygibertus rex Brunichildem Atha-

A.C. noildi regis filiam vxorem accepit. Eamque ſub Arrianis baptizatam in nomine indiuiduæ trinitatis rebaptizari præcepit. Eius ſororem Chilpericus rex ad patrem in Hiſpaniam mittens, Chilſuintam expetijt: & cum alias vxores haberet, ipſam ſuperduxit: quam tamen poſtea conſilio vſus Fredegundis, per noctem in lecto ſuo ſtrangulauit.

Iam tunc Chilpericus tres filios habebat de Audouera vxore ſua, Theutbertum, & Meroueum, & Chlodoueum. Abſente Chilperico Fredegundis Audoueram reginã tali fraude decepit, vt filiam quam ex Chilperico habebat Audouera ex ſacro fonte, ipſa per ſe nõ per aliam ſuſciperet: quod & ipſa ſeducta quidem fecit. ac idcirco poſtmodum à marito ſuo Chilperico dimiſſa, ſicque Fredegundis in connubium tranſijt. Audouera velò velata villas & prędia tantum ad ſuſtentationem ſui accepit. Epiſcopus qui filiam baptizauit, & matri eam tenere non prohibuit, exilio damnatus eſt. Leobigildis rex Gothorum quaſdã Hiſpaniæ regiones ſibi rebelles in poteſtatẽ ſui regni ſuperando redegit. Hoc tẽpore Mamatus Viennenſis eccleſię epiſcopus floruit, nobilis ſtẽmate, ſed nobilior vita, & eloquio. Franci qui ſub ditione Chilperici erant ad Sygibertum tranſeunt. ſicque Sygibertus Tornacum vbi Chilpericus reſidebat, obſedit. Eo tempore ſanctus Germanus Pariſiorum epiſcopus Sygiberto regi mandauit, vt cõtra fratrem ſuum nullo modo abiret, neq; de interfectione

fectione illius cogitaret. quod ille audire con A. C. tempſit. Sed Francis conſentiens, more gẽtis impoſitus clypeo, rex conſtitutus eſt, ac regnum fratris ſui Chilperici adeptus, qui nõ longè fraude Fredegũdis à duobus, iuuenibus interfectus eſt. Namque illi ſimulantes ſecretius aliquid ei ſuggerere, latus illius perfodiunt. Qui à Chilperico fratre in Lambriaco vico ſepultus eſt. Inde tranſlatus in baſilicam ſancti Medardi, iuxta patrem ſuum Chlotharium poſitus eſt. Regnauit autẽ xiij. annis. Merouens filius Chilperici, Brunichildem vxorem auunculi ſui in coniugium accepit. Pro qua re captus à patre & tonſuratus, ac presbyter ordinatus, in pago Cinnomannico in monaſterium miſſus eſt. Childebertus iunior Brunichildis filius, rex in Auſtria cõſtitutus: qui Italiam ingreſſus, eam deuaſtauit, & tributariam fecit. Gunthcramnus rex bonæ ſatis memoriæ mortuus eſt, atque in baſilica ſancti Marcelli martyris Cabillone ſepultus. Regnauit autem triginta & vno annis. Leubigildus rex, filiam Chilperici & Fredegundis, nomine Rinchildem duxit vxorem. Fredegũdis cũ Lãderico maiore domus adulterans, Chilpericum regem à venatiõe reuertẽtem dolo per gladiatores interficere fecit: & quaſi neſcia mali cum exercitu Pariſios deportatum in eccleſia beati Vicentij martyris ſepeliuit. Sic ipſa cum Lauderico & Chlothario paruo filio in regno reſedit. Contra quam Childebertus rex Auſtraſiorum, qui

m

A. C. Guntchramno patrueli in regno Burgundiæ ſucceſſerat, bellum commouit. Sed Fredegundis ſuis conſilium dedit, vt nocte cum lampadibus obuiam irent, præcedentes ramos in manibus ferrent, appẽſis titinnabulis ad colla equorum, ne à vigiliarum cuſtodibus ſciri poſſent. Nam tunc temporis tinnitos equos Auſtraſij ad paſtum emittebant. Illi ſic cuncta facientes, Auſtraſios & Burgundiones tali fraude ſeduxerunt, dum vigiliæ putant iuxta ſyluam equos ſuos paſcere, & tintinnabula equorum ſuorum reſonare. Cæſus itaque Childeberti exercitus, reliqui cum ducibus in fugam verſi ſunt. Fredegundis poſt aliquátum temporis mortua, in eccleſia beati Vincentij Pariſijs ſepulta eſt. Theodebertus & Theodericus filij Childeberti, cum auia ſua Brunichilde in regnum glorioſi regis Guntchramni in Burgundiam directi. Theodericus cum Chlothario patruele ſuo pugnam inijt, eumque cum exercitu ſuo fugauit: inde Theodericus conſilio matris ſuæ Brunichildis, cum Theodeberto fratre pugnam miſcuit. Frater eius Coloniam ingreſſus, doloque ibi occiſus eſt, caputque illius Theoderico fratri vt ipſe iuſſerat, delatum. Filij Theodeberti ab ipſo interfecti. Filiam eius in coniugium ſumere volens, à matre prohibitus eſt. Cuique poſt modum Brunichildis mater, timens ne eam perimeret, venenum porrexit, talique morte obijt, regnans quadraginta annis. filios eius Brunichildis occidit,

dit. Namatus epiſcopus Viennẽſis ſeptuageſi A. C.
mo anno vitæ ſuæ defungitur. Iuſtinus impe
rator amens factus, diem obijt: Tiberiusq́ue
pro eo imperium ſuſcepit. Burgundiones &
Auſtraſij cũ reliquis Francis pace facta Chlo-
tharium in tribus totis regnis ſuper ſe regem
leuauerunt.

Tiberius Conſtãtinus Imperator annis vij. 575
Gregorius adhuc apocriſiari⁹ Romanę eccle
ſię in Cõſtãtinopoli libros expoſitiõis in Iob
condidit: atq; Eutychium eiuſdem vrbis epi
ſcopum in fide noſtræ reſurrectionis erraſſe,
Tiberio præſente: vt cõuicit, ita imperator li-
brũ ipſius, quẽ de reſurrectione ſcripſerat, flã
mis cremari debere deliberaret. Docebat enĩ
idẽ Eutychius corpus noſtrũ in reſurrectione
impalpabile, vẽtis aereq; futurum ſubtilius.
Gens Longobardorũ comitante fame & mor
talitate, omnem inuadit Italiam, ipſamq; Ro-
manam vrbem obſedit. Quibus tempore illo
rex præerat Alboinus. Gothi quoque ſub
Hermenigildo Leuuigildi regis filio, bifariè
diuiſi, mutua cæde ſe vaſtant. Philippus Vi-
ennenſis epiſcopus clarus floruit. Cuius tem
pore monaſterium ſancti Andreæ ſubterioris
Viennæ conditum à Remila Eugenia Anſe-
mundi ducis filia, atq; ſub teſtamento matri
eccleſiæ traditum. Nam aliud monaſterium
ſuperius ſancti Andreæ, in colle ciuitatis ſitũ
iam erat. Fundauerat enim ipſum beatiſsim⁹
Leonianus temporibus ſancti Auiti eiuſdem
vrbis epiſcopi, vbi eadem ipſa Remila ſub re-

A.C. gulari diſciplina nutrita fuerat. Poſt Philippũ Euantius vir ſanctus, epiſcopus Viennæ leua tus eſt. Hic cum ſancto Priſco & Artemio Senonico, & Remigio Biturigenſi & cum alijs ſanctis epiſcopis, viginti capitula eccleſiaſtica perfectè roborauit. Quibus conſedit quoque Syagrius Eduennẽſis epiſcopus, vir ſummæ ſanctitatis, Sueui à Leuuigildo rege obtẽti Gothis ſubijciuntur.

583 Mauricius imperator, annis xxj. Ermenigildus Leuuigildi Gothorum regis filius, ob fidei catholicę cõfeſsionem inexpugnabilẽ, à patre Arriano regni priuatus infulis. inſuper in carcerem proiectus, ad extremũ nocte ſancta dominicæ Reſurrectionis, ſecuri in capite percuſſus, regnum cæleſte pro terreno rex & martyr intrauit. Cuius frater Richaredus mox vt regnum poſt patrem accepit, omnem gentẽ Gothorũ, cui præerat inſtãte Leandro Hiſpalitano epiſcopo, qui & Ermenigildũ docuerat, ad catholicam fidem conuertit. Auari aduerſus Romanus dimicantes auro magis quàm ferro pelluntur. Viennenſis epiſcopus Verus claruit. Huius tempore Deſiderius Auguſtodunenſis genere, in ordine diaconi eccleſiæ Viennenſis ſeruiebat. Gregorius Romanæ eccleſiæ præſul & doctor eximius, claruit. Poſt Verum epiſcopum ſanctus Deſiderius ſuccedit. Hic beatiſsimus Brunichildem reginam ex impietatibus ſuis arguens, à comitibus eius ipſa iubente in territorio Lugdunẽſi ſuper fluuium Calaronam perimitur, martyrque

tyrque glorioſus cæleſte regnum ingreditur. A. C.
Gregorius pōtifex ſynodū epiſcoporū xxiiij. ad corpus B. Petri apoſtoli congregans, quæ neceſſaria ſunt eccleſiæ decernit. Idē miſsis in Britanniam Auguſtino, Mellito, & Ioanne, cum alijs pluribus timentibus deum, ad Chriſtum Anglos conuertit. Siquidem Edibertus rex Cantuariorum cum gente cui præerat, ad Chriſtum conuertitur, ſedeſque tam Auguſtino doctori ſuo, quàm alijs epiſcopis largitur. Brunichildis regina pro multis ſceleribus ſuis in præſentia Chlotharij regis iudicātibus Francis, indomitis equis, religata brachijs & cruribus diuaricatis, membratim diſcinditur, ac igni oſſa illius cremata.

Focas regnauit annis viij. Gregorius Anglorum genti metropolitanos ſtatuit, dedit que Lindoniæ, atque Eboraciæ epiſcopis pallium: ſecundo anno imperij Focæ, in dictione octaua migrauit ad dominum. Focas rogante papa Bonifacio, ſtatuit ſedem Romanā caput eſſe omnium eccleſiarum, quia Conſtantinopolitana eccleſia primam ſe omnium ſcribebat. Domnolus Viennenſis epiſcopus tūc florebat vir ſtrenuus, & in redimendis captiuis pijſsimus. Focas rogante alio Bonifacio Romano pontifice, in veteri fano quod Pantheō vocabatur, ablatis idololatrię ſordibus, eccleſiam beatæ ſemper virginis Mariæ & omnium martyrū dedicari iuſsit, vt vbi quondam, non deorū, ſed dęmoniorū cultus agebatur, ibi deinceps omniū fieret memoria ſan 604

A. C. ctorum. Paraſini & Veneti per orientem & Ægyptum ciuile bellum faciũt, ac ſeſe mutua cæde proſternunt. Perſæ aduerſus rempublicam grauiſsima bella gerentes, multas Romanorum prouincias, & ipſam Hieroſolymã capiunt; ac deſtruentes eccleſias, ſancta quoq; loca profanantes, etiam vexillum dominicæ crucis auferunt. Heraclius imperator, annis xxvj. Anaſtaſius Perſa monachus, nobile pro Chriſto martyrium patitur: qui natus in Perſide à patre puer magicas artes didicit: ſed vbi à captiuis Chriſtianis nomen Chriſti accepit, in eo mox animo conuerſus, relicta Perſide Calchedoniam Hierapolinq; Chriſtum quærens, ac deinde Hieroſolymam petijt, vbi accepit baptiſmatis gratiam. Quarto ab eadem miliario monaſterium abbatis Anaſtaſij introiuit, vbi ſeptem annis regulariter viuens, dum Cæſaream Palæſtinę orationis gratia veniſſet, captus à Perſis, & multa diu verbera inter carceres & vincula Marcebana iudice perpeſſus, tãdem in Perſidem mittitur ad regem eorum Coſroam: à quo tertio per interualla temporis verberatus, ad extremum vna ſuſpenſus manu, per tres horas ſic decollatus cũ alijs ſeptuaginta, martyrium compleuit. Mox tunica eius indutus quidam dæmoniacus, curatus eſt. Siſebutus Gothorum rex in Hiſpania plurimas vrbes ſibi bellando ſubiecit. Et Iudæos ſuo regno ſubditos, præter eos qui fugã lapſi latenter migrauerunt ad Francos, ad Chriſti fidem conuertit. Perſæ Calchedoniã

vſque

vſq; peruenerũt. Huni murũ longũ irrũpẽtes, A. C.
& ad mœnia Cõſtantinopolis accedẽtes, cum
Heraclio imperatore mutuo in muro ſtante
colloquũntur, acceptoq; ab eo precio pacis,
ad tempus recedunt. Ætherius Viennenſis,
vir in omnibus eximius, præclarus habetur.
Chlotharius rex Saxonum terrã vaſtauit, intantum vt non ibi relinqueret hominem viuẽtem, longior vt fertur, quàm ſpatha ipſius erat. Non longo tempore interiecto, xliiij. regni ſui anno moritur: Succeſsitque ei Dagobertus filius eius vir ſtrenuus, & in iudicijs ſeuerus. Habuit autem duos filios, Sygibertum & Chlodoueum: quorum vnum, Sygibertũ in Auſtriam cum Pipino duce direxit: Chlodoueum iuniorem ſecum retinuit. Gundolandus maior domus moritur. cuius loco Herthenoldus à Dagoberto conſtituitur. Heraclius imperator cum exercitu ſuperueniens Perſis victor, Chriſtianos qui ibi erãt captiui reduxit, ac vexillum dominicę crucis Hieroſolymam triumphans reportauit. Reliquiæ quoq; beati martyris Anaſtaſij, primò ad monaſterium ſuum, deinde Romam ãduectæ, venerantur in monaſterio beati Pauli apoſtoli, qđ dicitur ad Aquas Saluias. Anno Heraclij imperatoris xviij. indictiõe v. Eduinus excellentiſsimus rex Anglorum, in Britãnia Tranſumbranæ gentis ad aquilonem, prædicante Paulino epiſcopo, quẽ miſerat de Cantia venerabilis archiepiſcopus Iuſtus, verbum ſalutis cum ſua gente ſuſcepit, anno regni ſui vn-

A.C. decimo. Aduentus autem Anglorum in Britanniam plus minus anno clxxx. Eiq; Paulino ſedem epiſcopus Eboraci dedit. Eo tempore apud Scotos in obſeruatione xiiij. lunæ paſchalis error maxim9 exortus eſt: quorũ errorem Honorius papa per epiſtolam ſuam redarguit. Sed & Ioannes qui ſucceſſori eius Seuerino in pontificatu ſucceſsit, cum adhuc electus in pontificatu, pro eodem errore xiiij. lunæ, ſimul & pro Pelagiana hæreſi, quæ apud eos recrudeſcebat, ſcripſit.

639 Heracleonas cum matre ſua Martina, annis iij. Cyrus Alexandriæ epiſcopus, Sergius & Pyrrhus regiæ vrbis epiſcopi, Acephalorum hæreſin inſtaurantes, vnã operationẽ in Chriſto diuinitatis & humanitatis, vnam quoq; voluntatem dogmatizabãt. E quibus Pyrrhus ſub Theodoro papa Romam veniens ex Africa, ficta, vt poſt apparuit, pœnitentia, obtulit eidẽ papæ præſente clero & populo libellũ cum ſua ſubſcriptione, in qua damnabantur omnia quæ à deceſſoribus ſuis ſcripta vel acta ſunt aduerſus catholicam fidem: vnde & benigne ſuſceptus eſt ab eo, quaſi regiæ pontifex ciuitatis: ſed quia reuerſus, eundem ipſum errorem repetijt, memoratus papa Theodorus, ſacerdotum ſynodo aduocata in baſilica beati Petri apoſtoli, condemnauit ipſum Pyrrhum ſub vinculo anathematis.

642 Conſtantinus filius Heraclij, menſibus ſex. Pyrrhi ſucceſſor Paulus, non tantùm peſtifera doctrina ſicut deceſſor eius, ſed & aperta perſecutione

ſecutione catholicos cruciat, apocriſiarios ſan A. C.
ctæ Romanæ eccleſiæ, qui ad eius correctionē
miſsi fuerát, partim carceribus, partim exilijs,
partim verberibus afficiens. Sed & altare eorū
in domo Placidiæ ſacratum in venerabili ora-
culo ſubuertens diripuit, prohibēs eos ibi miſ
ſas agere: vnde & ipſe ſicut prædeceſſores ip-
ſius, ab apoſtolica ſede, iuſta ſatis diſpoſitione
damnatus eſt. Dagobertus Francis regnat,
Sygibertus filius eius Auſtraſijs.

Conſtantinus, filius Conſtantini, imperator 641
annis xxviij. Hic Conſtantinus deceptus à
Paulo, ſicut Heraclius auus eius à Sergio eiuſ
dem ciuitatis epiſcopo, expoſuit typum aduer
ſus catholicam fidem: nec vnam, nec duas vo-
luntates, aut operationes in Chriſto definiens
eſſe confitendas, quaſi nihil velle vel operari
credendus ſit Chriſtus. Vnde Martinus papa
congregata Romæ ſynodo cv. epiſcoporum,
damnauit ſub anathemate præfatos Cyrum,
Sergium, Pyrrhum, & Paulum hæreticos.
Poſt hæc miſſus ab imperatore Conſtantino
Theodorus exarcus, tulit Martinum papam
de eccleſia Conſtantiniana, perduxitq; Con-
ſtantinopolin: vbi cum pro catholica veritate
apoſtolicè ageret, relegatus Cherſonam, ibidē
vitam finiuit, multis in eodem loco virtutum
ſignis vſq; hodie refulgens. Facta eſt autem ſy-
nodus præfata, anno ix. imperij Conſtantini,
menſe octobri, indictione viij. Clarentius vir
ſatis eruditus Viennenſis epiſcopus claruit.
Vitellianus papa Romæ ordinatur: ſub quo

A. C. Conſtátinus imperator beato Petro apoſtolo miſit euágelia aurea gẽmis albis mira magnitudine in circuitu ornata. Ipſe poſt aliquot annos idem per indictionem vj. Romá veniens, obtulit ſuper altare apoſtolorum, pallium auro textile, toto exercitu cũ cereis eccleſiá intrante. Sequenti anno facta eſt eclipſis ſolis, v. nonas Maij, quaſi decima hora diei. Vitellianus papa Theodorum archiepiſcopum & Adrianum abbatem, virum ſanctum atq; doctiſsimum in Britániam mittit: qui plurimas eccleſias Anglorum doctrina eccleſiaſtica fœcundarunt. Conſtantinus imperator poſt plurimas depredationes in prouincijs factas, occiſus in balneo perijt, indictione xij. Sed non longo tempore Vitellianus papa obijt.

669 Conſtantinus filius Conſtantini ſuperioris, annis xvij. Sarraceni Siciliá inuadunt, & prę da nimia ſecum ablata, mox Alexandriam redeunt. Agatho pontifex Romanæ eccleſię cõſtituitur: qui ex rogatu Conſtantini, Tiberij, Heraclij, pijſsimorum principum, miſit in regiam vrbẽ legatos ſuos: in quibus erat adhuc Ioannes diaconus non longe pòſt epiſcopus, pro feciẽda adunatione Dei eccleſiarum. Qui benigniſsimè ſuſcepti à fidei catholicæ defenſore Conſtantino, iuſsi ſunt remiſsis diſputationib. philoſophicis, pacifico colloquio de vera fide perquirere, datis eis de bibliotheca Conſtantinopolitana catholicorum patrum quos petebat, libellis. Affuerunt autem & epiſcopi cl. præſidente Georgio patriarcha regię

vrbis,

vrbis,& Macario Antiochiæ. Conuicti ſunt itaque qui vnam voluntatem & operationem aſtruebant in Chriſto, falſaſſe catholicorum patrum perplurima dicta. Finito cōflictu, Georgius correctus eſt. Macarius verò cum ſuis ſequacibus ſimul & prædeceſſoribus, Cyro, Sergio, Honorio, Pyrrho, Paulo, & Petro, anathematizatus eſt: & in loco eius Theophanus abbas de Sicilia, epiſcopus Antiochiæ factus. Tantaque gratia legatus catholicæ pacis comitata eſt, vt Ioannes Portuenſis epiſcopus, qui erat vnus ex ipſis, dominico octauarum paſchę, miſſas publicè in eccleſia ſanctæ Sophię, coram principe & patriacha Latine celebraret. Hęc eſt ſexta ſynodus vniuerſalis Cōſtantinopoli celebrata, & Græco ſermone cōſcripta temporibus papæ Agathonis, exequēte & reſidente Conſtantino pijſsiīno imperatore intra palatiuum ſuum, ſimulque legatis apoſtolicæ ſedis, & epiſcopis cl. reſidentibus. Prima enim vniuerſalis ſynodus in Nicea congregata eſt contra Arriū, cccxviij. patrum, tēporibus Iulij papę ſub Conſtantino principe. Secunda, Cōſtantinopoli, centū quinquaginta patrum cōtra Macedonium & Eudoxium, temporibus Damaſi papæ, & Gratiani principis, quando Nectarius eiuſdem vrbis eſt ordinatus epiſcopus. Tertia in Epheſo. cc. patrū contra Neſtorium epiſcopum Auguſtę vrbis, duas perſonas in domino Ieſu Chriſto prædicātem, ſub Theodoſio magno principe, & papa Cæleſtino. Quarta, in Calchedonia. pa-

A.C. trum Dcxxx.ſub Leone papa,tẽporibus Martiani principis,cõtra Eutychẽ nefandiſsimorum præſulem monachorum.Quinta autem, Cõſtantinopoli,tẽporib. Vigilij papæ,ſub Iuſtiniano imperatore, contra Theodorum & omnes hæreticos.Sexta hęc de qua in pręſenti loco diximus. Sindulphus Viennenſis eccleſiæ epiſcop9,clarus habetur. Sancta virgo Chriſti Hedilſtruda,filia Annę regis Anglorũ, & primo alteri viro, & poſtea Hecfrido regi conjunx data,poſtquam xij.annis thorũ maritalem incorrupta ſeruauit, ſumpto velamine ſanctimonialis efficitur:nec mora, etiã virginum mater & nutrix: cuius merita teſtatur etiam caro mortua,quæ poſt xvj.annos ſepulturæ,cum veſte qua inuoluta eſt, incorrupta vt virgo manſerat,reperitur.Dagobertus rex eccleſias ſanctorum ditauit, eiſque multa largitus pacifice & quiete regnum tenuit Francorum.Sindulpho epiſcopo defuncto,Hecdicus Viennenſis eccleſiæ pręſulatum ſuſcepit, magnæ religionis vir.claruit autem vſque ad vltimum tempus Iuſtiniani imperatoris, cuius & tempore obijt.

686 Iuſtinianus minor, filius Conſtantini,imperator factus,annis x. Hic conſtituit pacem cum Sarracenis,terra mariq́ue decennio.Sed & prouincia Africa quæ fuerat tanta à Sarracenis,Carthagine capta atque deſtructa, Romano imperio ſubiugata eſt. Dagobertus rex valida febre ęgrotans,mortuus eſt Spinogilo villa in pago Pariſienſi atque in eccleſia

beati

beati Dionyſij martyris ſepultus eſt: luxe- A. C.
runtque eum Franci diebus multis. Regnauit autem quadragintaquatuor annis. Eius loco conſtituerunt Franci Chlodoueum filium eius regem: cuius vxor Baltildis, de genere Saxonum. Sygibertus rex Auſtraſię, Pippino defuncto Grimoldum filium eius maiorem domus inſtituit. Non longe poſt defuncto Sygiberto rege, Grimoldus filium eius, paruum Dagobertum nomine, totondit, ac Dodoni Pictauienſi epiſcopo ſub cuſtodia dirigit. Franci plurimum inde indignati, captũ Grimoldum Chlodoueo regi tradunt: qui poſuit eum Pariſijs in cuſtodia: ibique diu excruciatus, vitam finiuit. Chlodoueus rex temere agens, brachium beati Dionyſij martyris abſcidit. Ab eo tempore ſicut Franci tenuerunt, regnum ipſorum cadere cœpit, varijs caſibus moleſtatum. Chlodoues rex multis illectus vitijs, tandem ex Baltilde regina tres filos habuit, Chlotharium, Childericum, atque Theodericum. Iuſtinianus beatę memorię, Romanę eccleſię põtificem Sergium, quia Synodo hæreſeos quam Conſtantinopoli fecerat, parere & ſubſcribere noluit, miſſo Zacharia protoſpatario ſuo, iuſsit Conſtantinopolin deportari. Sed præuenit militia Rauennatis vrbis, vicinarumq; partium, iuſſa nefanda principis, & eundem Zachariam ab vrbe Roma contumelijs & iniurijs repulerunt. Chlodoueus rex nimium lubricus deceſsit, cum regnaſſet annis xvj, Fráci Chlo-

I.C. tharium filiũm̃ eius regem conſtituunt. Herchinoldo maiore domus defuncto, Franci in incertum euntes, Ebroinum in hac dignitate vt maior eſſet in aula regia conſtituunt. Chlotharius quatuor annos regnans obijt. cuius loco Franci Theodericum fratrem eius erigũt. Childericũ alium fratrem eius ſimul cum Vulfeldo duce in Auſtriam regnare dirigunt. Papa Sergius ordinauit venerabilem virum Vuilibrodum cognomine Clemẽtem, Friſionũm genti epiſcopũ. Caldeoldus epiſcopus Viennẽſem eccleſiã rexit vſq; ad tẽpora Theoderici regis. Iuſtinian9 imperator ob culpã perfidię, regni gloria priuat9, exul in Põtũ ſecedit.

696 Leo imperator, annos duos. Papa Sergius in ſacrario beati Petri capſam argenteam quæ in angulo obſcuriſsimo diutiſsimè iacuerat, & in ea crucem diuerſis ác precioſis lapidibus adornatam, domino reuelante reperit: de qua tractis quatuor petalis, quibus gemmæ incluſæ erant miræ magnitudinis, portionem ligni ſalutiferi dominicæ crucis interius repoſitam inſpexit. Quæ ex eo tempore omnibus annis in baſilica Saluatoris quæ appellatur Cõſtantiniana, die Exaltationis eius ab omni oſculatur atque adoratur populo. Dodolenus Viennẽſis epiſcopus habetur. Frãci Ebroino inſidias parantes, Theodericum de regno abijciunt, Ebroinum Luxouio monaſterio tondent: Childericum ſuper ſe regem leuant: maiorem domus, Vulfuoldum. Sed non multo poſt, propter leuitatem animi

ſui

ſui idem Childericus à Francis interficitur: A.C.
Vulfuoldus fuga elabitur. Franci Leodoſium Archenoldi filium, maiorem domus conſtituunt. Theodericum in regno aduocant. Dicitur in hoc conſilio fuiſſe Leodegarius venerabilis epiſcopus Auguſtodunenſis, & Gerinus frater eius. Ebroinus itaque magnæ impietatis homo, clericaturam abijciens, à Luxonio cœnobio egreſſus, ſeductus ſine dubio ab ſpiritu mendacij, qui dixerat ei, quòd duodeviginti annis viueret, in Franciam reuertitur. Copijs vndecunque ſibi aggregatis, ad Audoënum epiſcopum Rothomagenſem dirigit. Mox reſponſo inde accepto, tyrannicè contra hoſtes debacchatus, Leüideſium fide captum occidit. Ac ſic principatum vi ſub Theoderico rege obtinuit: continuo ſanctum Leodegarium epiſcopum diuerſis pœnis affectum gladio percuſsit: Gerinum quoque fratrem eius diu excruciatum peremit: multos cogens in exilium, ablatis facultatibus, de quibus Vulbaldus & Ragnebertus illuſtres viri, multis preſsi iniurijs, virtute venerabiles occumbunt. Vulfuoldo decedente, Martinus & Pippinus iunior filius Anſegiſili, regibus decedentibus, dominabantur in Auſtria. Moto prælio contra Theodoricum regem & Eboinum, Martinus fuga lapſus Lugduno cloaca ſe recluſit. Pippinus quoque è latere euaſit: Ebroinus datis ſacramentis, Martinum ad regem Theodoricũ venire ſuadet: ille credulus, mox cum ſuis interfectus

A. C. eſt. Ebroinus crudelitate nimia ſęuus, ab Hermenfrido Franco interfectus eſt: Ermēfridus in Auſtriorum regnum ad Pippinum fugiēs, euaſit. Erat tunc temporis vir oculis cęcatus, vnus de illis quibus Ebroinus effoderat lumina, in inſula Lugdunenſis prouincię, quę Barbara dicitur. Qui cùm nocturno tempore ſuper ripam Sicannę fluminis orandi gratia reſideret, audiuit nauigantium impetum, & magna vi brachiorum contra impetum fluminis inſurgentium. Cumque interrogaret, quo nauigium illud tēderet, vox in auribus eius percrepuit: Ebroinus eſt, quem ad Vulcaniam ollam deferimus. ibi enim facti ſui pœnas luet. Hoc idem vir audiuit ad conſolationem ſui, vt ſciret quam pœnam perſecutores iuſtorū ſentirent. Reuerentiſsimus eccleſiæ Lindiſfarnenſis in Britannia ex Anachorita antiſtes Cuthbertus, totam ab infantia vſque ad finem vitam miraculorum ſignis inclitam duxit. Cuius venerabile corpus humatum poſt vndecim annos, quaſi eadem hora fuiſſet defunctus, cum veſte qua tegebatur incorruptum inuentum eſt. Franci Vuaratonem pro Ebroino, maiorem domus faciunt. Qui pacem cum Pippino componit. Pippinus cum Giſlemaro Vuaratonis filio, contra voluntatem patris agente, ciuilia bella habuit. Sed Giſlemarus à Deo percuſſus obijt. Pater eius Vuarato principatum recepit. Sanctus Audoenus epiſcopus, virtutibus clarus, migrauit ad dominum.

Poſt

Poſt Vuaratonem, Berthariũ, maiorem domus ſtatura & ſapientia puſillum, Franci conſtituunt. Pippinus cum Theoderico & Berthario bellum inijt, & vicit. A. C.

Tiberius imperator, annis ſeptem. Synodus Aquileię facta ob imperitiam fidei, quintum vniuerſale concilium ſuſcipere diffidit, donec ſalutaribus beati papæ Sergij monitis inſtructa, & ipſa huic cum cæteris Chriſti eccleſijs annuere conſentit. Ioannes pontifex Romanus habetur, qui Sergio ſucceſſerat. Bobolinus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus, inſignis claruit. Poſt quem Georgius magnę virtutis epiſcopus, in eadem vrbe conſtituitur. Giſulphus dux gentis Longobardorum Beneuēti Campaniá igne, gladio, & captiuitate vaſtauit: cumq; non eſſet qui ei reſiſteret, Ioannes papa miſsis donarijs plurimis & legatis, vniuerſos captiuos redemit, atque hoſtes domum redire fecit. Cui ſuccedit alter Ioannes, qui miro opere oratoriũ ſanctæ Dei genitricis Mariæ in eccleſia beati Petri conſtruxit. Eritbertus rex Longobardorum, multas cortes & patrimonia Alpium Cottiarum, quę à Longobardis fuerāt ablata, iuri apoſtolicæ ſedis reſtituit, & hanc reſtitutionem aureis ſcriptam literis, Romá direxit. Pippinus Auſtraſiorum dux, Theodericum regem cepit, atque theſauris acceptis, Nordebertum quendam de ſuis Maiorem domus ſub rege eodem conſtituit. Ipſe in Auſtriam remeauit. Habuit autem ex vxore ſua nobili, duos filios, Dro- 699

n

A. C. gum, & Grimoldum. Drogus ducatũ in Campania accepit.

706 Iuſtinianus ſecundus, cum Tiberio filio, annis ſeptem. Hic auxilio Terbellij regis Bulgarorum regnum recipiens, conuictos occidit eos qui ſe expulerant, patritios & Leonem in loco eius vſurpauerant: necnon, & ſucceſſorem eius Tiberium, qui eum de regno eiectum toto tempore quo ipſe regnauit, in eadem ciuitate tenuerat in cuſtodia. Callinicum verò patriarcham, erutis oculis, miſit Romam, & dedit epiſcopatum Cyro, qui erat abbas in Ponto, eumque exulem aluerat. Hic papam Conſtantinum ad ſe venire iubens, honorificè ſuſcepit & remiſit: ita vt die dominica cum miſſas ſibi facere iuberet, communionem de manu ipſius acceperit. Quem proſtratus in terra, pro ſuis peccatis intercedere rogans, cuncta eccleſiæ priuilegia renouauit. qui cùm exercitum mitteret in Pontum ad comprehendendum Philippicũ, quem ibi relegauerat, conuerſus omnis exercitus ad partem Philippici, fecit eum ſibi imperatorem: reuerſusq; cum eo Conſtantinopolin, pugnauit contra Iuſtinianum, duodecimo ab vrbe miliario, vicitque atque occidit. Regnauitq; Philippicus loco Iuſtiniani. Francis adhuc Theodericus regnabat. Deodatus Viennenſis epiſcopus, magnæ parſimoniæ vir, florebat.

712 Philippicus imperator, annum vnum, meſes ſex. Hic eiecit Cyrũ de pontificatu, eumq;

A.C. redire ad gubernãdum monaſterium ſuũ præcepit: quique praui dogmatis literas Conſtantino miſit pontifici: quas illè cùm apoſtolicæ ſedis concilio reſpuit, & huius rei cauſa fecit picturas in porticu ſancti Petri, qui acta ſex ſynodorum vniuerſalium cõtinent. Nam & huiuſmodi picturas cùm haberentur in vrbe regia, Philippicus iuſſerat afferri. Statuitque populus Romanus, ne hæretici imperatoris nomen, aut in chartis, aut in figuris ſolidis ſuſciperent: vnde nec eius effigies in eccleſiam introducta eſt, nec nomen ad miſſarum ſolennia prolatum. Captus igitur Philippicus ab Anaſtaſio oculis priuatus eſt, nec tamen occiſus. Theodericus rex Francorum, mortuus eſt, qui regnauit annis xix.

Anaſtaſius imperator, annos tres. Hic literas Conſtantino pontifici Romam miſit, per Scholaſticũ patritium & exarchum Italiæ, in quibus ſe fautorem catholicæ fidei, & ſancti ſexti concilij prædicatorem eſſe docuit. 714

Chlotharius filius Theoderici puer, Frãcis regnauit annos tres, cui ſucceſsit Childebertus frater eius, vir inclitus. Defuncto Northberto maiore dom⁹, Grimoldus Pippini fili⁹ effectus eſt. Pippinus multa bella geſsit cõtra Rittodum gentilem Friſonum ducem, ſimiliter cõtra Sueuos, vel alias quàm plures gentes. Blidramnus Viennenſis eccleſiæ epiſcopus. Leutbrandus rex Longobardorum, donationẽ Alpium patrimonij Cottiarum quã Heribertus rex fecerat, ſed ille repetierat am-

A.C. monitione venerabilis papæ Gregorij confirmauit. Drogo filius Pippini defungitur hybernali tempore, anno incarnatiõis domini, dccviij. Anepos epiſcopus, ſecularis conuerſationis vir, duxit exercitum Francorum contra Vuiliarium in Sueuos, vbi grauiſsima cædes facta eſt, anno incarnationis domini ſeptingenteſimo duodecimo. Bonæ memoriæ Childebertus rex migrauit, regnãs tredecim annos: & ſepult⁹ eſt Cauciaco monaſterio in baſilica S. Stephani protomartyris. regnum ſuſcepit Dagobertus adhuc puer, filius eius: Maior domus Grimoldus, vir modeſtus & iuſtus, qui habebat Ratbodi ducis filiam Theuſnindam in coniugium. nam ex alia fœmina Theudoaldum habuerat. Ægrotante itaque Pippino genitore eius, dum ad viſitãdũ eum veniſſet, à Rangario Friſone gẽtili peremptus eſt, in baſilica ſancti Landeberti. Pater eius Theudoaldum in honore defuncti patris inſtituit Leodico, anno incarnationis domini dccxiiij. in mẽſe Aprili. Nec multo poſt Pippinus pater eius mortuus eſt, eodẽ anno, medio Decembri. Obtinuit autem principatum ſub nominatis regibus annis vigintiſeptem. Hecbertus vir ſanctus de gente Anglorum, pro cœleſti patria peregrinus, ſacerdotium Chriſti exornans, plurimas Scoticæ gentis prouincias ad canonicã paſchalis temporis obſeruantiam, à qua diutius aberrauerant, pia prædicatione conuertit, anno ab incarnatione domini, dccxv.

Theo-

Theodoſius imperator,anno vno.Hic ele- A. C.
ctus in imperatorem,Anaſtaſium apud Nice- 717
am ciuitatem graui prælio vicit:datoque ſibi ſacramento,presbyterum fecit ordinari. Ipſe verò vt regnũ accepit, cum eſſet catholicus, imaginem illam venerandam in qua ſanctæ ſex ſynodi erant depictæ,& à Philippico fuerat deiecta,priſtino loco in vrbe regia erexit. Tiberis fluuius alueum ſuum egreſſus ita excreuit,vt ad vnam & ſemis ſtaturam in via publica extumeſceret,multaque excidia Romanæ ciuitatis faceret. A porta deniq; S.Petri vſque ad pontem Miluum aquę deſcendentes ſe coniungebant. Manſit autem diebus vij. Cum ciues crebras letanias agerent, reuertitur octaua die. Amore diuino inflãmati multi Anglorum gentis de Britannia Romã venire his temporib.maximè ſtuduerunt, ibiq; ob ſignum religionis tonſurã clericalem ſuſcipere. Tunc etiã reuerendus abbas Geolfridus annos natus lxxiiij. cũ eſſet presbyter annis xlviij. Abbas autem, annis xxxv. vbi Lingonas peruenit defunctus,atq; in eccleſia beatorum Geminorum martyrum ſepultus eſt.

Carolus Pippini filius ex alia vxore,cum captus à Pletrude Pippini quondã vxore teneretur,auxiliante domino euaſit.Saxones terram Matuariorũ deuaſtauerũt.Eoldus Viennenſis epiſcopus iam habebatur.

Leo imperator,annos ix. Sarraceni cũ im- 718
menſo exercitu Conſtantinopolin veniẽtes, triennio ciuitatem obſident, donec ciuibus

A. C. multa inſtantia ad deum clamantibus, multi corũ fame, frigore ac peſtilentia perirẽt, ac ſic pertęſi obſidionis abſcederent. Qui inde regreſsi, Bulgarorum gente quæ eſt ſuper Danubium, bello aggrediuntur: & ab hac quoque victi refugiunt, ac naues ſuas repetunt. Quibus cùm altum peterent, inruente ſubita tempeſtate, plurimi etiam, merſis, ſiue confractis per litora nauibus, necati ſunt. Leutbrãdus rex audiens, quòd Sarraceni depopulata Sardinia, etiam loca illa fœdaſſent, vbi oſſa beati Auguſtini epiſcopi propter vaſtationẽ Barbarorũ olim tranſlata, & honorificè fuerant condita, miſit, & dato precio accepit, & tranſtulit ea in Ticinum. Ibique in monaſterio quod Cella aurea vocatur, quod & ipſe cõ
669 ſtruxit, condigno honore recondidit. Tunc ſanctus epiſcopus Eoldus Viennenſem eccleſiam rebus auxit. Erat enim affinis Francorũ regibus, quique etiam intra ciuitatem in honore beatorum martyrum Thebæorum, Mauricij & ſociorum eius, domunculã cryptatim conſtruxit: ibique non mediocrem partem reliquiarum, ſiue ex his martyribus, ſiue ex alijs poſuit. Atque ex eo tempore res eccleſiæ nomine beati Mauricij attitulãtur, quando ex antiquo & maior domus in honore ſeptẽ martyrum Machabæorum, & facultates eiuſdem eccleſiæ ſub nomine eorum à fidelibus offerrentur, & conſecratæ manerent. Dagobertus rex, annis quinque regnans, mortuus eſt In illis diebus paulo ante Franci mutua cæde ſe ſter-

ſe ſternunt, ac Theodoaldum Grimoldi Iuſti- A. C.
filium valide perſequendo fugant, electo Raganfrido in principatum maioris domus. Frãci Danielem quẽdam clericum poſt abiectionem tonſuræ, in regno ſtabiliunt, atque Chilpericum nuncupant. Exercitum vſque fluuium Moſam contra Carolum commouent. Ex alia parte Ratbodus dux cum Friſonibus contra eundem ipſum Carolum inſurgit: pugna valida commiſſa cum Friſonibus, Carolus graui damno afflictus, dilapſus eſt. Ratbodus vſque ad Coloniam cuncta deuaſtãs peruenit, menſe Iulij, anno incarnationis domini, Dccxv. Chilpericus ſimul cum Ragamfrido Arduennã ſyluã ingreſſus, magno exercitu vſq; Rhenum ciuitatemque Coloniam peruenerunt, theſaurum multum à Plectrude accipientes, vaſtanteſq; terram, reuerſi ſunt ad Amblauiam: ſed ſubitò Carolo ſuper eos irruente maximum à copijs ſuis diſpendium ſuſtinent. Iterum Carolus exercitu commoto aduerſus Chilpericum vel Ragamfridũ pergit. Illi contrà, hoſte parato, bellum accelerant, in loco nuncupato Vicieco, die dominica, illuceſcente die, infra quadrageſimam, xiij calendis aprilis, anno incarnationis ſeptingenteſimo decimo ſeptimo. Chilpericus & Ragamfridus fugati, penes Carolum victoria fuit: Coloniam venit, theſauros patris ſui à Plectrude recepit: regem ſibi Chlotharium ſtatuit. Chilpericus & Ragamfridus Eudonem ducem in adiutorium expetunt. Con-

A. C. tra quos Carolus intrepidus pergit. Eudo Pariſios fugiẽdo peruenit. Chilpericus theſauris regalibus ſublatis, trans Ligerim in Aquitaniã ſe eripuit. Chlotharius rex eo anno mortuus eſt. Poſt Eoldum epiſcopum Eobolinus Viennenſis epiſcopus ſucceſsit. Huic Oſtrebertus vir ſtrenuus & nobilis epiſcopus ſuccedit. Hic ſepultus eſt in villa quadam proprietatis ſuę Iulidiaco, non longe à Sequána fluuio. Carolus legationem ad Eudonem miſit, amicitiaſq; cum eo componit. Cui Eudo Chilpericum regem cum multis muneribus reddidit; ſed idem non diu in regno reſedit. Siquidẽ Nouiomo ciuitate mortuus ac ſepultus eſt. Regnauit autẽ annis plus v. Franci Theodericũ Dagoberti iunioris filium, regem ſuper ſe conſtituunt. Carolus maior domus & Auſtraſiorũ princeps, vaſtans omnia, & Saxonum agros diripiens, ad Vuiſorem peruenit. Ratbodus Friſonum dux, moritur, & Carolus cũ Saxonib. bellũ iniit: ibi grauiſsima cędes hominũ altrinſecus morientium. Poſt aliquot annos in Baiouariã iter arripuit, Baiouarioſq; cũ labore maximo ad deditionem coegit. Poſt reluctantib. iterũ occurrit. & ſecũda vice fortitudine exercitus ſui ſuperdomuit. Iterũ abiit in Saxoniã, deinde ad Sueuos cõtra Lantfridum, quos ab infeſtatione nimia repręſsit. Exinde exercitũ commouet contra Eudonem Aquitaniorũ ducem, fuitq; vſq; in Vaſconiã fugato Eudone. Sarraceni multis copiis nauibuſq; plurimis longe lateq; plurimas vrbes tam Septimaniæ

quàm Viennenſis prouinciæ vaſtant. Contra A. C.
quos Carolus expeditionẽ ducens, grauiterq́;
eos fundẽs, in Hiſpanias repulit; facta concertatio menſe octobri, gerens & alia diuerſis in partibus prælia, iterũ poſt aliquot annos perrexit vſq; in Vaſconiã, Aquitaniã depopulatus. mortuo Eudone contra filios illius arma corripuit, eosq́; vehementer afflixit. Sed variante concertatione, cum ex vtriſq; partibus plurimi cæderentur, tandem fœdus non diu manſurum ineunt. Sarraceni pene totam Aquitaniã vaſtãtes, & late alias prouincias igne ferroq; ſuperãtes, Burgũdiã diriſsima infeſtatione deprædantur, pene omnia flãmis exurẽtes, monaſteria quoq; ac loca ſacra fœdãtes, innumerũ populũ abigunt, atq; in Hiſpanias tranſponunt. Contra quos Carolus iterum expeditionẽ mouit. Quibus forti manu reſiſtẽs, cæſa inde maxima multitudine, reliquos qui ſuperfuerunt fugere compulit: è quibus pauci euaſere. Vuilicarius Auſtreberto venerabili epiſcopo Viennæ ſuccedit. Qui ob cladẽ Sarracenorũ, cum eſſet domus præclariſsima martyrũ citra Rhodanũ, ab eis iam incẽſa, oſſa beati Ferreoli cum capite Iuliani martyris intra vrbẽ tranſtulit, eiſq́; accelerato opere: non magno precio eccleſiã cõſtruxit: vbi & eorundẽ martyrum reliquias reuerenter cõpoſuit. Idẽ Vuilicarius, cùm furioſo & inſano ſatis conſilio, Frãci res ſacras eccleſiarum ad vſus ſuos retorquerent, videns Viennenſem eccleſiam ſuam indecenter humiliari, relicto epiſcopatu in

A. C. monaſterium ſanctorum martyrum Agaunenſium ingreſſus, vitam venerabilem duxit. Vaſtata & diſsipata Viennenſis & Lugdunenſis prouincia aliquot annis ſine epiſcopis vtraq; eccleſia fuit, laicis ſacrilege & barbare res ſacras eccleſiarum obtinentibus. Anno incarnationis domini, dccxli Carolus Pippini filius Francorum dux defunctus eſt, principatum illius obtinente Carlomanno & Pippino fratre eius. Childericus in regno Francorum ſubſtituitur.

727 Conſtantinus imperator, annos xxvi. Carlomannus & Pippinus contra Hunaldum ducē Aquitaniorum exercitū mouēt, ceperuntq; caſtrum quod vocatur Lucas: in ipſo itinere poſiti diuiſerunt ſibi regnū Francorū, in loco qui dicitur Vetus Pictauus. Eodē anno Carlomannus Alamanniá vaſtauit. Carlomannus & Pippinus ineunt pugná cū Odilone duce Baiouariorū. Eodē anno Carlomānus cū Saxonibus cōflictum habuit: cepitq; caſtrū quod dicitur Hochſeoburg & Theotecnum Saxonē placitando ſibi conquiſiuit, anno incarnationis domini dccxliij. Iterū Pippinus & Carlomannus expeditionem habuerunt in Saxoniam, anno incarnationis domini, dccxliiij. captuſq; eſt Theodericus Saxo. Sequenti anno nullā fecerūt expeditionē, eo quod Carlomānus diſpoſitū haberet ſecularē militiá relinquere, & ipſo anno parauit iter ſuū, parauitq; ſe frater eius Pippinus honorifice ab obſequiū illius, anno incarnationis domini dccxlvi. Carlomannus ſecundum

cundum votum ſuum Româm abijt, ibiq; ſe A. C.
totondit,atq; monaſterium in monte Sareptę
in veneratione ſancti Silueſtri cōſtruxit,ibiq;
ſub monaſtico habitu aliquo tēpore vixit. Inde ad ſanctum Benedictū inCaſsino mōte peruenīens,monachis ſociatus eſt. Grifo ante faciem Pippini ducis fugit in Saxoniam. Pippinus per Thoringiam iter arripiens, introiuit in Saxoniam, peruenitq; ad fluuium Miſſaha in loco qui dicitur Scaamgi.Grifo adiungens ſecum Saxonum multitudinem, ſuper fluuium Oacrū in loco qui dicitur Horahim : illuc quuq; eum eſt Pippinus inſecutus. Sed Grifo arripiens fugam,peruenit vſq; Baiouariam, ducatumq; ipſum ſibi ſubiugauit : Taſsilonem atq; Iltrudem captos ſubdidit. Suuidger ad auxilium ei venit. Hoc audiens Pippinus,iter poſt eum arripiēs,captum Grifonem ſecum adduxit, ſimul cum Lantfrido atq; Suuidger : Taſsilonem verò in ducatum Baiouariorum poſuit,eiq; per beneficium Baiouariam commiſit. Grifoni quoq; in partibus Auſtriæ duodecim comitatus dedit:inde pòſt Grifo fugiens Vuaifario Hunoldi filio Aquitaniorū duci ſe coniunxit: ibiq; ambo cōtra Pippinū rebellionē parant.Interim dum copię parantur,miſit Pippinus Vtgardum Vuisburgēſem epiſcopum & Fulradum capellanū ſuum ad Zachariam,tunc tēporis pontificē Romanū,vt interrogarēt eum, ſi ita manere deberēt reges Frācorum, cùm pene nullius poteſtatis eſſent,iam ſolo regio nomine cōtenti.Quibus

A. C. Zacharias pontifex reſponſum dedit, regẽ potius illum debere vocari qui rempublicã regeret. Reuerſis legatis abiectoq; Childerico, qui tunc regiũ nomẽ habebat, Franci per conſilium legatorum & Zachariæ pontificis electũ Pippinum regẽ ſibi conſtituunt: Childericus tõſuratus, & in monaſterium miſſus eſt. Mox Pippinus rex Francorum factus, bellum in Saxoniam mouit: in quo Childegarius epiſcopus à Saxonibus occiſus eſt in caſtro quod dicitur Vuitbergh. Victor Pippinus peruenit vſq; ad locũ qui Rhime dicitur: inde reuerſus, nũciatur ei quod Grifo frater eius dũ Italiam intrare vellet, apud Moriuennã occiſus eſſet, cuius mortẽ licet perfidi patriæ adeo doluit. Zacharia põtifice defuncto Stephanus ſuccedit. Tunc temporis ſanctus Bonifacius archiepiſcopus Mogõtiacenſem regebat eccleſiam. Prædicator venerabilis maximam multitudinẽ Friſonũ ad Chriſtum conuertit: Vuilicarius relicta Viennẽſi ſede, Romam primùm abijt, ibiq; papæ Stephano notus efficitur: interiecto nõ multo tempore Agauni monaſterium martyrum in curã ſuſcepit. Aiſtulphus Longobardorum rex, nimis perfide teſtamenta dono prædeceſſorum eius beato Petro collata perrupit, atq; facultates Romanæ eccleſiæ militibus ſuis dedit. Hac vrgente neceſsitate Stephanus papa in Franciã auxiliũ petiturus, ad Pippinũ venit. Carlomanus quoq; frater Pippini regis conſilio Aiſtulphi vt vulgatur, in eadẽ volũtate cõſentiẽte abbate eius

vt pe

vt petitionem Stephani pontificis caſſaret, & ipſe in Franciam venit. Stephanus pontifex vncto Pippino in regem, duos quoque filios eius Carolum & Carlomannum pariter vnxit. Beatus Bonifacius archiepiſcopus in Friſia verbum domini prędicans, martyrium impleuit. Pippinus rex poſt vnctionem apoſtolicam, in Italiam cum exercitu properat, tranſitúmque per ciuitatem Viennam faciens, Carlomannum fratrem ſuum monachum ibi miſit, ſimul cum regina Bertrudá: ibi Carlomannus ægrotans obijt. Aiſtulfus audito Pippini regis aduentu, cluſis prohibitis, cum Longobardis obuiam Pippino peruenit. Sed Pippinus rex vi inſiſtens bellando, auxiliante beato Petro Italiam ingreſſus eſt: & remiſſo pontifice Stephano, per Fulradum alioſque miniſtros ad ſedem ſuam, ipſe Papiam vbi Aiſtulphus ſe recluſerat, obſedit. At ille cernens ſe non poſſe euadere, promiſit omnia beato Petro & eccleſiæ Romanæ reſtituturũ. Obſides igitur quadraginta ſimul cũ iuramento dedit. Sicque obſidione liberatus eſt: rex verò Pippinus in Frácia redijt. Sed Aiſtulphus vt perfidus omnia mẽtitus eſt. Ob quá cauſam rex Pippinus, Italiá iterũ ingreſſus, Papiá obſedit: Aiſtulphũ intus clauſit. Aiſtulphus iterũ ſacramento nimiũ coactus, firmauit ſe omnia redditurũ: inſuper Pippinus rex Raúenná totamque Pentapolin ſanctis apoſtolis Petro & Paulo tradidit. Reuerſo rege Pippino Aiſtulphus dũ venatũ pergit, diuino iudicio ſubito A. C.

A. C. percuſſus,interijt. Interiecto tẽpore Deſiderius in regnũ Longobardorũ ſucceſsit. Conſtãtinus imperator miſſis donis regi Pippino ſimul organo muſico,pacẽ cũ Francis ſtatuit. Tenente placitum Pippino rege in Compendio, Taſsilo dux Baiouariorũ ad illum ibi venit,ſeq; illi in vaſſallum commiſit, atq; ſuper corpora ſanctorum martyrum Dionyſij, Ruſtici,& Eleutherij,ſimul & ſuper corpora ſanctorum confeſſorum Martini & Germani iurauit,vt in omnib. diebus vitę ſuæ regi filijsq; eius integrã fidem cum ſubditione ſeruaret. Acta ſunt hæc anno incarnationis domini dcclviij. Omnesq; maiores Baiouariorũ vnà cum ipſo ſacramẽtis iurationũ obſtricti ſunt. Bertericus Viennenſem eccleſiam homo ſimplex ſuſcepit regẽdam. Poſt ipſum, Proculus epiſcopus ſimiliter innocens & ſimplicis naturæ, Pippinus rex iterum Saxoniam ingreſſus, firmitates omnes Saxonũ obtinuit, multaque ſtrage Saxonũ populum perdomuit,in tantùm vt dona annualia eis impoſuerit per ſingulos annos Frãcis deferre, ccc. equos. Anno incarnatiõis domini, dcclix. natus eſt Pippino regi filius, quem idem pater Pippinum vocari præcepit. Qui poſt natiuitatem tertio anno defunctus eſt. Vuaifarius dux Aquitaniorũ, omnes facultates eccleſiarum quæ ad ius Francorum pertinebant,in Aquitania inuaſit. Ob quã cauſam Pippinus rex egreſſus, peruenit vſq; ad locum qui vocatur Todoat. Illic Vuaifarius per legatos ſuos omnia promiſit

miſit ſe rediturum. Anno incarnationis do- A. C.
mini, dcclx. acceptis obſidibus rex reuerſus eſt. At Vuaifarius promiſit, ſed minimè perfe-fecit. Reuerſus iterum Pippinus rex, & cum eo filius Carolus plurima caſtella Aquitaniorũ cepit, Burbontis, Cãtela, Clarimontis, q́d incendio concremauit. Peruenitq́; vſq; ad Lemouicas vaſtando terram, & Vuaifarium inſequendo. Tertio in Aquitaniam pergens, Bituricas ciuitatem cepit, & caſtrum Toartis. Quartum iter in Aquitaniam pergens, tenuit placitum ſuum Neuernis. Inde Taſsilo dux Baiouariorum, poſtpoſitis ſacramentis, poſtpoſita ꝓpinquitate (erat enim nepos eiuſdẽ regis) ab eodẽ itinere ſe abduxit, atq; in Baiouariam reuertitur. Rex Pippinus tamen Aquitaniam perambulauit, vſque ad Cadurtium. Anno incarnationis domini dcclxv. quintum iter arripuit in Aquitaniam, tenuitque placitum ſuum Aurelianis. Conſtruxitque caſtrum Argentonium, quod Vuaifarius paulo antè deſtruxerat, poſitis ibi ad cuſtodiam Francis. Similiter apud ciuitatem Bituricas, exercitum ad cuſtodiam diſpoſuit. Facta eſt tunc temporis ſynodus, anno incarnationis domini, dcclxvij. & quæſtio ventilata inter Græcos & Romanos de Trinitate, & vtrum ſpiritus ſanctus ſicut procedit à patre, ita procedat à filio: & de ſanctorum imaginibus, Vtrúmne fingendæ, an pingendæ eſſent in ecclesijs. Sextum iter faciens in Aquitaniam munitiſsima loca plurima cepit vſque Ga-

.C. ronnam peruenit: reuerſus Bituricas legatos de morte Pauli Romani pontificis accepit. Septimo itinere in Aquitaniã per Viennã tranſitũ faciens, vbi tunc Viennenſem epiſcopatũ poſt aliquot annos Berterico cuidam ex familia eccleſiæ dedit, vſque Sanctonas peruenit. Capta eſt mater Vuaifarij & ſorores eius ac neptes. Sic rex vſq; Garunnam cuncta diripuit: inde iterum interpoſito tempore ſimul cum Bertruda regina in Aquitaniã tranſiens, apud Petragoricas Vuaifarium ducem interfecit. Inde poſt victoriã Sanctonas rediit; vbi reginã dimiſerat, & ęgrotare cœpit: inde orationis gratia ad ſanctũ Martinũ venit. Ad ſanctum Dionyſium quoq; perueniẽs, viij. Cal. Octob. anno incarnationis domini, dcclxviij. obijt: regnauit autẽ poſt diem vnctionis ſuæ, xviij. annis paulo amplius. Glorioſi filij illius Carolus & Carlomannus in regnũ Francorũ eleuati ſunt. Carolus in Mouioma ciuitate, Carlomannus Sueſsionis. Carolus glorioſus rex, in Aquitaniam contra Hunoldum rebellantẽ ingreſſus eſt. Miſitq; legatos ſuos ad Lupum Vuaſconum, & inde adductus eſt ſupradictus Hunoldus. vnà cum vxore ſua Bertha regina, per Baiouariam perrexit in Italiã. Anno incarnationis domini, dcclxxi. Carlomannus defunctus eſt in villa quæ dicitur Salmõſiacus, pridie nonas Decembres. Vxor verò illius cum aliquibus Francis ingreſſa eſt in Italiam. At nobiliores Franci cum epiſcopis & comitibus, glorioſo regi Carolo ſe commiſerunt.

runt. Glorioſus rex Carolus Adurmenſul fanum Saxonũ penitus deſtruxit: vbi cùm exercitus graui ſiti laboraret, medio die ſubito ex quodã torrẽte largiſsimę aquę emanauerunt, quæ ſufficerent cunčto exercitui & iumentis eorũ. Anno incarnationis domini, dcclxxiiij, legatus Romanæ eccleſiæ Petrus ab Adriano pontifice, ad glorioſum regem Carolum venit: & quia itinera terræ præcluſa erant à Longobardis nauigio vſque ad portum Maſsiliæ venit, poſtulans auxilium cõtra Deſiderium Longobardorum regem. Pius rex Carolus vſque Genuam venit: diuiſoque ibi exercitu ſuo, partem miſit per Alpes Cottias, & per iuga Gibennica, id eſt, per montem quem accolæ Ceniſium vocant, quæ latera aperiunt in agros Taurinorũ. Deſiderius rex tunc iuxta cluſas Longobardorum exercitum compoſuerat: ſed impetum Francorum ſuſtinere non valens, Papiam ipſe Deſiderius refugit. Et pius rex Carolus poſt Deſideriũ per apertas cluſas veniens, ciuitatem ipſam obſedit. Anno incarnationis domini 774. pius rex Carolus Romam abijt, indeque reuerſus Papiã cepit, cum rege Deſiderio vxorem ac filiam eius theſaurumque illius ſibi ſuiſque tulit. Omnes Longobardos ſubegit, captis ciuitatibus ac direptis vniuerſis Italiæ. Adalgiſus filius eiuſdem Deſiderij fuga lapſus, naue Conſtantinopolin venit. Ordinata Italia, rex Carolus in Franciam reuertitur. Interim dum rex in Italia eſſet, Saxones ad præſidia

A. C. Francorum cum exercitu exeunte, obſidentesque quoddam caſtellum Buriaburg, quandam eccleſiam concremare à foris caſtello voluerunt, quam ſacrauerat beatus Bonifacius martyr. Subito autem apparuerunt duo iuuenes miræ claritatis & candoris, videntibus tam Chriſtianis quàm paganis qui ipſam eccleſiam defendere videbantur. Horum aſpectu terribili perterriti Saxones, in fugã verſi ſunt, ſicque caſtrum illud ab obſidione liberatum. Rex Carolus, vt peruenit ad locum qui dicitur Ingilinham, quatuor ſcaras in Saxoniam dirigit, quæ deo auxiliante victrices extiterunt. Rex glorioſus Carolus caſtrum Sigiburgum in Saxonia cepit, Eresburgum ſuper Vuiſaram fluuiũ, in loco qui dicitur Brunisberg, reædificat. Sicque Franci vtranq; ripam, fugatis & partim occiſis Saxonibus, obtinent. Glorioſus rex Carolus vſque Oboacrum fluuium, Saxoniam aliasq; gentes peragrans, receptis obſidibus in Franciam rediit. Audito quòd Rothgaudus Longobardus in perfidiã verſus eſſet, Italiam iterum repetiit, dcclxxvj anno incarnationis domini. Occiſo Rothgaudo, Foroiulium, Tharauiſium atque alias ciuitates in ditionem ſuã recepit, easq; Francis ad cuſtodiam permiſit. Heresburgũ caſtrum Saxones inuadunt & deſtruunt. Sed cũ præpararent machinas & petrarias atque cletas, vt alterum caſtrum præriperent, videntibus aduerſariis, apparuerunt in modum ſcuti, duo globi flammantes ſuper eccleſiam quę

in ipſo

in ipſo caſtro erat. Qua viſione pauefacti Saxones, relinquētes vniuerſam præparationē ſuam, ita fuga lapſi ſunt, vt mutuo ſe gladijs conciderent. Rex glorioſus Carolus iterum Saxones aggreſſus, firmitatesq; illorum omnes obtinēs, quo Lippia cōſurgit, omnia peragrans, vniuerſam Saxoniam recepit, & reædificato Heresburgalió caſtro, ſuper Lippiā Saxones cum vxoribus & infantibus baptizatos in fide ſibi coniunxit; & placitum generale tam ex Frācis, quàm ex Saxonibus celebrauit ad Paterbrurnam. Vuitichingis cum quibuſdam Saxonibus rebellis in Northmāniam transfugit, auxilium ab eis contra regem glorioſum Carolum poſtulans. Baptizatis Saxonib. & ingenuitate & alodo fidei firmitas roborata, ſi amplius amiſſa Chriſtianitate in perfidiam relaberentur. Glorioſus rex Carolus paſcha celebrato in Aquitania, in villa quæ dicitur Caſsinogilo, dcclxxviij anno incarnationis domini Hiſpanias ingreditur. Nam antea adhuc in Saxonia poſitus, receperat legationē Sarracenorum, in qua fuit Ibinalarabi, & filius Deuisfezi, qui Latinè dicitur Ioſeph. Deſtructa igitur Pampilona, apud Cæſarauguſtam, exercitum tam ex Burgundia quàm ex Boiouaria prouincia, Septimania atque Longobardia coniunxit, & acceptis obſidibus de Ibinalaram & de Abutauro, alijsque Sarracenis, ſubiugatis Nauarris & Vuaſconibus in Franciam reuertitur. Orandi gratia Romam poſt aliquot annos ingreſſus, ab A. C.

A. C. Adriano pontifice filius eius Pippinus ex ſacro fonte excipitur, atque duo filij eius reges initiati ſunt. Mediolani ab Thoma epiſcopo filia ei9 Giſla baptizata, & excepta. dcclxxxiij. anno incarnationis domini, Hildegardis regina pridie cal. Maij vigilia aſcenſionis domini in villia quæ dicitur Theudone, moritur.

Tractum eſt igitur bellum Saxonũ per ſpacia annorum, cum in perfidiã ſæpe relaberentur, fortiſsimo rege cum Francis pene eos ſub inde vſque ad internecionẽ obterente. Vuitigingis & Albi cum ſocijs, qui diu Saxones ad rebellionem permouerant, per obſides recepti, atque eis benigniſsime à pio rege perfidia indulta, in Attiniaco baptizati maximam pacem regioni contulerunt. Arichiſus dux Beneuẽtanorũ rege Carolo apud Romã poſito, cũ magnis muneribus Romoldum filium ſuũ miſit, poſtulãs ne infra ducatũ Beneuentanorũ introiret. Sed cum eſſet idem Arichiſus ſuſpectæ fidei, glorioſus rex Beneuentum proficiſcitur. Ad cuius aduẽtum dux Arichiſus, relicto Beneuento, Salerni ſe recluſit, metuẽs videre faciẽ regis, duos filios obſides dedit, Romoldũ & Grimoldum, quem adhuc ſecũ retinebat cũ maximis muneribus. Sic obſidibus receptis, pius rex Carolus reuertitur, obſtrictis iuramẽto Beneuẽtanis, cũ põtifice Romano ſancto paſcha celebrato, Thaſsilonis ducis Baiouariorum inſuper miſsis receptis, cuius perfidia nota paſsim vulgabatur. interiecto tẽpore vndique exercitibus regijs

Thaſsilo'

Thaſsilo cõſtrictus, ad conuentum publicum A. C.
Fancorm, aliarũq; gẽtiũ ſub ditione eorum iá
poſitarum, in villa quæ dicitur Ingilena, aut
volẽs, aut nolẽs occurrit: in medio poſitus cũ
criminalia ei obijcerẽtur, & ipſe periuria ſua
publicè fateretur, dãnatus ipſe cum filio ſuo
Theudone ad mortẽ eſt. Sed clemẽtia pijſsimi
regis eis vita conceſſa, tonſurati in monaſterium
pœnitentiam acturi recluduntur, &
aliquot Baiouariorum in exiliũ pro perfidia
direxit. Græci cum Lõgobardis pugnam ineunt:
ſimiliter & cum Auaris & Francis qui in
Italia commanebant: ſimiliter inter Baiouarios
& Tauros, in his omnibus victoria penes
Francos fuit. Iterũ Auari cum Baiouarijs præſidentibus
Frãcis cum pugnare diſponerent,
ſtrage validiſsima cæſi, maxima pars eorũ fluuio
Danubio intercepta, ibiq; necata eſt. Excellentiſsimus
rex Carolus ſuper Albiam fluuium
pontes conſtituit, & in capite pontis ex
vtraque patre ædificauit caſtra: atq; Sclauos,
quorũ vocabulum eſt Vultze perdomuit. Habebat
autem iam Sclauos, quorum vocabula
ſunt Suurbi, necnon & Abotriti: horum princeps
erat Vuitzá. Auarorum gens effera, finibus
Baiouariorũ infeſtiſsima, eccleſias oppidaque
circa fines ſuos immaniſsimè depopulás
atq; deuaſtás, metu pij et glorioſi regis ac
timore exercitus illius, dimiſsis firmitatibus
ſuis & pręſidijs, fuga elabitur, ac priſtinã poſſeſsionẽ
relinquit. Anno incarnationis domini
dccxcij. Felix Aurelianus epiſcopus hęreti

A. C. cus deprehenſus, adoptiuum, non proprium filium dei dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ dogmatizans, qui ad præſentiam Adriani pontificis Romani deductus, hæreſin verbis ſolummodo abdicauit. Synodus iterũ facta contra ſupradictam hæreſin in Francanofurt, legatis apoſtolicæ ſedis præſidentibus, Theophylacto & Stephano epiſcopis, & authoritate ſanctorum patrum, conuictus & damnatus eſt iterum Felix cum errore ſuo, perpetuoq; exilio apud Lugdunum relegatus eſt: quem ferunt in eodem ipſo ſuo errore mortuum. Sed pſeudoſynodus quam Septimã Græci appellant, pro adorandis imaginibus abdicata penitus. Tudun Princeps Auarorum ad pium regem Carolum ſe contulit, & cum populo ſuo credens, baptizatus, muneribus regijs donatus, fidelis redijt: ſed & Herricus Foroiulienſis dux, ciuili bello inter ſe, & victis & occiſis Auaris, miſſo Vuonomiro Clauobringuin gentis Auarorum lõgę retro tẽporius quietũ ſpoliauit, ablatis inde theſauris multo illuc tẽpore collectis, quos pio regi Carolo poſtmodum miſit. Et ille deo gratias referens, ad memoriam ſanctorum apoſtolorũ, partẽ inde miſit: partẽ officialibus regni, & eccleſijs alijs di-

796 ſtribuit. Adrianus papa obijt, dccxcvi. incarnationis anno. Mox vt Leo in eius locum ſucceſsit, miſsis legatis ad pium regem Carolum, claues confeſsionis ſancti Petri ſimul & vexillum Romanæ vrbis direxit. Pippinus rex à patre in Italia conſtitutus, in Pãnonias cum exer

citu

citu proficiſcitur, ac victor rediens, partẽ theſaurorum quæ remanſerat, ad patrem defert. A. C

Barchinona ciuitas quæ à Francis deſciuerat, per Zathun Sarracenũ reſtituitur. Nã idẽ ad pium regem veniens, vnà cum ciuitate Semeth tradidit. Ludouic9 fili9 magni principis Caroli, in Hiſpaniã mittitur, & cum eo Abdella Sarracenus fili9 Zathibinmauge regis, quia frater pulſus Mauritania pio regi Carolo ſe cõ miſerat. Porro Pippinus alius filius ad diſponendam Italiam conſtituitur. Nortliudi trans Albiam ſedentes, legatos regios qui tũc ad iuſtitias faciendas cum eis verſabantur, comprehendunt: quoſdam ex eis occidunt, quoſdam ad redimendum retinẽt. Deinde contra Traſſucconẽ ducem Abodritorum & Heburiſum legatum Francorum, aciem dirigunt. In eo loco cæſa ſunt ex Nortliudis quatuor milia: cęteri pacem petentes ſeipſos dediderunt. Viennenſem tunc temporis eccleſiam, Vrſus: Ado, Lugdunenſem eccleſiam regebat. Poſt Adonem nepos eius Ilduinus paululum Lugdunenſem eccleſiam non epiſcopus tenuit: & abſcedens, Lirinis inſulæ monaſterio monachalem conuerſationem ſuſcepit. Poſt Vrſum nimiæ ſimplicitatis epiſcopum, Vulferi quem Vultreiam patrio nomine appellarunt, Baiõarius Viennenſem epiſcopatum ſuſcepit.

Porro Lugdunenſem Leidradus vir ſecu-ari dignitati intentiſsimus, & honori reipublicæ vtilis: rexit eccleſiam. Viennenſem Vulferi annis vndecim. Conſtantinus impera-

A.C. tor à ſuis captus & excæcatus eſt.Irena mater
eius imperatrix Conſtantinopoli reſidens,
octo annos poſt imperauit.Hæc ad excellen-
tiſsimum regem Carolum legationem pro pa
ce ſeruanda miſit. Stella quæ Martis dicitur,
eo anno à menſe Iulio vſque ad alium men-
ſem Iuliũ videri non potuit. Baleares inſulę à
Mauris & Sarracenis deprædatę ſunt. Hade-
fons rex Galliciæ & Auſturię, prædata Oliſi-
pona vltima ciuitate Hiſpanię, victorię, inſi-
gnia,multas loricas,mulos,captiuoſque Mau
799 ros,gloriſo regi Carolo per legatos miſit. Ro-
mani, anno incarnationis domini,dccxcix.
Leonem pontificem,ſeptimo calend,Maij,le-
tania maiore,captum excęcauerunt,vt fertur,
linguamq; ipſius præciderunt.Poſitus itaque
in cuſtodia,per murũ noctu aufugit ad eccle-
ſiam beati Petri,vbi tunc fortè legati Franco-
rum aderant:inde primum Spoletum dedu-
ctus,ac deinde ad glorioſum regem Carolum
in Saxoniã in loco qui dicitur Badabrunne,
ibique honorificè ſuſceptus, atque cum eodẽ
honore Romam remiſsus. Auarorum gens
in perfidiam relapſa,Herricum ducem Foro-
julienſem apud Tharſaticam Liburniæ ciuita
tem,inſidijs circunuentum opprimunt.
Geraldus quoque Baiouariæ pręfectus, cõ
miſſo prælio cum Auaris, occiditur. Sed
Baleares inſulæ, quæ à Mauris & Sarracenis
642 deprædatæ fuerant, accepto à Francis au-
xilio,&ipſi ſeſe dediderunt. Brittonum ſi
gna & arma ducum nominibus illorum in-
ſcripta

ſcripta per Vuidonem Marchenſem, qui totam Britãniam perluſtrauerat,eamq; in deditionem acceperat,glorioſo regi Carolo delata ſunt. Totaq; Britannia tuuc primũ Francis ſubiugata eſt. Glorioſus rex Carolus reliquiarum benedictionem de ſepulchro domini à patriarcha Hieroſolymitano ſuſcipiens, maxima dona per Zachariã presbyterũ Hieroſolymis ad ſancta loca remittit. Leutgardis regina Turonis, pridie nonas Iunias defungitur, ibique ſepelitur. Poſt hæc eximius rex Carolus, Italiam ingreditur, orationis gratia Romam profectus: cui occurrit duodecimo ab Vrbe lapide Leo põtifex, eumq; cum ſummo honore ſuſcepit. xviij. cal. Decemb. Per ſepté itaq; dies operam dedit, vt ea quæ perperam ibi acta fuerant, nudarẽtur. Sed & Leo pontifex de obiectis ſibi criminibus diu agẽs, cum iam criminatores refelliſſet, ambonẽ conſcendit & ſuper ſanctum euangelium in eccleſia beati Petri apoſtoli præſente populo manus imponens, iureiurando inuocato ſanctæ Trinitatis nomine, videntibus & audientib. omnibus, ſatisfecit ſe conſcium non eſſe criminis vnde falſo culpabatur. Eodem die receptus eſt Zacharias legatus ab Hieroſolymis reuertẽs, ſimul & cum ipſo patriarchæ legati, cum clauib. ſepulchri domini, ciuitatis quoq; ac mõtis Oliueti, deferentes etiam vexillum vrbis. In die ſancto natiuitatis domini ante cõfeſsionem beati Petri apoſtoli, cum glorioſus rex Carolus ab oratione ſurrexiſſet, Leo A. C.

A.C. pontifex capiti eius coronam impoſuit, ſicq; ab vniuerſo Romanorum populo acclamatum eſt, Carolo Auguſto à Deo coronato, magno & pacifico imperatori Romanorum vita & victoria. Perfectis laudibus à pontifice more principum antiquorum, adoratus eſt atque ablato patritij nomine, quod primum in eadem vrbe acceperat, Imperator & Auguſtus appellatur. Ad miſſas pontifex ingreditur cum clero ſuo.

799 Carolus imperator primus ex gente Francorum, annis xlv. Hic poſtquam Romam ingreſſus imperatoris & auguſti nomen ſumpſit, iuſsit eos qui pontificem Leonem tam inhoneſtè & indecenter deponendo contumeliauerant, ſibi exhiberi, & quæſtione de eis habita, lege Romana, vt rei maieſtatis, capite damnati ſunt. Pro quorum tamen vita papa & pontifex benigniſsimè interceſsit: cuius precib. imperator eis vitam & mẽbra perdonauit: in exilium tamen pro facinoris magnitudine pulſi ſunt. Huius factionis princeps Paſchalis Nomenclator extitit. Priuatis & publicis rebus diſpoſitis, vij Calendas Maias, Roma profectus, Spoletum venit. Factus eſt terræmotus, pridie Calend. Maij, hora noctis ſecunda, qui penè totã Italiam concuſsit, in tantum vt tectũ beati apoſtoli Pauli cum ſuis trabibus magna ex parte decideret, & vrbes atq; montes in quibuſdam partibus ruerent. Hic terræmotus & in Gallijs, & in Germanijs multa loca etiam concuſsit. Peſtilen-

ſtilentia quoq; immanis propter mollitiá hie- A. C.
mis facta eſt. Elephas cum alijs donarijs à rege Perſarum Aaron Amiralinum imperatori per legatos mittitur. Capitur Barchinona ciuitas Hiſpaniæ biennio obſeſſa, eiusq́; præfectus Zatus cum plurimis alijs Sarracenis. Et in Italia Theate ſimiliter ciuitas capta & incenſa, atq; Roſelmus præfectus etiá ipſius comprehenditur. Vnaq́; die Zatus & Roſelmus ad præſentiam imperatoris deducti, in exilium retruſi ſunt. Irene imperatrix ad imperatorem Carolum iterum miſit pro pace inter Francos & Græcos firmanda.

Hortona ciuitas in Italia in deditionem accepta: Luceria quoq; frequenti obſidione fatigata, & ipſa in deditionem venit. Vuinuſus qui Spoleti præſidio ꝑerat, aduerſa valetudine fatigatus & obſeſſus à Grimaldo Beneuentanorū duce capitur. Quē tamē honorificè tenuit, & poſtmodum imperatori reddidit.

Circa palatium Aquiſgrani, anno incarnationis domini, dcccíij. terræmotus factus eſt: 803
inde mortalitas ſubſecuta. Irene ab imperio depoſita, & Nicephorus imperator Conſtantinopoli creatus, qui legatos ſuos vnà cum legatis imperatoris Caroli remiſit. Nam imperator Carolus Ieſſe epiſcopum Ambianenſem, & Elinigaudium comitem Conſtantinopolin direxerat. Suſceperunt autem legati Nicephori imperatoris epiſtolam inſcriptam De fœdere pacis, ſicq; tali pacto Conſtantinopolin reuerſi ſunt. Godefridus rex Dano-

A.C. rum promiſit ſe primum ad colloquium imperatoris venturum: ſed conſilio ſuorum territus, per legatos imperatori quod voluit mādauit: imperator omnes Saxones qui trās Albiam & in Vuibmhodi habitabant, cum mulieribus & infantibus tranſtulit in Franciam.

804 Anno incarnationis domini, dccciiij. Leo pontifex Romanus in Franciam venit, Rhemorū ciuitate ſuſceptus: imperator in Cariſiaço villa, natiuitatem domini cum eo celebrē duxit. Deinde Aquiſgrani: & donatum magnis muneribus per Baiouariam ire volentem, deduci fecit vſque Rauennam. Cauſa aduentus eius fuit, quia imperator miſerat ad eum pro rei veritate inquirenda, ſi quod ferebatur ſanguis Chriſti in ciuitate Mantua, fuiſſet repertus. Accepta igitur pontifex occaſione, in Longobardiam quaſi pro inquiſitione exijt, inde vſque ad imperatorem peruenit. Theodorus Capuanus princeps Hunorum, propter infeſtationem Sclauorum. (erat enim idem Chriſtianus:) locum ſibi dari ad habitandum inter Sabariam & Carnutum ab imperatore poſtulauit. Quem imperator benignè ſuſcepit, & precibus eius annuens, muneribus donatum redire permiſit. Imperator inter filios ſuos regna diuidit, vt ſciret quiſq; ſi ſuperſtes eſſet, quam partem tueri & regere debuiſſet. Teſtamentū inde factū & iureiurādo ab optimatibus Francorū confirmatum, & Leoni papæ

806 miſſum, vt manu ſua ſubſcriberet. Anno incarnā-

carnationis domini,dcccvj.claſsis à Nicephoro imperatore,cui Niceta patritiꝰ præerat,ad recuperandam Dalmatiam mittitur. Eclipſis lunæ quarto nonas Septemb.fuit, ſtante ſole in xvj.parte Virginis. Luna aũt ſtabat in xvj. patre Piſciũ.Ipſo anno,pridie Idus Febr.luna xvij.ſtella quæ vocatur Iouis, viſa eſt tranſire per eam.iij.Idus Februarias fuit eclipſis ſolis media die ſtante vtroque ſidere in xxv. parte Aquarij. Vno eodemq; anno ter luna obſcurata eſt,& ſol ſemel,& acies miræ magnitudinis viſæ. Ratbertus miſſus imperatoris, qui de oriẽte reuertebatur,vnà cum legatis regis Perſarum defungitur. Munera autem huiuſmodi ſunt,quæ legati imperatori detulerunt, Papilionem & tentoria atrij byſsina, vario colore, ſimul cum funibus pari ordine diſtinctis:pallia ſerica multa & precioſa:balſamũm & odores atque vnguenta. Sed & horologiũ aurichalco arte mechanica mirificè compoſitum, in quo duodecim horarũm curſus ad clepſydram vertebatur,cum totidẽ æreis pillulis quæ ad cõpletionem horarũ decidebãt, & caſu ſuo ſubiectũ ſibi cymbalum tinnire faciebant:additis in eodem eiuſdem numeri equitibus, qui per duodecim feneſtras cõpletis horis exibant, & impulſu egreſsionis ſuæ totidem feneſtras quę prius erãt apertæ claudebant:necnon & alia multa in ipſo horologio erant mira. Tunc tẽpore delata ſunt oſſa beati Cypriani à Carthagine cũ reliquijs beatorũ Scillitanorũ martyrũ, Sperati ſociorũq;

A. C. ciorũq; ei⁹,& poſita ſunt in eccleſia beati Ioã-
nis Baptiſtę in ciuitate Lugdunẽſi. Sarraceni
Sardinia pulſi, primũ cũ Sardis pręliũ cõmiſe
rũt, amiſsis tribus milibus ſuorũ, in Corſicam
directo curſu peruenerũt, ibiq; cùm claſſe cui
Burgarius comes præerat decertãtes, aut vi-
cti, aut fugati ſunt, amiſsis xiij. nauibus ſuis &
plurimis ſuorũ interfectis. Godefridus quoq;
rex Danorũ in Abodritos cũ exercitu traijci-
ens licet Braſconẽ ducẽ Abodritorũ loco pe-
puliſſet, aliũq; ducẽ dolo captũ patibulo ſuſpẽ
diſſet, magno tñ copiarũ ſuarũ detrimento re-
uerſus eſt. Amiſit enim ibi filiũ fratris ſui Ragi
noldũ, qui in oppugnatiõe cuiuſdã oppidi cũ
plurimis Danorũ primoribus interfectus eſt.
Filius autẽ imperatoris Carolus in Linones
& Smeldincos, qui ad Godefridũ defecerãt,
exercitum cui præerat, quanta potuit celeri-
tate tranſpoſuit. Populatiſq; circũ quaque eo-
rum agris, tranſito iterum Albia fluuio, inco-
lumi exercitu in Saxoniam ſe recipit. Sed
Godefridus deſtructo emporio, quod in O-
ceani litore cõſtitutum lingua Danorum Re-
lic dicebatur, tranſlatiſq; inde negociatori-
bus, ſoluta claſſe ad portũ qui Lieſthorp dici-
tur, cũ vniuerſo exercitu ſuo venit. ibi per ali-
quot dies moratus, limitem regni ſui qui Sa-
xoniam reſpicit, vallo munire cõſtituit, vt ab
orientali maris ſinu, quem illi Hoſtharſalti dĩ
cunt, vſque ad occidentalem oceanum totam
Egidore fluminis aquilonalem ripam muni-
mento valli protegeret, vna tantum porta di-
miſſa

miſſa,per quam carra & equites emitti recipique potuiſſent. Nordanhymbrorum rex Eardolf regno pulſus Britanniæ, Nouiomagi ad imperatorem venit: inde Romam proficiſcitur, cum legitas poſtmodum imperatoris & pontificis in regnum ſuum reducitur. Reuertentibus legatis, Aldulphus natione Saxo, diaconus Leonis pontificis à piratis capitur. Cæteri ſine periculo traijciuntur. Aldulphus in Britanniam reductus, à quodam redemptus, Romam reuerſus eſt. Traſco dux Abodritorum collecta valida manu, à Saxonibus etiam auxilio accepto, vicinos ſuos Sclauos qui Vultzi dicũtur, aggreſſus, ferro & igni vaſtat: Seneldingorum maximam ciuitatem expugnat: atque his ſucceſsibus omnes qui ab eo defecerant, ad ſuam ſocietatẽ reuerti coëgit. Synodus magna Graniaquis congregatur, anno incarnationis domini, dcccix. in 809
qua ſynodo de proceſsione ſpiritus ſancti quęſtio agitatur, Vtrum ſicut procedit à patre, ita procedat à filio. Hanc quęſtionẽ Ioannes monachus Hieroſolymitanus mouerat, cum regula & fides eccleſiaſtica firmet, ſpiritum ſanctum à patre & filio procedere, non creatum, non genitum, ſed patri & filio coæternum & conſuſtantialem. Nomen autem proceſsionis à patre & filio in Apocalypſi ita aperte eſt poſitum, Et oſtendit mihi, haud dubiũ quin angelus flumẽ aquæ vitæ ſplẽdidũ tãquã cryſtallũ, procedentẽ de ſede dei & agni. In eadẽ etiã ſynodo quęſitũ eſt & ventilatum de ſtatu

A.C. eccleſiarum & ordine ſingularum, cuiuſque conuerſationis etiam clerici eſſe debent. Traſco dux Abodritorum in emporio Relic per dolum à comitibus Godefridi interficitur, & Aureolus qui Nicomarcię Hiſpanię atq; Gallię trans Pyreneum contra Oſcam ad Cæſaraugustam reſidebat, moritur: & Amoroz miniſterium eius inuadit, & ad caſtellum ipſius præſidia diſponit. qui ad imperatorem tranſitum cum ſuis facere voluit, ſed interuenientibus cauſis, res infecta remanſit. Pippinus rex Italiæ, perfidia ducum Veneticorum incitatus, Venetiam bello terra marique iuſsit appetere. Subiectaque Venetia, ac ducibus eius in ditionem acceptis, eandem claſſem ad Dalmatiæ litora vaſtanda miſit. Sed cum Paulus Cefalaniæ præfectus, cum orientali claſſe ad auxilium Dalmatis ferendum aduentaret, regia claſsis ad propria regreditur. Godefridus rex Danorum à quodam ſuo ſatellite interficitur, & Ermingus filius fratris eius in regno ſuccedit. Et Pippinus rex Italiæ viij Idus Iulij, anno incarnationis domini, dcccx. defun-

810 gitur. Imperator Francorum Carolus cum Nicephoro Conſtantinopolitano imperatore, pace facta Venetiam recipit. Ambulaz Cordubenſis Hiſpaniæ rex, cum imperatore paciſcitur, & Abduramum filius eius Amaroz Cæſarauguſta pellit, & Oſcam intrare cōpellit. Eclipſis ſolis & lunæ bis eo anno fit: ſolis, vij Idus Iulias, & pridie Cal. Decembr. lunæ, xij. Cal. Iulias, & xviij. Cal. Ianuar. Corſica inſula à

ſula à Sarracenis vaſtata. Pax ſequenti anno A.C. inter imperatorem & Hermingum Danorum regem componitur. Pharus magna quæ ad nauigantium curſus conſtituta, non longe à Bolonia ciuitate maritima fuerat, reſtauratur, ibique nocturnus ignis accenditur. Carolus maior filius imperatoris, pridie nonas decembreis, anno incarnationis domini, dcccxi. defungitur. Nec multo poſt Hermingus Danorum rex moritur. In eius loco Dani ſibi Herioldum & Ragamfridum reges conſtituunt. Imperator Conſtantinopolitanus Nicephorus, poſt multas & inſignes victorias commiſſo prælio, in Mœſia prouincia cum Bulgaris, moritur. In eius locum Michael gener eius imperator creatur: cuius legati Aquiſgrani ad imperatorē Carolum miſsi, laudes more ſuo dixerunt, imperatorem & Baſileum illum appellantes. Et pacis libello ab imperatore accepto, & denuo à Leone papa Romę, reuerſi ſūt. Grimoldus Beneuētanorū dux eo modo paciſcitur, vt viginti quinq; milia ſolidorum auri à Beneuentanis annuatim Francis ſoluerentur. Anno incarnationis domini, dcccxiij. generali conuentu aduocato Aquiſgrani, Ludouico filio ſuo regi Aquitanico imperij coronam impoſuit, & imperialis nominis ſibi conſortem fecit. Bernardum quoque nepotem ſuum filium Pippini Italiæ præfecit, & regem appellari iuſsit. Concilia quoque in quinque partibus regni ſui ad corrigenda quæ neceſſaria

A. C. forent, fieri conſtituit, Mogonciaco, Remis, Turonis, Cabillone. Arelate quid ſtatutum fuerit, in archiuis eccleſiarum vel palatij inuenitur. Imperator Carolus, vir in omni diſpoſitione imperij ſtrenuus, dilatato imperio, & pace Francis uſquequaque compoſita, anno incarnationis domini, dcccxiij. Aquiſgrani moritur & ſepelitur, xiij. anno poſtquam imperator acclamatus eſt, ſimul omnes annos, xlv. & eo amplius regnans. Bernardus Viennenſis epiſcopus erat, & Leidradus Lugdunẽſis, qui initio imperij Ludouici imperatoris, Sueſsionis monaſterij locum petijt, & in loco eius Agobardus eiuſdem eccleſię chorepiſcopus, cõſentiente imperatore & vniuerſa Gallorũ epiſcoporum ſynodo, epiſcopus ſubſtitutus eſt. Quod quidam defendere volentes, dixerunt, Eũdem venerabilem Agobardum à tribus epiſcopis in ſede Lugdunenſi iubẽte Leidrado fuiſſe ordinatum. Sed canonica auctoritas eſt, in vna ciuitate duos epiſcopos non eſſe. Nec viuente epiſcopo, ſucceſſorem ſibi debere eligere. Ac idcirco illa quacunq; cauſa regulæ eccleſiæ præteriri in tanto ordine fixę non debent.

815 Ludouicus imperator, Caroli imperatoris filius, regnauit annis paulo minus, xxviij. amator totius pietatis & religionis, omnem ordinem eccleſiaſticum pio ſtudio exornans. Hic ingreſſum imperii ſecũdã & placida quiete habuit: porro finis eius multis incommoditatibus

tatibus & aduerſitatibus fatigatur. Hic inter alia mirifica & nimis honoranda opera ſua in omni imperio ſuo, ſiue in Gallia, ſiue in Germania, ſiue in Italia, legatos dedit, qui pauperum & oppreſſorum iuſtitias diligenter quærerent, & ſingulorum neceſsitates ad plenum audirent. Epiſcopales etiam ſynodos propter reintegranda ſanctorum patrum ſtatuta, & Chriſtianarum regularum obſeruationem vbique fieri decreuit. Sed eius piis ſtudiis malignorum inſidiæ impedire plerunque moliuntur. Nam longa quies perfidiam, perfidia rebellionem, rebellio diſcrimen imperii pariunt. Huic piiſsimo imperatori ex Hermengarde regina tres filii, quorum primogenitum Chlotharium, primo Cæſarem, deinde conſortem imperii aſcribit. cui & Italiam ad regendum commiſit: at Pippinum, Aquitaniæ regem facit: tertium Ludouicum Baiouarijs regem conſtituit. Cum igitur omnis poteſtas Francorum ſub moderato ocio ſtuderet, & regimen vicinis gentibus imponeret, quidam tantam ſpem boni non ferentes, vxorem nomine Iudich dilectam imperatori factione ſua abripiunt, eam'que ex latere viri in Aquitaniam ſub cuſtodia tranſponunt. Quæ licet ad viri thorum redierit, ebulliens tamen quorundam malitia non quieuit. Quæ vſq; adeo creuit vt vnà cum pontifice Romano non ſolum proceres regni, ſed etiam natos eius aduerſus imperatorem promouerit. Ná ab eo vniuerſus popul9 deficiés,

A. C. ad filios eius ſe trâſtulit: ipſe tentus ſub custodia, indecenter recluditur, ac arma ei auferuntur: vxor ipſius in Italia ſeruanda cômittitur. Sed nutu diuino poſt tot aduerſa ſecunda ſuccedunt. Populi verſi ad pœnitentiam, cauſam facti in melius commutant, & eundem ipſum imperatorem in honore priſtino reponunt, & priſtina dignitate reueſtiût. Filij quoque eius pro cômiſſo veniâ expoſcût. Chlothario iam imperatori, vt extra Italiâ niſi iubête pijſsimo patre eius, nullo pacto procederet indicitur. Sed variâtia tempora nunc aduerſa, nunc proſpera minâtur. Pippino his diebus deniq; mortuo, ad componendam Aquitaniam vnà cum vxore quam iam receptam habebat, & ex qua inclytum filium Carolum ſuſceperat, cum exercitu ingreditur. Quia contra voluntatem eius, Aquitani filium Pippini, Pippinum nomine regem ſibi fecerant. Cum illic eſſet imperator Ludouicus, ex primo matrimonio Ludouicus, tertius filius eius iam patri iterum aduerſus, primos Germaniæ perfide ſibi iurare compellit. Hoc miſſo imperator accepto, commiſſo Aquitaniæ regno maioribus Francorum, & inclyto Carolo filio ſuo rege Aquitanis dato, vxoreq; ſua gratiſsima ibi dimiſſa, ocius ipſe occurſus filio, in Germanias exercitus ſui copias tranſponens ingreditur. Ibi pacem regni aliquibus diebus diſponens, aduerſa valitudine fatigatus diem clauſit vltimum, anno ab incarnatione domini. dcccxl.

Corpus eius ab epiſcopo Drogone fratre eius A. C.
ex alia fœmina, ſimul & à primoribus Franco
rum Mediomatricum delatum, atque in eccle
ſia beati Arnulfi confeſſoris conditum eſt. Hu
ius imperatoris tempore, pars corporis beati
Sebaſtiani martyris ad Sueſsionicam vrbem
delata: vbi multa mira in laudem dei omnipo
tẽtis varia genera ſanitatum infirmis collata.
Oſſa quoque beatorum martyrum Hippoly-
ti & Tiburtij ab Vrbe deportata, in eccleſia
beati Dionyſij martyris in territorio Pariſiẽ-
ſi digno honore condita. Bernardus adhuc &
Agobardus Viennenſem eccleſiam & Lugdu
nenſem regebant. Qui ambo apud imperato-
rem delati, deſertis eccleſijs in Italiam, ad filiũ
imperatoris Chlotharium ſe contulerunt, &
poſtmodum pijs imperatoribus agentibus
Agobardus Lugdunenſem, Bernardus Vien-
nenſem ſedem recepit: poſt pauculos annos
Agobardus apud Sanctonas in expeditione
regia poſitus defungitur.

Lotharius imperator, filius pijſsimi Ludo- 841
uici imperatoris, annis xv. Huic pater imperi
um poſt mortem ſuam decreuerat: ſed ſini-
ſtris cõſiliarijs idem vſus, animum patris non
parum lædens, pro integritate vix partem re-
gni obtinere meruit. Siquidem inter filios ite
rũ pius pater, memor inflicti vulneris, imperi-
um diuidẽs, iuniori Carolo maiorem partem
primoribus ſacramẽto firmatis diſpoſuit. Lo-
tharius itaq; poſt humationẽ glorioſi patris,

A. C. ſequenti anno ab Italia egreſſus, totum imperium arripere molitur. Ob id aduerſus fratribus, in prælium Fontaneticum eos concitat. Iuncti duo aduerſus vnũ, heu, omnibus Chriſtianis lamentabile bellum & ſociale ac ciuile conſerunt. Non armis diſsimiles, non habitu gentis diſtincti, ſolum caſtris obuerſi. Francorum innumerus populus acie gladij feritur & olim gentibus cæteris formidabilis, in vulnere ſuo bacchatur. Cruenta victoria, duobus tamen fratibus inſcribitur. Tertius elabitur atque Aquiſgrani in regiam tandem ſe recepit. Glorioſus deinde rex atque inclytus iuuenis Carolus, nõ longe pòſt, impigrè vnà cum fratre Ludouico rem cœptam accelerat: atq; Lotharium fratrem imperatorem ab Aquiſgranis terrent. Qui nimia celeritate vnà cum vxore ac filijs vſque Lugdunum ac Viennam progreditur. Ibi receptis copijs, aliquantulum ſubſtitit. Et diſcurrẽtibus legatis ad colloquium, tres fratres in inſulam quandam Sequanę veniunt: ibi ſub quodam pacto imperium inter ſe diuidere ſtatuũt. Sic Lotharius imperator in ſuperiorem Franciam reuertitur. Diuiſo poſtmodum imperio, vnuſquiſq; eorũ ad partem ſuam regendam & diſponẽdam progreditur. Non multo pòſt Lotharius filium ſuum Ludouicum, quem in Italia regem fecerat, vt imperatoris nomen ſortiretur, per Drogonem patruum Romam miſit. Cui Sergius iam tunc pontifex coronam impoſuit, acclamante

mante vniuerſo populo, Imperator & Augu- A. C.
ſtus eſt ſalutatus. Lotharius imperator infirmari ſe conſpiciens, regnum inter filios diuidit. Carolo minori Prouinciam & partem Burgundiæ: Lothario medio filio ſedê ſuam: Ludouico imperatori Italiam conſignare iubet. Ipſe verò in Prumiæ monaſterium, regno temporis ſe exuens ingreditur tonſuratus, & monachus effectus aliquot diebus interpoſi-
tis defungitur, anno ab incarnatione domini 865
dccclxv. imperij vero xxiij. Atque ibi in baſilica ſancti Saluatoris à fratribus reuerenter humatur. Huius imperatoris tẽpore oſſa beatiſsimi Andeoli martyris ipſo reuelante, reperta in loco qui antiquitus Gẽtibus dicitur, in Viuarienſi parochia ſito. Bernardus Viennenſis epiſcopus, ſub huius imperio moritur. Et Aglimatus Viennenſem ſuſcepit epiſcopatum. Amulo quoque Lugdunenſis epiſcopus efficitur. Et põtifex Romanus Gregorius moritur. Atque eius loco Sergius ordinatur. Illo defunſto Leo ſuccedit. Quo obeunte Benedictus in ſede apoſtolica ſubſtituitur, iam tamẽ defuncto Lothario imperatore. Sub huius imperatoris tempore Segart Beneuentanorum dux à ſuis interficitur, & ab interfectoribus Sarraceni à Beneuentanis euocati, intra ciuitatem Beneuentum recipiuntur.

Ludouicus imperator in Italia. Hic poſt obitum patris, viij. anno, mortuo fratre ſuo Carolo minore & Lugduni ſepulto, in monaſterio

A. C. ſancti Petri, in eccleſia ſanctæ Mariæ ſemper virginis cum fratre Lothario regnum fratris mortui partitur. Accepit autem partem Trãſiurenſis Burgundiæ ſimul & Prouinciam: reliquam partem Lotharius rex ſibi retinuit. Anno incarnationis domini, dccclі. iubente patre, Ludouicus imperator in ducatum Beneuentanorum contra præſidia Sarracenorum exercitum mouet, & interfecto duce Sarracenorum Amalmater Beneuentum recepit. At Lotharius rex frater eius, à prauis conſiliarijs deceptus, diu de duarum fœminarum connubio vacillando penè totam eccleſiam contra ſe concitauit. Ob id duo metropolitani epiſcopi, Treuericus, & Colonicus, Teutgaudius & Guntharius ſententia apoſtolica damnati. Cœtus ſynodales ſubinde euocati. Patruus eius præclariſſimus in regibus Carolus, cum ei ſaniori conſilio ſemper conſulere vellet, nihilominus iuuenilis animus ad voluptatem præceps reſiſteret, tandem vincere volens, extra conſilium Italiam ingreſſus, ad fratrem imperatorem ire Beneuentum aggreditur. Pijſſimus rex Carolus in hoc itinere eius aſſenſit, ſi fortè vel conſilio pontificis Romani ſuperatus tandem, à re illicita quieſceret: plurimis tamen epiſcopis Gallorum contradicentibus, qui ſpiritu dei tacti periculum generale in eccleſia dei oriri timebant, ne pontifex Romanus fauoribus inclinatus à defini-

 A. C.

definitionibus pietatis exorbitando, Romanæ eccleſiæ vulnus erroris infligeret. Perrexit ſecundum libitum ſuum, egit apud eccleſiam Romana quod ei pro tempore iuſtum viſum. Sed cum rediret, falſis ſpebus incitatus, diuino iudicio infirmatus, vſque Placẽtiam ciuitatem peruenit, ibique defunctus, in eccleſia beati Antonini martyris ſepelitur. Anno, dccclxij. regnum eius glorifi patrui 862
eius inter ſe diuidũt. At Ludouicus imperator ingreſſus Beneuentum, anno incarnationis domini, dccclxviij pene omnia caſtella & oppida Beneuentanorum quæ à Francis receſſerant, Sarraceniſque ſe iunxerant, ſub ditione ſua recepit, loca ſanctorum quæ impij Sarraceni ac perfidi Chriſtiani contaminarãt, deo adiutore inſtaurando & reſtaurando pur gauit. Nicolaus Papa, vir religione præcipuus moritur. Ac in atrio ante portas beati Petri, nõ longe à mẽbris Benedicti prędeceſſoris ſui ſepelitur. Cuius tẽpore trãſlata ſunt membra ſanctorum Euſebij ac Pontiani Vien natibus, & in baſilica Apoſtolorum reuerenter condita. Huic Adrianus in epiſcopali ordine ſuccedit. Pius & inclytus rex Carolus aliquot annos aduerſus Danos atq; North mannos varijs euentibus dimicans, pontem miræ firmitatis aduerſum impetum eorum ſuper fluuium Sequanam fieri cõſtituit, poſitis in vtriuſq; capitibus caſtellis artificioſiſsimè fundatis, in quibus ad cuſtodiam regni pręſi-

A C. dia diſpoſuit. Huius pij regis ſtudium penè in diſponendis cauſis eccleſiaſticis hactenus viguit. Hic ex regina Ermentrude quatuor filios ſuſcepit, Ludouicum, Carolum, Carlomannum, & Lotharium. Ex his Deo in clericali habitu duos obtulit, Carlomannum, & Lotharium: ſed Lotharius puer bonæ indolis, immatura morte præreptus eſt: Carolus quoque vir ſatis honeſtæ forme iuuenis, rex Aquitanis iam conſtitutus, aduerſa primum moleſtatus & dehoneſtatus iniuria

866 moritur. Anno itaque incarnationis dominicæ, dccclxvj. regnante eodem Carolo Ludouici filio, duo filij illius vt dictum eſt, moriuntur, Lotharius abbas, & Carolus rex Aquitanorum. Auunculus quoque eius Rodulphus conſiliarius primusque palatij hominem exuit: necnõ & Rodulphus archiepiſcopus Aquitanorum. Et duo principes Aquitanici, Landricus & Muno inter ſe dimicantes ſemet interimunt. Robertus quoq; atque Ranulphus viri miræ potentię, armisq; ſtrenui, & inter primos ipſi priores Northmánorum gladio necantur. Denique Lotharius ante obitum patris ſui Ludouici imperatoris, xviij. anno vnctus ab imperatore tres filios ex Ermẽgarde Hugonis filia habuit. Qui diuidens regnum patris cũ fratribus ſuis, accepit regnum Romanorũ, & totam Italiam, & partem Franciæ orientalem, totamq; Prouinciá. Ludouicus verò præter Noricam quá habebat,

bebat, tenuit regna quæ pater ſuus illi dederat, id eſt Alamanniam, Thoringiam, Auſtraſiam, Saxoniam & Auarorum, id eſt Hunorũ regnum. Carolus quoque medietatem Franciæ ab occidente & totam Neuſtriam, Britanniã, & maximam partem Burgundiæ, Gotiã, Vaſconiã, Aquitaniã ſubmoto inde Pippino filio Pippini, & in monaſterio ſancti Medardi attonſo. Qui poſtea inde per fugã elapſus, in Aquitaniã regreſſus, multo tẽpore fugiẽdo latuit. Iterumque à Ranulpho præfato per fidem deceptus eſt & ad Carolum adductus, Siluanectũ perpetuo eſt exilio detruſus. Ludouicus verò rex Noricorum, id eſt Baiouariorum, Ludouici imperatoris filius, Anno incarnationis domini, dccclxxvij. regnum inter filios ſuos diuiſit, Carlomãnum videlicet, Ludouicum, & Carolum, ipſe tamen ſuper filios principatum tenens. Anno incarnationis domini, dccclxxix. ex hac vita deceſsit, & mortuo iam filio eius Carolo, reliqui filij regnum eius ſequẽti anno inter ſe apud Ambianenſem vrbem æqua ſorte partiũtur. Quorum alter, id eſt Ludouicus, poſt tres annos moritur. Porrò frater ipſius Ludouici Carol⁹ Ludouici imperatoris filius, Anno incarnationis domini, dccclxxvii. moriẽs reliquerat filium Ludouicum, qui eodem anno regnum ſuſcepit paternum. Quo tempore Ioannes papa in Gallias venit. Et apud ciuitatem Trecas diu moratus eſt, habuitque ſynodum epiſco-

A. C. 8 879

A.C. porum in qua Immaurus Lauduni Dauitti e-
piſcopus , poſt auulſionem oculorum ſuo-
rum epiſcopatu eſt donatus. Ludouicus quo
que filius Caroli, Carolum qui dictus eſt Sim
plex hæredem regni puerum dimiſit. Qui
Ludouicum ex Eagina Anglorum re-
gis filia, antequam captus eſ-
ſet, genuit.

*ADONIS VIENNENSIS CHRO-
nicorum finis.*

GVIL.

GVIL· MORELIVS A. C. Lectori.

CHronicis Adonis excudendis, exemplaribus vſus ſum duobus: vno, quem iam olim Iodocus Badius impreſſit, auſpicio & iuſſu Guielmi Parui theologi: altero manuſcripto Vienna huc aduecto, & beneficio eruditi cuiuſdam, qui nomen ſuum hîc vt ſcriberem non eſt paſſus, ad hanc emendandam editionem in manus meas perlato. cuius auxilio, locos innumeros reſtitui, partim mutilatos, partim etiam corruptos aut inuerſos. quam operam facile percipient, qui conferre cum ſuperiore noſtram editionẽ curabunt. Vnum teſtamur, nihil nos mutaſſe, quod non in antiquiſſimo illo codice ſcriptum fuerit. ſi quid minus ſit probatum, aut viſum quod merito animaduerteretur, de eo te beneuole lector admonitum

A. C. *monitum voluimus.*

Pag.i. Victor Turonenſis.) Quis fuerit hic Victor, nuſquam reperio. Certum eſt Sextum Aurelium Victorem ſcripſiſſe qualia Ado dicit. fuiſſe autem Turonenſem nemo dicit. Arbitror legendum eſſe, Victor, & Gregorius Turonenſis. hunc enim ſibi propoſuiſſe è quo hiſtorias Francorum deſcriberet Ado, conſtat:

Adijcientes è latere deſcendentem lineam temporum.) Hanc lineam nec impreſſus antea, nec manu ſcriptus codex habuit. Nam vt potuimus, eam reſtituimus, quanquam erratum ſit aliquibus in locis codicum varietate, è quibus eam deſumpſimus. Cum enim Euſebiana ſupputatio ſecundum Septuaginta interpretes, longe ſupra veritatem Hebraicam excurrat, factum eſt vt dum conciliare ſtudium fuerit, alicubi ſit impactum, & præſertim in primis ætatibus. Nam à Chriſto nato anni ad ſupputandum faciles

les fuerunt.

Cruentamq́; vitam magnis.) Sic in veteri codice eſt. Impreſſus habet pro Magnis L. annis.

Et ſacratiſsimum corpus ipſius ſanctificato pane.) In veteri codice ſcriptũ eſt. . Et ſacratiſsimum corpus ipſius in ſanctificato pane geſtantem manibus ſuis perfectius myſteria nobis inſinuat.

Derelinquendam vrbem putarent.) In veteri libro ſcriptum eſt, Italiam.

Anno poſt incarnationem domini trecenteſimo viceſimoſecundo:) In vetuſto & Badiano codice erat, ſexcenteſimo triceſimoquinto. Omnes hiſtoriæ refragantur. Annus hic ſexcenteſimus trigeſimusquintus, eſt quidem in Græco codice canonum Apoſtolorum & conciliorum, ſed non qui poſt incarnationem domini fuerit, ſed poſt Alexandrum. Inde hæc deprauatio nata videri poſsit. legendum ergo Anno poſt Alexandrũ ſexcen

A.C. *teſimo triceſimoquinto.aut vt impreſſus à me codex habet. Pro Calend. Maiarũ, quod priores illi codices habebant, Iuliarum reſtitui, codicis illius Græci auctoritate.*

Euſtachius primum Cœle Syriæ.) In veteri, Euſtaſius primum Beriæ, Syriæ.

Inſano ore Chriſtum dominum.) Vetus liber Inſano furore.

Et de ſanctorum imaginibus, Vtrúm ne fingendæ eſſent in eccleſiis.) Ita vetuſtus liber habet. In impreſſo antea erat, Vtrúmne cremandæ an ponendæ eſſent.

INDEX RERVM ME-
morabilium in Chronicis Adonis Viennenſis Archiepiſcopi.

A

Aaron & ſacrificiorum allegoria, 38
Aaron martyr, 136
Aaron rex Perſarum, 29
Abacuc reliquiæ, 151
Abdella Sarracenus, 215
Abdias propheta, 41
Abdon Effraimites, 29
Abel, 5.9
Abercinei, 27
Abeſa, 29
Abia, 41
Abimelech pontifex, 41
Abotriti, 213
Abraham, 22. eius rerum geſtarum allegoria, 31
Acatius Luſcus Cæſareæ epiſcop. 144
Acciacum bellum, 100
Acephali hæretici, 164
Acephalorũ hæreſis, 184
Achab, 41.42
Achaz, 44
Achias propheta, 41
Achiel. ibidem
Achillas dux, 98
Achilleus occiſus, 135
Acta apoſtolorũ citãtur, 30.44
Adalgiſus Longobardus, 209
Adã formatur 4. 8. eo die quo Chriſtus crucifigitur, ibid.
Ado Lugduni epiſc. 215
Adrian⁹ abbas in Anglia 186
Aduatuci populi, 94.96.
Adur menſul fanum Saxonum, 209
Aegyaleus & Aegyalea, 12
Aegyptij, 11
Aegypt⁹ facta prouincia, 105
in Aegyptũ deſcenſus, 23
Aegypti plagarum allegoria, 38
Aelia Hieroſolyma, 120
Aelius Pertinax, 124
Aemilian⁹ trucidatur, 130
Aemilius Paul⁹ cos. 73.78
Aeneas in Italia, 29
æris & ferri inuentor, 7
Aetherius Viennæ epiſc. 183
Aethiopes, 11
Aetius patriti⁹ Roman⁹, 155.161.163
Africa, 11. tota fit catholica, 153
Africanus, vide Iulius
Agamemnon, 29
Agareni, 22
Agatho pontifex Romæ, 186
Agathocles, 71

Agaunéſes martyres, 202
Agauni monaſteriũ, 204
Agar, 22
Ageſilaus Lacedæmoni⁹, 63
Aggæus propheta, 56
Aglimarus Viennæ epiſc. 231
Agnæ baſilica. 139
Agobard⁹ Lugduni epiſc. 226
Agrippa Siluius, 41. 42
Agrippa Herodes, 108
Agrippina colonia Galliæ vrbs, 17. 36. 160
Ahoth ambidexter, 27
Aialon Zabulonites, 29
Aiſtulfus Longobardorũ rex, 204, & deinceps.
Alani, Schythæ, 147. in Africa, 717. Gallias inuadunt, 151
Alaricus imperator, 152. rex Gothorum, 153. 165
Alba Siluius, 40
Alba condita, 29
Albanenſis ciuitas, 159
Albanus martyr, 136
Albanorum reges, 30
Albia fluuius, 213
Albinus Iudææ procurator, 112
Cl. Albinus in Gallia, 125. uſurpator imperij, occiditur, 128
Alboinus dux Longobardorum 179
Alchimus impius ſacerdos, 85
Aldulfus Saxo, 223
Alexander Helenã rapit, 29
Alexãder Epirotarũ rex, 64
Alexander magnus, 65. 66, & deinceps.
Alexander Romæ epiſcopus, 118
Alexander Cappadociæ epiſc. 126
Alleluia, clamor in bello, 163
alodum fidei, 211
Alpes peruiæ factæ, 73
Amalmater Beneuentan⁹, 232
Amalricus filius Alarici, 265
Amanitæ, 28
Amaſias, 42. 43
Amazones, 29
Ambiani, 94
Ambibariti, 95
Amblauia, 199
Ambroſius Aurelius, 166
Ambroſi⁹ Mediolanẽſis, 146. 148
Ambulaz Hiſpaniæ rex, 224
Amilcar dux Carthaginenſium, 73
Amiternum oppidum, 77
Ammonius clarus, 130
Amon rex, 45
Amos propheta, 41. 44
Amphion muſicus, 26
amphitheatrũ Romæ, 115
Amram pater Moyſi, 24

Amri

Amri rex Iſrael, 41
Amulo Lugduni epiſcopus, 231
Amulius Siluius 44
Anaſtaſius imperat, 267. 169.195
Anaſtaſius Perſa monachus martyr, 182. reliquiæ, 183
Anatolius Laodicenus epiſcop. 133
Anchiale condita, 43
Ancus Martius, 46
Adragathus, 71
Andreæ apoſtoli reliquiæ, 141
androgynus Romæ mari merſus, 81
Andronicus Epheſi conditor, 40
Andromachus Iudææ cuſtos, 68. occiſus, 84
Angli Britanniam inuadunt, 159.160
ad Chriſtum cõuerſi, 181
Anianus Aurelianus epiſcopus, 155
Anicetus Romæ epiſcopus 121
Anienis fluuius 74
Annibal, 59. & deinceps.
Anno dux Pœnorum occiſus, 75
Anolus ſeditioſus, 134
Antæus occiditur, 28
Antenoris poſteri, 30
Anteros, Romæ epiſcopus, 128
Anthropomorphitæ, 140
Antigonus Aſiæ rex, 69
Antiochẽſis ſynod⁹, 144
Antiochia terræmotu ſubruta 118
Antiochus rex Syriæ, 76
Antioch⁹ Epiphanes, 83. 84. Eupator, 85. Soter, 83, Theos, ibid.
Antipater in Græcia, 69. procurator Paleſtinæ 92
Antonin⁹ Pius imperat, 120
Antonius eremita, 141. eius reliquiæ, 173
L. Antoninus, 100.123
M. Antoninus Verus, 100. 121
Apis, Argiuorum rex, 23
Apocalypſeos verba, 123
apocriſiarius eccleſię Romanæ, 179.185
Apollinaris Apianus Hieropoli epiſc, 122
Apollinaris Laodiceæ epiſcop. 145.150
Apollinaris Valentiæ epiſc. 168
Apollinariſtæ, 150
Apollo medicinę auctor, 27
Apollinis templum, baſilica B. Petri 139
Apollonij ſcripta contra hæreſes, 124
Appuli, 11
Aquæ Saluiæ, Romæ, 183
Aquila Ponticus, interpres, 120

Aquileiēſis ſynodus, 193
Aquiſgrani palatiū, 219
Ararat, Armeniç mons, 8
Aratus aſtrologus, 71
Arbaces Medus, 43.53
Arcadicum bellum, 63
Arcadius imperat 150
archæ ædificatio, 8. allegoria, .98 13, & deinceps.
Archedamus Lacedæmō, 63
Archelaus Iudæis imperat, 105
Archelaus Meſopotamiæ epiſc. 133
Arduēna ſeu Arduennis ſilua, 96
Arelatenſe conciliū, 138. 225. 226
Aremulus Siluius, 42
argentei nummi Romæ primum 72
Argentoniū caſtrū, 207
Argonautæ, 28
Argus Græciæ rex, 23
Ariarathes Cappadociæ rex, 78. 83
Arichiſus Beneuentanorum dux 212
Ariouiſtus dux Germanorum 93
Ariſtides Atheniēſis pro Chriſtianis, 119
Ariſtobulus Iudæus philoſophus, 58.82
Ariſtonic⁹ uictus ac ſtrāgulatus, 83
Ariſtoteles, 62.64
Arius Lacedęmonis rex, 79
Arnobius Afer rhetor citatur, 10.137
Arrius miſe.è moritur, 141
Arriana hæreſis, 138
Arphaxad, 10
Arſes Perſarum rex, 64
Artabanes Armeniç rex, 101
Artaxerxes, 57. Mnemō, 59. Ochus, 62.63
Artemius Senonicus, 180
Artheus macedon, 69
artium conſeruatio in diluuio 8
Arubas Moloſſorum rex, 65
Arudes uicti à Cęſare, 93
Aſa rex, 41
Aſaph propheta, 40
Aſcanius Albam condit, 29
Aſdrubal, vide Haſdrubal
Aſia, 11
Aſor, 27
Aſſuerus, 59
Aſſyriorum regnum incipit, 12
Atalaricus Gothorū rex 172
Athalia, 42
Athanaſius Alexādrinus, 141. 147
Athenæ conditæ, 24. 29. reedificatæ, 63. illic literæ xxiiij, incipiunt, 59.

59. bibliotheca Hadriani, 119
Athenodorus Origenis diſcipulus 128
Atlas aſtrologus, 24
Atrebates, 94
Attalus imperator, 152. cedit imperio Romanis, 82
Attila, 159
Auari. id eſt Chuni, 180. 214. 246
Audoenus Rothomagi epiſcop. 191. 192
Auentinus Siluius, 43
Auentinus mons Romæ, 46
Auguſtinus Hipponēſis, 151. 159. eius reliquiæ, 198
Auguſtinus Anglos conuertit, 181
Auguſtus monarcha, 103
Auitus Hiſpanus, 155. Aureliæ clarus, 170. epiſc. Viennenſis, 168. 171
Aulerci, 95
Aurelianus imperat. 132
M. Aurelius Antoninus imperator, 127
Aurelius Alexander. ibi.
Aurea domus Romæ, 118
Aurea porta Conſtantinopoleos, 171
Aureus mons Romæ, 130
Auxentius Mediolani epiſcop. 146
Azarias propheta, 41. 42. 43

B

Babel 21
Babylon, turris, 11. 21
Babylonia, 11. eius reges, 53
Babyloniæ captiuitas, 47. 52
Baccadæ, 134
Bactra, 10
Bactriani, 71
Baiouarij, 200. Pippino ſe dedunt, 206
Baleares inſulæ, 216
Balthaſar Naboan, 53
baptizatur iterū qui Arrianus fuit, baptiſmo catholicorum, 176
babtiſterium Conſtantini Romæ, 139
Barbara Lugdunenſis, 192
Barbas Arrianus epiſcopus 170
Barchinona ciuitas, 215. 219
Barcillo Hiſpaniæ vrbs, 154
Barnabæ apoſtoli reliquiæ, 166
Baſilianus Antoninus Aurelius, 126
Baſilides ſui nominis primus hæreticus, 152
Baſilius epiſcopus Ancyranus, 142

Baſilius Cæſarienſis, 147
Baſsianus imperat, 126
Baſternæ deleti, 77
Belgæ, Galli, 94
Beliſarius & quæ geſsit, 173
Bellerophon, 17
Bellouaci, Galli, 94
Bella ciuilia, 133
Belus primus Aſſyriorũ rex 12
Benadab rex Syriæ, 41
Benedictus Abbas. claret, 173
Benedictus papa, 231
Beneuentani, 212
Beniamin allegoria, 37
Beragri, 94
Bernardus rex Italiæ, 225
Bernardus Viennæ epiſc. 225.226
Berteritus Viennæ epiſc. 206.208
Bertharius maior dom⁹ 193
Biblia uerſa, vide Interpretatio.
Biblia in linguam Gothicam ab Arrianis verſa, 145
Biterrenſis ſynodus, 145
Bitoitus Aruernorũ rex, 85
Blauium caſtellum, 175
Bledla, 159
Blidramnus Viẽnæ epiſc. 295
Bobolinus Viennæ epiſc. 193
Boccus Maurorum rex, 280
Boetius uir conſularis, occiſus 171
Bonifacius Mogontię epiſcop. 204
Bonifacius Romæ epiſcopus 156 181
Bonolus tyrannus ſuperatus 133
Bragada flumen, 60
Brennus Romã dux Gallorum, 59
Britannia in deditionem recepta iterũ à Romanis, 135.153
Britannia ab Anglis inuaditur, 160
Britanni ſe dedunt Cæſari, 95
Britones aduerſus Saxones ſæpius pugnant, 166
Britonum ſigna, 227
Brunichildis reginæ ſupplicium, 181
Brutij 11
Brutus Cæſarem interficit, 99
Bulgari ſuper Danubiũ, quinquies oppugnati à Sarracenis 197
Burgundiones Arriani, 149
Byrſa arx quædam Carthaginis 79
Byzantium vrbs quæ & Conſtantinopolis, 65

C

Caat filius Leui, natus in terra Chanaan 24
Cabillone Guntchramnus ſepultus, 177
Cabillonenſe cõcilium, 225.226
Cadmus Thebis, 26. inuentor Græcarum literarum, ibidem.
Cæcilia virgo, martyr, 127
Cæleſtinus papa, 158
Cæleſtius Pelagius, 16
Cælius mons Romæ additus, 45
Cæſares à Iulio Cæſare, 99
Cæſarũ familia conſumpta, 113
Cæſarea quæ olim Mazaca, 147
Cain, 6.9
Cainan, 5.9
Calabri, 11
Calarona fluuius Lugdunenſis, 181
Calchedonẽſe conciliũ, 160.164
Caleti, Galli, 94
Caldeoldus Viennæ epiſc. 190
C. Caligula Cæſar, 108, & deinceps.
Calixti cœmiterium, 128. 132
Calliſthenes philoſophus, 69
Callinicus patriarcha, 194
Calpurnius conſul corruptus 86
Cambyſes, 55.57, & deinceps.
Campania vaſtata, 193
Canaus Macedo, 44
Cannæ Apuliæ vicus, 73
Cantabri, 95
Cantabricũ bellum, 104
Capitolium ædificatum, 46
Capys Siluius, 41
Carauſius in Britanniis rebellat 135
Carbonaria ſilua, 149
Carinus imperat, 134
Cariſiacum, villa, 120
Carlomannus Pipini f. rex, 208, & deinceps.
Carlomãnus, 202. & deinceps.
Carmentis Latinas literas inuenit 29
Carol⁹ f. Pippini, 197.206 rex, 208, & deinc. maior domus, 200. imperator primus Francorum, 211, & deinceps.
Carpentus Siluius, 41
Carpenus imperator, 59
Carthaginenſium bellũ 59. & deinc. conciliũ, 155
Carthago conditur 40. ardet incendio, 80. reſtauratur, 85. eius ſitus, 79
Carus imperat, 134

Caſſander Cariæ dux, 70
Caſsianus ſcribit libros, quos uertit Eucheri⁹, 164
Caſsinogilum, villa, 211
Caſsinus mons, 203
Caſsiodorus Rauennas, 160
Caſsius Cæſarem interfecit, 99. Iudæã capit. ibid.
Caſſobellum oppidum Britanniæ, 96
Caſtores, locus, 113
Catilinæ coniuratio, 92
Cato Vticæ ſe occidit, 99
Caudinæ furculæ, 66
Cecrops Athenarũ conditor, 24. 29
Cella aurea Ticini, 198
Celſi contra Chriſtianos ſcripta per Origenem refutantur, 129
Cemani, 94
Cenifius mons, 209
Centaurorum bellum, 28
Centenius Penula, 74
Cerberus, 27
Cerdo hæreticus, 121
Ceres, 27
Ceroſi, 94
Chaldæi, 10. 53
Cham, 11
Charibertus Francorum Pariſijs rex, 175, & deinceps.
Cheſi rex Thraciæ, 78
Childebertus minor, rex Auſtrię 172, 177. & deinc. 196
Childegarius epiſcopus, 204
Childericus rex Francorum, 151. 161. 191, & deinceps.
Chilpericus Sueſsionũ rex, 158. 185, & deinc.
Chlodio Francorũ rex, 149
Chlodomirus, 169. 170
Chlodoueus Francorum rex primus, 165. 167 189
Chriſtianus, 151. 158. 161
Chlotharius Theodorici F. 195. rex Francorũ, 190. Saxonum rex, 183. Cæſar, & imperator, 238, & deinc.
Chramnus filius regis igne crematus, 174
Chriſtianus primus imperator, 138
Chriſtianorum perſecutio ſub Nerone, 112. Diocletiano, 116. ſub Antonino, 121. ſub Seuero, 135. ſub Maximino, 127. Diocletiano, 126. 137. Iuliano, 142
Chriſtus crucifigitꝰ eodem die quo Adam formatur, 4
Chrona filia Chilperici, 158
Chronographi, 3
Chrotildis, 158, regnat, 169

169. moritur, 174
Cuſan Raſataim Meſopotamiæ rex, 26
Cibennica iuga 209
Cicero Arpinas naſcitur, 89
Cidnus amnis, 67
Cimbri oppugnātur, 87. 88
Cinnomannicus pagina, 177
Circunciſionis origo, 22
circus Romę ædificatus, 46
Ciſalpina Gallia, 73
ciuile bellum primū Romæ, 90
Clarentius Viennæ epiſcop. 185
Claudianus Viennēſis epiſc. ibid.
Claudius Cæſar, 110 & deinceps.
Claudius cos. 61. imperat, 132
Claudius Lugduni epiſc. 148. Viennæ epiſc. 138
Clemens Petri diſcipulus, 117. Alexandrinus martyr, 125
Cleopatra Aegypti regina, 93, & deinc. 98. 99. 101. 102
Cochilaicus Danorum dux, 169
Codrus, 40
Cœle urbs Parthorum, 134
Colonia dicta, quę prius
Agrippina, 160
Coloſſus Romæ, 115
Commodus imperator, 121, & deinc. 123
Conchis ſanctæ Fidis reliquiæ, 136
Concilia ubi, 187. 188
Condurſei, 94
Conon Athenienſis, 63
Conſtans imperat, 140. 141
Conſtantius imperat, ibid. Arrianus, ibid.
Conſtantiniana baſilica, 139
Conſtantinopolitana bibliotheca, 186
Conſtantinopolis, noua Roma, 140
Conſtantius Cæſar, 135. 137
F. Conſtantini imperat, 185. 186
Conſtantinus imperat, 138. & deinc. 202. 206
Heraclij filius, 184
Conſtantinus papa, 195
Conſtantini forum, 141
Conſulares ludi, 45
Corinthium æs, Corinthia vaſa, 81
Cornelius papa, 129. 131
Cornelius Scipio Africanus, 74. & deinc.
Corſica inſula, 224
Corinthus vrbs ſubuerſa, 80
Corybantes, 24

Coſroam

Coſroam Perſarum rex, 182
Cottiæ Alpes, 193.195. 209
Creſcens Cynicus, 121
Creſcens Pauli diſcipulus Viennæ, 112. 118
Criniti reges Francorũ, 149
Criſpus cos. 75
crux Domini inuenta, 139. veneratur. 190
Cteſiphon vrbs Parthorum, 134
Cumanus Iudææ procurator, 111
Cuthbertus Lindisfarni epiſc. 192
Cyprianus Carthagi-nienſis, 129. martyr, 137. eius oſſa Lugduni, 221
Cypriũ æs V. pedes craſſum 139
Cyrene condita, 27.80
Cyria vrbs, 164
Cyrillus Alexandriæ epiſc. 155
Cyrus rex Perſarum, 53. 55. abbas Ponti, 194. Alexãdriæ epiſcopus, 184

D

Dædalus faber, 27
Dagobertus Francorum rex, 173.185. moritur, 198
Damaſus papa, 145. 150
Daniel propheta, 53. eius hebdomadæ, 108. verba, 53.69
Daniel clericus, Francorum rex, 199
Dani in Gallias trãſeũt, 199
Danubius qui & Hiſter, 67
Darius Perſarum rex, 56. F. Arſami, 66. Nothus, 58. Medorum rex, 53, eius cum Alexandro congreſſus, 67, & deinceps.
Dauid rex, 39.48
Debora, 27.39
Decius imperator, 129
Decius Mus cos. 66
Delphicum templum. 25
Demetrius Antigoni F. 70. à patre veneno necatus, 77
Democrit⁹ philoſophus, 58
Demoſthenes orator, 64. auro corruptus, 67
Deodatus Viennæ epiſcop. 94
Deſiderius Auguſtodunenſis, Viennæ epiſcopus, 180
Deſiderius rex Longobardorũ, 206. 209, & deinceps.

inceps.
Deucalionis diluuium, 25
Diablintes, 95
Dido conditrix Carthaginis, 40
Didymus Alexandrinus, 150
Diluuium, 8.9
Diocletianus imperat, 134.& deinc..
Dionyſius Corinthi epiſcopus, 122. eius paſchales circuli, 173. Viennæ epiſcopus, 123.124
Dioſcorus Alexandriæ epiſcopus, 160.164
Dirrachium, 97
Dodo Pictauis epiſcop. 189
Dodolenus Viennæ epiſcop. 190
Dolobella, interfectus, 88
dominum ſe negat Auguſtus, 105
Domninus Viennæ epiſcop. 173
Domitianus imperat, 116, & deinceps.
Domnolus Viennæ epiſcop. 181
Donatus grāmaticus, 141
Donatiſtæ in Africa, 138
Eiri epiſcop. 151
Drepana, Helenopolis, 139
Drogo epiſcopus, 240
Drogus dux in Campania, 94.196
Druſus veneno patris interit, 108

E

Eagina Anglorum regis filia, 236
Eberones, 94
Ebionis hæreſis, 150
Ebroinus maior domus, 190.191
Eburiſus Francus, 215
Eburonati, 96
Eburouices, 95
Ecdicus Viennę epiſc. 188
Edeſſeni, 71
Edibertus Cantuariorū rex, 181
Edom, 41
Eduinus Anglorum rex, 183
Egeſar, 53
Egidius patritius, 160
Egidora flumen, 222
Eglom rex Moab, 27
Egyptus Syluius, 40
Eleazarus pont.max. 72
Elephāti primi in Italia, 72
Eleutherius Romæ epiſcop. 122.124
Eliaſiph, 68
Elinigaudius comes, 29
Eliſeus propheta, 43
Emaus quæ & Nicopolis, 127
Emeſſa Phœniciæ vrbs, 162

Encratitarum hæreſis. 107.122
Enoch, 6
Enos, 5
Eoldus Viēnæ epiſc. 197. 198
Epaminōdas Thebanus, 63, & deinc.
Epheſina ſynodus, 157
Epheſus condita, 40
Ephrem Edeſſenus, 147
Epiphania, 103
Epiphanius Salaminius, 151
Eresburgum caſtrū, 210
Eritbertus Longobardorum rex 293
Ermenfridus Francus, 192
Ermenigildus Gothorum rex catholicus trucidatur, 180
Erychthonius, Athenienſium rex, 26
Erycīna ciuitas, 62
Eſaias propheta, 44
Eſau, 22
Eſdras legis ſcriba, 57
Eſquilinus mōs Romæ, 53
Eſther hiſtoria, 59
Eua, 4
Euangelium Matthæi repertum 166
Euantius Viennæ epiſc. 180
Eucherius Lugduni epiſcop. 164
Eudo dux Aquitanorū, 200
Eudoxia Auguſta, 159
Eudoxius Arrianus epiſcopus. 146
Eugenius tyrannus, 150. Carthaginenſis, 173
Euilmerodch, 53
Eumenes Attali F. 77
Eunomius hæreticus, 145
Euripides poeta, 57
Europa, 11
Euſebius Pamphili, 142. ſcripſit uitam Pamphili. 137. chronographus, 26.29.46.54.55.108
Euſebius Vercellenſis, 144
Euſtaſius Aotiochenus, 142
Euſtathius Sebaſtenus, ibid.
Eutyches hæretic⁹, 160. 165
Eutychianus Romæ epiſcop. 132
Eutychius malè ſentit de reſurrectiōne, 179
exarchus Italiæ, 195
Exuperius Viennæ martyr, 122
Ezechias rex, 45. in eo allegoria, 52
Ezechiel propheta, 52

F

Fabianus Romæ epiſcopus, 128. martyr, 129
Fabius magiſter equitum,

tum 66
Fabius dux Romuli, 45
Farnabuzus, 62
Faunus 30
Fauſtus regij epiſ. 171
Felicianus Viennæ martyr, 122
Felicitas martyr, 125
Felix Aurelianus hæreticus, 214
Ferreoli reliquiæ, 201
ferri & æris inuentor, 7. 27
Feſtus Iudææ procurator, 112
Fides & ſociæ eius martyres, 136
Fidon Argiuus, 44
Flaminius proconſul, 76
Flauia Domicilla Chriſtiana, 116
Florentius Viennæ epiſcop. 128
Florianus imperat, 132
Florus Iudææ procurator, 112
Focas ſedem Romanam primam ſtatuit, 181
Focas Ponti epiſcopus, 119
Fontaneticum prælium, 230
Foroiulium, regio, 210
Fortunatius Aquileiæ epiſc. 144
Fotinus Lugduni epiſc. 121. Syrini epiſc. 150
Fotinus hæreticus, 145
Francofordianum concilium, 214
Franci vnde dicti, 146
Francorum victoriæ plures, 213
Francorum rex primus Chriſtianus, 152
Frigidernus Gothus, 145
Friſones ad Chriſtum cõuerſi, 204
Fulgentius Ruſpenſis epiſc. 167
Fulradus capellanus, 203
Cn. Fuluius, 74
Q. Fuluius. ibid.
Furuus Camillus Scribonianus, 110. 111

G

Gaddida, 11
Gaius Romæ epiſc. 134
Galba imperator, 113
Galenus medicus, 121
Galienus imperat, 130, & deinceps.
Gallia Ciſalpina deficit à Romanis, 73
Gallus Hoſtilianus imperat, 130
Galli Romam vaſtãt, 59. 64. Aruerni victi, 86. Senones & Viennenſes, 58
Galli ad Alexaudrum in Babylonia, 69
Gamalielis reliquiæ, 155
Garamantes, 11
Gath propheta, 40
Gedeon, 28. 39

Geliſmerus Vandalorum rex, 173
gemmarum primus vſus in ueſtibus, 136
Gemmoniæ ſchalæ, 114
Geneſis uerba, 32
Gennadius notatur, 171
Gentius Illyrij rex, 78
Geolfridus abbas, 197
Geon, Nilus, 11
Georgius patriarcha, 186. epiſcop. Viennæ, 193
Geræonis martyrium, 136
Gerinus, 191
Germania trans Rhenũ, 117
Germanicus de Germanis triumphat, 106
Germanus Altiſsiodorenſ. epiſc. 162. Pariſis epiſc. 176
Germani, 93
Geruaſij & Prothaſij reliquiæ, 149. 151
Geta hoſtis publicus, 125
in Giezi allegoria, 51
Guſlemarus à Deo percuſſus, 192
Giſulphus Longobardorum dux, 193
Glabrio conſul, 77
Glauciapræter, 88
Godefridus rex Danorũ, 219. 222. 224
Goliæ allegoria, 48
Gondegeſilus 158
Gondobaldus Francus, ibid.
Gordianus imperat, 128
Gorgo meretrix 27
Gothmarus Francus, 158
Gothi, Scythæ, 145. 157. in Africa, 157. in Italia, 151. in Sicilia, 154. deleti, 132
Gracchus Tiberius Sempronius, 78
Græcia 23
Gratianus imperator, 146. 147
Gregorius Romæ pontifex, 180. in Iob ſcribit, 179
Gregorius Nazanzenus, 143
Grimaldus Beneuentanus, 219
Grimoldus maior domus, 195. 196. 199
Grifõ fugit in Saxoniã, 203
Gundebaldus Burgundiorum rex, 168
Gundolandus maior domus, 183
Gundoueus Burgundiorum rex, 158
Gunchramnus Aurelianorum rex, 175. & dein.
Gunthatius epiſc. 232

H

Hadeſans rex Galliciæ 216
Hadrianus imperat, 119 &

& deinceps.
Hamilcar imperator, 60. 61
Hannon imperator Carthaginenſium, 59. 60. 61
Haſdrubal imperator, 60
Hebdomadæ Danielis ſeptuaginta, 54
Heber, vnde Hebræi, 10
Hebraica veritas, 6. 8. 46
Hebræorum deſcenſus in Aegyptum, & ſeruitus, 23. 24
Hecbertus Scotos conuertit ad veram fidẽ 196
Hemoris filij 30
Hedilcruda virgo Angla, 188
Helena rapta, 29
Helena Conſtantini mater, 139
Helena Agabenorum regina, Chriſtianos alit, 11
Helenopolis, Drepana, 139
Helenus, 30
Heli ſacerdos, 30
Helianus ſeditioſus, 134
Helias propheta, 41
in Helia allegoria, 51
Heliodorus ſacrilegus punitur, 83
Heliogabali templum, 127
in Heliſæo allegoria, 51
Heliopolis, 80
Heliſæus propheta, 41. 43
Helle & Phryxus. 27
Heluetij fortiſsimi, 93
Heracleas, 128
Heracleonas, 184
Heraclianus Africæ comes, 153
Heraclius imperat, 182
Herchinoldus maior domus, 190
Hercules Antæum occidit, 28. eius magiſter Linus, 28
Hercules F. Alexãdri, 70
Heresburgũ caſtrũ, 211
Herioldus Danorũ rex, 225
Hermagoras Marci diſcipulus, 110
Hermes paſtoris libri auctor, 121
Hermenfridus Francus, 192. rex Thoringiorũ, 172
Hermengildus rex Gothorum, 179
Hermingus Danorum rex, 225
Herodes Iudæis externus imperat, 101. Antipas, 116. Agrippa rex Iudææ, 109. ab angelo percuſſus, 101. miſere moritur, 105
Herodotus hiſtoricus, 57
Herricus Foroiulienſis 214
Herthenoldus, maior do

mus 183
Heſiodus poeta, 44
Hieremias propheta, 46
Hierico inſtauratur, 41
Hieroboam, 40
Hierontius Conſtantis occiſor, 152
Hieronymus in Bethleē, 150. eius chronica, 1. verba, 54. 56
Hieroſolyma Chriſtianis cedit, 120
Hilarius Arelatenſis, 165. Pictauis epiſcop. 141. 145
Hippocentauri, 27
Hippocrates medicus, 58
Hippolytus epiſcop. 127. eius reliquiæ, 229
Hircanus Iudæorum pontifex, 91. 92
Hircilides dux Lacedæmonius 62
Hiſter qui & Danubius, 77
Hiſtrus Ponti conditur, 45
Hochſcoburgum caſtrū, 202
Homerus, 31
hominis formatio, quando, 2
Honoricus Vandalorum rex Arrianus, 166
Honorius imperat, 150. 152
Honorius papa, 184
Horathim, locus, 203
horologium mirum, 221
Hortona ciuitas in Italia, 219
Hoſtienſis uia Romæ, 130
Hoſtia condita, 46. 139
Hugo, 234
Hunaldus dux Aquitaniorum, 202. 208
Huni, Scythæ, 147. Conſtantinopoli, 183. in Gothos exurgunt, 146

I

Iabin Chanaan, 27
Iacob, 23. 33
Iacobus frater domini Hieroſolymis epiſcop. 107. trucidatur, 112
Iacobus Nizibenus, 140.
Iaddus pontifex Iudæorum, 64. 68
Iael, 27
Iair, 28
Ianeus Alexander Iudęis imperat, 91
Ianiculus mons Romæ, 47
Ianus, 30. cui⁹ portę clauſæ, 104
Iaphet, 9. 11
Iared, 5
Iaſon pont. max. 84
Icarus Dædali filius, 27
Idæi dactyli, 27
Idumæa gens, 22
Iehu rex, 42
Ieptes Galadites, 28. 39
Ieſſe epiſc. Ambian⁹, 210

Ieſu

Ieſu Naue allegoria, 39
Ieſus ſacerdos, 56
Ieſus Sirach liber, 76
Ieſus Chriſtus naſcitur, 106, & deinc.
Ignatius Antiochiæ epiſ. beſtijs traditur, 118
Ignis ſacer conſeruatus, 53. coli cœptus, 11
Ilduinus Lugduni epiſcopus, 216
Ilium uaſtat Hercules, 28. deinde receptum, 30
Illyricum bellum, 73
Iltrudis, 203
Immautus Lauduni epiſ. 236
Inachus Argiuus 22
India, 10. quam adijt Alexander, 69
Indus flumen, 69
P. Ingenuus occiditur, 131
Ingilinham locus 20
Innocentius Romæ epiſ. 151
Inſula mari emergens, 111
Interpretatio bibliorum prima, 72. ſecunda. 120. tertia, 123. quarta, 126. quinta, ibid.
Io, 22
Ioachaz, 47
Ioachim rex, ibid.
Ioannes Hircanus pont. max. amicus Romanis 89
Ioannes Baptiſta, 107. eius reliquiæ, 142. caput, 162
Ioānes Epheſi, ſcribit Euangelium, 117. exul in Patmo, 116. in feruens oleum mittitur, 117. obit, 118
Ioannes Anachorita, 150. Conſtantinpolitanus, 151. Antiochenus preſbyter, 171. papa Romanus, 175. agit in Gallijs, 235. Romæ, 193. Anglos docet, 181. Hieroſolymitanus. 223
Ioas, 43
Ioathan, 44
Ioel propheta, 41
Ioiada pontifex, 42.68
Ionadab, 42
Ionas propheta, 44
Ionathan pontifex, 68
Ionathas ſacerdos, 85
Ioram rex, 41
Ioſabeth, 42
Ioſaphat, 41
Ioſeph, 23.36.37
Ioſephus citatur, 8.25.58. 115
Ioſias, 46. in eius actis allegoria, 52
Ioſue pontifex, 68. dux Iſrael, 25
Iouianus imperat, 144
Iouinus Galliæ tyrannus, 152
Irena imperat, 616.219
Irenæus Lugduni epiſcopus, 123
Iſaac, 22.31

Iſara flumen, 88
Iſicius Viēnæ epi. 163.175
Iſis, 22
Iſmaelitæ, 22
Iſmael, 21
Iſrael, 23
Italia Carolo cedit, 209
Iuba ſe iugulandum præbet, 99
Iubal, 7
Iubilei Hebræorum, 26
Iudæam aggreditur Alexander, 68
Iudæi rebelles cæſi, 119. diabolo decepti, 157. Roma pulſi, 111. ſeditioſi, 109. templum reędificantes puniuntur, 143. eorū faſti cōbuſti, 100. templum in Aegypto, 80
Iudas Machabæus, 85
Iudæ & Thamar allegoria, 34
Iudas apoſtolus, citat, 6
Iudith hiſtoria, 56
Iugurtha, 86
Iulianus imperator, 142. Pelagius, 159, iuriſperitus, 124. Viennæ epiſc. 172
Iuliani martyris caput, 201
Iulidiacum, villa, 210
Iulius Proculus & eius proauus, 43
Iulius Cæſar occiditur, 99. eius res geſtæ, 89. & deinceps. eius gentis auctor, 43
Iulius Britanniæ martyr, 136
Iulij Africani chronica, 54.55.58.127.128.142
Iuſtinianus imperator, 173.189.194
Iuſtinianus codex, 173
Iuſtinus imperat, 171.174. 179
Iuſtinus philoſophus, 121
Iuſtus archiepiſcop9, 183. Lugduni epiſcop. 148. Viennenſis epiſc. 120. 121.183
Iuuencus Hiſpanus poeta Chriſtianus, 140

L

Labdon, ſiue Abdon, 29
Labienus occiſus, 88
Laborſordach, 53
Lacedæmon conditur, 25
Lacedæmones, 62
Lacedæmonij reges incipiunt, 31. deficiunt, 44
Lactanti9 Firmian9, 140
Lagidæ finiunt, 103
Lambriacus vicus, 177
Lamech, 6.7
Landericus maior domus, 177
Landricus princeps Aquitanicus, 234
Laomedon Troiæ rex, 28
Lapitharum bellum, 28
Lariſſa vrbs 65
Latina lingua multiplex, 11
Latinus Syluius, 39

Lati-

Latinorum primi reges, 29
Latobagi victi à Cæſare, 93
Lauicana via, 139
Laurentius martyr, 129. eius Baſilica, 139
Leandrus Hiſpalitanus epiſcopus, 180
Leidradus Lugduni epiſcop. 215.226
Leo imperator,164.190. 197
Leo papa, 160,165.217. 220
Leodegarius Auguſtoduni epiſc. 191
Leodigildus Gothorum rex, 176
Leonianus, 179
Leonides pater Origenis martyr, 125
Leporius Pelagius, 159
Leudeſius, 191
Leuinus cos. 72
Leutbrandus Longobardorum dux, 195
Liberi patris templum, baſilica b.Mariæ, 159
Liberius papa Arrianis fauet, 144
liberum arbitrium, 171
Licini⁹ Craſſ⁹ cos. 28.75
Licinius imperator 138
Liesthorp portus, 222
Ligeris fluuius, 95
Linguæ lxxij. 10.10
Linones 222
Linus poeta, 26
Lin⁹ Herculis magiſter, 28
Liuia s condita, 107
Liuij annales citant, 43
M.Liuius cos. 75
Lixouiæ, Galli, 94
Longobardi in Italiã acciti,175. Italiã uaſtant, 179. à Francis capti, 209
Lotharius imperator, 229,& deinceps.
Lucanus poeta, 113
Lucani, 11
Lucani, 11
Lucas, lxx. interpretes ſequit,10.ei⁹ loc⁹, 111.141
Luceria in Italia, 219
Lucianus martyr, 137. presbyter, 155
Lucifer Calaritanus epiſcopus, 144
Luciferianum ſchiſma, ibid.
Lucina matrona, 130
Lucius Britanniæ rex, 122
Lucius papa, 129.132
Lucretia, 55
Lucretius poeta, 92
Ludouicus Caroli filius, 215. Aquitanicus rex, 225. Baiouariorũ rex, 227.imperat,226 & deinc.in Italia,232. Noricorum rex, 224
Luctatius cos. 61
Lupicinus Viennæ epiſ. 131

Lupus Trecaſsinus, 162
Luxouium monaſteriũ, 191
Luxouij, 90
Lycurgus legiſlator, 42
Lydorũ reges incipiũt, 44
Lyſander Lacedæmoni⁹, 63
Lyſimachus, 70, & deinc.

M

Macarius Aegyptius, 156. Antiochenus
Macedonum regnum inchoat, 44
Macedonianum dogma, 144
Macdonicum bellum, 78
Machabæorum hiſtoria, 71. 80. 84
Macrinus imperat, 126
Maggedus campus, 46
Mago captus Romã duci tur, 74
Magi fratres Perſarũ reges, 56
Maiores domus Francorum, 177. 183. 189. 190. 192. 193. 195. 196. 199. 200
Malachias propheta, 56
Malchion Antiochiæ epiſcop. 132
Mamatus Viennæ epiſc. 176
Mamertus Viennæ epiſ. 151. 161
Mammæa Chriſtiana, 127
Manaſſes rex, 45. 64
Manichæorum hæreſis, 133
Manlius Torquatus 61. 64. 66
Marcellinus tribunus, 153
Cl. Marcellus, 74. 75
Marcellus Ancyranus epiſc. 142
Marcianus imperat, 160
Marcion hæreticus, 121
Marcomannicũ bellum, 122
Marcomirus Francorum princeps, 147
Marcumunes uicti à Cæſare, 93
Marcus euangeliſta, 110. epiſcop. Hieroſolymis, 120
Marinus Arelate epiſc. 138
Marius conſul, 88
Msrtinus Auſtriæ regnat, 191
Martinus papa, 185. Turonis epiſcopus. 149. Viēnenſis epiſc. 118
Maſiniſſa rex Numidiæ, 78
Matathias ſacerdos, 83
Matthæi euangelium, 42. hebraicum, 110
Mathuſalam 6
Matuarios vaſtant Saxones, 197
Mauricius imperator, 180
Mauricius & ſocij martyres,

res,,136. eorum crypta taedes, 198
Mauſolcum, 139
Maxentius Auguſtus, 138
Maximianopolis, 46
Maximianus Herculianus Cæſar, 134. Auguſtus, 135
Maximilla hæretica, 124
Maximinus Herculius, 135. imperator, 127. Treueris epiſc. 141
Maximus tyrannus, 148. martyr, 127
Mazaca, quæ Cæſarea, 147
S. Medardus epiſc. 174. Sueſsionis ſepelitur, ibid.
Media, 11
Medorũ regni origo, 44
Melciades Romæ pontifex 137
Melito Sardis epiſc. 132
Melitus hæreticus, 144
Melit9 Anglos docet, 181
Memphis condita, 23
Menander comicus 72
Menapij, 94.95
Menelaus pontifex max. 84
Menſurarum & ponderum inuentio, 44
Mercurius nepos Atlantis 24
Meroueus Francorũ rex, 151
Merouingi, reges Francorum, ibid.
Meſopotamiæ rex Chuſan, 26
Metellus contra Haſdrubalem, 61. Numidicus exul, 88
Mettis ſuccenſa, 151
Michael Conſtantinopoli imperator, 225
Micheas propheta, 41. eius reliquiæ, 151
Miletus condita, 26
Minerua, 24
Minotaurus, 28
Minutia uirgo Veſtalis, obruta uiua, 66
Minutius Fundanius Aſiæ proconſul, 119
Miſſaha fluuius, 203
Miſſus imperatoris, 221
Mithridates rex Parthorum, 87. Ponti, 83
Mithridaticũ bellum, 90
Moab rex, 27
Moguntiacũ cõciliũ, 225
Moluius pons, 124
monachi ad militandum compelluntur, 153
Montanus hæreticus, 122. 124
Morini, 94.95
Moſa fluuius, 199
Moyſes, 25. auctor Iudæis legis & literarũ, ibid. in eo allegoria, 37
Munda flumen, 99
Muno princeps Aquitanicus, 234
Mutinenſe bellum, 100
Mycenarũ imperator, 29

N

Nabuchodonoſor, 47.53
Namatus Viĕnæ epi. 176
Namnetes, 94
Narciſſus patritius, 174
Hieroſolymis epiſ. 126
Narſeus rex Perſarũ, 135
Nathan propheta, 40
Nechaus Aegyptius, 46. 47
Nectarius Viennæ epiſc. 141. 146
Neemias, 57
Nemrod gigas, 12.21
Nemetes victi à Cæſare, 94
Cl. Nero cos. & dein. 75
Neronianum palatiũ, 130
Nerua imperator, 117
Neruij Galli, 94.96
Neſtorius hæreticus, 157
Neuſtria, 235
Nicenum concilium, 138
Nicephorus imperator Conſtantinopolitan⁹, 219
Niceta patritius, 221. Viĕnæ epiſc. 148
Nicodemi reliquiæ, 155
Nicolaus papa, 233
Nicopolis quæ Ema⁹, 127
Nilus, Geon, 11
Ninus Aſſyriorum rex, 13..22
Niſa vrbs Indiæ, 69
Noe. 7.8.9.13. & geſtorũ eius allegoria, ibidem, & deinceps.
nomenclator papæ, 124
Nouioma ciuitas, 208
Nordebertus maior domus, 193
Norici, id eſt Baiouarij, 235
Northmannia, 211
Nortmanni, 234
Nortliudi, 215
Nouatian⁹ hæretic⁹, 130
Nouioma ſuburbium pariſiacum, 172
Numa Pompilius, 45
Numantia deleta, 82
Numentana uia, 118
Numetian⁹ imperat, 134
Numitor, 44

Oacer fluuius, 203
Oboacer fluuius, 210
Ochozias, 42
Octauianus Cæſar, 99 & deinceps.
Octodorus vicus Veragrorum, 94
Odilo dux Baiouariorũ, 202
Odoacer rex Gothorũ, 166
Odollomites paſtor, 34. 35
Oldas propheta, 46
Oliſipona Hiſpaniæ ciuitas, 216
Olympias mater Alexãdri, 70
olympias prima, 44
Olympus Arrianus, 170
Olynthus vaſtata, 65

Onias Iudæorum pontifex, 72.79.80.84
Orcades inſulæ, 111
Orgetas Heluetiorū rex, 93
Origenes,126.127.119. eius pater martyr, 125
Orpheus Thracius, 28
Oſee propheta, 44
Oſiſmi, Galli, 94
Oſtrebertus Viennæ epiſcopus, 200
Otho imperator, 113
Othoniel iudex Iudæ. 26
Ozias, 44

P

Palæphatus citatur, 28
Palladius Scotorum apoſtolus, 158
Pamphus martyr, 137
Pampilona, 211
Pantænus Alexandriæ epiſ. 126
Pantagathus Viennæ epiſc. 175
Pantheon fulmine ictū, 118. pòſt, baſilica virginis Mariæ, 181
Papilio byſsinus, 221
Paracodes Viennæ epiſc. 125
Paraſini in Aegypto, 182
Parthenius ſpado, 117
Parthi oppugnati, 121
de Paſchæ celebratione concertatio, 124
Paſchalis nomenclator, ibid.
Paſchaſinus Lilybitan⁹, 158. Viennæ epiſc. 137
Patianus Barcilonæ epiſ. 150
Patres, Senatores, 45
Paulinus Eboraci epiſ. 184
Paulus fuit in Hiſpania, 112. Romam vinctus mittitur, 112. gladio occiditur, 113. eius verba, 24
Paulus Samoſatenus hæreticus, Pelagianus, Cephaleniæ præfectus, 224
Pauſanias Macedo, 66. dux, 63
peccatum originale, 9
Pelagiana hæreſis in Britannia, 162.184
Pelagius hæreſiarcha, 155
Pileatus Terentius, 76
Perdicas in Media, 69
Perſæi, Romanos vexāt & Hieroſolyma, 181. Calchouiam uſque veniunt, 187
Perpenna cos. 83
Perpetua Carthagine beſtijs deputat̄ pro Chriſto, 126
Perſarum regnū finitū, 68
Pertinax imperat, 124
Perſeus Macedo, 77
Perſicum bellum, 67, & deinceps.
Perſipolis vrbs, 68.84
Perſis, 10
Perſius poeta, 113
Perruſinum bellum, 100

Petreius ſe confodit, 99
Petronius Bononię epiſ. 159. præfectus, 117
Petrus Romæ, 110. cruce occiditur, 113. eius epiſtola citatur, 9
Petrus Alexandrinus, 137
Phaetontis incendiũ, 25
Phalec, 10
Pharamũdus primus rex Francorum, 147
Pharnaces parricida, 90. victus, 98
Pharus Boloniæ, 225
Phierius Alexãdrinꝰ, 134
Phileas martyr, 137
Philimenes Paphlagonię rex, 83
Philippenſe bellum, 100
Philippicus imperat, 195
Philippus Macedo, 65. frater Alexandri magni, 69. rex, 76. imperator, 134
Philippus Viennæ epiſc. 128. Hieronymi diſcipulꝰ in Iob ſcribit, 164
Philiſtæis ſeruiũt Iſrael, 29
Philiſtini, 28
Philonis legatio pro Iudæis, 109
Phoroneus, 22
Phraantes Parthorũ rex, 82
Phryxus & Helle, 27
Picentes Romanos vincunt, 11. 89
Pictauus vetus, 202
Picti Britanniã inuadũt 150. 155. 158
Picus Latinorũ rex, 25. 30
Pilatus Iudææ procurator, 107. retulit de Chriſto ad Tiberiũ & Senatũ, ib. exul Viennæ, 109
Pindarus poeta, 57
Pinitus Cretæ epiſc. 123
Pionius in Aſia martyr, 121
Pippinus dux in Auſtria, 183. iunior Auſtriæ regnat, 191. 192. 195
Pipini f. 206. è duce rex Francorũ, 204. dein. f. Caroli, 212. frater Carlomanni, 202, & dein. f. Caroli, 215. in Italia rex, 224. 227
Piſcennius Niger, 125
Piſo adoptiuus Galbę, 113
Pius papa Romanus, 121
Placentiæ, 113
Placidia Auguſta, 157
Plato philoſophꝰ, 58. 64
Platonia Viennæ conſtructa, 78
Plinius ſecundus lenis perſecutor Chriſtanorũ, 118
Polycarpus Ioannis auditor, 121
Sex. Pompeius, 100
Pompeij res geſtę, 89. 90. & deinceps. eius & Cęſaris congreſſus, 97
Pontianꝰ Romæ epiſ. 128

Pontiana inſula, 116. quæ & Pontia, 118
Pontius diacon⁹ Cypriani, 131
Porus Indorum rex, 69
Poſthumus tyrannus, 131
Priamus Troianus, 28
Priſca hæretica, 124
Priſcilliana hæreſis, 149
Puſcillianus, ibid.
Priſcus epiſcopus, 180
Probus imperator, 133
Procas Siluius, 44
Procidus quadrigæ inuẽtor, 24
Proculus tyrannus, 133
Proculus Viennæ epiſc. 206
prodigia, 73.89.216.221
prometheus formator hominum, 24
Proſper Aquitanicus, 165
Protheri⁹ epiſcopus, 167
Protoſpatarius imperatoris, 189
Prumiæ monaſteriũ, 231
Pruſias Bithyniæ rex, 77
Pſylli venena ſerpentum exugentes, 102
Ptolemæus rex Aegypti 78. Alexander, 93. Dionyſius, 93. Epiphanes, 80. 82. Euergetes, 76. 85. Lagi F. 69.70. Philadelphus, 72. Philometor, 82. Phlopator, 79. Phiſcon, 89
Publius Athenis epiſ. 120
Punicum bellum. 59.60.61.79
Pupienus, 128
Pyrrhus rex Epiri, 71
Pyrrhus epiſcopus Pelagianus, 184
Pythagoras philoſophus, 55

Q

Quadratus Athenis epiſcop. 119
Quadrigæ inuẽtio, 24.26
Quinquegentiani, 135
Quintilius imperat, 132
Quirinalis mons Romę, 53
Quocheba dux Iudæorum, 120

R

Ragamfridus rex Danorum, 225
Ragau, 11.12
Ragnacarius, 167
Ragnebertus, 191
Rangarius Friſo, 196
Raſis rex Syriæ, 44
Ratbertus, 221
Ratbodus, 199.200
Rauracæ, 93
Regulus conſul, 66
Relie emporium, 222
Remenſe concilium, 226
Remigius Bituricẽſis epiſcop. 180
Remis epiſc. 151
Remila Eugenia, 179
Remus occiditur, 45
Retius Auguſtoduni epiſc. 140
Rhime, locus, 204

Rhinocorura, 10
Richaredus Gothus, 180
Ritrodus Friſonũ dux, 195
Roboam, 40
Rodulfus Aquitaniæ archiepiſc. 234
Rogationes, 151.161
Roma condita,44.muris munita, 132. occupata à Gothis,166. vaſtata à Gallis, 59
Romana ſynodus, 185
Romani Gallijs pelluntur, 161
Romani ludi, 46
Romulus & Remus, 45
Roſelmus Teatinus, 119
Rothgaudus Longobardus, 210
Ruth, 39
Rutilius exul, 88

S

Sabba regina, 40
Sabellius hereſiarcha,127
Sabinæ raptæ, 44
Sabinus, 153
Saga, mœroris veſtis, 90
Sale, 10
Salmanaſar Aſſyrius, 45
Salmontiacus, villa 208
Salomon, 40.50
Saluianus in Maſsilia, 165
Samaria capitur,45. deletur, 89
Samaritani impij,83.eorum libri, 7
Samnites, 67.90
Samuel, 30.39
Samus condita 40
Sapientiæ liber Ieſus Sirach, 76
Sappho poetria, 47
Sapor Perſarum rex, 136
Sareptæ mõs Romæ, 203
Saraceni,22. Siciliam vaſtant, 186.in Hiſpania, 219.victi,222. Beneuenti, 231. Conſtantinopolim obſident, & deinde Bulgaros,197, Sardiniam, 198. Viennã,201. Aquitania,ibidem.
Saturninus Arelatæ epi. 145
Saturninus tribunus,88. tyrannus, 133
Saturnus, qui Belus,12.30
Sauciatum, 95
Saufeius occiſus, 88
Saul, 30
Saxones in Britãnia, 160 166.eccleſiam crematuri terrentur, 210. tranſlati in Franciam, 220
Scaamgi,locus, 203
ſcaræ in Saxonia, 210
Sceleratus campus, 66
Scolaſticus Italiæ exarchus, 195
Scipio Africanus cos. 73. 85.exul, 77
Scipio ſe iugulat, 99
Scipiones fratres, 74
Sclaui, 213
Scoti Britannium inuadunt, 150.155.158
Scythicæ gentes, 147

Samſon Nazaræus, 39
Scythicum bellum, 66
Scytharum regnum exoritur, 12
Sebaſtæ, 89. Paleſtinæ vrbs. 142
Sebaſtianus in Gallia tyrannus, 152
Sedunos, 94
Seduſes victi à Cæſare, ibid.
Segart Beneuēti dux. 231
Segericus Gothorū rex, 154
Seianus fauet Chriſtianis, 108
Seleucia urbs Iſauriæ, 119
Seleucus Philometor Syryæ rex, 83. Nicanor, 70
Sem, 10.11
Semiramis, 13.22
Sempronius conſul, 73. 75
Senatores creati, 45
Senatoria vrbs Vienna, 43
Seneca à præceptore occiditur, 113
Senones Galli, 58.59
Septuaginta interpretū verſio, 4.6.10.11.12. 46. 47. quando vixerunt, 72
Serapion Antiochiæ epiſcop. 124
Serapis, 23.143
Serenus Grauius, 119
Sergius epiſcopus, 184. pontifex Romæ, 190. 230.231
Serpens æneus, 38
Seruch, 12
Seruilius, 61
Seruius Romanorū rex, 53
Seſac rex Aegypti, 40
Seuerianus Gabalenſis 157. hæreticus, à quo Seueriani, 123
Seuerinus papa, 184. Viennæ martyr, 122
Seuerus Britanniæ epiſc. 162
Seuerus Pertinax, 124
Seuerus Sulpitius, 156
Seuerus Indus Viēnæ clarus, 162
Sibylla Erythræa, 40
Samia, 45
Sicambri, 95
Sicanna flumen Lugdunenſe, 192
Siculum bellum, 100
Sicyoniorū regnū, 12. 30
Sigiſmundus rex, 168
Silueſter papa, 139
Siluius Latinorū rex, 30
Simeon qui & Simon, Cleophæ f. epiſcopus, 118
Simon pont. max. 72.85
Simon magus ſuperatur, 110
Simplides Viennæ epiſc. 133 (188
Sindulphus Viēnę epiſc.

Siſara imperator, 27
Siſebutius rex Gothorum, 181
Smeldinci, 222
Smerdes magus, 56
Smyrna vrbs efficit, 40
Socrates, 57
Sodoma & Gomorra, 31
Sogdianus, 58
Solon legiſlator, 47
Sophia auguſta, 175
Sophocles poeta, 57
Sophonias propheta, 46
Soranum palatium, 139
Soſtratus, 72
Spartus à quo Sparta 23
Speuſippus philoſoph⁹, 64
Stephanus diaconus primus lapidat pro Chriſto, 107. eius reliquiæ, 155.159
Stephanus Pontifex Romæ, 129.204, & deinc.
Sueſsiones Galli, 94
Sueui, 99. victi à Cæſare, 95. parent Gothis, 180
C. Sulpitius, 64
Sunno Francorum princeps, 147
Syagrius patritius, 160.
Eduennẽſis epiſc. 180
Sygibertus Rhemis Francorum rex, 175. & dein. in Auſtria, 183.185
Symmachus occiſus, 171
Symmachus papa, 169
Symmachus quartus interpres, 126
ſynodus Aquiſgrani, 213. ſexta, 186. ſeptima abdicata, 214. de ſpiritu ſancto & imaginibus, 217
ſynodi variæ, 187
ſynodorum ſex picturæ, 195.197
Syracuſæ urbs Siciliæ, 79

T

Tacitus imperat, 132
Tanaus Scytha, 12
Tarauiſum, 210
Tarquinius Priſcus, 46. Romanorum rex, 55
Taſsilo dux Baiouariorum, 203, & deinc. 213
Tatianus hæreticus, 127
Tarentum receptum, 75
Theate ciuitas Italiæ, 219
Teglat Phalaſar, 44
de Templi ædificatione xlvj annis, 56
Terbellius Burgariæ rex, 194
Terentius comicus, 76
Tertullianus agnoſcit, 126. Mõtano fauet, ibi.
Tertullus orator, 152
Theutgaudius epiſc. 232
Teutones oppugnantur, 87.88
Thales Mileſius Phyſic⁹, 46
Tharſus condita, 43
Thebæi martyres, 136. 198
Thebanum bellum, 63
Theodericus rex Gothorum, 160.178. Franco-

rũ rex,190.191.194,200
Theodericus Saxo 202
Theudon, villa, 212
Theodoricus rex Francorum, 173
Theodoricus Gothus, 166
Theodorus Hunnorum princeps, 220
Theodorus Greogorius Origenis diſcipulus, 128. archiepiſcopus, 186. Cyriæ, 164. Ponti, 131. papa, 184
Theodoſius, 149.157.197
Theodotion bibliorum interpres tertius, 123
Theonas epiſcop. 134
Theophanius Antiochiæ epiſc. 187
Theophilus Alexandrinus, 151
Theophilus Antiochiæ epiſ. 128. Cæſareæ epiſ. 123. de cõputo paſchali, 148
Theophraſtus philoſophus, 72
Theſſalonice mater Antipatri, 70
Theudoaldus, 196,299
Theutbertus rex Francorum, 173. Gothus, 169
Thola, 28
Thomas Mediolani epiſ. 212
Thuſci, 11
Tiberianus Bethicus hæreticus, 152
Tiberias condita, 107
Tiberis exundatio, 197
Tiberius Conſtantinus imperat, 106.179.193
Tiberius Silnius, 41
Tiberius refert ad ſenatum vt Chriſtus deus habeatur, 107.108
Tiburtina via Romæ, 139
Tiburtius martyr, 127
Tigris flumen. 11
Timotheus martyr. 137. eius reliquiæ, 141
Timotheus epiſcopus hęreticus, 163
Tiſipharnes,, 62
Titus oppugnat Iudęos, 113.115
Titus Boſtrenius epiſc. 147
Toartis caſtrum, 207
Tholoſam capit Scipio, 87
T. Torquat⁹ occidit, 99
Totila Gothorũ rex, 175
traditores auro corrupto munerati, 167
Traianopolis, 142
Traianus adoptatus à Nerua, 117, & deinc.
Traſco Abodritorum, dux, 215.223
Tranſemundus Vandalorum rex, 167
Tranſiurenſis in Burgũdia, 232
Trecæ ciuitas, 235
Treueri, 96
Triballicum bellum, 66

Tribucij uicti à Cæſare, 93
Tribuni pro conſulib. 59
Triptolemus, 27
Troia capta, 29
Trophimus diſcipulus Pauli, Arelate, 112
Tryphon Ionatham occidit, 85
Tubal-cain, 7
Tudun Auarorũ rex, 214
Tulingij victi à Cæſare, 93
Tullus Hoſtilius, 45
Turonicum concilium, 226

V

Vaccaruſſa, 38
Valamer Gothorum rex, 166
Valens imperat 145 & deinceps.
Valentinianus imperat, 145.150
Valentinus hæreticus, 121
Valerianus imperat, 130
Valerianus martyr, 127
M. Valerius Coruinus, 64
Maximianus, 136
Vallia rex Gothorum, 154
Vandali cõtra Romanos, 122. in Africa, 157 Sicilia, ibid. in Gallijs, 151
Vangiones victi à Cæſare, 94
Varro conſul, 73
Vaſenſis ſynodus, 141
Vbij, 95
Velocaſſes, 94
Vecta inſula, 115
Venerius Viennæ conditor, 43
Veneti in Aegypto, 182
Veranus Ager, 139
Veromandi, 94
Verus Viennenſis epiſc. 119.180
Veſpaſianus, 113.114
Veſtalia domus, 124
Veturius cos. 66
Viatoris reliquiæ, 148
Victor Capuanus ep. 173. rhetor Maſsiliẽſis. 160. martyr, 136. Romæ epiſcopus, 124.126
Victorinus imperator, 131
Victorius de Paſchali circulo, 165
Vienna condita, 43. eius caſtra, 43. templa deorum 58
Viennenſes Galli, ibid.
Viennenſis eccleſia, 84. prouincia, 88
Viminalis mõs Romæ, 53
Vincentius Lirinẽſis, 160
Vincentij tunica, 174. baſilica Pariſijs, ibid.
Vintigernus rex Anglorum, 159
Virgilius naſcitur, 92
Viriatus Luſitanus, 81
Vitellianus papa, 185
Vitellius, 113
vitis apud Græcos, 25
Viuarienſis parochia, 231
Vlyſsis fabula, 29
Voluſianus imperat, 130

Vrbanus Romæ epiſc. 127
Vrſus Viennæ epiſc. 215
martyr, 136
Vtgardus Vuisburgi epiſ. 203
Vuaiſarius, 203
Vuarato maior domus, 192
Vuido Marchenſis, 216
Vuiliarius in Sueuos, 196
Vuilibrodus Friſiorũ epi. 190
Vuiliacarius Viennæ ep. 201.204
Vuinuſua Spoletanus, 219
Vuiſogaſtus Francus, 147
Vuiſor, 200
Vuitbergum caſtrũ, 204
Vuitichingus, 211
Vulbaldus, 191
Vulcania olla, 202
Vulcani inſula emergit, 78
Vulfeldus dux, 190
Vulfert Viennæ epiſc. 215
Vulfila epiſc. Arrian⁹ 145
Vulfueldus maior dom⁹, 190
Vultreias Viennæ epiſ. 215

X

Xanthippus Lacedæmonius 60
Xenocrates philoſoph⁹, 64
Xerxes, 57.58
Xyſtus papa, 129

Z

Zacharias propheta, 42. 56. Lugduni epiſc. 125. Hieroſolymitanus, 198. pontifex Romæ, 204 protoſpatarius, 189. Viennenſis martyr, 118
Zaraa Aethiops, 41
Zathus Sarracenus, 215. 219
Zeno Stoicus, 72
Zenon imperator, 166
Zepherinus Romæ epiſc. 128
Zeuſis pictor, 57
Zeuſippus, 30
Zoes Aegyptiorum rex primus, 12
Zoroaſtres, 13
Zorobabel, 56

BASILEAE
EXCVDEBAT PETRVS PERNA,
Anno M. D. LXVIII.

A01
1468697

XX
B
12

BI